

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

SABANCI

2017 FAALİYET RAPORU

İÇİNDEKİLER

01	Olağan Genel Kurul Gündemi
02	Bir Bakışta 2017
04	Sabancı Topluluğu'na Genel Bakış
06	Yönetim Kurulu Başkanı'nın Mesajı
08	CEO'nun Mesajı
12	Yönetim Kurulu
16	CEO ve Grup Başkanları
20	Sabancı Holding Yönetimi
22	Değerlerimiz
24	Yatırımcı İlişkileri ve Kâr Dağıtım Politikası
28	Risk Yönetimi
30	İnsan Kaynakları
34	Akbank
40	Sigorta
46	Enerji
54	Çimento
60	Perakende
66	Sanayi
74	Diğer
76	Vakıf
88	Kurumsal Sosyal Sorumluluk Politikası ve İlkeleri
90	Sabancı Topluluğu İletişim Prensipleri
91	Sabancı Topluluğu Çevre Politikası
92	Bağımsızlık Beyanı
95	Sorumluluk Beyanı
96	Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu
107	Kâr Dağıtım Tablosu
108	Bilanço Döneminden Sonraki Olaylar
109	Yıllık Faaliyet Raporuna Dair Bağımsız Denetçi Raporu
111	Konsolide Finansal Tablolar ve Bağımsız Denetçi Raporu

Dijital Faaliyet
raporumuza ulaşmak için
QR Kod'u okutunuz...

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTI GÜNDEMİ

1. Açılış ve Toplantı Başkanlığı'nın oluşturulması,
2. 2017 yılına ait Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu'nun okunması ve müzakeresi,
3. 2017 yılına ait Denetçi Raporları'nın özetinin okunması,
4. 2017 yılına ait Finansal Tablolar'ın okunması, müzakeresi ve tasdiki,
5. 2017 yılı faaliyetlerinden dolayı Yönetim Kurulu Üyeleri'nin ibra edilmeleri,
6. 2017 yılı kârının kullanım şeklinin, dağıtılacak kâr ve kazanç payları oranlarının belirlenmesi,
7. Yönetim Kurulu Üyeleri'nin seçimi, görev sürelerinin tespiti,
8. Yönetim Kurulu Üyeleri'nin aylık brüt ücretlerinin belirlenmesi,
9. Denetçi ve Topluluk Denetçisi'nin seçimi,
10. Kayıtlı sermaye tavanı geçerlilik süresinin uzatılması amacıyla, Sermaye Piyasası Kurulu ile T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'ndan alınan izinlere istinaden, Şirket Esas Sözleşmesi'nin "Sermaye" başlıklı 10. maddesinin değiştirilmesi,
11. Kâr Dağıtım Politikası'nın değiştirilmesi,
12. 2017 yılında yapılan bağış ve yardımlar hakkında Genel Kurul'a bilgi verilmesi,
13. Şirket'in 2018 yılında yapacağı bağışların sınırlarının belirlenmesi,
14. Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri'ne, Türk Ticaret Kanunu'nun 395. ve 396. maddelerinde yazılı muameleleri yapabilmeleri için izin verilmesi.

BİR BAKIŞTA 2017

AKBANK

210 MİLYAR TL

KREDİLER

(2016: 179 milyar TL)

%15,8

SERMAYE YETERLİLİK ORANI

(2016: %14,2)

%16

ÖZKAYNAK KÂRLİLİĞİ

(2016: %16)

Öne Çıkanlar

- » Türkiye'nin geneline yayılmış 800 şube ve ileri teknoloji dağıtım kanalları,
- » Odağında sürdürülebilirlik stratejisi ile yüksek özkaynak getirisi ve aktif kalitesi,
- » %15,8 sermaye yeterlilik oranı ile güçlü sermaye yapısı,
- » Yüksek aktif kalitesi ile düşük takipteki krediler oranı: %2,1,
- » %1,6 operasyonel gider/aktif rasyosu ile yüksek verimlilik.

SİGORTA

3,1 MİLYAR TL

KOMBİNE NET SATIŞLAR

(2016: 2,2 milyar TL)

324 MİLYON TL

KOMBİNE FAVÖK

(2016: 189 milyon TL)

107 MİLYON TL

KONSOLİDE NET KÂR

(2016: 60 milyon TL)

Öne Çıkanlar

Avivasa

- » Bireysel emeklilik fon büyüklüğünde lider pozisyon
- » Ferdi kaza ve hayat prim üretiminde %51 büyüme
- » Türkiye'nin sektördeki en büyük satış örgütü: 900 kişi

Aksigorta

- » Prim üretiminde %39 büyüme
- » Tüm ürün, kanal ve segmentlerde kârlı büyüme

ENERJİ

16,5 MİLYAR TL

KOMBİNE NET SATIŞLAR

(2016: 12,6 milyar TL)

3,5 MİLYAR TL

KOMBİNE FAVÖK

(2016: 2,5 milyar TL)

107 MİLYON TL

KONSOLİDE NET KÂR

(2016: 147 milyon TL)

Öne Çıkanlar

- » Enerjide iş kolu bazında ayrıştırma süreci ile güçlü ve lider 2 şirket
- » Türkiye'nin lider elektrik dağıtım ve perakende şirketi Enerjisa Enerji ile her 4 kişiden 1'ine elektrik dağıtım
- » Enerjisa Enerji'de 2017 yılında 1,6 milyar TL yatırım ve güçlü büyüme
- » 2018 Şubat ayında Enerjisa Enerji'ye gelen yaklaşık 5 kat teklif ile Türkiye'nin TL bazında özel sektör tarafından gerçekleştirilen en büyük halka arzı
- » Elektrik dağıtım ve perakendede dijitalleşme odağı ve öncü uygulamalar
- » 3607 MW kurulu güç ile lider özel üretim şirketi Enerjisa Üretim portföyünde yerli ve yenilenebilir kaynakların payı %56
- » 2017'de ilk güneş enerjisi projeleri devrede

* Banka sonuçları aksi belirtilmedikçe BDDK sonuçlarıdır.

ÇİMENTO**3 MİLYAR TL**

KOMBİNE NET SATIŞLAR
(2016: 2,6 milyar TL)

680 MİLYON TL

KOMBİNE FAVÖK
(2016: 735 milyon TL)

164 MİLYON TL

KONSOLİDE NET KÂR
(2016: 224 milyon TL)

Öne Çıkanlar

- » Faaliyet gösterilen ana bölgelerde liderlik
- » Güçlü lojistik ağları ve sahip oldukları liman ve terminallerle hem yurt içi pazarlarda hem de ihracat alanında önemli avantajlar

Akçansa

- » Yurt içi çimento ve klinker satışları 6,5 milyon ton ile rekor seviyede
- » Yurt dışı çimento ve klinker satışları 1,4 milyon tona ulaştı. Amerika'ya gri çimento ihracatında Türkiye'de lider.

Çimsa

- » 2017 yılında tamamlanan toplam 260 milyon ABD doları tutarında yatırım.
- » Afyon Çimento Fabrikası ve Eskişehir Beyaz Klinker Üretim Hattı yatırımları ile gri ve beyaz çimentoda mevcut pozisyonunu güçlendirme hedefi

PERAKENDE**8 MİLYAR TL**

KOMBİNE NET SATIŞLAR
(2016: 7,6 milyar TL)

94 MİLYON TL

KOMBİNE FAVÖK
(2016: -333 milyon TL)

626 BİN M²

MAĞAZA SATIŞ ALANI
(2016: 686 bin m²)

Öne Çıkanlar

- » m² başına satışlarda %15 artış

Carrefoursa

- » 55 ili kapsayan mağaza ağı
- » "Farklılaşma" odağı ile mağaza formatları, tedarik zinciri ve satın alma süreçlerinde yeni yapılanma

Teknosa

- » Online kanallara yatırım ile dijital dönüşüm
- » LFL* ciro gelişiminde çift haneli artış
- » Teknocell gibi katma değerli hizmet satışında artış

* Benzer nitelikli mağazalar

SANAYİ**6,6 MİLYAR TL**

KOMBİNE NET SATIŞLAR
(2016: 5,2 milyar TL)

1,2 MİLYAR TL

KOMBİNE FAVÖK
(2016: 951 milyon TL)

473 MİLYON TL

KONSOLİDE NET KÂR
(2016: 450 milyon TL)

Öne Çıkanlar**Kordsa**

- » ABD Kompozit Yatırımları

Brisa

- » Aksaray Fabrikası Üretim Başlangıcı

Temsa İş Makinaları

- » Volvo kamyonları distribütörlüğü

Temsa Ulaşım Araçları

- » %100 yerli elektrikli otobüs
- » 2020 Smart Mobility**

Yünsa

- » Türkiye'nin en büyük yünl kumaş üreticisi

** Akıllı hareketlilik

SABANCI TOPLULUĞU'NA GENEL BAKIŞ

Sabancı Holding, yüksek performans kültürü ile dinamik yönetilen stratejik bir portföy yapısına sahiptir.

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş., Türkiye'nin en büyük topluluklarından biri olan Sabancı Topluluğu'na bağlı şirketleri temsil eden ana şirkettir ve Topluluğa bağlı şirketleri stratejik bir portföy yaklaşımı ile yönetmektedir. Sabancı Topluluğu'nun temel iş alanları; Türkiye'nin hızla büyüyen sektörleri olan banka, sigorta, enerji, çimento, perakende ve sanayidir. Sabancı Topluluğu şirketleri faaliyet gösterdikleri sektörlerin lideri konumundadır.

Sabancı Holding icra faaliyetleri, Yönetim Kuruluna bağlı olarak CEO, Finans Grup Başkanı (CFO), Sektör Grup Başkanları ve İnsan Kaynakları Grup Başkanından oluşan Yürütme Kurulu tarafından yürütülmektedir.

Sabancı Holding;

- Finansman, strateji, iş geliştirme ve insan kaynakları işlevlerinin belirlenmiş kurumsal yönetim prensipleri dahilinde koordine edilmesi ve desteklemesinden,
- Topluluk üst ve orta kademe yöneticilerinin kariyer gelişiminden,
- Topluluk stratejilerinin belirlenmesinden,
- Toplulukta performans kültürünün yaygınlaştırılmasından,
- Topluluk içinde yaratılacak sinerjiyle hissedarlara sağlanan değerlerin artırılmasından sorumludur.

Sabancı Holding, performans kültürünü ön planda tutmakta ve tüm paydaşlar için değer yaratma hedefiyle kısa ve uzun vadeli prim teşvik sistemi uygulamaktadır.

- Yıllık bazda ciro, operasyonel kârlılık, net kâr, halka açık şirketlerimiz için rakiplerle karşılaştırmalı piyasa değeri değişimi ortak kriterler olmakla birlikte pazar payı, nakit akımı, işletme sermayesi, verimlilik, çalışan memnuniyeti vb. performans kriterleri baz alınarak performans değerlendirmesi yapılırken,
- Uzun vadeli olarak Sabancı Holding toplam hisse getirisi ve Sabancı Holding Hisse Değerinin Net Aktif Değere göre iskonto oranı baz alınarak teşvik uygulaması yapılmaktadır.

Sabancı Holding yatırım kriterleri

Coğrafi/Sektör bazlı değer yaratma potansiyeli		ROIC>WACC + %1-3
 Büyüme potansiyeli > Reel GDP Büyümesi		✓
 Yaşam döngüsünün gelişme evresindeki sektörler		✓
 Mevcut yetkinliklerin aktarılabilir olması		✓

ROIC: Yatırılan Sermaye Getirisi

WACC: Sermayenin Ağırlıklı Ortalama Maliyeti

Performans Kriterleri

Ciro, Operasyonel Kârlılık, Net Kâr, Karşılaştırmalı Piyasa Değeri Değişimi, Pazar Payı, Nakit Akımı, İşletme sermayesi, Çalışan Memnuniyeti vb.	
Kısa Vadeli KPI'lar	
Uzun Vadeli KPI	SAHOL toplam hisse getirisi, SAHOL NAD İskontosu.

Sabancı Holding Yönetim Kurulu'na bağlı Denetim, Kurumsal Yönetim ve Riskin Erken Saptanma Komitelerine ek olarak daha dengeli, dinamik portföy yönetimi ve sermaye alokasyonu anlayışıyla Portföy Yönetim Komitesi 30 Mart 2017'de kurulmuştur. Komite üyeleri Yönetim Kurulu Başkanı Güler Sabancı, Yönetim Kurulu Üyeleri Suzan Sabancı Dinçer, Sevil Sabancı Sabancı, Serra Sabancı ve CEO Mehmet Göçmen'dir. Komite 2017 yılında 5 kez toplanmış ve değerlendirmelerini Yönetim Kurulu'nun bilgisine sunmuştur.

Sabancı Holding iş geliştirme projelerini sadece finansal değil stratejik yatırım olarak da değerlendirmekte, değer yaratma, reel büyüme potansiyeli olan ve mevcut yetkinliklerin değerlendirilebileceği projeleri önceliklendirmektedir.

Sabancı Topluluğu'na bağlı şirketler; 13 ülkede faaliyetlerini sürdürmekte olup ürünlerini Avrupa, Orta Doğu, Asya, Kuzey Afrika, Kuzey ve Güney Amerika'da pazarlamaktadır. Sabancı Topluluğu sahip olduğu saygınlık, marka imajı, güçlü ortaklıkları, Türkiye piyasaları hakkındaki bilgi ve deneyimi sayesinde ana faaliyet alanlarında büyüyerek, Türkiye ekonomisinin gelişimine katkı sağlayan önemli bir güç haline gelmiştir.

Sabancı Holding'in uluslararası iş ortakları arasında konularında dünyanın önde gelen isimleri; Ageas, Aviva, Bridgestone, Carrefour, E.ON, Heidelberg Cement, Marubeni ve Philip Morris yer almaktadır.

2017 yılında Sabancı Topluluğu, 66 milyar TL kombine satış geliri elde etmiş ve konsolide net kârı 3,5 milyar TL olarak gerçekleştirmiştir.

Sabancı Holding'in kendi hisselerinin yanı sıra 12 iştirakinin hisseleri de Borsa İstanbul'da (BIST) işlem görmektedir. 2017 yılında bu sayı 11 iken, yıl içerisinde başlayan ve 2018 yılı Şubat ayında tamamlanan, Sabancı Holding ve E.ON'un eşit ortak hisse satışı yoluyla gerçekleşen Enerjisa Enerji A.Ş.'nin halka arzı ile bu sayı 12'ye yükselmiştir. Toplamda 4,8 kat talep gören Enerjisa Enerji halka arzı, Türkiye'nin TL bazında en büyük özel sektör halka arzı olarak tarihe geçmiştir.

Sabancı Holding'in en büyük hissedar grubunu %53,9 hisse oranıyla Sabancı Ailesi oluşturmaktadır. Sabancı Holding hisselerinin %42,8'i halka açıktır.

ROE GELİŞİMİ (%)

	2013	2014	2015	2016	2017
Bankacılık ROE ^(*)	14,0	14,1	12,1	16,0	16,2
Bankadışı Konsolide ROE ^(**)	5,3	6,5	7,3	8,4	9,3
Sabancı Holding Konsolide ROE^(*)	11,2	10,6	10,1	12,7	14,5

^(*) Banka'nın BDDK sonuçlarıdır.

^(**) Tek seferlik gelir-gider hariçtir.

ROE: Özsermaye kârlılık oranı.

Sabancı Holding Özet Finansallar	2013	2014	2015	2016	2017	CAGR (2013-2017)
Kombine Net Satışlar (milyar TL)	36,1	44,1	47,9	53,8	65,6	%16
Kombine EBITDA (milyar TL)	7,0	7,7	9,0	11,2	15,0	%21
Kombine EBITDA ^(*) (milyar TL)	6,8	7,2	8,0	10,8	14,2	%20
Konsolide Net Kâr (Ana Ortaklık Payı, milyar TL)	1,7	2,1	2,2	2,7	3,5	%19
Sabancı Holding Solo Nakit Pozisyonu (milyar TL)	0	0,1	0,6	1,1	1,7	
Kombine Net Finansal Borç ^(**) (milyar TL)	11,7	12,6	14,2	16,6	18,1	
Kombine Net Finansal Borç/EBITDA ^(**)	5,3	4,6	4,0	3,7	3,1	

^(*) Tek seferlik gelir-gider hariç.

^(**) Tek seferlik gelir-giderler, banka hariç, sigorta net nakit pozisyonu hariç.

EBITDA: FAVÖK.

CAGR: Yıllık bileşik büyüme oranı.

YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN MESAJI

“Yeni Neslin Sabancı’sı” olarak katma değerli üretimin öncüsü olmaya, dijital dönüşümün dokunduğu her alanda değişime liderlik etmeye, teknoloji odaklı yatırımlarımızla ülkemizin geleceğine katkıda bulunmaya devam edeceğiz.

6

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

KÜRESEL
REKABETTE ÖNE
GEÇMEK İÇİN ÜLKE
OLARAK ÖNÜMÜZDE
ÜÇ ÖNEMLİ FIRSAT
GÖRÜYÖRÜZ:
TEKNOLOJİ,
DİJİTALLEŞME VE
EĞİTİM.

**Sabancı Topluluğu
2017 yılında yeni bir
dönüşüm sürecine
girerek; yeni bir etap
koşmaya başladı.
Bu yeni etapta da
önceliğimiz, 90 yılı
aşkın süredir olduğu
gibi, ülkemize ve
paydaşlarımıza
değer yaratmaktır.**

Değerli yatırımcılarımız, iş ortaklarımız ve çok kıymetli çalışanlarımız;

Sabancı Topluluğu 2017 yılında yeni bir dönüşüm sürecine girerek; yeni bir etap koşmaya başladı. Bu yeni etapta da önceliğimiz, 90 yılı aşkın süredir olduğu gibi, ülkemize ve paydaşlarımıza değer yaratmaktır.

2017 yılında, küresel ve bölgesel ölçekte siyasi ve toplumsal gerginlikler devam ederken, ekonomide umut verici gelişmeler yaşandı. Dünyanın yeniden toparlanması ve büyüme trendine geçmesi küresel ekonomide en dikkat çekici gelişme oldu. IMF uzun yıllardan sonra ilk defa tahminlerini yukarı doğru revize etti.

Ülkemize baktığımızda ise, jeopolitik etkileri politik, ekonomik ve sosyal olarak derinden hissettiğimiz bir yıl daha yaşadığımızı görüyoruz. Ancak olumsuzluklara rağmen, dünyadaki büyümenin ülkemize de yansımış olması memnuniyet vericidir.

Türkiye ekonomisi üçüncü çeyrekte bir önceki yılın aynı dönemine göre %11,1 ile son 6 yılın en hızlı büyümesini kaydetti. Bu, rakam OECD ülkeleri içinde en hızlı büyüme oranı olarak kayıtlara geçti. Bu rakam hepimiz için umut vericidir ancak tüm göstergelere yansiyarak sürdürülebilir bir zemine oturması hepimizin önceliği olmalıdır.

Bu noktada, küresel rekabette öne geçmek için ülke olarak önümüzde üç önemli fırsat görüyoruz: teknoloji, dijitalleşme ve eğitim. Dünyanın içinden geçtiği ve iç içe geçen bu süreçte tüm ülkeler bu üç temel konuda yolunu bulmaya çalışıyor.

Öncelikle, katma değer yaratan teknoloji yatırımları çok büyük bir önem taşıyor. Teknolojik anlamda dünya tarihinin en hızlı dönüşümüne tanık oluyoruz. Üstelik bu dönüşüm, ‘daralan aralıklarla’ ve ‘hızlı sıçramalarla’ hayatımızı şekillendiriyor. Ekonomik büyüme de, teknolojideki değişimle paralel bir gelişim gösteriyor. Dolayısıyla, yarının güçlü ekonomileri arasında yer almanın tek yolu, buradan geçiyor.

İkinci öncelik ise, teknolojiyle yakından ilişkili olan dijitalleşme. 2020 yılında 24,6 trilyon ABD dolarına ulaşması öngörülen dijital ekonomide kendimize yer bulmak zorundayız. Bu konuda da, bir ortak vizyon ve yol haritası belirlenmesi gerekliliği ortaya çıkıyor.

Son olarak, teknoloji ve dijitalleşme ile değişen dünya, eğitimi de dönüştürüyor ve bu yarışta kimse geriden başlamıyor. Çünkü dünyadaki hızlı değişim tüm ülkeleri tekrar en başa, başlangıç çizgisine getirdi. Bu da bize yepyeni bir fırsat penceresi araladı.

Eğitim rekabetinin gerisinde kalmamak ve ülke olarak fark yaratmak için üstümüze düşen; bilimsel, akılcı ve katılımcı bir süreçle, teknolojinin bize sağladığı olanaklarla yeni bir eğitim sistemi tasarlamaktır. Ülkemizi her alanda ileri taşımak ancak bu yolla mümkün olacaktır. Genç nüfus avantajını kullanarak, gereken yetkinliklerle bugünden donanmış nesiller yaratmak hedefimiz olmalıdır.

Bu üç fırsatın da kazananı olmak için enerjimizi ortak hedeflere odaklamak,

İhtiyaç duyulan iklimi yaratmak ve bugünden adım atmak gerekiyor.

Sabancı Topluluğu olarak, biz de önümüzdeki dönemi bu göstergeler üzerine inşa ettik.

2017 yılı Sabancı Topluluğu için “dönüşüm yılı” oldu. 90 yılı aşan hikayemizde yeni bir başlık açtık. Bu yeni etapta hedefimiz, sadece “Türkiye’nin Sabancı’sı” değil, “Yeni Neslin Sabancı’sı” olmaktır.

“Yeni Neslin Sabancı’sı” olarak önümüzdeki dönemde de ekonomimizi dünyada hak ettiği yere ulaştıracak katma değerli üretimin öncüsü olmaya, dijital dönüşümün dokunduğu her alanda değişime liderlik etmeye, teknoloji odaklı yatırımlarımızla ülkemizin geleceğine katkıda bulunmaya devam edeceğiz.

Bu noktada da Sabancı Topluluğu’na düşen, “örnek” ve “öncü” olmaktır. Ortaya koyduğumuz yeni vizyona katkıda bulunacak Sanayi 4.0 uygulamalarından, kompozit gibi yeni iş kollarına her türlü fırsatı önümüzdeki dönemde değerlendireceğiz.

Değişen ekonomi düzeninde, yakın geleceğin mimarlarından olacak enerjide varlığımızı güçlendirmeyi sürdüreceğiz, bu alanda Topluluğumuza ve ülkemize değer katacak adımlara öncelik vereceğiz. Enerjisa Enerji’nin rekor taleple, Türkiye’nin en büyük halka arzı olarak borsaya kote olması bu sektördeki kararlılığımızın en önemli göstergesidir.

2017 yılında birçok başarılı projeyi siz değerli yatırımcılarımız, iş ortaklarımız ve çok kıymetli çalışanlarımız sayesinde hayata geçirdik. Önümüzdeki dönemde de dijital dönüşümü odağımıza alarak, yeni başarılarla hep beraber koşacağız.

Sabancı Topluluğu olarak 2017 yılında ortaya koyduğumuz başarılı sonuçlara katkılarından dolayı tüm çalışanlarımıza, iş ortaklarımıza, müşterilerimize ve hissedarlarımıza teşekkür ediyorum.

Güler Sabancı
Yönetim Kurulu Başkanı ve Görevli Üye

2017 yılı Sabancı Topluluğu için “dönüşüm yılı” oldu. 90 yılı aşan hikayemizde yeni bir başlık açtık. Bu yeni etapta hedefimiz, sadece “Türkiye’nin Sabancı’sı” değil, “Yeni Neslin Sabancı’sı” olmaktır.

CEO’NUN MESAJI

Sabancı Holding olarak 2017 yılında, küresel trendler ve senaryolar kapsamında, geçmiş performansımızı gözden geçirerek, gelecek beş yılın yol haritasını ve ana politikalarımızı oluşturmak için çalıştık.

8

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

2017 YILINDA, BEKLENTİLERİMİZİ SADECE NET KÂR ODAĞINDAN ÇIKARARAK, SEKTÖRÜN VE REKABETİN GEREKTİRDİĞİ PERFORMANS GÖSTERGELERİNE GÖRE ŞEKİLLENDİRDİK.

Değerli Yatırımcılarımız, Kıymetli İş Ortaklarımız ve Çalışanlarımız,

Siyasi ve ekonomik çok sayıda gelişmeye tanıklık ettiğimiz 2017 yılı, ekonomide tüketici güveninin yükselmeye başladığı, faaliyet ortamının iyileştiği ve büyüme oranlarının yeniden hızlanmaya başladığı bir yıl olarak tarihe geçti.

Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülke ekonomileri, 2017’yi sene başındaki öngörülerden çok daha pozitif bir performansla noktalarken, dünyanın farklı coğrafyalarında ortaya çıkan bazı politik ve jeopolitik riskler ise geride bıraktığımız yılki olumlu tabloda belirsizlik yaratan gelişmeler oldu.

Özellikle Asya coğrafyasında tansiyonu artıran ABD-Kuzey Kore gerilimi, Orta Doğu’da yaşanan gerginlik, Çin’de yüksek seviyelere ulaşan özel sektör borçlanması, İngiltere’nin Avrupa Birliği’nden ayrılma süreci ve dünyanın farklı bölgelerinde gün geçtikçe güç kazanan popülist yaklaşımlar, 2017 yılındaki başlıca kırılganlık noktalarını oluşturdu.

Bunlara rağmen, büyüme oranlarındaki hızlı yükseliş ve ekonomiye ilişkin gelecek tahminlerinin yukarı yönlü revize edilmesi, önümüzdeki dönemde küresel ekonomideki toparlanmanın devam edeceğine yönelik beklentilerin en büyük destekçisi.

Gerek yakın coğrafyamızda gerekse ülkemizde birçok olağanüstü gelişmeye tanık olduğumuz 2016 yılının ardından, 2017 yılı da ülkemiz için çok kolay başlamadı. Komşularımızda yaşanan siyasi gerginlikler ile döviz kurlarındaki hareketlilik, ülkemizde faaliyet ortamını en fazla etkileyen gelişmeler olarak öne çıktı.

Her türlü olumsuz koşula rağmen, Türkiye ekonomisi çok iyi bir performans göstermeyi başardı. Özellikle üçüncü çeyrekte yakalanan %11,1’lik büyüme performansı, G-20 ülkeleri arasında da birinci sırada yer aldı. Bu noktada, ekonomik aktivitedeki ivmenin devam edeceğini, yılsonu büyüme oranımızın %7 seviyesini aşacağını öngörüyoruz.

Büyüme açısından başarılı geçen 2017 yılında, ülkemiz ekonomisini en çok zorlayan unsurların başında ise enflasyon geldi. %11,92 olarak gerçekleşen 2017 enflasyonundaki yükselişte, döviz kurlarındaki artış da etkili oldu; Türk Lirası geçtiğimiz bir yılda ABD Doları karşısında %8’e yakın ve Avro’ya karşı ise %23 değer kaybetti.

SABANCI HOLDİNG 2017 PERFORMANSI VE BEKLENTİLERİMİZ

2017 yılında küresel ekonomide başlayan toparlanmanın 2018 yılında da devam edeceğini öngörüyoruz. Bunun yanında, uzun zamandan bu yana süregelen finansal belirsizliklerin, ABD ve Avrupa Merkez Bankası kaynaklı faiz

tartışmalarının ve jeopolitik risklerin 2018 yılında da ekonomik ajandada önemli bir yer tutmasını bekliyoruz.

Bu denli yüksek belirsizlik ve kırılganlıkların olduğu ortamda, Türkiye ekonomisi için yapısal reformların süratle hayata geçirilmesi son derece önemli olacaktır. Son yıllarda olduğu gibi 2017 yılında da hedefin oldukça üzerinde gerçekleşen enflasyon, yüksek faiz oranları ve döviz kurlarındaki hareketlilik çözülmesi gereken unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bunların çözümü yönünde atılacak kapsayıcı adımlar, ekonomik aktivitedeki ivmenin de sürdürülebilirliğine katkıda bulunacaktır. Bunun yanında, küresel pazarlarda rekabet avantajı sağlayacak bir faaliyet ortamının oluşturulması ve yüksek katma değerli üretimin teşvik edilmesi; hem Türkiye ekonomisinin dünyada hak ettiği seviyelere ulaşması için gereken sürdürülebilir büyüme oranlarına zemin hazırlayacak hem de toplumsal kalkınmaya destek olacaktır.

Sabancı Holding olarak 2017 yılında, küresel trendler ve senaryolar kapsamında, geçmiş performansımızı gözden geçirerek, gelecek beş yılın yol haritasını ve ana politikalarımızı oluşturmak için çalıştık. Finansal tabloların ötesinde dinamik ve dengeli bir portföy oluşturmak üzere bir dönüşüm başlattık. Şirketlerimizin topluluk portföyü içindeki rollerini belirleyerek, beklentilerimizi sadece net kâr odağından çıkararak, sektörün ve rekabetin gerektirdiği performans göstergelerine göre şekillendirdik. Ayrıca, yüksek teknoloji, dijital dönüşüm ve yeni nesil yetkin insan kaynaklarının Topluluk bünyesine katılımını ve geliştirilmesini önceliklerimiz olarak belirledik.

Portföyümüzde, yüksek büyüme potansiyeli olan sektörlerde faaliyet gösteren şirketlerimiz bulunmakta, ülkemizden aldığımız güçle, bu büyümeden maksimum faydalanılacak adımları atarken daha sınırlı büyüme gördüğümüz sektörlerde ise transformasyonla, coğrafi ya da ürün değişimiyle veya bütün bunların bir karmasıyla

Yüksek teknoloji, dijital dönüşüm ve yeni nesil yetkin insan kaynaklarının Topluluk bünyesine katılımını ve geliştirilmesini önceliklerimiz olarak belirledik.

CEO'NUN MESAJI

2017, tüm paydaşlarımız için değer yaratma odağıyla, kısa yerine uzun vadeli getiriye ön plana çıkaracak yüksek performans kültürünün alt yapısını oluşturduğumuz bir yıl olmuştur.

10

SABANCI HOLDİNG

SABANCI'YI "YENİ NESLİN SABANCI'SI" OLARAK, ANCAK GEÇMİŞTE BİZİ BAŞARILI YAPAN DEĞERLERİMİZDEN ÖDÜN VERMEDEN, YENİDEN KURGULAMAYA BAŞLADIK.

2017 yılı içinde önemli önceliklerimizden, Sabancı Holding portföyü içerisinde önemli bir paya sahip, Enerjisa Enerji şirketimizin halka arz hazırlık çalışmalarını tamamladık.

nasıl daha yüksek bir performansa ulaşacağımızla ilgili uzun vadeli stratejimizi oluşturuyoruz. 2017 planlama yılı olurken 2018'den itibaren yapılacak değişikliklerin geri dönüşünü görmeyi hedefliyoruz.

Stratejik bir portföy yaklaşımıyla yönettiğimiz Topluluk şirketlerimizde kültürel transformasyon içindeyiz; performans kültürünü ön plana çıkarmaktayız. 2017, tüm paydaşlarımız için değer yaratma odağıyla, kısa yerine uzun vadeli getiriye ön plana çıkaracak yüksek performans kültürünün alt yapısını oluşturduğumuz bir yıl olmuştur. Sabancı'yı "Yeni Neslin Sabancı'sı" olarak, ancak geçmişte bizi başarılı yapan değerlerimizden ödün vermeden, yeniden kurgulamaya başladık.

2017 yıl içinde önemli önceliklerimizden olan, Sabancı Holding portföyü içerisinde önemli bir paya sahip, Enerjisa Enerji şirketimizin halka arz hazırlık çalışmalarını tamamladık. Bu kapsamda ilk adım olarak, farklı öncelikleri olan Enerji şirketlerimizin uzun vadede değer yaratımını desteklemek ve odağını artırmak için, ortağımız E.ON ile aldığımız karar çerçevesinde, elektrik üretim ve toptan satış, ile dağıtım ve perakende satışından oluşan iki ana iş kolu olarak ayrı yönetilmek üzere şirketlerimizi böldük. Enerji dağıtım ve perakende satış Enerjisa Enerji, üretim ve toptan satış ise Enerjisa Üretim Santralleri adı altında yönetilmeye başlandı.

Şubat 2018'de sadece Topluluğumuz için değil aynı zamanda ülkemiz için de

büyük stratejik öneme sahip Enerjisa Enerji'nin rekor taleple gerçekleştirdiğimiz halka arzının, ülkemizdeki yatırım iklimine büyük katkı sağlayacağına; enerji alanında faaliyet gösteren tüm paydaşların daha kaliteli finansman kaynaklarının ulaşımına ışık tutacağına; sektöre disiplin ve şeffaflık kazandıracağına yürekten inanıyoruz.

Enerjisa Üretim'de 2MW'ı Bandırma; 7 MW'ı ise Karabük'te olmak üzere, 2017 yılında iki güneş santralini devreye alan şirketimiz, portföyünün güneş enerjisiyle desteklenmesi yönünde ilk adımı attı. 2016 yılında devreye alınan Tufanbeyli linyit santralimizin ise verimliliğindeki artışı sürdürerek ülkemizin enerji ihtiyacını karşılamada yerli enerji kaynaklarının kullanımında payımızı artırmaya devam ettik. 3,6 GW büyüklüğünde, dengeli ve yüksek verimli üretim portföyüyle Türkiye'nin en büyük özel sektör elektrik üreticisi konumunda bulunan Enerjisa Üretim'i bundan sonraki dönemde daha sağlıklı bir mali yapıya ulaştırarak halka arz hazır hale getirmeyi hedefliyoruz.

Dalgalı emtia fiyatlarını başarı ile yöneten Sanayi Grubu şirketlerimiz, küresel talep artışına bağlı yükselen ihracat performansı ve güçlenen iç talebin katkısı ile kapasite kullanımlarını yüksek seviyelerde gerçekleştirdiler ve kârlılıklarını artırdılar.

Yüksek teknoloji odağına paralel olarak, Sanayi grubumuzda yer alan Kordsa, 2017 yılında Ticari havacılık sektörüne ileri kompozit malzemeler sağlayan Fabric Development Inc. (FDI) ve Textile Products Inc. (TPI) şirketlerini yaklaşık 100 milyon dolar

yatırım ile satın alma kararını açıklayarak, Topluluğumuz için yeni ve stratejik bir alana adım attı. Kordsa, bu satın alımın tamamlanmasıyla birlikte havacılık alanında önümüzdeki 5 yılda yıllık ortalama %10'un üzerinde büyümesi öngörülen kompozit teknolojileri pazarının öncü firmalarını bünyesine katarak, hem ABD'deki konumunu kuvvetlendirmeyi, hem de ticari havacılık tedarik zincirinde güçlü bir oyuncu olmayı hedefliyor.

İnovasyonu şirket kültürü haline getiren Brisa, 2017 yılında devreye aldığı ve İzmit Fabrikası'nda belgelendirilen Ar-Ge Merkezi ile bugün yaklaşık %94 olan yerli üretim oranını artırmayı ve ihracatımıza ivme kazandırmayı hedefliyor. Öte yandan 2016 yılında temelleri atılan ve yeni nesil teknolojilerle donatılan Aksaray Fabrikası da 2018 yılı başında 300 milyon dolarlık yatırımla Türkiye'deki ikinci üretim üssü olarak devreye alındı ve başarıyla üretime geçti.

Temsa, otobüste yakın gelecekte dünya genelinde toplu ulaşımaya yön verecek "Akıllı şehirler"i'n bir parçası olma hedefiyle çalışmalarına devam ediyor. Bu kapsamda üretilen ilk elektrikli otobüsü İnovasyon Haftası'nda Sayın Cumhurbaşkanımıza takdim ettik.

Çimento Grubu şirketlerimiz 2017'nin ilk yarısında, enerji ve emtia birim maliyetlerindeki artışın kârlılıktaki olumsuz etkisinde kalsa da, disiplinli maliyet yönetimi ve ikinci yarıdan itibaren artan talep ile operasyonel ve finansal olarak başarılı performans göstermiş, lider konumlarını korumuşlardır. Çimsa yaklaşık 240 milyon ABD doları yatırım ile ileri teknoloji kullanılan yeni Afyon Fabrikası'nı, hem gri hem de beyaz klinker üretecek şekilde Eskişehir Fabrika modifikasyonunu ve Niğde Fabrika'sının kapasite artışını gerçekleştirdi. Akçansa şirketimiz de benimsediği pazar ve müşteri odaklı tüketim anlayışıyla 2017 yılında da

Türkiye'nin en önemli altyapı projelerinde de iş ortağı olarak yer almayı sürdürdü.

Yünsa'da, 2016 yılında başladığımız stok optimizasyonu ve organizasyonel dönüşüm süreçlerini 2017 yılında da sürdürerek operasyonel mükemmellik hedefimize ilerlemeye devam ettik. Bu hedefler çerçevesinde faaliyet kârlılığımız, 2017 yılında iyileşmesini sürdürdü.

Perakende iş kolumuzda, 2016 yılında uygulamaya koyulan yeniden yapılanma ve verimlilik odağının meyvelerinin alındığı 2017 yılı, müşteri trafiği, sepet büyüklüğündeki pozitif gelişmeler ve artan dönüştürme oranları sayesinde operasyonel kârlılıkta önemli artışlar ile tamamlandı. Perakende şirketlerimizde operasyonel mükemmellik ve verimlilik önceliklerimiz arasında devam ederken, özellikle teknoloji perakendeciliğinde çoklu kanal stratejisi ve dijital büyümeye katkıda bulunacak yeni projelerle müşteri erişimine katkıda bulunacak projelere öncelik verilecektir.

2017 yılında performansımızı artırdığımız diğer bir iş kolumuz Sigorta oldu. Bankasürans kanalını başarı ile yöneten şirketlerimiz, kritik trafik ve hayat sigortalarında pazar paylarını önemli ölçüde artırırken, bireysel emeklilikte de liderliklerini korudu. Etkin hasar yönetimi ve artan mali gelirlerin de desteği ile kârlılığı beklentilerin üzerinde gerçekleştirirken, Türkiye'de bir ilk olan Robot Dönüşüm Projesi sayesinde iş süreci verimliliğini artırdılar.

Güçlü mali yapısı ve kaynaklarıyla Türkiye ekonomisine olan desteğini artırarak sürdüren Akbank, 6 milyar TL konsolide net kâr elde etti ve böylece net kârını geçtiğimiz yıla göre %24 oranında artırmayı başardı. Geçmiş dönemlere ait sendikasyon kredilerini rekor taleplerle yenilemeyi başaran; dünyanın önde gelen finans

yayın grubu Euromoney'nin "Türkiye'nin En İyi Bankası Ödülü"nü 2017'de 8'inci kez almayı başaran Akbank, bu süreçte teknoloji ve dijitalleşme alanında hayata geçirdiği uygulamalarla, sektördeki "öncü ve örnek banka" olmayı sürdürdü. Bankanın son 5 yılda teknolojiye yaptığı yatırım miktarı 500 milyon ABD dolarını aşarken, mobil bankacılık kullanan müşterilerinin oranı Avrupa ortalamasının üzerinde seyretti.

Tüm bunların yanı sıra, 5 yıllık vadede, ileri veri analitiğini tüm süreçlerimizin ayrılmaz bir parçası haline getirme vizyonu ile yola çıktık. Önümüzdeki dönemde Topluluk şirketlerimiz sektörlerinde dijital dönüşüme liderlik edeceklerdir. Dijitalleşme ve verinin yarattığı yeni iş alanları ve iş modelleri odağımızda olacaktır. Bu vizyonu hayata geçirebilmek için, Topluluk çapında yetkinliklerimizi de en üst seviyeye taşımaya gayret edeceğiz.

Tüm sektörlerimizde elde ettiğimiz başarılı sonuçlar sayesinde, 2017 başında paylaştığımız geleceğe yönelik beklentilerimizin çok üzerinde performans gösterdik. Topluluk kombine net satışlarımız geçen senenin %22 üzerinde 66 milyar TL olarak gerçekleşti. Sabancı Holding, 15 milyar TL kombine faaliyet kârı elde ederken; konsolide net kârımız 3,5 milyar TL oldu. Aynı dönemde, ülkemizin geleceğine olan inancımız ve küresel büyüme vizyonumuzla, yatırımlarımıza hız kesmeden devam ettik. 2017 yılında kombine yaklaşık 4,5 milyar TL'lik yatırıma imza attık. Başta ekibimiz olmak üzere tüm paydaşlarımıza, bu başarılı sonuçlara olan katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

Mehmet Göçmen
Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO

Güler Sabancı **Yönetim Kurulu Başkanı ve** **Görevli Üye**

Adana'da doğmuş; yükseköğrenimini Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Sabancı Topluluğu şirketlerinde çeşitli üst düzey görevlerde bulunmuş olan Güler Sabancı, Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkanı ve Görevli Üyeliğinin yanı sıra, Sabancı Üniversitesi Kurucu Mütevelli Heyeti Başkanı, Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı ve Sakıp Sabancı Müzesi Yönetim Kurulu Başkanı olarak da görev yapmaktadır.

Erol Sabancı **Yönetim Kurulu Başkan Vekili**

1938 yılında Kayseri'de doğmuş; yükseköğrenimini İngiltere'de, Manchester College of Commerce'de tamamlamıştır. Evli ve iki çocuk babası olan Erol Sabancı, Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekilliğinin yanı sıra, 1967 yılından itibaren yönetiminde bulunduğu Akbank'ta Yönetim Kurulu Şeref Başkanı, Yönetim Kurulu Danışmanı ve Üyesi olarak da görev yapmaktadır.

Sevil Sabancı Sabancı **Yönetim Kurulu Üyesi**

Sevil Sabancı Sabancı 1973 yılında İstanbul'da doğdu; yükseköğrenimini Marmara Üniversitesi İngilizce İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Topluluk şirketlerinde çeşitli görevler üstlendikten sonra 1997 yılından bu yana Sabancı Holding Yönetim Kurulu Üyesi olarak görevine devam etmektedir. Ayrıca, Sabancı

Üniversitesi Mütevelli Heyeti Üyesi ve Sakıp Sabancı Müzesi Yürütme Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Serra Sabancı **Yönetim Kurulu Üyesi**

1975 yılında Adana'da doğmuş, yükseköğrenimini Portsmouth Üniversitesi ve birincilikle mezun olduğu İstanbul Bilgi Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nde tamamlamıştır. Temsa şirketinde görev yapmış olan Serra Sabancı, Londra'da Institute of Directors'da Şirket Satın Alma ve Yönetim Kurulu Üyelikleri ile ilgili eğitim almıştır. Serra Sabancı, halen Sabancı Holding ve çeşitli Topluluk şirketlerinde Yönetim Kurulu Üyesi olarak, Sabancı Vakfı'nda ise Mütevelli Heyeti Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Suzan Sabancı Dinçer **Yönetim Kurulu Üyesi**

Akbank Yönetim Kurulu Başkanı'dır. Bankacılık kariyerine 1986 yılında başlayan Sabancı Dinçer, Akbank'a Hazinesiden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak katılmıştır. 1997 yılında Hazine ve Uluslararası Bankacılıktan Sorumlu Murahhas Üye olan Sabancı Dinçer, 2001 yılında Değişim Yönetiminden Sorumlu Murahhas Üye görevini üstlenmiştir. Suzan Sabancı Dinçer, Institute of International Finance Yönetim Kurulu Üyesi ve Gelişmekte Olan Ülkeler Danışma Kurulu Üyesi'dir. Sabancı Dinçer ayrıca Harvard Üniversitesi Küresel Danışma Kurulu, Harvard Business School Küresel Liderler Topluluğu, Harvard John F. Kennedy Siyaset Fakültesi

Mossavar-Rahmani İş dünyası ve Politika Merkezi Danışma Kurulu üyeliklerini ve Harvard Business School Orta Doğu ve Kuzey Afrika Danışma Kurulu Emeritus Üyeliğini üstlenmektedir. Sabancı Dinçer ayrıca Council on Foreign Relations Uluslararası Danışmanlar Kurulu Üyesi ve Venetian Heritage Inc. Yönetim Kurulu Üyesidir. Suzan Sabancı Dinçer, lisans öğrenimini İngiltere'deki Richmond College'da Finans üzerine yapmıştır. Ayrıca ABD'de Boston Üniversitesi'nden işletme dalında lisansüstü (MBA) dereceye sahiptir. Sabancı Dinçer, evli ve iki çocuk annesidir.

Mehmet Göçmen **Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO**

1957 yılında Bursa'da doğmuş ve yükseköğrenimini 1981 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde, lisansüstü eğitimini ise 1983 yılında Syracuse Üniversitesi Endüstri Mühendisliği bölümünde tamamlamıştır.

Çelik Halat ve Lafarge firmalarında çeşitli görevlerde bulunduktan sonra, 2003-2008 yılları arasında Akçansa'da Genel Müdürlük görevini yürütmüştür. 1 Ağustos 2008 tarihi itibarıyla İnsan Kaynakları Grup Başkanlığı görevine atanan Göçmen, görevini 2011'e kadar sürdürmüştür. 20 Temmuz 2009'da Çimento Grup Başkanlığı görevine atanan Göçmen, 1 Eylül 2014'e kadar bu görevi üstlenmiştir. 16 Haziran 2014 - 30 Mart 2017 arasında Enerji Grup Başkanlığı görevinde bulunan Göçmen, 30 Mart 2017'den bu yana, Sabancı Holding'de CEO ve Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır. Mehmet Göçmen evli ve iki çocuk babasıdır.

Güler Sabancı (1)
Yönetim Kurulu Başkanı ve
Görevli Üye

Erol Sabancı (2)
Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Sevil Sabancı Sabancı (3)
Yönetim Kurulu Üyesi

Serra Sabancı (4)
Yönetim Kurulu Üyesi

Suzan Sabancı Dinçer (5)
Yönetim Kurulu Üyesi

Mehmet Göçmen (6)
Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO

Nafiz Can Paker (7)
Yönetim Kurulu Üyesi

Ahmet Erdem (8)
Yönetim Kurulu Üyesi

Zekeriya Yıldırım (9)
Yönetim Kurulu Üyesi

Ahmet Erdem**Yönetim Kurulu Üyesi**

Profesyonel çalışma hayatına 1990 yılında Shell'de başlayan Ahmet Erdem, Shell'in Türkiye'deki perakende faaliyetlerini yönetmeye başladığı 2003 yılına kadar Türkiye, Orta Doğu ve Avrupa'da çeşitli görevler üstlendi. 2006'da Shell & Turcas ortak girişiminin kurulmasında ve sonrasındaki entegrasyon sürecinde önemli bir rol üstlenerek, Shell & Turcas ortak girişiminde Perakende Satışlar Genel Müdürlüğü görevini sürdürdü. Temmuz 2008'de Shell Ülke Başkanı olarak Kenya'ya atandı. Eylül 2009'da Türkiye'ye dönen Erdem, Shell Türkiye Ülke Başkanı, Shell & Turcas Petrol A.Ş. ve Shell Enerji A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerini sürdürmektedir. Erdem, aynı zamanda Uluslararası Yatırımcılar Derneği (YASED) Yönetim Kurulu Başkanı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi Başkanı, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) ve Petrol Sanayi Derneği (PETDER) Yönetim Kurulu Üyesi olup, 2017 yılından itibaren de Sabancı Holding Yönetim Kurulu'nda bağımsız üye olarak görev almaktadır. Ahmet Erdem, İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği'nden mezun olmuş, ayrıca İstanbul Üniversitesi'nde Mühendislik Yönetimi eğitimi almıştır.

Zekeriya Yıldırım**Yönetim Kurulu Üyesi**

1944 yılında doğan Zekeriya Yıldırım'ın İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden lisans, Vanderbilt Üniversitesi'nden (Nashville, Tennessee) MA dereceleri vardır. Yıldırım Danışmanlık Hizmetleri A.Ş.'nin Yönetim Kurulu Başkanı'dır. TC Merkez Bankası ve Maliye Bakanlığı'nda çalışan Yıldırım, 2008-2010 yılları arasında Doğan Holding Yönetim Kurulu üyeliği yapmıştır. TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanlık Divanı üyesidir. 2012 Mayıs'ında Sabancı Holding Yönetim Kurulu Üyeliği'ne getirilmiştir.

Nafiz Can Pakar**Yönetim Kurulu Üyesi**

1942 yılında İstanbul'da doğmuştur. Yüksek tahsilini Berlin Teknik Üniversitesi'nde tamamlamış ve Yıldız Teknik Üniversitesi Makina Mühendisliği branşında Doktora derecesi almış, 1973 yılında Columbia Üniversitesi'nde İşletme Master'ı yapmıştır. 1971 yılından itibaren Türk Henkel A.Ş.'nin üst yönetim kademelerinde görev yapmış, 1984'ten 2004 yılına kadar Türk Henkel Genel Müdürü olarak çalışmıştır. 2004 yılında kurucusu olduğu B.O.Y. Consulting'in yöneticiliğini halen sürdürmektedir.

Sabancı Holding Yönetim Kurulu, Sabancı Üniversitesi Mütevelli Heyeti, Dedeman Holding Yönetim Kurulu, Golden Horn Ventures Yönetim Kurulu, TÜSİAD Yönetim Kurulu, TÜSİAD Haysiyet Divanı, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı Yönetim Kurulu, Robert Kolej Mütevelli Heyeti Üyeliklerinde bulunmuş. TESEV Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerini 1997-2015 yılları arasında sürdürmüştür.

Halen, Inovent Fikri Mülkiyet Hakları Yönetim Ticaret ve Yatırım A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanlığı, Akbank Yönetim Kurulu Üyeliği, PODEM Kamusal Politika ve Demokrasi Çalışmaları Derneği Kurucu Üyeliği'ni sürdürmektedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

CEO VE GRUP BAŞKANLARI

16

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Mehmet Göçmen

Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO

1957 yılında Bursa'da doğmuş ve yükseköğrenimini 1981 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde, lisansüstü eğitimini ise 1983 yılında Syracuse Üniversitesi Endüstri Mühendisliği bölümünde tamamlamıştır.

Çelik Halat ve Lafarge firmalarında çeşitli görevlerde bulunduktan sonra, 2003-2008 yılları arasında Akçansa'da Genel Müdürlük görevini yürütmüştür. 1 Ağustos 2008 tarihi itibarıyla İnsan Kaynakları Grup Başkanlığı görevine atanan Göçmen, görevini 2011'e kadar sürdürmüştür. 20 Temmuz 2009'da Çimento Grup Başkanlığı görevine atanan Göçmen, 1 Eylül 2014'e kadar bu görevi üstlenmiştir. 16 Haziran 2014 - 30 Mart 2017 arasında Enerji Grup Başkanlığı görevinde bulunan Göçmen, 30 Mart 2017'den bu yana, Sabancı Holding'de CEO ve Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır. Mehmet Göçmen evli ve iki çocuk babasıdır.

Barış Oran

Finans

Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nden mezun olan Barış Oran, The University of Georgia'da MBA eğitimini tamamlamıştır. İş hayatına 1995 yılında PriceWaterhouseCoopers'ta denetçi olarak başlayan Oran, 1998-2003 yılları arasında Sara Lee Corp. Chicago IL'da önce denetim daha sonra finans ve hazine/sermaye piyasaları konularında görev almıştır. 2003-2006 yılları arasında Ernst and Young firmasında önce Minneapolis, MN'de,

sonrasında Avrupa, Orta Doğu, Afrika ve Hindistan bölgelerinde sorumlu Kıdemli Müdür olarak görev almıştır.

2006 yılında Kordsa'da göreve başlayan Oran, sırasıyla İç Denetim Direktörü, Global Finans Direktörü ve CFO görevlerinde bulunmuştur. 2011 yılında H.Ö. Sabancı Holding Finans Direktörü, 2012 yılında H.Ö. Sabancı Holding Planlama, Raporlama, Finansman Bölüm Başkanı olarak atanan Oran, 2016 yılından itibaren H.Ö. Sabancı Holding Finans Grup Başkanlığı görevini yürütmektedir.

Bimsa'da Yönetim Kurulu Başkanlığı, Kordsa, Brisa, Enerjisa Enerji, Enerjisa Üretim, Teknosa, Carrefoursa, Avivasa ve Çimsa şirketlerinde ise Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerini üstlenmektedir. TÜSİAD, BÜMED ve TÜYİD Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Ata Köseoğlu

Perakende

Ata Köseoğlu, Boğaziçi Üniversitesi Makine Mühendisliği bölümünden mezun olduktan sonra Lehigh Üniversitesi'nde Elektrik Mühendisliği Yüksek Lisansı ve Boston Üniversitesi'nde MBA öğrenimini tamamlamıştır. Bankacılık hayatına İktisat Bankası'nda başlayan Ata Köseoğlu kuruluşundan 1994 yılına kadar Finansbank'ta Yatırım Bankacılığı, Hazine ve Sermaye Piyasaları, Varlık Yönetimi ve Uluslararası İlişkilerden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak görev almıştır.

1994-1999 yılları arasında New York'ta ABD'nin en büyük yatırım bankalarından Bear Stearns'te Türkiye, Yunanistan ve Mısır'daki

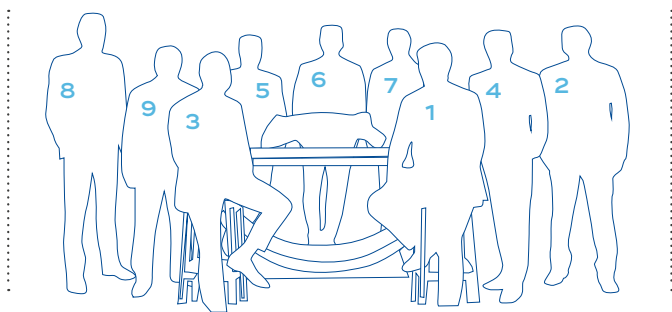
Yatırım Bankacılığı faaliyetlerinden sorumlu Managing Director olarak görev yapmış olan Ata Köseoğlu, daha sonra Paris'e yerleşerek Société Générale Yatırım Bankacılığı bölümünde Türkiye ve Orta Doğu'dan sorumlu Managing Director görevini üstlenmiştir. Bu görevinde Société Générale'in bölgedeki önemli müşterileriyle ilişkilerinin yönetimi ve geliştirilmesinden sorumlu olarak Bankanın yöresel finansal stratejisinin geliştirilmesine yardımcı olmuştur. 2000-2005 yılları arasında Londra/İstanbul Credit Suisse First Boston Bankası'nda Managing Director/CEO olarak görev yapan Ata Köseoğlu, kurumsal finansman, proje finansmanı, sermaye piyasaları, sabit getirili ve türev ürünleri gibi işlemlerden sorumlu olmuştur.

2006 yılında BNP Paribas/TEB Grubu'na katılan ve son olarak TEB Yatırım'da Yönetim Kurulu Başkanı ve CEO olarak görev yapan Ata Köseoğlu, bu görevi sırasında çeşitli birleşme ve satın alma projelerinde rol almış ve TEB Yatırım'ı işlem hacmi ve kârlılık açısından Türkiye'deki en büyük ilk beş aracı kurum arasına sokmuştur. Köseoğlu, 30 Mart 2017'de Perakende Grup Başkanı olarak atanmıştır.

Hakan Timur

İnsan Kaynakları

İstanbul Üniversitesi İngilizce İktisat Bölümü ve Sabancı Üniversitesi Enerji ve Teknoloji Yönetimi Master Programı mezunu olan Hakan Timur, kariyerine 1997 yılında Marsa-Kraft Foods International'da başlamış ve ardından Topluluğumuzda sırasıyla Gıda Grubu İnsan Kaynakları Müdürlüğü, Sabancı Holding İnsan Kaynakları Müdürlüğü, Kordsa'da Global İnsan Kaynakları Direktörlüğü, Akçansa İnsan Kaynakları

Mehmet Göçmen (1)
Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO

Barış Oran (2)
Finans

Ata Köseoğlu (3)
Perakende

Hakan Timur (4)
İnsan Kaynakları

Hayri Çulhacı (5)
Banka

Haluk Dinçer (6)
Sigorta

Cenk Alper (7)
Sanayi

Mehmet Hacıkamiloğlu (8)
Çimento

Nedim Bozfakıoğlu (9)
Genel Sekreter

Genel Müdür Yardımcılığı görevini yürütmüş, son olarak Enerjisa'da organizasyonel iklim ve kültür gelişimi, değişim yönetimi ve stratejik insan kaynakları süreçlerinin yönetiminin yanı sıra, kurumsal iletişim yönetimi ile satınalma ve iş mükemmelliği faaliyetlerini yönetmiştir. Hakan Timur, 1998-2000 yılları arasında Sabancı Holding "Talent Pool" ve 2009'da Sabancı Lider Takımı (SALT) gelişim programlarında yer almıştır. Timur, 1 Şubat 2018'den itibaren İnsan Kaynakları Grup Başkanı olarak görev yapmaktadır.

Hayri Çulhacı

Banka

Hayri Çulhacı, 18 Temmuz 2010 tarihinden bu yana Akbank Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı ve 17 Ocak 2011 tarihinden bu yana Denetim Komitesi ve Üst Düzey Risk Komitesi Başkanlığı görevlerini yürütmektedir. 1990 yılında Genel Müdür Yardımcısı olarak Akbank'ta göreve başlayan Çulhacı, sırasıyla Kurumsal İletişim, Yatırımcı İlişkileri ve Stratejiden sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı, Yönetim Kurulu Başkan Danışmanlığı ve Yönetim Kurulu Murahhas Üyeliği görevlerinde bulunmuştur. Hayri Çulhacı daha önce Maliye Bakanlığı bünyesinde Hesap Uzmanlığı ve Daire Başkanlığı görevlerini yürütmüştür. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu olan Çulhacı, yüksek lisans derecesini İşletme (MBA) dalında ABD'de Northeastern Üniversitesi'nden almıştır. Hayri Çulhacı, ayrıca Sabancı Vakfı Mütavelli Heyeti Üyesi, Aksigorta A.Ş. ve AvivaSA A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Haluk Dinçer

Sigorta

Haluk Dinçer, Haziran 2016 itibariyle Sabancı Holding Sigorta Grup Başkanlığı görevini üstlenmiştir. Dinçer, bu görevden önce, 2011-2016 yıllarında Perakende ve Sigorta Grup Başkanlığı, 2007-2011 yıllarında Perakende Grup Başkanlığı, 2004-2007 yıllarında Perakende ve Gıda Grup Başkanlığı, 2002-2004 yıllarında ise Gıda Grup Başkanlığı görevlerini yürütmüştür. 1995 yılında Sabancı'ya katılan Dinçer, bu tarihten itibaren topluluğun otomotiv, gıda ve perakende şirketlerinde önemli liderlik pozisyonları üstlenmiştir.

B20 Türkiye Yürütme Kurulu Üyesi olan Haluk Dinçer, aynı zamanda Washington merkezli düşünce kuruluşu Brookings Institute'de Uluslararası Danışma Kurulu Üyeliği yapmaktadır. Dinçer, daha önce TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı ve üç dönem boyunca DEİK/Türk-Amerikan İş Konseyi Başkanı olarak görev yapmıştır.

Haluk Dinçer, University of Michigan'dan makine mühendisliği dalında lisans ve işletme dalında yüksek lisans (MBA) derecelerini almıştır. Haluk Dinçer, evli ve iki çocuk babasıdır.

Cenk Alper

Sanayi

Cenk Alper, ODTÜ Makine Mühendisliği Bölümü'nden 1991 yılında lisans, 1994 yılında yüksek lisans derecesini almış ve 2002 yılında Sabancı Üniversitesi MBA programını tamamlamıştır. 1996 yılında Beksa'da proses mühendisi olarak kariyerine başlayan Alper, 2002-2007 yılları

arasında Bekaert yurt dışı organizasyonlarında farklı yönetici pozisyonlarında görev yapmıştır.

2007 yılında Kordsa'ya katılan Alper, Global Teknoloji Direktörlüğü, Teknoloji ve Pazar Geliştirme Başkan Yardımcılığı, Operasyon Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulunmuş, 17 Haziran 2013 tarihinde Kordsa CEO'luğu görevine atanmıştır. Alper, 1 Nisan 2017'den itibaren Sanayi Grup Başkanı olarak görev yapmaktadır.

Mehmet Hacıkamiloğlu

Çimento

1993 yılında Boğaziçi Üniversitesi İnşaat Mühendisliği bölümünden mezun olan Hacıkamiloğlu, 2001 yılında Sabancı Üniversitesi'nde Executive MBA programını tamamlamıştır. 1992-1993 yılları arasında Üstay İnşaatı şirketinde Saha Mühendisi olarak görev yapmış ve Sabancı Topluluğu'na 1993 yılında katılarak Betonsa'da sırasıyla Hazır Beton Tesis Şefi ve Yatırım ve Planlama Şefi olarak çalışmıştır. 1997-1999 yılları arasında Akçansa'da Strateji Geliştirme ve Planlama Müdürü, 1999-2001 yılları arasında Agregasa'da Şirket Müdürü olarak görev yaptıktan sonra 2001-2003 yılları arasında Akçansa'da Finans Koordinatörü olarak çalışmıştır. 2003 yılında Çimsa'ya Mali ve İdari İşlerden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır. 1 Temmuz 2006 tarihinde Çimsa Genel Müdürlüğü görevine atanan Mehmet Hacıkamiloğlu 1 Eylül 2014 tarihinden itibaren de Akçansa Genel Müdürlüğü görevini sürdürmekteydi. Hacıkamiloğlu, 30 Mart 2017'de Çimento grup Başkanı olarak atanmıştır.

SABANCI HOLDİNG YÖNETİMİ

20

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Komite Üyeleri

Portföy Yönetim Komitesi

Güler Sabancı
Suzan Sabancı Dinçer
Sevil Sabancı Sabancı
Serra Sabancı
Mehmet Göçmen

Denetim Komitesi

Zekeriya Yıldırım
Ahmet Erdem

Kurumsal Yönetim Komitesi

Nafiz Can Paker
Sevil Sabancı Sabancı
Serra Sabancı
Mevlüt Aydemir
Levent Demirağ

Riskin Erken Saptanması Komitesi

Zekeriya Yıldırım
Sevil Sabancı Sabancı
Mevlüt Aydemir

Üst Yönetim

Mevlüt Aydemir
Danışman

Nedim Bozfakıoğlu
Genel Sekreter

Fuat Öksüz
Denetim Başkanı

Levent Demirağ
Mali İşler ve Muhasebe
Bölüm Başkanı

Ahmet Güzeltuna
Çalışma İlişkileri Baş Müşaviri

Berrin Yılmaz
Direktör - İnsan Kaynakları

Fezal Okur
Direktör - Strateji ve İş
Geliştirme

Filiz Karagül Tüzün
Direktör - Kurumsal İletişim

Gökhan Eyigün
Direktör - Strateji ve İş
Geliştirme

Güven Oktay
Direktör - Risk, Dokümantasyon
ve Raporlama

İlker Yıldırım

Direktör - Muhasebe

Olcay Gürdal
Güvenlik Koordinatörü

Onur Özkan
Projeler Koordinatörü -
Perakende Grup Başkanlığı

Ömer Faruk Gönener
Direktör - Center Yönetimi

Ruba Unkan
Direktör - Hukuk İşleri

Şerafettin Karakış
Direktör - Mali İşler

Şermin Mutlu
Direktör - Finansal Planlama,
Analiz, Finansman ve Yatırımcı
İlişkileri

Taner Aytan
Direktör - Denetim ve Etik
İnceleme

Vecih Yılmaz
Direktör - Finansal Analiz,
Planlama ve Raporlama

Öz Değerlerimiz

Kurumsal yönetimimizi öz değerlerimiz olan tevazu, insana saygı, halka yakınlık, şeffaflık ve sosyal sorumluluk bilinciyle gerçekleştiririz. Çevre ve topluma fayda sağlarken, ekonomik değer yaratabilmeyi kurumsal sürdürülebilirliğimizin teminatı olarak görürüz.

Yönetim İlkelerimiz

İşlerimizi tüm paydaşlarımıza karşı dürüst, adil ve eşit davranış içinde yürütür, çıkar çatışmalarını önler, tüm yönetim kademeleriyle pay sahiplerine karşı hesap verebilir şekilde çalışırız. Çalışma ilişkilerini düzenleyen politikalarımızda dil, din, ırk, cinsiyet farkı gözetmeksizin herkese eşit davranırız, liyakati esas alırız.

Değer Yaratma

Ürünlerimiz, hizmetlerimiz, ilişkilerimiz ve operasyonlarımızla faaliyet gösterdiğimiz her alanda paydaşlarımıza sürdürülebilir değer yaratmayı hedefleriz.

Stratejik Yaklaşım

Bugünkü işlerimizde mükemmelliği hedeflerken, uzun dönemde üstünlük ve farklılık yaratacak şekilde geleceğimizi planlarız.

Pazar Odaklılık

Yaptığımız her işin odağına pazar ve müşteri odaklı bakış açısını yerleştirerek, müşterilerin bugünkü ve gelecekteki ihtiyaçlarını karşılamayı, yeni ürün ve hizmetlerle pazarı şekillendirmeyi hedefleriz.

Yaratıcılık

Şirketlerimizde yaratıcılığı teşvik eder, marka, patent, teknoloji, tasarım, bilişim ağı, fikri ve sınai mülkiyet alanlarında kalıcı üstünlükler yaratırız.

Sürekli İyileştirme

Tüm faaliyetlerimizi iş mükemmelliği felsefesiyle sürekli iyileştirme hedefiyle yürütmek bizim için esastır. Karar alma süreçlerimizde sistematik yaklaşımları kullanırız.

Aktif Katılımcılık

Karar süreçlerinde aktif katılımı ve ortak akli teşvik eden bir yönetim yaklaşımını benimseriz.

Dürüstlük

Tüm faaliyetlerimizi, yürürlükte olan yasal düzenlemelere ve Sabancı Topluluğu İş Etiği Kuralları'na (SA-Etik) uygun bir şekilde yürütürüz. Rüşvet, irtikâp, iltimas, yolsuzluk ve yasal olmayan çıkar sağlayıcı tüm iş ve eylemlerden uzak durur, bu şekilde algılanabilecek her türlü ilişkilerden kaçınırız. Üzerimizde herhangi bir yükümlülük yaratan veya yaratma ihtimali olan hediye ve davetleri kabul etmeyiz.

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ VE KÂR DAĞITIM POLİTİKASI

Sabancı Holding yönetimi uyguladığı stratejik planları ve operasyonel sonuçlarını finans çevreleri ve yatırımcılarla zamanında ve şeffaf bir biçimde paylaşmayı ilke olarak benimsemiştir.

24

SABANCI
HOLDİNG

13*
HALKA AÇIK
13 ŞİRKET

* Sabancı Holding dahil rakamdır.

%10
BORSA İSTANBUL'UN
PİYASA DEĞERİNİN
%10'U

**Yatırımcı İlişkileri
Birimi'ne her
türü istek ve
soru için investor.
relations@sabanci.
com adresinden
ulaşılabilir.**

Yatırımcı İlişkileri

Sabancı Holding yönetimi, hissedarlarıyla şeffaf ve yakın bir iletişim içindedir. Yatırımcı ilişkileri faaliyetlerinin ana amacı, mevcut hissedarlar için Sabancı Holding'in değerini artırmak, potansiyel yatırımcıların da ilgisini çekebilmektir. Holding yönetimi, bu amaçla uyguladığı stratejik planları ve bunların sonuçlarını finans camiasıyla zamanında ve şeffaf bir biçimde paylaşmayı ilke olarak benimsemiştir. Şeffaflık yaklaşımı Holding'in yönetim yapısında da görülmektedir. Bu yaklaşım doğrultusunda Sabancı Holding Yönetim Kurulu'nda üç bağımsız üye görev yapmaktadır.

Sabancı Holding'de yatırımcılarla ilişkiler, Finans Grubu bünyesinde yer alan Yatırımcı İlişkileri Birimi tarafından yürütülmektedir. Yatırımcılara günlük bilgi akışı bu Birim tarafından sağlanmaktadır. 2017 yılında telefon ve e-posta yoluyla pek çok yatırımcı ve hisse senedi analistinin soruları cevaplandırılmış, çeyreklik sonuçların açıklanmasının ardından ve yeni gelişmeler sırasında proaktif olarak kendileriyle temasa geçilmiştir. Sabancı Holding Yatırımcı İlişkileri

faaliyetlerini küresel düzeyde sürdürmektedir. Yıl boyunca Genel Merkez'de ve Avrupa, Amerika ve Asya'da yer alan çeşitli yatırım merkezlerinde düzenlenen konferanslara katılınmış ve yüz yüze toplantılar yapılmıştır.

2017 yılında Sigorta ve Bireysel Emeklilik sektörünü düzenlenmiş, ilgili Grup Başkanı ve Şirket Genel Müdürleri, analistlere sektördeki gelişmeler ve şirketlerin stratejileri hakkında bilgi vermiştir.

Sabancı Grubu'nda pay sahipleriyle ilişkiler, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri kapsamında Yatırımcı İlişkileri Birimi tarafından yürütülmektedir. Bu çerçevede, Yatırımcı İlişkileri Birimi, 2018 yılında yatırımcılara stratejik gündem ve uygulama planlarını iletmeye devam ederek, mevcut ve potansiyel hissedarlarla yakın diyalog ve ilişkisini sürdürmeyi hedeflemektedir.

Yatırımcı İlişkileri Birimi'ne her türlü istek ve soru için investor.relations@sabanci.com adresinden ulaşılabilir.

Kâr Dağıtım Politikası

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. kâr dağıtım politikası, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Mevzuatı ve esas sözleşmemiz hükümleri dikkate alınarak hesaplanan dağıtılabilir kârın %20'sini geçmemek üzere çıkarılmış sermayenin

%10 oranında nakit ve/veya bedelsiz hisse şeklinde kâr payı dağıtılması esasına dayanır. Bu politikanın uygulaması, Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'in orta ve uzun vadeli stratejileri ile ulusal ve küresel ekonomik şartlar doğrultusunda Genel Kurul tarafından belirlenir.

Kâr payları, mevcut payların tamamına, bunların ihraç ve iktisap tarihlerine bakılmaksızın eşit olarak, yasal süreler içerisinde Genel Kurul onayını takiben Genel Kurul'un tespit ettiği tarihte pay sahiplerine dağıtılacaktır.

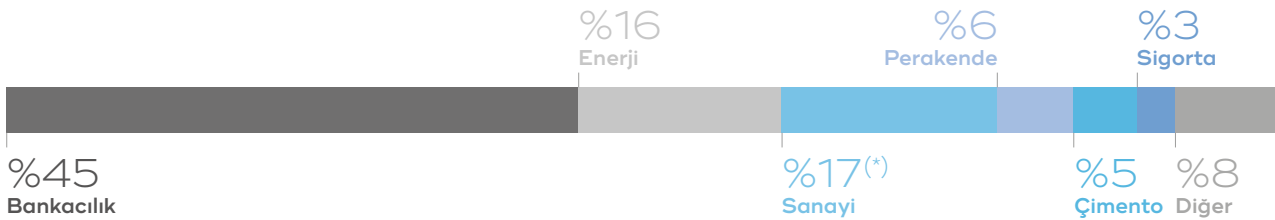
(Milyon TL)	2013	2014	2015	2016	2017
Alınan Temettü	645	629	822	755	884
Ödenen Temettü	204	204	204	306	408
Ödenen/Alınan Temettü	%32	%32	%25	%41	%46
Konsolide Net Kâr	1.731	2.079	2.236	2.660	3.481
Temettü Ödeme Oranı	%11	%12	%10	%14	%15

Sabancı Holding tarafından ödenen temettü miktarı son 5 yılda %15 yıllık birleşik büyüme (YBBO) göstermiştir.

SABANCI HOLDİNG ORTAKLIK YAPISI

Ortağın Ticari Unvanı/Adı-Soyadı	Nominal Değer (TL)	Sermayedeki Payı (%)	Oy Hakkı Oranı (%)
Sakıp Sabancı Holding Anonim Şirketi	287.100.000,56	14,07	14,07
Serra Sabancı	147.160.295,80	7,21	7,21
Suzan Sabancı Dinçer	141.566.960,87	6,94	6,94
Çiğdem Sabancı Bilen	141.566.960,87	6,94	6,94
Diğer	1.323.009.712,90	64,84	64,84
Toplam	2.040.403.931,00	100,00	100,00

Şeffaf ve tüm paydaşlara değer yaratımı vizyonu çerçevesinde gerçekleştirilen Enerjisa Enerji Halka Arzı ile Sabancı Holding'in Net Aktif Değeri'nin %80'i halka açık hale gelmiştir.

2017 NET AKTİF DEĞER KIRILIMI

(*) Philips ve PMSA dahildir.

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ VE KÂR DAĞITIM POLİTİKASI

Yatırımcı İlişkileri Birimi, 2018 yılında da yatırımcılara stratejik gündem ve uygulama planlarını iletmeye devam ederek, mevcut ve potansiyel hissedarlarla yakın diyalog ve ilişkisini sürdürmeyi hedeflemektedir.

26

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
I
N
G

Enerjisa Enerji Halka Arzı

2017 yılında başlanan ve 2018 yılı Şubat ayında tamamlanan, Sabancı Holding ve E.ON'un eşit ortak hisse satışı yoluyla gerçekleşen Enerjisa Enerji A.Ş.'nin halka arzı, Türkiye'nin TL bazında en büyük özel sektör halka arzı olarak tarihe geçmiştir.

Türkiye'nin lider enerji şirketlerinden Enerjisa Enerji A.Ş., ENJSA kodu ile Borsa İstanbul'da 8 Şubat 2018 tarihinde işlem görmeye başlamıştır. Hisselerinin %20'si halka açılan Enerjisa Enerji A.Ş., talep toplama sürecinde yüksek yatırımcı ilgisi görerek toplamda 4,8 kat talep ile karşılaşmıştır.

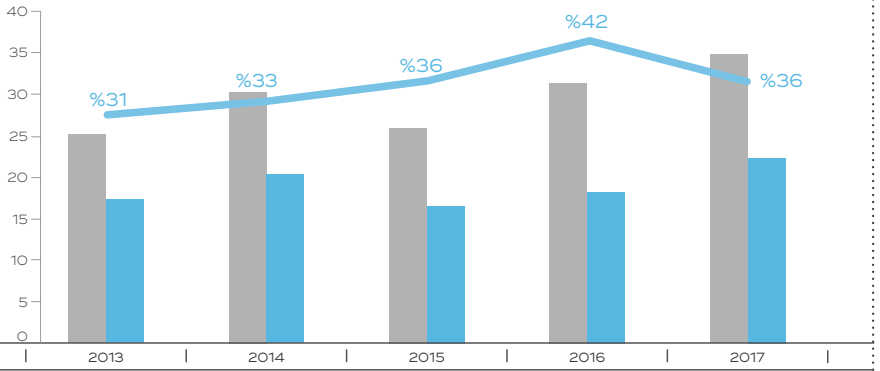

Net Aktif Değer Gelişimi

Sabancı Holding Net Aktif Değeri, son beş yılda %7 bileşik yıllık büyüme göstererek 35,7 milyar TL düzeyine ulaşmıştır. Net Aktif Değer içerisinde Bankacılık %45, Sanayi %17 ve Enerji %16'lık pay ile ilk üç sırayı oluşturmaktadır. Enerjisa Enerji halka arzının tamamlanması ile Sabancı Holding Net Aktif Değeri'nin %80'i halka açık şirketler ve Sabancı Holding solo net nakit pozisyonundan oluşmakta, %20'si ise halka açık olmayan şirketlerden oluşmaktadır.

SABANCI HOLDİNG NAD VE PİYASA DEĞERİ KARŞILAŞTIRMASI

■ Sabancı Holding Net Aktif Değeri^(*) (milyar TL)
■ Sabancı Holding Piyasa Değeri (milyar TL)
■ Sabancı Holding NAD İskontosu

^(*) Yılın en son iş gününün kapanış piyasa değeri alınarak, Sabancı Holding ortaklık payı ile çarpılarak elde edilmiştir.

^(**) Halka açık olmayan iştirakler için defter değerleri ve bağımsız araştırma raporlarının ortalamaları alınmıştır.

SABANCI TOPLULUĞU ŞİRKETLERİ HALKA AÇIKLIK ORANLARI

Bankacılık

Akbank
%51

Enerji

Enerjisa Enerji
%20

Sigorta

Aksigorta
%28
Avivasa
%20

Çimento

Akçansa
%21
Çimsa
%41

Perakende

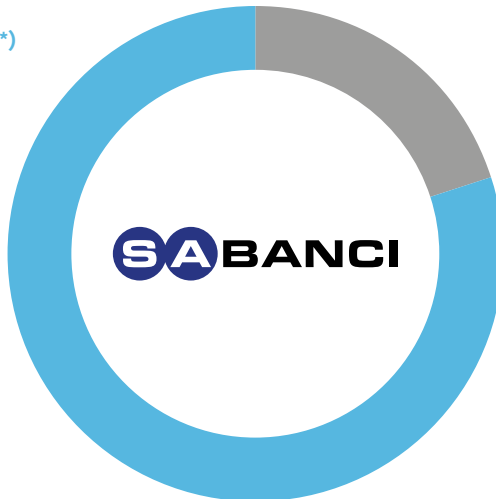
Teknosa
%25
CarrefourSA
%3

Sanayi

Kordsa
%29
Brisa
%10
Yünsa
%42

SABANCI HOLDİNG'İN NET AKTİF DEĞERİ'NİN %80'İNİ HALKA AÇIK ŞİRKETLER OLUŞTURMAKTADIR

Halka Açık NAD^(*)
%80

Halka Açık Olmayan NAD
%20

^(*) Holding Solo Nakit Pozisyonunu içermektedir.

Sabancı Topluluğu şirketleri paydaşlarına yarattığı değeri en yüksek seviyede tutmak ve Topluluğun sürdürülebilirliğini sağlamak için kurumsal risk yönetim ilkelerini belirlemiştir.

Sabancı Topluluğu şirketleri paydaşlarına yarattığı değeri en yüksek seviyede tutmak ve Topluluğun sürdürülebilirliğini sağlamak için kurumsal risk yönetim ilkelerini kullanarak stratejik ve finansal hedeflerdeki olası sapmaları, Topluluğun risk alma tutumuna uygun şekilde yönetmektedir.

Topluluk iştiraklerinden Akbank'ta risk yönetimi BDDK mevzuatına uygun olarak, Banka Yönetim Kurulu'nun sorumluluğu ve gözetimi altında yapılmaktadır. Kurul gözetim sorumluluğunu Denetim Komitesi, Üst Düzey Risk Komitesi, Kredi Komitesi gibi komiteler aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Banka'nın risk alma seviyeleri Yönetim Kurulu tarafından onaylanan risk limitleri aracılığıyla belirlenmektedir. Banka üst yönetimi günlük faaliyetlerin belirlenen risk yönetimi süreçleri ve risk limitleri çerçevesinde yürütülmesinden Yönetim Kurulu'na karşı sorumludur. Yönetim Kurulu'na doğrudan bağlı olan Teftiş Kurulu Başkanlığı, İç Kontrol Merkezi Başkanlığı ve Risk Yönetimi Bölümü, aynı zamanda icra birimleri ile koordinasyon içinde faaliyet göstermektedirler. Risk yönetimi kapsamında risklerin tespit edilmesi, ölçülmesi ve takibi için ulusal ve uluslararası uygulamalarda kabul görmüş risk modelleri ve parametreler kullanılmaktadır. İçsel metot ve modellerin geliştirilmesi

ve iyileştirilmesine yönelik çalışmalar sürekli olarak yapılmaktadır. Olağanüstü durumlarda Banka'nın maruz kalabileceği riskleri analiz etmeye yönelik olarak değişik senaryo analizleri yapılmakta, acil durum planları hazırlanmaktadır. Banka'nın maruz kaldığı riskleri sınırlandırmak ve risklere karşı korunma sağlamak için çeşitli risk azaltma teknikleri kullanılmaktadır.

Finans dışı sektörlerde faaliyet gösteren Sabancı Topluluğu şirketlerinde risk yönetimi, ilgili Yönetim Kurulları ve onlara bağlı çalışan risk komitelerinin gözetimi altında söz konusu süreç ve faaliyetten sorumlu yöneticiler ve şirketlerin üst yönetimleri tarafından yönetilir. Şirketler karşılaşılabilecekleri riskleri belirler, risklerin olasılık derecelerine ve sebep olabilecekleri kayıpların büyüklüğüne göre derecelendirerek sıralar. Önceliklendirilmiş riskler Şirket yönetimi, risk komitesi ve Şirket Yönetim Kurulu tarafından dönemsel raporlarla izlenir. Bunlara yönelik alınacak önlemleri de kapsayan risklerin yönetim süreçleri kararlaştırılarak uygulanması ve sonuçları izlenir. Topluluk iştiraklerinin finansal, stratejik, operasyonel ve uyum risklerinin yönetimi ayrıca Holding seviyesinde ilgili Grup Başkanları, Finans Grup Başkanlığı ve Uyum Riski Yönetim birimi tarafından izlenir ve yönlendirilir.

Sabancı Topluluğu'nda takip edilen riskler aşağıdaki temel kategoriler altında gruplanmaktadır:

Uyum Riskleri: Yürürlükteki kanunlara, diğer hukuki düzenlemelere, etik kurallara, Şirket içi politika ve yönetmelikler gibi tanımlı kurallara uyulmaması halinde karşılaşılabilecek yasal müeyyideler ile itibar, maddi vb. kayıpları ifade etmektedir. Topluluk iştiraklerinin uyum risklerini belirlenen çerçevede etkin olarak yönetmelerini desteklemek amacıyla Holding Uyum Yönetimi Direktörlüğü tarafından yönlendirme çalışmaları yapılmaktadır.

Finansal Riskler: Şirket'in finansal pozisyonunun ve tercihlerinin sonucunda ortaya çıkabilecek riskleri ifade eder. Finansal riskler, kredilerden, faiz oranlarından, döviz kurlarından, nakit yönetiminden, emtia fiyatlarından kaynaklanan riskleri kapsamaktadır.

Sabancı Topluluğu'nda kur riskine karşı gerek duyulduğu durumlarda vadeli işlem sözleşmeleri kullanılmaktadır. Ayrıca kur riskinin nakit yönetiminde kısa vadeli dalgalanmalar yaratmaması için döviz kredilerinin uzun vadeli yatırım projelerinde ve mümkün olduğunca döviz geliri ya da dövize endeksli gelir sağlanması söz konusu sektörlerde kullanılması tercih edilmekte,

yatırımlar fazlara bölünerek zamana yayılmaktadır.

İştiraklerin faiz risklerini etkin yönetmek için finansal kurumların faiz oranları takip edilerek şirketlerin daha uygun finansman koşulları sunan kuruluşlara yönlendirilmesi ve banka kredileri yanında tahvil ihraçlarının kullanımı Holding seviyesinde yapılan çalışmalarla desteklenmektedir.

Emtia fiyat risklerine karşı şirketlerimiz mümkün olduğunca dinamik fiyatlama gibi operasyonel yetkinlikler geliştirmekte, ya da operasyonel veya finansal türev araçları kullanarak önlem almaktadırlar.

Stratejik Riskler: Bir şirketin kısa, orta veya uzun vadelerde belirlemiş olduğu hedeflerine ulaşmasını engelleyebilecek yapısal risklerdir. Planlama, iş modeli, iş portföyü, kurumsal yönetim ve pazar analizi gibi alanlardan kaynaklanan riskler stratejik riskler çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Holding seviyesinde stratejik risklerin etkin yönetimi uzun vadeli dinamik bir portföy yönetimi bakış açısı ile yürütülmektedir. Sabancı Holding'in portföy yönetimine egemen olan temel ilke, rekabet üstünlüğü yaratılabilecek alanlara odaklanarak özkaynakları hızlı büyüyen, kârlılığı yüksek ve sürdürülebilir işlerde kullanmaktır. Portföyün sektörel, coğrafi, müşteri profili, teknoloji ağırlığı, ihracat gibi kriterlere göre çeşitlendirilmesi üzerinde Holding düzeyinde çalışılmaktadır.

Operasyonel Riskler: Şirket içi kontrollerdeki aksamalar sonucu hata ve ihmallerden, şirket yönetimi ve personeli tarafından zaman ve koşullara uygun hareket edilmemesinden, yönetim hatalarından, bilgi teknolojisi sistemlerindeki hata ve aksamalardan

kaynaklanabilecek kayıpların ortaya çıkma, hatta şirket faaliyetlerinin zararlı sonuçlanma olasılığı olarak tanımlanmaktadır.

Denetim Grubu tarafından yapılan çalışmalarla şirket süreçleri ve sistemleri, bu risklerin belirlenmesine ve bertaraf edilmesine dönük olarak kontrol edilmektedir.

Marka/İtibar Yönetimi Riskleri:

Şirketin, unvanı ve ticari markalarının etkin bir şekilde yönetilememesi sonucunda değer kaybetmesi veya çeşitli olayların sebep olduğu itibar zedelemesi yüzünden ürün ve hizmetlerine olan talebin azalması ve müşteri, kâr ve rekabet gücünü kaybetmesidir. Çoklu disiplinden oluşan bir takip ve yönetim sistemiyle Topluluğun temel varlığı olan marka/itibar riskleri izlenmekte ve gerekli müdahalelerle yönetilmektedir.

Raporlama Riskleri: Mevzuata ve standartlarına uygun olmayan hatalı beyanlar, yönetim raporlamalarında yeterli paylaşım yapılmaması, ana göstergelerin etkili ölçüm ve paylaşımının yapı(a)maması, zamanlama ve detay açısından rapor kalitesinde eksiklikler olarak tanımlanmaktadır. Denetim Grubu ve bağımsız kuruluşlarca yapılan denetimlerde raporlama kalitesi takip edilmektedir.

Diş Çevre Riskleri: Şirketin kendi faaliyet ve yönetim süreçleriyle etkileyemediği dış faktörlere (doğal afetler, siyaset ve ekonomide iç ve dış gelişmeler, faaliyetleri kamu düzenlemelerine tabi sektörlerde kural koyucunun alacağı yeni kararlar, rekabet kurallarında yapılacak değişiklikler gibi) dayalı risklerdir. Riskleri bertaraf etmek için alınabilecek azami önlemler alınmakla birlikte uygun olan durumlarda risklere karşı sigorta yaptırılmaktadır. Holding Risk Komitesi, 2017 yılında

Sabancı Holding konsolide finansallarında büyük etkiye sahip olan enerji sektörüne şekil verecek regülasyonların gelişimini de takip etmiştir. Elektrik enerjisi perakende satış ve dağıtım alanında 2016-2020 senesini kapsayacak 3. Tarife dönemine ait gelişmeler ve üretim ve ticaret regülasyonlarına ilişkin çalışmalar izlenen konular arasındadır.

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. Yönetim Kurulu, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun hisse senedi borsada işlem gören şirketlerde tedbirli risk yönetimi anlayışının uygulanması amacıyla yürürlüğe koyduğu "Riskin Erken Saptanması Komitesi"ni Yönetim Kurulu'nun 25.04.2013 tarihinde aldığı kararla kurmuştur. Komite'nin Başkanı Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi Zekeriya Yıldırım, Yönetim Kurulu Üyesi Sevil Sabancı Sabancı ve Danışman Mevlüt Aydemir'dir. Komite'nin amacı H.Ö. Sabancı Holding A.Ş.'nin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek stratejik, operasyonel, finansal, uyum, itibar raporlama, dış çevre sair her türlü riskin erken teşhisi, gerekli önlemlerin belirlenmesi ve riskin yönetilmesini değerlendirmek ve Yönetim Kurulu'nu bu hususlarda karar alması için bilgilendirmektir. Komite, amacına yönelik olarak, Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin maruz olduğu riskleri ortaya koyup değerlendirmekte, geliştirilen raporlama sistemi ile izlemekte ve alınan tedbirleri takip etmektedir. Ayrıca iştiraklerin faaliyetlerinde Holding'in konsolide mali tablolarını ve stratejik hedeflerini etkileyebilecek riskler de Holding Risk Komitesi tarafından izlenmektedir. Komite 2017 yılında altı kez toplanmış ve değerlendirmelerini Yönetim Kurulu'nun bilgisine sunmuştur.

İNSAN KAYNAKLARI

Sabancı Topluluğu şirketlerinde İK politikası ve uygulamaları; şirketlerin iş stratejilerine uygun ve sürdürülebilir büyüme için gerekli performansı destekleyecek organizasyonel yetkinlik ve beceri setlerini oluşturmaya yönelik olarak tanımlanmış ve bu paralelde yönetilmektedir.

30

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Sabancı Topluluğu insan kaynakları yönetiminin vizyonu; “Yeni Neslin Sabancı”yı yaratmak için en iyi yetenekleri çekip, çalışanların kendilerini değerli hissettikleri ve sürekli öğrenebildikleri benzersiz bir çalışma ortamı ve kültürü sağlayarak geleceğe insan yetiştirmektedir.

Sabancı Topluluğu; etik değerlere bağlı, güvenilir, tüm paydaşlarına duyarlı, değişim odaklı ve çevik, uzun vadeli düşünebilen, iş birliğine açık, bireyler için çalışılması ayrıcalıklı bir Topluluk olmayı hedeflemektedir.

Sabancı Topluluğu şirketlerinde İK politikası ve uygulamaları; şirketlerin iş stratejilerine uygun ve sürdürülebilir büyüme için gerekli performansı destekleyecek organizasyonel yetkinlik ve beceri setlerini oluşturmaya yönelik olarak tanımlanmış ve bu paralelde yönetilmektedir. İnsan kaynakları yönetimi anlayışı, iş yapılan farklı sektörlerin özel ihtiyaçlarına proaktif olarak cevap vermenin yanı sıra Sabancı değerleri ve

kültürü çerçevesinde şeffaflık, adalet, tutku, dürüstlük ve merak etme değerlerine sahip çalışanların ve ekiplerin oluşturulmasını hedeflemektedir.

Farklı sektörlerde ve farklı yapılarıdaki şirketlerden oluşan Sabancı Topluluğu’nda insan kaynakları vizyonu ve politikası ortaktır, ancak İK uygulamaları, şirketlerin özel koşullarına ve ihtiyaçlarına yönelik esnekliği sağlayacak biçimde belirlenmektedir.

Yetenek Yönetimi

Yetenek Yönetimi Politikası en iyi yetenekleri çekmeyi ve ödüllendirmeyi hedeflemektedir. En iyi çalışan deneyimini yaratmak, güçlü ve sürdürülebilir bir Sabancı işveren markasını destekleyen Topluluğun en önemli önceliğidir. Liderlik politikası ile güven veren, egosu küçük ve öğrenme potansiyeli yüksek, koçluk yapan, katılımcı, karar veren, yetenekleri çeken ve geliştiren, iş birliği yapan liderler yetiştirmeye odaklanan Sabancı Topluluğu, liderlerin yarattığı kültür ve iklimi ölçümleyerek takip etmektedir.

Organizasyonu Geliştirme ve Güçlendirme

Sabancı Topluluğu gelişim politikası çalışanların kendi gelişimlerini sahiplenerek sürekli öğrenmelerini temel almaktadır. Deneyimleyerek öğrenme desteklenerek (proje bazlı, iş zengileştirerek vb.), gelişim yatırımı kişisel gelişim ihtiyaçlarına, çalışanların hedeflerine ve potansiyele göre yapılmaktadır. Bu kapsamda aşağıda detayları yer alan Gelişim Programları düzenlenmektedir.

Genç Sabancılar

Topluluk şirketlerindeki potansiyeli yüksek genç çalışanların katıldığı, network imkanı sağlayan ve simülasyon eşliğinde firma yönetiminin deneyimlendiği Genç Sabancılar programından 2017 yılında 38 genç çalışan mezun olmuştur.

SA LAB

2016 senesinde orta kademe yöneticileri için başlatılan “değer odaklı yönetim” anlayışının getirileri konusunda farkındalıklarının artmasını, bütünü ve bütün içindeki katkılarını görmelerini sağlayacak olan “İş Zekâsı” konularına odaklanmalarını sağlayacak SA LAB programından dokuz yönetici mezun olmuştur.

SA-EXE

Genel Müdür Yardımcıları ve Direktörler ile gerçekleşen, yöneticilerin stratejik karar alma becerilerini geliştiren, belirsizlik içeren ve karmaşık durumlarda etkili liderlik yapabilmelerini destekleyen, simülasyon ile desteklenen SA-EXE’nin dördüncü programına 11 yönetici katılmıştır.

SALT

Üst yönetim kademelerine geçen tüm iş liderleri için bir eşik eğitim olan Sabancı Liderlik Takımı (SALT) eğitim programı, Genel Müdürlük ve daha üst pozisyonlardaki yöneticilerin katıldığı, yöneticilerin kendileri ile yüzleştikleri ve liderlik özelliklerini Sabancı beklentileri ile şekillendirdikleri başarılı bir programdır.

İNSAN KAYNAKLARI

Sabancı Topluluğu insan kaynakları yönetiminin vizyonu; “Yeni Neslin Sabancı”nı yaratmak için en iyi yetenekleri çekip, çalışanların kendilerini değerli hissettikleri ve sürekli öğrenebildikleri benzersiz bir çalışma ortamı ve kültürü sağlayarak geleceğe insan yetiştirmektir.

32

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Future Forums

11 yıl önce tasarımına başlanan Future Forums programının amacı Sabancı Topluluğu’nun sürdürülebilir büyüme hedefini destekleyecek pazar ve müşteri odaklı bakış açısını her faaliyetin odağına yerleştirerek, sektör ve pazar sınırlarının ötesinde düşünmeyi sağlayacak bir zihinsel dönüşümü desteklemektir. Topluluk şirketlerinin aktif olarak katıldığı Future Forums 2017 yılı içinde yedinci dönem mezunlarını vermiştir.

Topluluk Mentorluk Programı

Hem deneyimli yöneticilerin ve çalışanların bireysel gelişimine, hem de Topluluk’ta yaygınlaştırılmak istenen “Koçluk Kültürü”nün oluşmasına katkı sağlayan ve “Birbirinin Başarısına Katkıda Bulunan” bir Topluluk olmaya destek olan bir uygulama olduğuna inanılarak 10 yıl önce başlatılan Mentorluk Programı’na 2017 yılında da devam edilmiştir.

28. Kat Sohbetleri

Şirketlerin yüksek potansiyelli çalışanları, Holding üst yönetimi ile öğle yemeklerinde bir araya getirilerek, hem yetenekler tanıtılmış hem de üst yönetim, çalışanların sorularını cevaplayıp önerilerini dinlemiştir. Yoğun ilgi gören ve devam edecek yemeklerden 13 adet düzenlenmiş ve 109 yetenek ağırlanmıştır.

Big Data & Business Analytics Seminerleri

Sabancı Topluluğu’nun dijital dönüşüm programı çerçevesinde tasarlanan, ilk bacağı Topluluk şirketlerinin üst yönetimini kapsayan seminerler dizisi toplamda yedi adet olacak şekilde belirlenmiştir. Seminerlerin ilk ikisi için planlanan, beş adet oturumun ilk üç oturumu gerçekleşmiştir. Bu üç oturumda, toplamda 80 yönetici programa katılmıştır.

Sanayi Liderleri Programı

Sanayi Grup Başkanlığı ve Sabancı Üniversitesi EDU ile ortaklaşa hazırlanan programın amacı; Topluluk Sanayi şirketlerindeki yüksek potansiyelli yönetici ve mühendislerin mesleki gelişimini ve bu çalışanlar arasında bilgi ve deneyim paylaşımını sağlamaktır. Toplamda 19 modülden oluşan programın dört modülü gerçekleştirilmiş ve programa 17 kişi dahil edilmiştir.

İşe Alım ve Uyumlendirme

Topluluğun işe alım politikası, Sabancı Değerleri’ne uyum ve potansiyele göre değerlendirmeler yaparak işe alım sürecini veriye ve kriterlere dayalı olarak yürütmeyi temel almaktadır. Sürekli olarak dışarıdaki yetenekler de takip edilmekte ve kritik pozisyonlarda iç adayların yanı sıra dış yetenekler birlikte değerlendirilmektedir.

Toplam Ödül Yönetimi

Toplam Ödül Yönetimi bakış açısı ile başarı ödüllendirilmekte ve çalışanlar üstün performans göstermeye teşvik edilmektedir.

Yetenekleri Topluluğa çekecek ve çalışanların bağlılığını artıracak rekabetçi ve yüksek performansı teşvik eden ödül yönetimi uygulamaları sunulmakta ve toplam ödül yönetimi ile yüksek performans kültürü hedeflenmektedir. Kısa ve Uzun Dönem teşvik planları sunulmakta, uzun dönemli performans ödüllendirilmektedir.

Çalışanların Motivasyonunu ve Bağlılığını Artırma

Çalışanların elde tutulması ve kurum bağlılığın artırılması ve daha da önemlisi yapılan işe karşı bir tutku ve heyecan yaratılması rekabetçiliği artırmaktadır. Çalışan tarafından yaptığı işin yarattığı katma değer iyi anlaşılması ve büyük resmi anlaması en önemli motivasyon unsurlarından biridir. Çalışanların öneri ve beklentilerini dikkate almak, bağlılığı güçlendirici yaklaşımları sürekli geliştirmek, güvenli, sağlıklı, etik değerlerin yaşatıldığı, iş ve özel yaşam arasındaki dengeyi dikkate alan bir iş ortamı sağlamak hedeflenmektedir. Bu bağlamda, çalışan bağlılığı ve memnuniyet araştırması anketi şirketlerde uygulanmaktadır.

Sabancı Altın Yaka Ödülleri

Kadının ekonomik hayata katılımı ve işte eşitlik konusunda Sabancı Holding ve Topluluk şirketleri birçok yerel ve uluslararası projede önemli roller üstlenmektedir. Sekizincisi düzenlenen Sabancı Altın Yaka Ödül programı ile Topluluk için kritik olan konuların iletişimi, İş'te Eşitlik, İnsana Yatırım, Dijitalleşme, İnovasyon ve Kurumsal Girişimcilik, Pazar Odaklılık, Verimlilik ve Değer Yaratan kategorileri ile tüm çalışanlara yapılmaktadır, en iyi uygulamaların öne çıkarılarak takdir edilmesi ve ödüllendirilmesi hedeflenmektedir.

AKBANK

Akbank'ın %15,8 olan sermaye yeterlilik oranı, Türk bankacılık sektöründe tavsiye edilen oran olan %12'nin oldukça üzerindedir.

Bankacılığın geleceğini şekillendiren, 70'lik bir banka: Akbank

Teknoloji yatırımlarıyla geleceğin bankacılığını bugüne taşıyan Akbank, kuruluşunun 70. yılında, 14 bine yakın çalışanıyla tüm Türkiye'de sektöre yön verecek yeni bir dönüşüm projesine imza atıyor. Güvenilir, dinamik, sade, yenilikçi ve insan odaklı yaklaşımıyla teknolojinin tüm gelişmelerini müşterileriyle buluşturan Akbank, bu yeni bankacılık modelini 2018'de yaklaşık 250 şubesinde hayata geçirmeyi planlıyor.

Etkin risk yönetimi

Güven konusunun birincil önem taşıdığı günümüz koşullarında Akbank, etkin risk yönetimi ölçüm ve teknikleri sayesinde riskin en sağlıklı şekilde hesaplanabilmesi ve raporlanabilmesi yönünde çalışmalarını sürdürmüştür. Ülkemiz ve dünya piyasalarında yaşanan finansal ve ekonomik gelişmelerle birlikte, Basel prensipleri ve diğer uluslararası düzenlemeler ile risk yönetimi alanında yaşanan gelişmeler takip edilerek mevcut uygulamalarda iyileştirmeler yapılmıştır.

Akbank'ın %15,8 olan sermaye yeterlilik oranı, Türk bankacılık sektöründe tavsiye edilen oran olan %12'nin oldukça üzerindedir.

Yüksek aktif kalite

Aktif kalitesinin korunması, etkin bir risk yönetiminin en önemli koşuludur. Akbank, bu yaklaşımı doğrultusunda, sağlıklı bir kredi politikası izlemeye özen göstermiş ve yüksek büyümeden çok portföy kalitesi yüksek bir büyümeye öncelik vermiştir. Bugün Türk bankacılık sektöründe takipteki krediler oranı %3, Akbank'ta ise bu oran %2,1'dir. Diğer yandan Akbank, takipteki kredileri için genel kredi karşılıkları da dikkate alındığında %156 oranında karşılık ayırmaktadır.

Yüksek likidite, sürdürülebilir kârlı büyüme

Akbank'ın başlıca güçlü noktaları olan yüksek likiditesi ve düşük kaldıraç oranı (8,4X) sürdürülebilir kârlı büyümesini desteklemektedir.

Uluslararası yüksek kredibilite: Yaklaşık 4,7 milyar ABD doları dış kaynak

Uluslararası bankacılık alanında gerek müşterilerine sağladığı nitelikli hizmetler, gerekse yenilikçi ve dinamik yapısı sayesinde Akbank, muhabir bankaların Türkiye'de önde gelen iş ortaklarından biri olma özelliğini 2017 yılında da sürdürmüştür. Akbank, 2017

yılında uluslararası borçlanma piyasalarında gerçekleştirmiş olduğu işlemlerle sektöre öncülük etmeye devam etmiştir.

Dış ticaret ve ödemelere ilişkin FinTech alanındaki gelişmeleri de yakından takip ederek (Ripple, Swift GPI gibi platformlar) ilgili iş birimlerine, bu alanda muhabirlerle işbirliği konusunda destek vermektedir.

Akbank, sürdürülebilir yurt dışı borçlanma stratejisi çerçevesinde önemli işlemler gerçekleştirdiği bir yılı daha geride bırakmıştır. Banka, 2017'de gerçekleştirdiği sendikasyon, Sermaye Benzeri Tahvil (Tier 2 Eurobond), İpotek Teminatlı Menkul Kıymet ihraçları (Covered Bond), bilateral krediler ve GMTN Eurobond işlemi ile yaklaşık 4,7 milyar ABD doları büyüklüğünde finansmana imza atmıştır.

Akbank Uluslararası Bankacılık Bölümü, 2017 yılında dünyanın 160 ülkesinde yerleşik güçlü muhabir ilişkileri ile müşterilerine dış ticaret, ödemeler ve yatırım projelerinde hızlı ve etkin bir şekilde destek vermiştir. Çeşitli ülkelerin ihracat kredi kuruluşları ile imzalamış olduğu büyük montanlı kredi anlaşmaları ve köklü iş ilişkileri sonucu müşterilerinin ithalat proje ve yatırımlarına daha rekabetçi fiyatlarla uzun vadeli finansman sağlanmıştır.

2017 yılında temeli atılan ve 250 milyon ABD doları yatırımla hayata geçirilecek olan Akbank Veri ve Yaşam Merkezi'nin 2019 yılı içinde hizmete girmesi planlanmaktadır. 75.486 metrekare alana kurulan ve 3 bin kişinin çalışacağı Merkezin, Akbank'ın tüm teknolojik altyapısının kalbini oluşturması hedeflenmektedir.

Akbank'ın Güçlü Temelleri

Güçlü yerli ana ortaklık yapısı

Yüksek kaliteli insan kaynağı

Türkiye'nin en değerli banka markası

Başarılı uygulamalar ile uzun dönemli stratejik yönetim

Türkiye geneline yayılmış 800 şube ve ileri teknoloji dağıtım kanalları

Sektörde pek çok ilki başlatması ile Türkiye'nin yenilikçi gücü

Kalıcı ve yaygın fonlama tabanı

Odağında sürdürülebilirlik stratejisi ile yüksek özkaynak getirisi ve aktif kalitesi

Yüksek aktif kalitesi ile düşük takipteki krediler oranı: %2,1

%1,6 operasyonel gider/aktif rasyosu ile yüksek verimlilik

%15,8

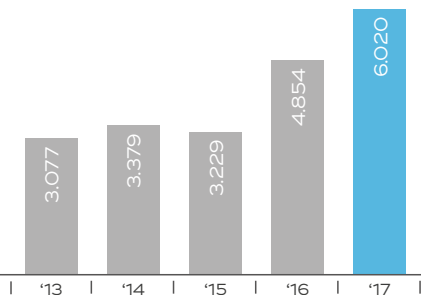
AKBANK'IN %15,8 OLAN SERMAYE YETERLİLİK ORANI, TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNDE TAVSİYE EDİLEN ORAN OLAN %12'NİN OLDUKÇA ÜZERİNDEDİR.

%2,1

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNDE TAKİPTEKİ KREDİLER ORANI %3,0, AKBANK'TA İSE %2,1'DİR.

%15,8 sermaye yeterlilik oranı ile güçlü sermaye yapısı

KONSOLİDE NET KÂR (MİLYON TL)

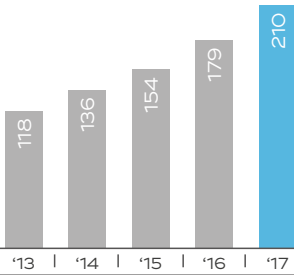

* Banka sonuçları aksi belirtilmedikçe BDDK sonuçlarıdır.

Akbank, uluslararası piyasalarda American Depository Receipt (ADR) olarak da işlem görmektedir.

TOPLAM KREDİLER

16,5
MİLYON
MÜŞTERİ

801
ŞUBE

14
BİN
ÇALIŞAN

~4.400
ATM

510
BİNİN ÜZERİNDE
POS TERMİNALİ

www.akbank.com

Akbank, 30 Ocak 1948 tarihinde özel sermayeli bir ticaret bankası statüsünde Adana'da kurulmuştur. Kuruluş amacı bölgedeki pamuk üreticilerine finansman sağlamak olan Akbank, ilk İstanbul şubelerini, 14 Temmuz 1950'de Sirkeci'de açmıştır. 1954 yılında Genel Müdürlüğü'nün İstanbul'a taşınmasının ardından şube sayısını hızla artıran Akbank, 1963 yılında tüm bankacılık işlemlerinde otomasyona geçmiştir.

Akbank, 1990 yılında halka açılmış ve 1998 yılında ikincil halka arz ile uluslararası piyasalarda American

Depository Receipt (ADR) olarak da işlem görmeye başlamıştır.

Akbank'ın temel faaliyetleri, kurumsal ve yatırım bankacılığı, ticari bankacılık, KOBİ bankacılığı, bireysel bankacılık, ödeme sistemleri, hazine işlemleri, uluslararası bankacılık ve özel bankacılık hizmetlerini içeren bankacılık faaliyetlerini kapsamaktadır. Banka, standart bankacılık faaliyetlerinin yanı sıra, şubeleri aracılığıyla, Aksigorta A.Ş. ve Avivasa Emeklilik ve Hayat A.Ş. adına sigorta acenteliği faaliyetlerini de yürütmektedir.

Akbank, Türkiye’de öncüsü olduğu dijital bankacılık çalışmalarını Akbank Direkt çatısı altında toplayarak, müşterilerinin finansal ihtiyaçlarına çözüm sağlamakta, en uygun noktalarda ve mükemmel müşteri deneyimiyle hizmet sunmaktadır.

AKBANK BANKACILIK
MERKEZİ,
TÜRKİYE’NİN
EN YÜKSEK
KAPASİTESİNE SAHİP
İŞLEM MERKEZİ
OLARAK, 2010
YILINDA HİZMETE
GİRMİŞTİR.

342
MİLYAR TL
AKTİF BÜYÜKLÜK

41
MİLYAR TL
ÖZKAYNAK

210
MİLYAR TL
TOPLAM KREDİLER

6
MİLYAR TL
NET KÂR

%16,2
ÖZKAYNAK
KÂRLİLİĞİ

Faaliyetlerini İstanbul’daki Genel Müdürlüğü ve yurt çapındaki 22 bölge müdürlüğü aracılığıyla sürdüren Akbank, yurt içinde 800 şubesi ve yaklaşık 14 bin çalışanıyla güçlü ve yaygın bir dağıtım ağına sahiptir. Akbank 16,5 milyon üzerindeki müşterisine hizmetlerini, geleneksel dağıtım kanalları olan şubelerin dışında, Akbank Direkt İnternet, Akbank Direkt Mobil, Çağrı Merkezi, yaklaşık 4.400 ATM, 510 binden fazla POS terminali ve diğer yüksek teknoloji kanalları aracılığıyla sunmaktadır.

Mobilin bankası Akbank

Akbank Türkiye’de öncüsü olduğu dijital bankacılık çalışmalarını Akbank Direkt çatısı altında toplayarak, müşterilerinin finansal ihtiyaçlarına çözüm sağlamakta, en uygun noktalarda ve mükemmel müşteri deneyimiyle hizmet sunmaktadır. Teknolojinin hızla geliştiği ve müşterilerin taleplerinin daha da arttığı günümüz koşullarında Akbank Direkt, müşterilerin ihtiyaçlarını zaman ve mekân sınırlaması olmadan karşılayarak aynı zamanda yeni teknolojilerin sektöre ve Türkiye’ye gelmesine de öncülük etmektedir.

Yeniliklerin bankası Akbank

Trendleri ve müşteri dinamiklerindeki değişimleri öngörerek, müşterilerinin finansal ihtiyaçlarına özel yeni ürünler ve kanallar geliştiren Akbank, Türk bankacılık sektöründe birçok yeniliği müşterileriyle buluşturmuştur. Büyük Kırmızı Ev ve iPad Bankacılık Şubesi

gibi yeniliklerle Türkiye’de pek çok ilki başlatmanın yanı sıra şubeye gitmeye gerek kalmadan kredi alma olanağı sunan Kredi Makinesi ve Cep Kredi gibi ürün ve hizmetleriyle dünyada da ilklere imza atmıştır.

Tek Durak Kurumsal Yatırım Bankacılığı

Akbank yakın zamanda hayata geçirilen “Akbank Tek Durak Kurumsal Yatırım Bankacılığı” ile Türkiye’deki yatırım finansmanına çok daha etkin bir şekilde çözüm üretmeye başlamıştır. Bu sayede Akbank kurumsal müşterilerin tek adımda hem kurumsal ve yatırım bankacılığı hizmetlerinden faydalanmasını hem de Akbank iştiraklerinin tecrübe ve uzmanlığına kolay bir şekilde erişebilmesini sağlamıştır.

Akbank Veri ve Yaşam Merkezi hayata geçiyor

Akbank Bankacılık Merkezi, Türkiye’nin en yüksek kapasitesine sahip işlem merkezi olarak, 2010 yılında hizmete girmiştir. Akbank’ın verimliliğini ve hizmet kalitesini çok daha yüksek seviyelere taşıyan Merkez, en yüksek teknolojiyle donatılmıştır. 2017 yılında Banka’nın tüm teknoloji altyapısının içinde barınacağı, bütün operasyonlarının yeni teknolojiler ile 7/24 izleneceği, müşterilerine kesintisiz hizmet vermek için tasarlanan “Akbank Veri ve Yaşam Merkezi”nin temeli atıldı. 250 milyon ABD doları yatırım ile hayata geçirilecek olan “Akbank Veri ve Yaşam Merkezi” 2019 yılı içinde

Akbank, kullandığı en son bilgi teknolojileri ve deneyimli bankacılardan oluşan çalışanları ile geniş bir yelpazede yer alan bireysel ve kurumsal müşterilerine üstün kalitede hizmet sunmaktadır.

hizmete girmesi planlanmaktadır. Akbank'ın tüm teknolojik altyapısının kalbini oluşturacak "Akbank Veri Merkezi" ve 3.000 Akbank çalışanına sosyal hizmet verecek "Akbank Yaşam Merkezi"nden oluşan kompleks, 75 bin 486 metrekare alan içine kurulacak. Merkez, Akbank tarafından bugüne kadar tek seferde yapılmış en büyük yatırım olarak ön plana çıkmaktadır.

Akbank, kullandığı en son bilgi teknolojileri ve deneyimli bankacılardan oluşan çalışanları ile geniş bir yelpazede yer alan bireysel ve kurumsal müşterilerine üstün kalitede hizmet sunmaktadır.

Akbank LAB, önemli iki projeyi hayata geçirdi

Müşterilerinin yaşamlarını kolaylaştırarak, onlara en iyi bankacılık deneyimi yaşatmayı hedefleyen Akbank, Direkt Bankacılık birimine bağlı Akbank LAB ile global yenilikleri hızlı bir şekilde bankacılık uygulamalarına taşıyarak, geleceğin bankacılığının şekillenmesine öncülük yapmaktadır. Akbank'ın uzman bankacıları, "geleceğin bankacılığının laboratuvarı" olarak nitelendirilen Akbank LAB'de, çok hızlı değişen teknolojiyi kullanarak, müşteri beklentilerini en iyi şekilde karşılayacak yenilikçi ürün ve hizmetleri araştırıp, bunları üreten

ve geliştiren kişi ve kurumlar ile temasa geçmektedir. Yeni bir yapılanma olmasına rağmen, ilk yılında KolayIK, Paraşüt gibi birçok önemli projeye imza atarak, müşterilerinin kullanımına sunmuştur.

Akbank, yurt dışındaki faaliyetlerini Almanya'daki iştiraki (Akbank AG) ve Malta'da bulunan bir şubesi ile sürdürmektedir. Bankacılık dışı finansal hizmetler ile sermaye piyasası ve yatırım hizmetleri ise, Banka'nın diğer iştirakleri olan Ak Yatırım, Ak Portföy ve Aklease tarafından yürütülmektedir.

Güçlü mali sonuçlar

Güçlü sermayesi, istikrarlı mevduat yapısı, geniş yabancı kaynak temin olanakları ve sağlam aktif yapısıyla Akbank, Türk bankacılık sektöründe öncü banka konumunu sürdürmektedir. Banka'nın 2017 yılı sonunda konsolide net kârı 6 milyar TL (yaklaşık 1,6 milyar ABD doları), toplam konsolide aktifleri ise yaklaşık 342 milyar TL (yaklaşık 91 milyar ABD doları) olarak gerçekleşmiştir. Banka'nın Basel III standartlarına göre konsolide sermaye yeterlilik oranı, %15,8 ile sektördeki en yüksek oranlardan biridir.

Reel ekonomiye 210 milyar TL kaynak

Faaliyetlerini Türkiye ekonomisi için sürdürülebilir değer yaratma

sorumluluğuyla yerine getiren Akbank'ın toplam kredileri %17,1 artışla 210 milyar TL'ye ulaşmıştır. Akbank'ın uyguladığı etkin risk yönetimi politikaları sayesinde %2,1 seviyesindeki takipteki kredi oranı sektör ortalaması olan %3'ün oldukça altındadır.

Akbank hisse senetleri %51,1 halka açıklık oranıyla Borsa İstanbul (BIST)'da işlem görmektedir. Yurt dışında ise Banka'nın "Level 1" ADR depo sertifikaları ABD'de OTC piyasasında işlem görmektedir. Akbank, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla 10,4 milyar ABD doları piyasa değerine sahiptir.

Ödüllerle taçlanan bir yıl daha

Akbank, bankaların global konjonktürün baskısını hissettikleri 2017 yılında da çok değerli ödüller kazanmaya devam etmiştir. Akbank Euromoney, Global Finance'ten "Türkiye'nin En İyi Bankası" unvanını alarak Türk bankacılık sektörü adına önemli bir başarıya imza atmıştır.

Akbank'ın bu başarılarına ek olarak uluslararası marka derecelendirme kurumu Brand Finance'in araştırmasında bu yıl altıncı kez üst üste Türkiye'nin en değerli banka markası olduğu teyit edilmiştir.

Akbank AG

Akbank'ın %100 iştiraki olan Akbank AG, 2017 yılında faaliyet alanlarının çeşitlendirilmesinde

Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş. tahvili ile Türkiye’de bir defada gerçekleştirilen en büyük finans dışı özel sektör borçlanma aracı ihracına da AkYatırım aracılık etmiştir.

olduğu kadar kârlılık alanında da başarılı bir yıla imza atmıştır. Banka, Aralık 2017 itibarıyla 5,1 milyar avro tutarında bilanço ve 632 milyon avro tutarında özkaynak büyüklüğüne ulaşmıştır. Akbank AG’nin kredileri vasıtasıyla ekonomiye sağladığı destek 4,2 milyar avroyu aşmıştır ve Banka Türk firmalarına Almanya’dan kullandırılan krediler içinde %10’un üzerinde bir paya sahiptir.

31 Aralık 2017 itibarıyla Banka’nın Basel III kriterlerine göre hesaplanan sermaye yeterlilik rasyosu %14,07, likidite karşılama oranı ise %489 olmuştur.

Güçlü sermaye yapısı ile Avrupa’da bulunan Türk sermayeli bankalar arasında en büyük bilançoya sahip olan Akbank AG’nin 2017 yılında konsolide aktifler içindeki payı %6,7, konsolide kâr içindeki payı ise %3,6 olmuştur.

Ak Finansal Kiralama

Türkiye’de leasing sektörünün köklü ve öncü kuruluşu ve %99,99 oranında Akbank iştiraki olarak 1988 yılında faaliyete başlamıştır. 2017 yılında sağlam mali ve ortaklık yapısı, güçlü özkaynak seviyesi, 12 şubesi, yaygın fonlama ağı ve en önemlisi alanında uzman ve dinamik insan kaynağı ile başta 110 MW güneş enerjisi yatırımı, şehir içi ve şehirler arası

ulaşım ağına önemli yapıtaşları olan metro, otoyol ve diğer altyapı/üstyapı yatırımları olmak üzere Türkiye’nin geleceğine yapılan yatırımlara aktardığı kaynaklarla ekonomiyi kesintisiz desteklemeye devam etmiştir. Şirket, finansal kiralama işlemlerini gerçekleştirmek için kullandığı teknoloji platformu ve yazılımını, günümüz teknolojileri ile uyumlu, hızlı, kolay ve mobil olacak şekilde yenileyerek dijital dönüşümde önemli mesafe kaydetmiştir.

2017 yılında net kira alacaklarını 2016 yıl sonuna göre %15 artırarak 5,7 milyar TL’ye çıkartan Aklease, sektörün lider şirketleri arasındaki konumunu perçinlemiş, istikrarlı, sağlıklı ve kesintisiz büyümesiyle örnek gösterilmeye devam etmiştir.

Ak Portföy Yönetimi

Sermaye piyasalarında kurumsal ve bireysel portföylere, portföy yönetimi hizmeti vermek amacıyla 2000 yılında kurulmuş ve %100 Akbank iştirakidir. Kurum, emeklilik fonları yönetimi, özel portföy yönetimi ve yatırım fonları iş kollarında faaliyet göstermektedir.

2017 yıl sonu itibarıyla yönetilen toplam portföy büyüklüğünde %27,6’lık büyüme ile 24,5 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. AkPortföy Yönetimi Türkiye varlık yönetimi sektöründe yönetilen

portföy büyüklüğü bazında ikinci sırada yer almaktadır. Yatırım fonlarında 4,7 milyar TL varlık büyüklüğü ve %9,3 pazar payına sahiptir.

AkPortföy Yönetimi, Türkiye emeklilik yatırım fonu sektöründe, yönetilen portföy büyüklüğü bazında %21 Pazar payı ile lider konumda yer almaktadır.

Ak Yatırım Menkul Değerler

Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmak üzere 1996 yılında %100 Akbank iştiraki olarak kurulmuştur. 2017 yılında bir önceki seneye göre net kârını %76,4 artırmıştır.

Pay piyasası işlem hacminde %65, VİOP işlem hacminde %27 artış sağlamıştır.

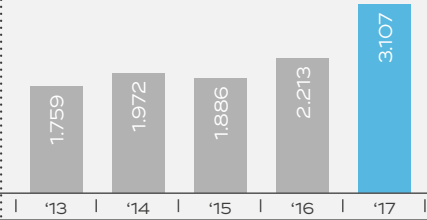
AkYatırım, 2017 yılında %24’lük pazar payı ile banka ve finansal iştirakler hariç TL özel sektör borçlanma aracı ihraçlarında lider konumunu sürdürmektedir. 2017 yılında AkYatırım, Enerjisa Enerji A.Ş. tahvili ile Türkiye’nin ilk beş yıl vadeli özel sektör borçlanma aracı ihracını gerçekleştirmiştir.

Ayrıca 405 milyon TL tutarındaki Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş. tahvili ile Türkiye’de bir defada gerçekleştirilen en büyük finans dışı özel sektör borçlanma aracı ihracına da AkYatırım aracılık etmiştir.

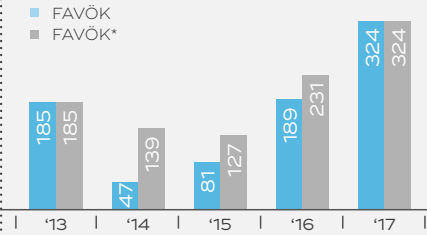
SİGORTA

AvivaSA, BES fon büyüklüğünde %19,5 pazar payı ile liderliğini sürdürürken, elementer sektörün prim üretiminin %12 büyüdüğü 2017 yılında Aksigorta %39'luk büyümeye elde etmiştir.

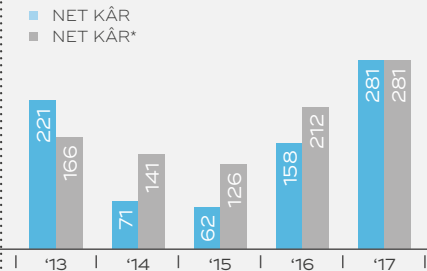
KOMBİNE NET SATIŞLAR (MİLYON TL)

KOMBİNE FAVÖK (MİLYON TL)

KOMBİNE NET KÂR (MİLYON TL)

* Tek seferlik gelir-gider hariç.

Öne Çıkanlar

Dengeli ürün portföyü ve kârlı büyüme

Elementer Sigorta

Stratejik branşlarda kârlılık odaklı, güçlü büyüme: Toplam prim üretimi 2,6 milyar TL.

Türkiye'de yıllık kişi başı ortalama elementer sigorta harcaması 144 ABD dolarıdır. Avrupa ülkelerinde elementer sigorta prim üretiminin gayrisafi milli hasılaya oranı %2,7 iken, Türkiye'de bu oran %1,4 seviyesindedir.

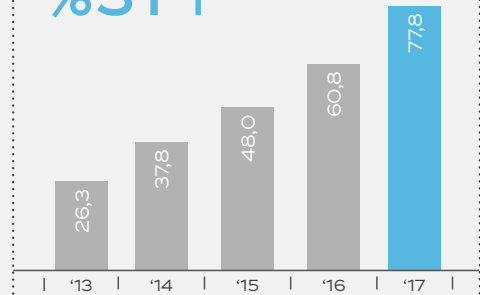
Emeklilik ve Hayat

29 Aralık 2017 itibarıyla 15,2 milyar TL toplam BES fon büyüklüğü ve %19,5 pazar payı ile sektör lideri AvivaSA'nın toplam hayat prim üretimi geçen yıla göre %51 artışla 461 milyon TL'ye ulaştı.

Türkiye'de, elementer sigorta prim üretimi son dört yılda yıllık ortalama %17 ve bireysel emeklilik sistemi fon büyüklüğü de yıllık ortalama %31 büyümüştür.

TÜRKİYE BES FON BÜYÜKLÜĞÜ (MİLYAR TL)

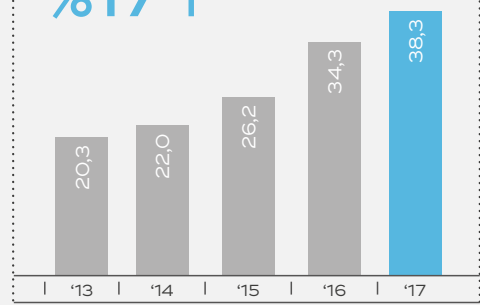
%31*↑

* 2013-2017 ortalama yıllık artış oranı

TÜRKİYE ELEMENTER PRİM ÜRETİMİ (MİLYAR TL)

%17*↑

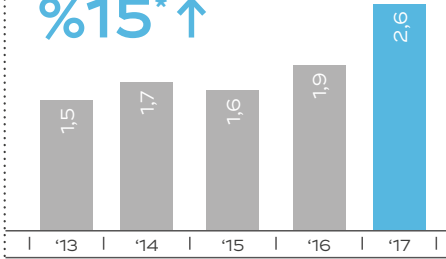

* 2013-2017 ortalama yıllık artış oranı

Aksigorta, 2017 faaliyet döneminde de tüm kanal ve segmentlerde kârlı büyümesini sürdürmüştür.

AKSIGORTA'NIN PRİM ÜRETİMİ ARTIŞI (MİLYAR TL)

%15* ↑

* 2013-2017 ortalama yıllık artış oranı

2017'de Aksigorta

Aksigorta'nın, toplam müşteri sayısı 2,4 milyona ulaşmıştır.

Sermaye yeterlilik rasyo değeri sektör ortalamasının üstünde gerçekleşmiştir.

1 2 3

Aksigorta'nın her alandaki atılımları 2017 faaliyet döneminde de prestijli ödüllerle buluşmuştur.

AKSIGORTA'NIN BAĞIMSIZ ACENTE SAYISI

2.400

AKSIGORTA

DASK'ta tüm konutlara otomatik katılım zorunluluğu sektörü büyütüyor

Elementer Sigorta Sektörü, 2017 faaliyet döneminde de gerek yarattığı iş hacmi gerekse yaygın istihdam olanaklarıyla Türk ekonomisinin en dinamik sektörlerinden birisi olmayı sürdürmüştür. Bir önceki yıla oranla %12 artış kaydederek toplam prim üretimini 38 milyar TL'ye yükselten Sektör; trafik sigortası kaynaklı risklerin etkin bir biçimde yönetimi için oluşturulan Riskli Sigortalılar Havuzu Uygulaması ile risklerini önemli ölçüde minimize etmiştir. Zorunlu Deprem Sigortası'nın (DASK) tüm konutları kapsayacak şekilde otomatik katılıma bağlanmasına yönelik kanun tasarısı ise Sektörün gelişimi açısından önemli bir potansiyel sunmuştur.

Elementer Sigortanın kârlı büyümesi...

Aksigorta, güvenle özdeşleşmiş 57 yıllık kurumsal birikimi ve

uzmanlığı ışığında, 2017 faaliyet döneminde de riskleri etkin bir biçimde yöneterek tüm ürün, kanal ve segmentlerde kârlı büyümesini sürdürdü. Sigortayı kolay, yalın ve erişilebilir hale getirmek vizyonuyla geliştirdiği ürün ve hizmetlerinin yanı sıra katma değer odaklı iş süreçleri sayesinde Şirket'in toplam prim üretimi bir önceki yıla göre %39 artarak 2,6 milyar TL'ye yükselirken, UFRS bazlı net kârı ise 137 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

İnovasyon ve dijital odaklı yatırımlar 2017'de de devam etti

Aksigorta'nın sürdürülebilir kârlılık ve operasyonel verimlilik hedefleri doğrultusunda inovasyon ve dijital odaklı yatırımları 2017 yılında da kesintisiz bir biçimde devam etmiştir. Şirket'in 27 Temmuz 2017 tarihinde İstanbul'da yaşanan dolu felaketi sırasında sergilediği süreç yönetimi ise operasyonel mükemmeliyetini bir kez daha gözler önüne sermiştir. Müşteri odaklı iş süreçleri sayesinde yenileme ve yeni ürün

sahipliği kapsamında yıl içerisinde önemli oranda müşteri kazanımı elde edilerek toplam müşteri sayısı 2,4 milyona ulaşmıştır.

İş kolları bazında hayata geçirdiği başarılı projeler sonucunda sermaye yeterlilik rasyosu %130 seviyesinin üzerinde gerçekleşen Aksigorta, Sağlık Sigortası alanında Acıbadem Sigorta ile yaptığı iş birliğinden önemli kazanımlar elde etmiştir. Güçlü bilanço yapısıyla ön plana çıkan Şirket, büyüme hedefleri doğrultusunda sağlam adımlarla ilerlemesini sürdürmüştür.

Dağıtım ağı güçleniyor

2017 yılında sigorta sektöründe bir ilke imza atılarak, Findeks ile yapılan iş birliği kapsamında iyi kredi notuna sahip müşterilere kasko indirimi sunulmaya başlanmıştır. İlk hamle yılı olarak nitelendirilen 2017 faaliyet döneminde kasko, motor dışı ve sağlık branşlarında kârlı büyümeye devam edilirken, trafik branşındaki büyüme ile de acente kanalının güçlendirilmesi sürdürülmüştür.

Dijital alandaki yeni yatırımlar Sabancı Grubu'nu daha verimli bir geleceğe taşıyor.

HAYAT PAZARINDA

SEKTÖR

%38

BÜYÜRKEN,

AVİVASA'DA

BU BÜYÜME

%51

OLARAK GERÇEKLEŞTİ.

AVİVASA
15,2
MİLYAR TL'YE ULAŞARAK
BES FON BÜYÜKLÜĞÜNE
%29
ARTIŞ
GÖSTERDİ.

2017 'de Avivasa

Avivasa irtibat ofisleri yeni nesil ofis konseptine göre yenilenmesi kapsamında 2017 sonu itibarıyla İzmir, Kozyatağı, Trabzon, İzmit ve Ankara ofisleri yenilenmiştir.

Genel Müdürlük binasının 4 katı 2017 sonu itibarıyla renove edilerek kullanıma açılmıştır.

BES ve hayat teklif formlarının "Avivasa Web Sipariş Sistemi" üzerinden siparişine Ekim 2017'den itibaren başlanmıştır. Uygulama sayesinde başvuru formu siparişi hem kolay hem de hızlı hale getirilmiştir.

AVİVASA

10 yılda ulaşılan zirve

Bireysel Emeklilik ve Hayat sektöründe 2007 yılından beri faaliyet gösteren AvivaSA, 10 yılda, 1.460 çalışanı ile Türkiye'nin en büyük direkt satış kadrosuna ve en gelişmiş çoklu kanal yapısına sahip bir sektör devi haline gelmiştir.

Bireysel emeklilik için cazip pazar Türkiye

Türkiye pazarı Aviva ve diğer global sigorta firmaları için çok önemli bir pazardır. Sektörün, Avrupa pazarında doygunluğa ulaştığı düşünüldüğünde, Türkiye pazarı, büyüme hızı, genç ve dinamik nüfusu ve güçlü mali yapısıyla yabancı sigorta şirketleri açısından cazip fırsatlar barındırmaktadır. Bireysel Emeklilik Sektörü, son 10 yılda toplam fon büyüklüğünde, yıllık bazda ortalama %33 büyüme göstermiştir. 2017 yılsonu verilerine göre, devlet katkısı dahil toplam fon büyüklüğü bir önceki yıla göre %28 artışla 77,8 milyar TL'ye, katılımcı sayısı 6,9 milyona ulaşmıştır.

Son üç yıldır BES'in lideri değişmedi: Avivasa

Avivasa, 2017 yılını, 15,2 milyar TL fon büyüklüğü, %19,5 pazar payı ve 900 bin BES katılımcı sayısı ve toplamda 2 milyonu aşkın müşterisiyle, 2015 yılında elde ettiği sektör liderliğini devam ettirerek tamamlamıştır.

Büyümeye Otomatik Katılım'ın güçlü etkisi

2017 yılının sektör açısından en önemli gelişmesi olan Otomatik Katılım uygulamasının hayata geçmesi, Bireysel Emeklilik Sistemi'ne büyük bir ivme kazandırmıştır. Sistemdeki ilk reform olan devlet katkısı ve ikinci reform olarak nitelendirilebilecek Otomatik Katılım, bireysel emeklilik sisteminin yaygınlaşmasına ve toplumdaki tasarruf eğiliminin olumlu yönde değişmesine büyük katkı sağlamıştır. Otomatik Katılım yılsonu rakamlarına bakıldığında, sektör fon büyüklüğünde 2 milyar TL'ye, katılımcı sayısında 3,8 milyona ulaşmıştır. Avivasa ise aynı dönemde, Otomatik Katılım'da 204 milyon TL fon büyüklüğü ve 406 bin katılımcı sayısına ulaşmıştır.

Fon büyüklüğünün 2023'te 400 milyar TL'ye ulaşması bekleniyor

2023 yılında bireysel emeklilik pazarının 400 milyar TL'nin üzerinde bir fon büyüklüğüne ulaşacağı ve Otomatik Katılımda ise, 14 milyon kişinin sisteme girmesi ile önümüzdeki 10 yıllık dönemde 90 milyar TL'lik ek tasarruf oluşması öngörülmektedir.

Avivasa, %6,7 pay ile hayat sigortası pazarının da güçlü oyuncularından biridir

Bireysel Emeklilik sektörünün yanı sıra hayat sigortası sektöründe de faaliyet gösteren AvivaSA, Türkiye Sigorta Birliği ve HAYMER'in 2017 yıl sonu verilerine göre 461 milyon TL toplam hayat ve ferdi kaza prim üretimi ile hayat ve ferdi kaza sigortası pazarında %6,7 oranında paya sahiptir.

Sabancı Holding'in Sigorta iş kolundaki kombine satışları, %40 artışla 3,1 milyar TL'ye ulaştı.

Aksigorta ve AvivaSA kombine satışları 2017 yılında 3,1 milyar TL'ye ulaşarak, bir önceki yıla kıyasla %40 büyüme göstermiştir. Aynı dönemde sigorta şirketlerinin konsolide net kârı bir önceki yıla kıyasla %78 büyümeyle 107 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Dijital alandaki yeni yatırımlar Sabancı Grubu'nu daha verimli bir geleceğe taşıyor

Aksigorta'nın dijital dönüşümünün merkezinde müşteri var

Her alanda teknolojiyi etkin olarak kullanmaya devam eden ve dijitalleşmeyi odak noktalarından biri olarak belirleyen Aksigorta, 2017 yılında, Türkiye Dijitalleşme Endeksi Araştırmasında Türkiye ve sektör ortalamasının oldukça üzerinde bir skor elde etmiştir. Sabancı Üniversitesi ve MIT'nin kurduğu Türkiye'nin İlk Büyük Veri Davranışsal Analiz ve Görselleştirme Laboratuvarı (BAVLAB) bünyesinde Aksigorta ile Sigortacılıkta Büyük Verinin Keşfi ve Analizi çalışması başlatılmıştır. Hayata geçirilen yeni CRM Sistemi ile müşteri ilişkileri yönetimi bir üst seviyeye taşınmıştır. Ürün odaklılıktan müşteri odaklı yapıya dönüşümü sağlayan yeni sistem, telefon numarası ya da IVR tuşlamalarından müşteriye hızlıca taniyarak o kişiye ait tüm bilgilere anında ulaşılmasını sağlıyor ve böylece müşterinin ihtiyacı olan destek, daha kolay ve hızlı bir şekilde verilebiliyor. Aksigorta Türkiye'de ve sektörde öncü uygulamalarına bir yenisini daha ekleyerek Robot Dönüşüm Projesini başlatmıştır. Bu projeyle mevcut çalışanların iş kapsamından operasyonları çıkararak zamanlarını daha katma değerli işlere yönlendirmeyi amaçlayan Aksigorta, çalışan verimliliğinin yanı sıra müşterilerine sunduğu hizmetin kalitesini de artırmaktadır. Poliş üretimi, hasar dosyası açılması gibi 10'dan fazla farklı süreci yürütebilen sanal çalışanlar, 7/24 çalışarak normal bir çalışana kıyasla 6 ila 8 kat daha fazla hizmet üretebilmektedir.

Aksigorta 2017 yılında ayrıca, sosyal medya ve mesajlaşma uygulamaları üzerinden kasko teklifi verilmesi, dijital kanallarda müşterilere sanal chat uygulaması ile anlık hizmet desteği sağlanması ve gerek yöneticiler gerekse acenteler için oluşturulan mobil performans takip uygulamalarını da hayata geçirmiştir.

Avivasa, Dijital Garaj ile insurtech eko-sistemine öncülük ediyor

Avivasa, dijital trendleri yakından takip edip, müşteri odaklı yolculuğunda yönlendirici, katalizör görevi görebilecek, sektörde bir ilk olan "AvivaSA Dijital Garaj" çatısı altında; sektördeki yeniliklere öncülük etmek, şirket içi girişimcilik kültürünü oluşturmak, müşteri ve çalışan deneyimlerini artıracak dijital çözümler sunmak ve insurtech (sigorta teknoloji) eko-sistemine liderlik etmek amacıyla çalışmalarını sürdürerek dijital yatırımlarına devam etmektedir.

İNSAN KAYNAKLARI

Şirketlerimizi zirveye taşıyan en değerli varlığı çalışanlarıdır

Sabancı Holding'in şirketlerini yoğun rekabetin yaşandığı Sigorta Sektöründe zirveye taşıyan en değerli varlığı çalışanlarıdır.

Yetenek yönetim sistemi

Aksigorta'nın Şirket stratejileri ile paralel, tanımlı ve takip edilen bir yetenek yönetimi süreci bulunmaktadır. Yetenek yönetimi yaklaşımında esas olan, segmente bir anlayıştır. Yeteneği çekmek, işe almak, geliştirmek, bağlılık ve elde tutmak olarak her süreç, yetenek yönetiminin bir parçası olarak görülmektedir. "Çalışanların gelişimi Şirketimizin gelişimidir" anlayışı ile uzun dönemli stajyerlerden üst yönetime kadar her kategori için kendi kategorisine özel yetenek yönetimi uygulamaları gerçekleştirilmektedir. Bu programlarla birlikte iç kariyer fırsatları, şirket içi mentorluk gibi uygulamalarla yetenek yönetimi süreci yürütülmektedir. Yetenek yönetimi programları ile Aksigorta kendi liderlerini bünyesinde yetiştirmekte ve en değerli varlığı olan insan kaynağını en verimli şekilde kullanmaktadır.

Avivasa'da ilham veren liderler

Avivasa, kalıcı ve yenilikçi olabilmek, başarısını sürdürülebilir kılmak amacıyla kültürel dönüşüm yolculuğunu 2017'de başlattı. Müşterilerin hissettiği duygunun kendi kültürünün yansıması ve yarınının garantisi olduğu düşüncesinden hareketle,

süreçlerini sadeleştiren, görev ve sorumluluklarını netleştiren, her seviyede işbirliğini geliştiren Avivasa, ilham veren liderlerle bu yolculuğuna devam etmektedir.

GELECEĞE BAKIŞ

2018 yılında sürdürülebilir büyümeye devam edeceğiz

2018 atılım yılı olacak

Türkiye elementer sigorta sektörünün öncü oyuncusu olarak, Aksigorta'da önümüzdeki dönemde katma değer odaklı dijital dönüşüm sürecini kararlılıkla sürdürenin yanı sıra Türkiye'nin dört bir yanındaki acenteleriyle var olan güçlü bağıni pekiştirecek adımlar atılması planlanmaktadır. Şirket, şeffaf ve güvenilir bilançosu, güçlü sermaye yapısı, dengeli ürün ve kanal portföyüyle sürdürülebilir büyümesine devam edecektir.

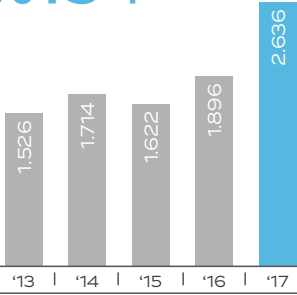
Avivasa, BES fon büyüklüğündeki liderliğini, 2018 yılında da devam ettirmeyi hedeflemektedir. Hayat sigortaları tarafında, bütün koruma branşlarında pazar payı kazanmayı ve özellikle hayat ürünlerinde yenilikçi yaklaşımı ve müşteri ihtiyaçlarına uygun olarak geliştireceği ürünlerle, Serbest Hayat Ürünleri Pazarında ciddi anlamda pazar payı kazanmayı planlamaktadır.

Otomatik Katılım ile 2018 yılında yaklaşık 4 milyon katılımcının daha bireysel emeklilik sistemine girmesi öngörülmüyor. Bu kapsamda yer alan on binlerce işletmeye fiziki olarak ulaşmanın mümkün olmaması, sektörde dijitalleşmenin önemini bir kez daha ortaya koyuyor. AvivaSA, yapmış olduğu dijital yatırımlarla bu süreçte müşterilerine en iyi hizmeti verebilmek için çalışmalarını sürdürecektir.

Aksigorta, Türkiye'nin dört bir yanındaki binlerce bireysel ve kurumsal müşterisine, 10 bölge müdürlüğü, 2.400 bağımsız acente, 800'ün üzerinde Akbank şubesi, 69 broker ve 3.500 anlaşmalı kurum ile hizmet vermektedir.

PRİM ÜRETİMİ (MİLYON TL)

%15*↑

* 2013-2017 ortalama yıllık artış oranı

572
MİLYON TL
ÖZKAYNAKLAR

2,6
MİLYAR TL
PRİM ÜRETİM HACMİ

3.500
ANLAŞMALI KURUM

2.400
ACENTE

648
ÇALIŞAN SAYISI

www.aksigorta.com.tr

Kolay, yalın ve erişilebilir sigortacılık

Türkiye'nin dört bir yanındaki binlerce bireysel ve kurumsal müşterisine, 10 bölge müdürlüğü, 2.400 bağımsız acente, 800'ün üzerinde Akbank şubesi, 69 broker ve 3.500 anlaşmalı kurum ile hizmet veren Aksigorta, 57 yıldır kurumsal değerlerine sahip çıkarak kişiye özel, katma değerli çözümler sunmaktadır. Şirket, geliştirdiği farklılaşmış ürünleri ile piyasanın ihtiyaçlarına proaktif bir biçimde cevap vermektedir.

"Sigortacılığı kolay, yalın ve erişebilir hale getirmek" vizyonu ile hareket eden Aksigorta, 57 yıllık kurumsal birikim ve uzmanlığı ışığında 2017 faaliyet döneminde de riskleri etkin bir biçimde yöneterek tüm ürün, kanal ve segmentlerinde kârlı büyümesini sürdürmüştür. Sürdürülebilir kârlılık ve operasyonel verimlilik hedefleri doğrultusunda analitik, inovasyon ve dijital odaklı yatırımlarına 2017 yılında da devam etmiştir.

Aksigorta, UFRS bazında 572 milyon TL'ye ulaşan özkaynakları ile güçlü mali yapısı, 2,6 milyar TL prim üretim hacmi ve kârlı yapısıyla hayat dışı sigorta sektörünün önde gelen şirketleri arasında yer almaktadır. Zengin bir ürün portföyüne sahip olan Aksigorta, sağlıktan seyahate, kaskodan zorunlu deprem sigortasına, işyeri sigortalarından sorumluluk sigortalarına kadar çok sayıda ürünü ile tüm Türkiye'de

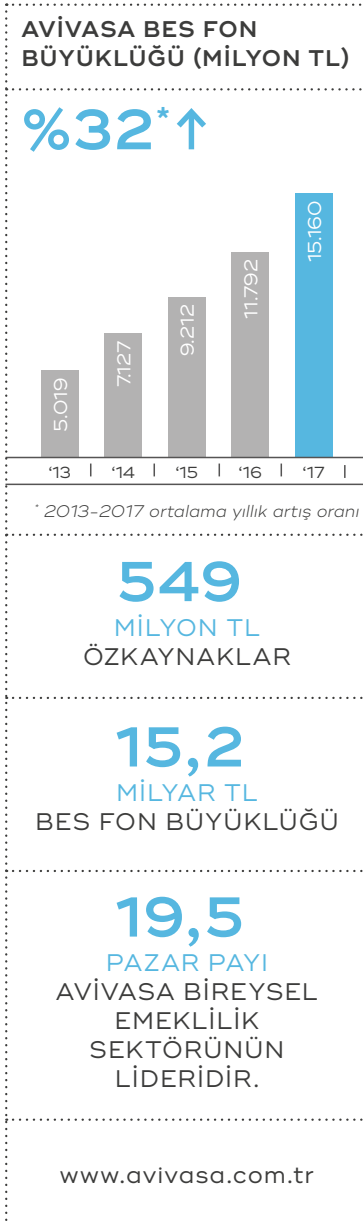

bireysel ve kurumsal müşterilerine hizmet sunmaktadır.

Sektörde önemi gittikçe artan bankasürans kanalında, Grup iştiraklerinden Akbank ile önemli bir güce sahip olan Aksigorta, Ageas'ın bu alandaki global deneyimlerinden de faydalanarak banka kanalını daha da etkin bir şekilde kullanmayı amaçlamaktadır.

Aksigorta, 2017 yılında sektörden hızlı büyüyerek trafikteki pazar payını artırmış ve toplam pazar payını da yükseltmiştir. 2017'yi ilk hamle yılı olarak gören Aksigorta, önümüzdeki dönemde çok daha hızlı bir büyüme öngörmekte ve 1 milyar ABD doları piyasa değerine sahip bir şirket olma hedefiyle çalışmalarına devam etmektedir.

2017 yılında kuruluşunun 10. yılını kutlayan Avivasa, 10 yıl içinde, müşteri sayısında 3 kat, fon büyüklüğünde ise 13 kat artış göstermiştir.

2017 yılında kuruluşunun 10. yılını kutlayan Avivasa, 10 yıl içinde, müşteri sayısında 3 kat, fon büyüklüğünde ise 13 kat artış göstermiştir.

“Yarın Şimdiden Güzel”

Avivasa, değişen pazar dinamiklerine, trendlere, tüketici ihtiyaç ve beklentilerine ayak uydurmak ve marka olarak kendini yenilemek amacıyla başlattığı yeni marka konumlandırması çalışması sonucunda, 2017 başı itibarıyla yeni marka söylemi “Yarın Şimdiden Güzel”i hayata geçirmiştir.

Müşteri odaklı dijital dönüşüm

Geleceği, “Müşteri Odaklılık” ve “Dijitalleşme” olgularının şekillendireceğine olan inancından hareketle Avivasa, yıl içinde dijital yatırımlarına ağırlık vermiştir. Hissedarları Aviva ve Sabancı Grubu’nun öncelikli stratejilerinden olan “Dijitalleşme” kapsamında Avivasa, sigorta sektöründe inovasyonun lideri olmak ve müşterisine en kaliteli hizmeti sunmak amacıyla 2016’da başlatmış olduğu müşteri odaklı dijital dönüşüm programını sürdürmüştür.

2017 başında, Ocean adını verdiği proje ile satış çalışanları mobilize edilmiştir. Robotics teknolojisi ile Otomatik Katılım sürecinde beklenen yoğun operasyonel iş yüküne çözüm sağlanmış, Otomatik Katılıma geçiş süreci pürüzsüz şekilde tamamlanmıştır.

“Mutlu Çalışan, Mutlu Müşteri”

10. yılını insana ve kültüre daha fazla yatırımı hedefleyen bir dönüşüm yılı ilan eden Avivasa, ofis ortamlarından, iş yapış şekillerine kadar her şeyi yeniden ele almıştır. Bu değişim “Mutlu Çalışan, Mutlu Müşteri” mottosuyla özetlenmiştir. “Mutlu Çalışan, Mutlu Müşteri” kavramını bir adım daha öteye taşıyarak, “iyi hisseden ben = iyi hisseden müşteri” düşüncesinden yola çıkarak “1-O Fark At” projesi ile üst yönetim ekibinin rol model olacağı, yönetici ve çalışan davranışlarının yeni kültür ile uyumlu hale geleceği, İK politikalarının yeniden gözden geçirileceği, Şirket sistem ve süreçleri ile yönetim anlamında yeni deneyimler kazanacağı bir yolculuk hedeflenmektedir.

BES’in lideri

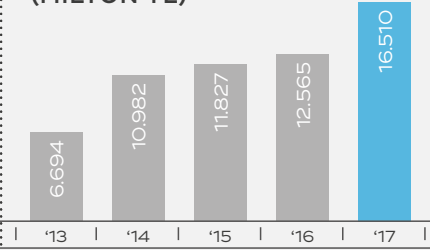
Emeklilik Gözetim Merkezi’nin (EGM) 29 Aralık 2017 verilerine göre Avivasa, devlet katkısı dahil 15,2 milyar TL bireysel emeklilik fon büyüklüğü ve %19,5’lik pazar payıyla bireysel emeklilik sektörünün lideridir.

Avivasa’nın ayrıca, HAYMER ve Türkiye Sigorta Birliği’nin 2017 yıl sonu verilerine göre 461 milyon TL toplam hayat ve ferdi kaza prim üretimi ile emeklilik ve/veya hayat sigortası şirketlerine ait hayat ve ferdi kaza direkt prim üretimi pazarında %6,7 oranında payı bulunmaktadır.

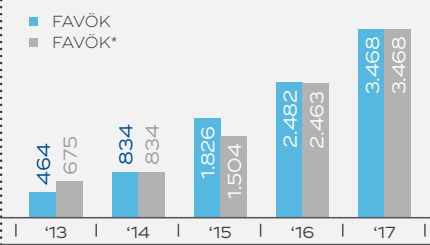
ENERJİ

Enerji Grubu şirketleri, dinamik piyasa koşullarında iyi yönetim, doğru yatırım ve finansman modelleri, verimlilik ve operasyonel mükemmellik odağı ile 2017 yılında iyi performans göstermiş, Enerjisa Enerji'nin çok yüksek yatırımcı talebi ile gerçekleşen başarılı halka arzı sektör için de öncü bir adım olmuştur.

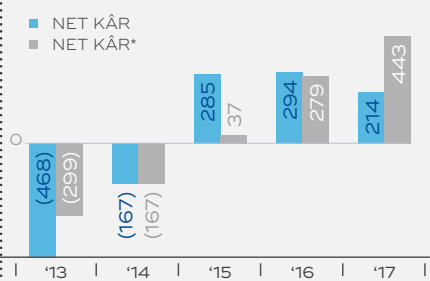
KOMBİNE NET SATIŞLAR (MİLYON TL)

KOMBİNE FAVÖK (MİLYON TL)

KOMBİNE NET KÂR (MİLYON TL)

* Tek seferlik gelir-gider hariç.

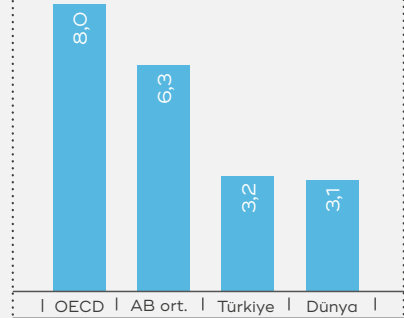
2017 yılında Türkiye Enerji Sektörü'nde önemli gelişmeler sağlanmıştır

Türkiye enerji sektörü, ekonomik büyüme, sanayileşme ve hızlı kentleşme dinamikleri ile gelişen ekonomiler içerisinde en dinamik enerji piyasaları arasında önde gelmektedir. Enerji tüm sektörlerin ve büyümenin ana girdisi, aynı zamanda sosyal gelişme ve refahın destekleyicisi olarak Türkiye için çok stratejik bir sektördür. Kişi başına enerji ve elektrik tüketimi OECD ortalamasının yaklaşık üçte biri seviyesinde olan Türkiye'nin büyüyen enerji talebinin, güvenli, sürekli, verimli, rekabetçi ve çevresel, sosyal ve finansal olarak sürdürülebilir koşullarda karşılanması önemli bir önceliktir. Enerji verimliliğinin önemli bir göstergesi olan enerji yoğunluğunda ise Türkiye, son dönemde sağlanan bazı iyileştirmelere karşın halen OECD ortalamasının üzerindedir.

Bu itibarla, değer zincirinin tüm alanlarında verimlilik odaklı stratejilere işlerlik kazandırılması, yatırım ortamını daha fazla geliştiren ve rekabetçiliği güçlendiren adımların atılması büyük önem taşımaktadır. Yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının artan oranlarda ekonomiye kazandırılması ve enerji verimi potansiyelinden daha fazla faydalanılması, enerjide ithalattan kaynaklı cari işlemler dengesinin iyileştirilmesi ve karbon yoğunluğunun yönetilmesi bakımından da çok önemlidir.

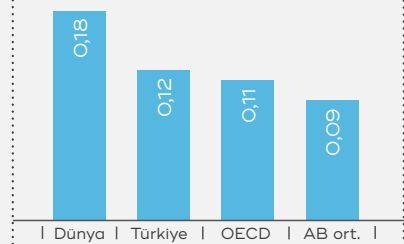
2017 yılı, enerji talebinde büyümenin güçlü seyrettiği, üretim ve şebeke altyapılarında gelişimin sürdüğü, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından

KİŞİ BAŞINA ELEKTRİK TÜKETİMİ (MWH/KİŞİ)

Türkiye'nin kişi başına elektrik tüketimi AB ortalamasının yarısıdır.

ENERJİ YOĞUNLUĞU (TON PETROL EŞDEĞERİ/2010 ABD DOLARI)

Türkiye'nin enerji yoğunluğu OECD ortalamasının üzerindedir.

Kaynak: Uluslararası Enerji Ajansı, AB istatistikleri, Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı

açıklanan “Milli Enerji ve Maden Politikası”nın arz güvenliği, yerleştirme ve öngörülebilirlik bileşenleri ile tanımlandığı bir dönem olmuştur. Yerli ve yenilenebilir enerji kaynakları son dönemde yakalanan ivmeyi sürdürerek öne çıkmış, büyük rüzgar ve güneş enerjisi üretim birimlerinin yerleştirme bileşeni de dahil ekonomiye kazandırılmasına yönelik YEKA modeline 2 GW ile işlerlik kazandırılmış, buna ek olarak yaklaşık 3 GW lisanslı rüzgar yarışmaları tamamlanmış, yerli kömürden elektrik üretim potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik projeler geliştirilmiştir. Enerji arz güvenliği ve cari açığın iyileştirilmesi bakımından önem taşıyan linyit santrallerinde TETAŞ ile uzun dönemli elektrik satış sözleşmelerinin yasal altyapısı oluşturulmuştur. Doğal gaz arz güvenliğinin ve esnekliğinin artırılmasına yönelik FSRU ve depolama yatırımlarında ivme sağlanmıştır.

Rekabetçi elektrik ve doğal gaz piyasalarının gelişimi sürecinde de 2017 yılında bazı önemli adımlar atılmıştır. Perakendede serbest tüketici limitinin düşürülmesine devam edilmiştir. Bununla birlikte perakende piyasasında maliyetler ve regüle tarifeler arasındaki dengenin bozulması ve bunun sonucu olarak fiili açıklık oranının gelişiminde yavaşlama, üretimde tam rekabetçi bir piyasanın optimal gelişiminin sınırlı kalması gibi faktörler nedeniyle serbestleşmede ilerleme kısmen sınırlı kalmıştır. Önümüzdeki dönemde daha rekabetçi piyasalara işlerlik kazandırılması adımlarının sürdürülmesi beklenmektedir.

Elektrik sektörünün tümüyle düzenlemeye tabi olan dağıtım alanında ise 2017 yılında 2016-2020 tarife döneminin ikinci yılı başarıyla tamamlanmıştır. Düzenleyici çerçevenin öngörülebilirliği ile desteklenmiş şekilde, önemli büyüklükte dağıtım yatırımı gerçekleştirilmiş, arz kalitesi ve verim iyileştirmeleri sürdürülmüştür. Mevcut tarife döneminin başarıyla tamamlanmasına ilişkin yatırım önceliklerinin yanı sıra 2020 yılı sonrası büyümenin sürdürülmesi ve desteklenmesi, aynı zamanda yeni enerji ve teknoloji trendlerine uyum bakımından önemli olan yeni tarife dönemi parametrelerinin tanımlanması çalışmaları da sektörde katılımcı bir anlayışla 2017 yılında sürdürülmüştür.

2017 yılında Enerji Grubu şirketleri güçlü büyüme ve iyi performansı sürdürmüştür

İş kolu bazında ayrıştırma başarıyla tamamlandı

2017 yılı içerisinde, enerji işini birbirinden farklı dinamikleri olan iş kollarında, piyasa ve müşteri odaklı olarak, aynı zamanda daha yalın ve etkin yönetmek amacıyla başlatılan iş kolu bazında ayrıştırma süreci başarıyla tamamlanmıştır. Enerjide bu yeni dönemde elektrik dağıtım ve satış işleri ‘Enerjisa Enerji’, elektrik üretim, ticaret ve doğal gaz faaliyetleri ise ‘Enerjisa Üretim’ şirketi ile yönetilmeye başlanmıştır.

Türkiye’nin lider elektrik dağıtım ve satış şirketi Enerjisa Enerji’de halka arz çalışmaları

Türkiye’nin lider enerji şirketi Enerjisa Enerji, 2017 yılında da sektörde öncü konumunu sürdürmüştür. Türkiye’de her 4 kişiden 1’inin elektrikliğini sağlayan ve gerek dağıtımda gerekse satışta sektör lideri olan Enerjisa Enerji’de, halka arza hazırlık çalışmaları başarıyla gerçekleştirilmiştir.

Dağıtımda en büyük yatırımcı olarak, dijitalleşme ve teknolojiye de öncü uygulamalar

2017 yılında da önceki yıllarda olduğu gibi dağıtım bölgelerinde yatırımların planlanan büyüklüklerde hayata geçirilmesi, dağıtım iş kolunda gelir modelinin en önemli bileşenlerinden olan Düzenlenmiş Varlık Tabanı’nda güçlü büyümenin sürdürülmesi, kayıp kaçak performansı hedeflerinin gerçekleştirilmesi, yenilikçi ve teknoloji odaklı uygulamalar ile enerji tüketicileri başta olmak üzere tüm paydaşlar için değer yaratılması hedeflenmiştir. Enerjisa Enerji, 2017 yılında 1,6 milyar TL yatırımı başarıyla gerçekleştirmiştir. Düzenlenmiş Varlık Tabanı 2014 yılından bu yana yaklaşık 4 kat büyüyen Enerjisa Enerji, başarıyla gerçekleştirilen tahvil ihraçları ile dağıtım yatırımlarının finansmanında da sektörde öncü rolünü devam ettirmiş, kayıp-kaçak iyileştirme performansı ve kaçak tahakkuku gibi diğer bazı önemli alanlarda da iyi performans ile değer yaratmıştır. Enerjisa Enerji, şebekelerin dijitalleşmesinde, Ar-Ge projeleri ve teknoloji odaklı uygulamalarda da öncü rolünü sürdürmüştür.

Perakendede zorlu pazar koşullarına rağmen satış hacminde güçlü artış

Perakende satışta 9,2 milyon müşteri ile Türkiye’nin lider elektrik

satış şirketi olarak, 2017 yılında perakende piyasasının serbestleşme sürecinde olumlu adımların sürmesi ve rekabetçiliğin gelişmesi ile büyümenin sürdürülmesi ve pazar payının güçlendirilmesi önceliklendirilmiştir. Perakendede yıl içerisinde önemli oranda bozulan maliyet ve regüle tarife dengesinin olumsuz etkisi, ülke genelinde serbest tüketici piyasasının hacmini önemli oranda daraltmış, diğer taraftan serbest tüketici niteliğindeki büyük tüketicilerin regüle piyasaya dönmeyi tercih etmesi sonucunda Enerjisa Enerji, Görevli Tedarik Şirketi statüsünde olduğu bölgelerde satış hacmini yıl içerisinde önemli oranda artırmış ve toplam satış hacminde büyümeyi sürdürmüştür. Süreçler ve maliyet bazında iyileştirmeler, yüksek tahsilat performansı sürdürülmüştür.

Üretim ve ticarete dengeli, çeşitlendirilmiş, esnek ve verimli bir portföy ile lider özel sektör şirketi

Elektrik üretiminde esnek ve verimli 3.607 MW kurulu gücünde portföyü ile Türkiye’nin en büyük özel sektör üretim şirketi olan Enerjisa Üretim, 2017 yılında, 62 MW hidroelektrik ve 9 MW güneş kapasitesi işletmeye almış, portföyünde yerli ve yenilenebilir kaynakların payını artırmıştır. %56’sı yerli ve yenilenebilir enerjiye dayalı olan üretim portföyü ile şirket Türkiye enerji arz güvenliği ve rekabetçiliğine önemli katkı sağlamıştır.

Üretimde düşük hidrolojiden kaynaklı olumsuz hacim etkisi başarıyla yönetildi

Elektrik sektöründe arz fazlası durumu 2017 yılında devam etmiştir. Bununla birlikte, talepte gerçekleşen yüksek büyüme, düşük yağış durumu ile azalan hidroelektrik üretimi, spot piyasa fiyatlarında yukarı yönlü etki yapmıştır. Düşük yağışlar, Enerjisa Üretim’in hidroelektrik üretiminde de önceki döneme göre azalmaya neden olmuştur. Bu durumun oluşturduğu hacim kaynaklı negatif etki, yenilenebilir enerji santrallerinin piyasa fiyatlarının üzerinde ve ABD doları bazlı sabit tarifeden YEKDEM satışları, artan fiyatların termik üretim birimlerine olumlu katkısı, Tufanbeyli santralinin üretiminin belirli bir bölümünün TETAŞ ile alım anlaşması, üretimde süreç ve maliyet iyileştirme projeleri ve genel olarak dinamik portföy optimizasyon faaliyetleri ile önemli oranda dengelenmiştir. Piyasanın gelişimi ve öngörülebilirliğinin güçlendirilmesi bakımından önem taşıyan kapasite mekanizması gibi sektör gündemindeki çalışmalara yoğun katkı sağlamıştır. Bilançoda kur riskinin sağlıklı yönetilmesi önemli bir öncelik olmuştur.

Enerjide teknoloji, dijitalleşme ve Ar-Ge'de öncü uygulamalar

218.000 km uzunluğundaki dağıtım şebekelerinin dijitalleşme sürecine hızla devam eden Enerjisa Enerji, dijitalleşmeyi 9 milyon perakende müşterisi için de en fazla değer yaratacak şekilde sürdürmektedir. Türkiye'nin ilk mikro şebeke Ar-Ge projesinin paydaşlarından birisi olan ve Türkiye'nin dağıtım sektörünün ilk akıllı şehir projesinde önemli mesafe alan Enerjisa Enerji tarafından, Türkiye'de akıllı şebekeler için yol haritasının hazırlık süreçlerine de aktif katkı sağlanmakta, dünyadaki iyi uygulama örnekleri yakından takip edilmektedir. Yüksek teknoloji ve yüksek verim odaklı olarak, müşteri ihtiyaçları bazında farklılaştırılmış, trijenerasyon gibi enerji çözümleri faaliyete geçirilmektedir. Talep yönetimi, elektrik depolama sistemleri gibi yenilikçi alanlarda projeler sürdürülmekte, inovasyon süreçleri hem kurumsal girişimcilik hem de yerel ve uluslararası dış paydaşlar ile işbirliği içerisinde desteklenmektedir. Üretim portföyünün yüksek performansının temin edilmesinde de teknolojik yenilikler ile rekabetçilik avantajlarından faydalanılmaktadır. Enerji ekosisteminin mobilite, akıllı ulaşım, akıllı şehirler gibi gelişen trendlerle kesişim kümesindeki fırsatlar ile tüm paydaşlara yüksek değer yaratılması üzerinde çalışmalar da önceliklendirilmektedir.

İnsan Kaynakları ve Yetenek Yönetiminde başarılı uygulamalar daha da geliştirilerek sürdürüldü

Enerji Grubu şirketleri için yetenek yönetimi, tüm çalışanlara kendilerini anlama, fark etme, yeteneklerini en doğru ve verimli şekilde kullanma fırsatları sağlayarak, kendilerini gerçekleştirme süreçlerine destek olmak ve şirketlere değer yaratmak ekseninde başarı ile uygulanmaktadır. Gelişim yönetimi kapsamında üst düzey yöneticiler için LEAP gelişim programı 2017 yılında hayata geçirilmiştir. Benzer şekilde, yönetsel pozisyonlara atanmış çalışanların mevcut rollerindeki etkinliğini artırmalarını desteklemek için karma öğrenme metodu ile tasarlanmış JUMP gelişim programı başlatılmıştır. 2017 yılında başlatılan YODA Mentorluk ve Tersine Mentorluk programları ile de şirketlerdeki farklı nesillerin birbirlerinden öğrenmelerini sağlayacak bir platform oluşturulmuştur. Üretimde "Young Engineers" programı başarıyla sürdürülmektedir. Hızla

büyüyen, teknolojik adımlarla gelişen ve daha serbestleşmiş ve rekabetçi bir piyasa yapısına dönüşen enerji sektöründe nitelikli insan kaynakları gelişimi Türkiye enerji sektörü için önemli bir gelişim alanı durumundadır. Yeni nesilleri enerji ekosistemi ve değer zincirinin tüm aşamalarıyla en doğru şekilde buluşturabilmek, enerji işlerinde ana öncelikler arasında konumlandırılmaya devam edilecektir.

İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Enerji Grubu şirketlerinin birinci önceliğinde yer almaktadır. İSG süreçleri ve aksiyonlarının sürekli iyileştirilmesi hedeflenmekte, organizasyonun her kademesinden çalışanların ve paydaşların, "Güvenlik için El Ele" yaklaşımı ile katılımının ve işbirliğinin sağlanması önceliklendirilmekte, sektöre iyi uygulamalar ile öncülük edilmektedir.

2018'de de güçlü büyüme ve yüksek performans

Enerji şirketleri, 2018 yılında da sektörün büyümesi, verimli ve rekabetçi yönde gelişimi ve daha kurumsal bir nitelik kazanmasında öncü rollerini sürdürecektir. Sabancı Grubu, sektör lideri olduğu enerjide 2018 yılı faaliyetlerinde de sektörün stratejik önemi ve gelişim potansiyelini destekleyerek tüm paydaşlar için değer yaratmayı sürdürecektir. Grup, enerji iş kolunda yüksek büyümenin sürdürülmesini hedeflemektedir.

Dağıtımda şebeke ve müşteri ihtiyaçları odaklı, arz kalitesi ve verim artırıcı yatırımlara devam

Dağıtımda şebeke ve tüketici ihtiyaçlarını karşılayacak yatırımların gerçekleştirilmesi, arz kalitesi ve verimi iyileştirmelerinin sürdürülmesi, son dönemde sektörde öncü olunan yenilikçi finansman modellerine devam edilmesi, sektörün 2021-2025 tarife dönemi hazırlıklarına önemli katkının sürdürülmesi, dijitalleşme ve teknoloji odaklı proje ve yatırımların sürdürülerek değer zincirinde yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Perakendede müşteri odaklı uygulamalar, serbestleşme ve rekabetçilik adımlarında öncü rol

Perakendede serbestleşme sürecinin daha fazla gelişiminin desteklenmesi, buna paralel olarak yenilikçi ürün ve hizmetlerin, enerji çözümlerinin geliştirilmesi, pazar payının güçlendirilmesi, dijitalleşme fırsatları ile 9,2 milyon

müşteri portföyünden yüksek değer yaratılması ana önceliklerdir.

Üretimde verimlilik ve süreç iyileştirme odaklı faaliyetler

Üretimde 2017 yılı itibarıyla portföy yatırımları büyük ölçüde tamamlanmıştır. Enerjisa Üretim, 2018 yılında elektrik üretim ve ticaret faaliyetlerinin entegrasyonuna, süreç iyileştirmelerine odaklanmaya devam edecektir. Üretim ve ticarette, dengeli portföyün sağladığı fırsatlar ile etkin optimizasyon faaliyetlerinin sürdürülmesi, santrallerde performans iyileştirmeleri ile portföyün rekabetçiliğinin güçlendirilmesi, sektör lideri olunan ticarette yenilikçi ürünler ile değer yaratılması ve enerji piyasalarının daha rekabetçi bir yapıya geçişinin desteklenmesi, rüzgâr ve güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarında oluşabilecek yeni fırsatların değerlendirilmesi ve dinamik portföy yönetimi ana önceliklerdir. Türkiye elektrik üretim sektörünün, büyük miktarı kur riski taşıyan yüksek borçluluk seviyeleri çerçevesinde finansal sürdürülebilirliğinin güçlendirilmesine yönelik adımlara katkı sağlanması önceliklendirilmeye devam edilecek, enerji işlerinde bilanço ve nakit akımının etkin yönetim stratejisi sürdürülecektir.

Potansiyeli güçlü ve teknoloji odaklı alanlarda yeni fırsatlar

Enerjide mega trendler ve Türkiye'nin büyüme, kentleşme, genç nüfus gibi öne çıkan dinamikleri, enerji sektörünün teknolojik yatırımlar ve çözümler, çeşitli sanayi sektörleri, akıllı şehirler ve ulaşım gibi alanlar ile kesişiminde önemli fırsat alanları oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde bu tür potansiyeli yüksek alanlarda yeni yatırım, işbirlikleri, iş modelleri ve büyüme fırsatları üzerinde de yoğunlaşılması hedeflenmektedir.

ENERJİSA MOBİL'İ İNDİRİN, İŞLEMLERİNİZİ KOLAYCA YAPIN.

Enerjisa Mobil'i Google Play veya App Store'dan ücretsiz olarak hemen indirebilirsiniz.

Enerjide 2017 Yılı Önemli Ödülleri

“Dünyanın Enerjisini Ben Koruyorum” Enerji Verimliliği Projesi’ne Kurumsal Sosyal Sorumluluk Derneği’nden “Sorumlu Tüketim ve Üretim” ödülü

9. Kez Türkiye’nin En Beğenilen Enerji Şirketi

Türkiye İtibar Akademisi 6. Türkiye İtibar Araştırması sonucunda sektörde 3. defa “Türkiye’nin En İtibarlı Markası” ödülü

Türkiye elektrik dağıtım sektörünün ilk AB projesi olan SEAS-Gölbaşı mikro şebeke projesine Avrupa’da son 10 yılın alanında en iyi inovasyon projesi ödülü

Stevie Ödülleri’nde ‘Yılın Müşteri Hizmetleri’ kategorisinde Dağıtım Şirketleri ile Bronz Stevie ödülü

Dünyanın ilk enerji tasarrufu sağlayan dijital uygulaması ile MMA (Mobile Marketing Association) ‘2017 TheSmarties’ ödülleri’nde 1 Türkiye ve 1 de EMEA bölgesinde olmak üzere 2 ayrı ödül

MIXX Awards Europe’da ‘Etkileşimli Dijital Reklam’ kategorisinde gümüş ödül

MIXX Awards’ta banner reklam yayınlarının gerçekleştiği tüm cihazlarda enerji tasarrufu sağlayan ‘Tasarruf Modu’ uygulaması 1 altın ve 2 bronz ödül

Kristal Elma’dan 3 ödül

Türkiye'nin lider elektrik şirketi Enerjisa Enerji'nin halka arzı çok yüksek yatırımcı ilgisi ile ve başarıyla gerçekleştirilmiştir.

ENERJİSA ENERJİ

DÜZENLENMİŞ VARLIK
TABANI (MİLYAR TL)

%36 ↑

14 İLDE
20,6 MİLYON
NÜFUS

10
MİLYONDAN FAZLA
BAĞLANTI NOKTASI

9,2
MİLYON MÜŞTERİ

218.000 KM
DAĞITIM HATTI

2017 YILINDA
1,6 MİLYAR TL
YATIRIM

www.enerjisa.com

Enerjisa Enerji Dağıtım ve Görevli Tedarik Şirketi Bölgeleri

Her 4 kişiden 1'ine enerji

Enerjisa Enerji elektrik dağıtımı ve satışından oluşan iki ana iş kolunda, Türkiye elektrik sektörünün lider şirkettir. 14 ilde, yaklaşık 21 milyon kişinin elektrik enerjisine erişiminin altyapısını sağlayan Enerjisa Enerji, serbestleşme sürecinde ilerleyen elektrik perakende sektörünün de 9,2 milyon müşteri ile, müşteri sayısı ve satış hacmi bakımından lider şirkettir.

Şirket faaliyetleri, çatı şirketi olan Enerjisa Enerji A.Ş. bünyesindeki Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş., İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım A.Ş., Toroslar Elektrik Dağıtım A.Ş., Enerjisa Başkent Elektrik Perakende Satış A.Ş., Enerjisa İstanbul Anadolu Yakası Elektrik Perakende Satış A.Ş. ve Enerjisa Toroslar Elektrik Perakende

Satış A.Ş. operasyonel şirketleri ile sürdürülmektedir.

Başarılı halka arz ile yeni bir dönem

2017 yılında başlanan ve 2018 yılı Şubat ayında tamamlanan, Sabancı Holding ve E.ON'un eşit ortak hisse satışı yoluyla gerçekleşen Enerjisa Enerji'nin halka arzı, Türkiye'nin TL bazında en büyük özel sektör halka arzı olarak tarihe geçmiştir. Hisselerinin %20'si halka açılan Enerjisa Enerji, talep toplama sürecinde yüksek yatırımcı ilgisi görerek toplamda 4,8 kat talep ile karşılaşmış ve 8 Şubat 2018 tarihi itibarıyla Borsa İstanbul'da işlem görmeye başlamıştır. Enerjisa Enerji'nin başarılı halka arzı, Türkiye ekonomisine yaratılan değer yanı sıra enerji sektörünün kurumsallaşması bakımından da çok değerli bir adım olmuştur.

Enerji talebinde yüksek büyüme potansiyeli

Türkiye'nin elektrik talebi önemli bir büyüme potansiyeli taşımaktadır. Şirket, talepteki hızlı büyümenin, verimli, insan ve teknoloji odaklı, yenilikçi altyapı ve müşteri çözümleriyle desteklenmiş ve arz güvenliği ve kalitesinin en etkin şekilde güçlendirilmesini temin edecek şekilde karşılanması yönünde faaliyetleri ile enerji tüketicileri, iş ortakları, hissedarlar ve tüm paydaşlarımız için sürdürülebilir değer yaratmaktadır.

2017'de 1,6 milyar TL yatırım

Enerjisa Enerji, 2017 yılında da güçlü büyümesini sürdürmüştür. 1,6 milyar TL yatırım gerçekleştirilmiş, müşteri memnuniyeti çalışmaları kapsamında toplam 550 kişiye istihdam sağlayan iki çağrı merkezi faaliyete alınmış, teknik ve teknik olmayan kayıpların azaltılmasında önemli iyileştirmeler sürdürülmüş, Türkiye'nin elektrik arz kalitesi parametrelerinin sürekli geliştirilmesi öncelikleri çerçevesinde yatırımlara devam edilmiştir. Enerjisa Enerji'nin dağıtım yatırımları tümüyle düzenlemeye tabi olup, gelirlerin önemli bir bileşenini oluşturan Düzenlenmiş Varlık Tabanı 2017 sonu itibarıyla 5,3 milyar TL düzeyine ulaşmıştır.

Dijitalleşmede öncü şirket

Dağıtım şebekelerinin yönetiminde dijitalleşmeden etkin faydalanılmaktadır. 2017 sonunda SCADA sisteminde 1.500'ü aşkın noktaya ulaşılmıştır. 2015 yılında sektörde ilk olarak hizmete sunulan dağıtım mobil uygulaması 2017 yılında yenilenen tasarımı ve zenginleşen içeriği ile işletmeye alınmıştır. Sayaçların uzaktan okunmasına yönelik Otomatik Sayaç Ölçüm Sistemleri kurulumları hızla sürdürülmüştür. Çağrı Merkezi Portalı faaliyete alınmıştır. Coğrafi şebeke bilgi sistemleri altyapısı projelerinde

veri toplama faaliyetleri büyük oranda tamamlanmıştır.

Dijitalleşme, perakende de ana öncelikler arasında konumlandırılmış, geliştirilen mobil uygulama ile müşterilere elektrik tüketim analizleri ve tasarruf önerilerinden oluşan yenilikçi bir içerik sunulmuştur.

Nesnelerin İnterneti ile daha akıllı şehirler

2017 yılında Ar-Ge projelerinde de önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Türkiye elektrik dağıtım sektörünün ilk akıllı şehir Ar-Ge projesi olan "Krita Akıllı Park Projesi", Gaziantep Büyükşehir Belediyesi işbirliği ile sürdürülmektedir. Akıllı aydınlatma, elektrikli ulaşım, enerji depolama, takip mekanizmasına sahip güneş enerjisi üretim birimleri gibi önemli bileşenlerden oluşan bu yenilikçi projenin 2018 yılında işletmeye alınması hedeflenmektedir.

Perakendede zorlu koşullara karşın iyi performans

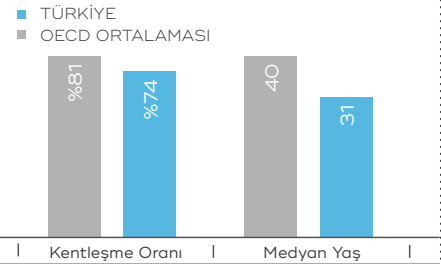
Maliyet ve düzenlemeye tabi tarife dengelerinin olumsuz seyrettiği 2017 yılı, Türkiye elektrik perakende şirketleri için operasyonel bakımdan zorlu bir dönem olarak gerçekleşmiştir. 9,2 milyon müşteri portföyü ve yaygın marka bilinirliği ile elektrik perakende piyasasının lider oyuncusu olan Enerjisa Enerji, 2017 yılında da gelişen piyasa şartları ile uyumlu olarak, gerek regüle müşterilere gerekse serbest tüketicilere satışlarda faaliyetlerini operasyonel mükemmellik, verimlilik ve müşteri odaklı olarak sürdürmüş, toplam satış hacmini artırmıştır.

Geleceğin enerji çözümleri

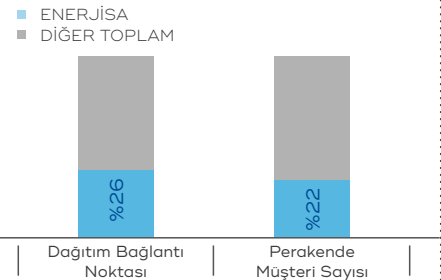
Enerjisa Enerji, 2017 yılında müşterileri için ihtiyaçlarına özel çözümler sunan 3 trijenerasyon (elektrik-ısıtma-soğutma) projesinin yanı sıra, iki güneş santralini işletmeye almıştır. Geleceğin enerji dünyasında giderek daha fazla

öne çıkacak olan çatı güneş çözümleri, elektrik depolama, talep yönetimi gibi alanlarda çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Şirket, elektrikli araçların dağıtım şebekesine etkilerinin analiz edilmesi ve verimli çözümlerin geliştirilmesine yönelik olarak önemli veri ve analiz altyapısı oluşturmuştur. Bu çalışmaların, elektrikli araçlara ilişkin yol haritası, altyapı ve şebeke gereksinimlerinin yönetilmesinde önemli katkıları olacaktır. İnovasyon süreçleri, kurumsal girişimcilik programları ve dış paydaşlar ile etkin şekilde sürdürülmektedir.

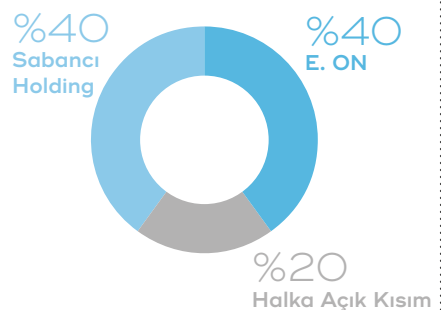
EKONOMİK BÜYÜME, GENÇ NÜFUS VE HIZLI KENTLEŞME İLE ELEKTRİFİKASYON

CAZİP VE BÜYÜYEN SEKTÖRDE LİDER OYUNCU

GÜÇLÜ ORTAKLAR VE KURUMSAL YÖNETİM

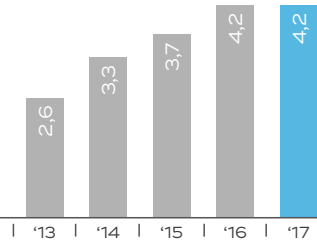

3 doğal gaz kombine çevrim santrali, 12 hidroelektrik üretim santrali, 3 rüzgâr santrali, 2 güneş santrali ve 1 yerli linyit santralinden oluşan dengeli, verimli ve çeşitlendirilmiş üretim portföyü, Enerjisa Üretim'in en önemli rekabet avantajlarından birisi durumundadır.

ENERJİSA ÜRETİM

NET SATIŞLAR (MİLYAR TL)

%13* ↑

*2013-2017 ortalama yıllık artış oranı

3.607 MW

KURULU GÜÇ İLE LİDER ÖZEL ÜRETİM ŞİRKETİ

21

TOPLAM SANTRAL

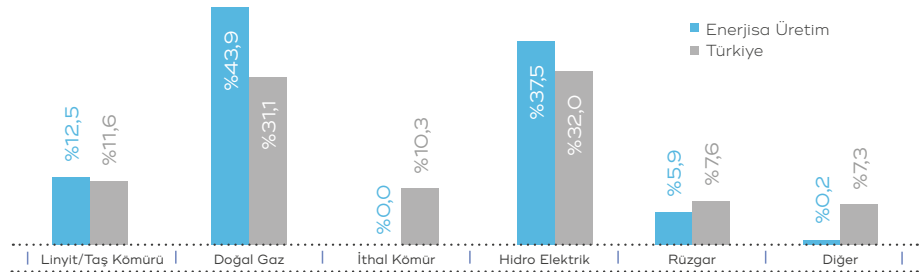
%56

YERLİ VE YENİLENEBİLİR ENERJİNİN PORTFÖYDEKİ PAYI

www.enerjisauretim.com

TÜRKİYE VE ENERJİSA ÜRETİM KURULU GÜÇ PORTFÖYÜNÜN KAYNAKLARA GÖRE DAĞILIMI (2017 SONU)

Enerjisa Üretim, elektrik üretimi ve ticaretinden oluşan 2 ana iş kolunda büyük bir portföy yönetmektedir. Birbirinden farklı dinamikleri olan, aynı zamanda entegre olarak değer yaratan bu faaliyetleri verimli ve esnek bir portföy stratejisini esas alarak, operasyonel mükemmellik odaklı yürütmekte olan Enerjisa Üretim, sektördeki fırsatları değerlendirerek Türkiye'nin enerji arz güvenliğine ve rekabetçiliğine önemli katkı sağlamakta

ve müşterilerine, hissedarlarına, çalışanlarına, tedarikçilerine ve topluma değer yaratmaktadır.

Üretim, ticaret ve doğalgaz ile ilgili faaliyetler çatı şirketi Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş. bünyesindeki Enerjisa Enerji Üretim A.Ş., Enerjisa Elektrik Enerjisi Toptan Satış A.Ş. ve Enerjisa Doğalgaz Toptan Satış A.Ş. operasyonel şirketleri ile sürdürülmektedir.

Lider elektrik üretim ve ticaret şirketi

Enerjisa Üretim, enerji kaynakları bakımından çeşitlendirilmiş, dengeli ve verimli bir üretim portföyünden oluşan 3.607 MW kurulu güç ile lider özel sektör üreticisidir. Elektrik ticaretinde de 30 TW-saati aşan bir portföyü başarıyla yöneten şirket, Gün Öncesi Piyasası, Gün İçi Piyasası ve diğer piyasalar ve yeni ürünler ile piyasanın daha verimli ve rekabetçi yönde gelişimini desteklemektedir

Yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının portföydeki payı %56

Bu önemli oran, Enerjisa Üretim portföyünün rekabetçiliğinin yanı sıra, ülkemizin enerji arz güvenliğine ve cari işlemler dengesinin iyileştirilmesi hedeflerine de önemli katkı sağlamaktadır. Toplam kurulu gücü içerisinde %44 paya sahip toplam 1.574 MW yenilenebilir enerji üretim kapasitesinin alım garantili ve dolar bazlı YEKDEM satışları ve 450 MW gücünde Tufanbeyli Termik Santrali'nden TETAŞ'a gerçekleştirdiği elektrik satışları ile Enerjisa Üretim şirketinin operasyonel kârlılığı ağırlıklı olarak fiyat güvencesi içerisinde seyretmektedir. 2010 ve 2016 yıllarında işletmeye giren ve Türkiye ortalamasının üzerindeki verimlilikleri ve esnek üretim kabiliyetleri ile yeni nesil Bandırma I ve Bandırma II kombine doğalgaz çevrim santralleri de esnekliğin ve arz güvenliğinin sağlanmasına önemli katkıları ile tüm paydaşlara sürdürülebilir katma değer yaratmaktadır.

2017'de zorlu piyasa koşullarına karşı iyi performans

2017 yılı üretimde arz fazlasının sürdüğü, Türkiye genelinde yağışların bir önceki yıla göre düşük gerçekleştiği zorlu bir dönem olmuş ve ülke genelinde hidroelektrik santrallerden elektrik üretimi 2016 yılına kıyasla %13

düşük gerçekleşmiştir. Enerjisa Üretim'in hidroelektrik üretim hacmi de benzer şekilde olumsuz etkilenmiş, Şirket verimlilik artırıcı projelere odaklanmış, dengeli ve esnek üretim portföyünün sağladığı avantaj ve portföy optimizasyon faaliyetlerinin de katkısıyla 2017 yılındaki bu zorlu dönemi başarılı şekilde yönetmiştir.

Yenilenebilir enerji odaklı yeni fırsatlar

Adana'da 62 MW kurulu gücünde Doğançay hidroelektrik projesi tamamlanarak faaliyete geçirilmiştir. 7 MW Karabük ve 2 MW Bandırma güneş enerjisi yatırımları işletmeye alınmıştır. Böylelikle, teknolojik gelişmelerle rekabetçiliği önemli oranda iyileşmekte olan ve Türkiye için önemli bir büyüme potansiyeli taşıyan güneş enerjisi de üretim portföyüne dahil edilmiştir. Enerjisa Üretim, 2017 yılında TEİAŞ'ın düzenlediği rüzgâr kapasite ihalelerinde 65 MW kurulu gücündeki Erciyes RES projesi ile başarılı olmuş, 450 MW kurulu gücünde Tufanbeyli santralinden üretilen enerjinin önemli bölümü için de TETAŞ ile fiyat garantili satış sözleşmesi imzalanmıştır.

Enerji ticaretinin öncü ve lider oyuncusu

Türkiye'de gelişmekte ve derinleşmekte olan enerji ticaretinde de öncü ve lider oyuncu olan Enerjisa Üretim, Türkiye'nin özel sektör tarafından işletilen en büyük üretim portföyünün vadeli piyasalarda, gün öncesi, gün içi ve dengeleme güç piyasalarında en etkin şekilde optimizasyonunu sağlayarak paydaşlarına değer yaratmaktadır.

- Elektrik, doğalgaz, YEKDEM gibi ürünlerde opsiyon ticareti
- Doğu Avrupa ülkeleri başta olmak üzere çevre ülkelerle sınır ötesi elektrik ticareti
- Kapasite kiralama (Tolling) ve sanal santral (VPP) çözümleri
- Yenilenebilir enerji kaynaklı RES, GES ve HES enerji santrallerine sabit fiyatlı alım garantileri

- Dengeleme hizmetleri
- Spot ve vadeli piyasalara erişim (market access) hizmetleri
- Büyük müşteriler için entegre elektrik ve doğalgaz tedarik ve depolama çözümleri gibi yapılandırılmış ticari ürünler

Sürdürülebilirliğe katkı

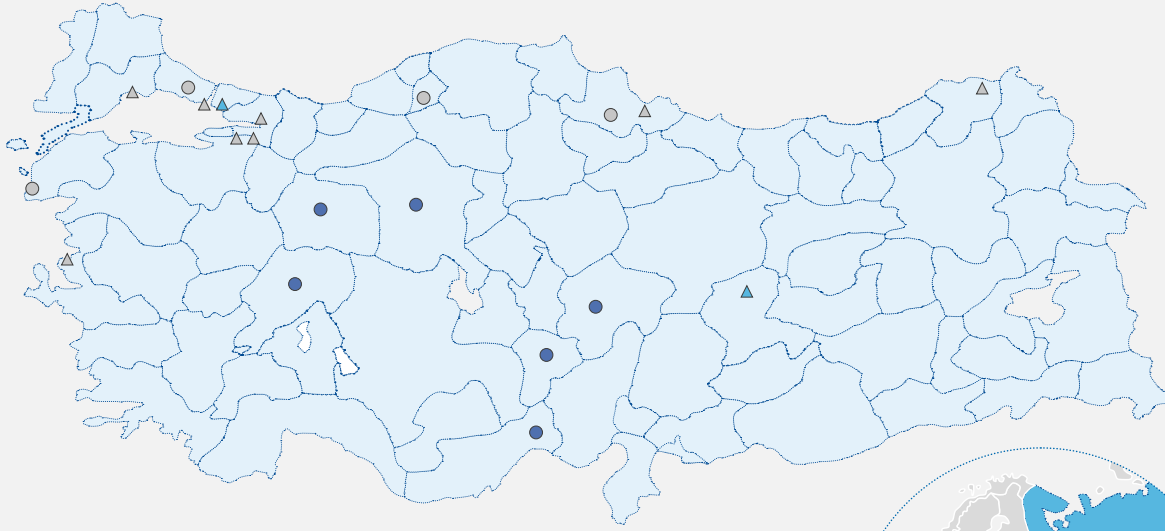
Ekonomik ve sosyal gelişme hedefleri bakımından tüm dünyada olduğu gibi Türkiye için de önemini her geçen gün artıran sürdürülebilirlik konusuna özel önem veren Enerjisa Üretim, sürdürülebilirlik yaklaşımını çevre ve toplum, eğitim ve enerji olarak üç boyutta yönetmekte, faaliyet bölgelerindeki santralleri ve sosyal sorumluluk çalışmaları ile toplum için en yüksek değeri yaratmayı hedeflemektedir. Çevreye uyumlu, yüksek verimli üretim birimlerinin güvenli işletilmesinin yanı sıra, faaliyet gösterilen tüm bölgelerde sosyal projeler ile yerel halkın yaşam kalitesine, çocuklar ve gençlerin eğitime ve geleceğine katkı sağlanması önceliklendirilmektedir. Yenilenebilir enerji üretim birimlerinin sunduğu karbon azaltım fırsatları da sürdürülebilirlik bakımından önemli değere sahiptir.

"Kadının Güçlenmesi Projesi" kapsamında Tufanbeyli Termik Santrali'ne komşu yerleşimlerdeki köy kadınlarının üretmek güçlenmelerine vesile olmak için kadınlara "dolgu bez bebek" dikiş eğitimi

ÇİMENTO

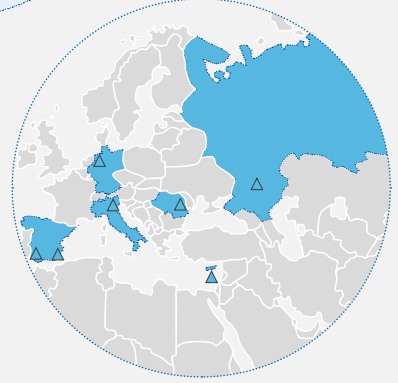
- Akçansa fabrika △ Akçansa terminal
- Çimsa fabrika ▲ Çimsa terminal

AKÇANSA

- 3 entegre tesis
- 1 öğütme tesisi
- 7 milyon ton klinker kapasitesi
- 8 yurt içi terminal

ÇİMSA

- 5 entegre çimento fabrikası
- 1 öğütme tesisi
- 6,8 milyon ton klinker kapasitesi (1,5 milyon ton beyaz klinker kapasitesi dahil)
- 2 çimento paketleme tesisi
- 7 uluslararası terminal

Sektör ve Sabancı Grup Çimento Şirketleri

Türk Çimento Sanayi, 52 entegre üretim tesisi, 18 öğütme tesisi ve toplamda 94 milyon ton yıllık üretim kapasitesiyle Avrupa'nın en büyük, dünyanın ise en büyük dördüncü üreticisi konumundadır. Sabancı Grubu çimento şirketleri Akçansa ve Çimsa, toplam Türkiye klinker kapasitesinin %16'sını oluşturmaktadır.

Akçansa, Marmara, Ege ve Karadeniz'de çimento ve hazır beton üretiminde faaliyet göstermektedir. İstanbul, Çanakkale ve Ladik'te üç çimento fabrikasına ek olarak Ambarlı, Aliğa, Yarımca, Yalova, Derince, Marmara Ereğlisi, Samsun, Trabzon ve Hopa'da dokuz çimento terminali bulunmaktadır. Şirket ayrıca, Marmara, Ege ve Karadeniz bölgelerine yayılmış 35 hazır

beton tesisinde "Betonşa" markasıyla hizmet vermekte, agrega üretim faaliyetini ise Saray, Ayazağa, Samsun ve Bursa'da kurulu tesislerinde "Agregasa" markasıyla sürdürmektedir. %51 Akçansa ve %49 Karabük Demir Çelik İşletmeleri'nin ortaklığında kurulan Karçimsa Çimento Öğütme ve Paketleme Tesisi ise 1998 yılından bu yana üretim ve satış faaliyetlerini sürdürmektedir.

Çimsa, Kayseri, Mersin, Eskişehir, Niğde ve Afyonkarahisar'da bulunan beş entegre fabrikası, Ankara'da bulunan bir öğütme tesisi, Marmara Terminali, Malatya Çimento Paketleme Tesisi, dört hazır beton bölge müdürlüğüne bağlı 32 hazır beton tesisi ve yurt dışı terminalleri ile çimento ve yapı malzemeleri sektöründe faaliyet göstermektedir.

Çimsa, beyaz çimentoda dünyanın lider markalarından biridir

Gri çimentonun yanı sıra ürettiği beyaz çimento ve kalsiyum alüminat çimentosu gibi özel ürünlerle de Çimsa, inovasyon konusunda Türkiye'de sektörüne öncülük etmektedir. Çimsa Mersin Fabrikası, beyaz çimento, kalsiyum alüminat çimentosu ve gri çimento olmak üzere üç ayrı çimentoyu aynı çatı altında üretebilen dünyadaki tek üretim tesisidir. Bu yıl tamamlanan yeni yatırımla birlikte Eskişehir fabrikasında da beyaz çimento üretimi gerçekleştirebilecek olan Çimsa, beyaz çimentoda dünyanın lider markalarından biridir. Çimsa ürettiği beyaz çimentonun 75%'ini ihraç ederek, uluslararası ticarete en yüksek pazar payına sahiptir. Hamburg (Almanya), Trieste (İtalya), Sevilla ve Alicante (İspanya), Gazimağusa (KKTC), Köstence (Romanya) ve Novorossiysk'de (Rusya) bulunan

terminalleriyle uluslararası bir çimento üreticisi olan Şirket, bu yapılanma ile 65 ülkeye ürünlerini Çimsa markasıyla pazarlayabilme kapasitesine sahiptir.

Türkiye çimento ihracatının %22'si Sabancı Grubu'ndan

Akçansa ve Çimsa bulundukları konum itibarıyla, gerek Çanakkale gerekse Mersin limanlarına yakınlıkları ile lojistik avantajları bulunmaktadır. Sabancı Grubu çimento şirketleri ile Türkiye çimento ihracatının %22'si gerçekleştirmektedir. Bu sayede hem ülke ekonomisine katkı sağlanmakta hem de döviz geliri elde etmektedir. ABD başta olmak üzere, Avrupa, Kuzey Afrika ve Rusya başlıca ihracat pazarlarıdır.

Yurt dışı çimento ve klinker satışları 1,05 milyon tona ulaşan Akçansa, Çanakkale Limanı'nın sağladığı lojistik avantaj ile çimento ihracatında da Türkiye'nin en önde gelen kuruluşlarından biridir. Şirketin ürünleri ABD, Batı Afrika ülkeleri,

Akdeniz Havzası gibi çok farklı coğrafyalara bu liman üzerinden ulaştırılmaktadır. Akçansa, sadece Çanakkale'de üretimi yapılan katma değeri yüksek ürünleri ile ABD pazarının en büyük Türk tedarikçisi konumundadır. 2017 yılında toplam ihracatın 850 bin tonu ABD'ye yapılmıştır.

2017 yılı faaliyetleri

2017 yılı ilk 6 ayında bir önceki yıla göre azalan yurt içi çimento tüketimi, Temmuz ayından itibaren artmaya başlamış ve yılsonu itibarıyla %5'in üzerinde büyümeye kaydetmiştir.

Artan enerji fiyatları ve döviz kurunun etkisiyle maliyet tarafında yaşanan artışlara rağmen, ihracat potansiyeli yüksek Sabancı Grubu şirketleri gelir dağılımını dengelemiş ve operasyonel karlılığını koruyabilmıştır. Şirketler, bir önceki yıla göre kombine satış gelirlerini %14 oranında büyütmüşlerdir.

Akçansa, 2017 yılında, Türkiye çimento ihtiyacının yaklaşık %10'unu karşılayacak miktarda üretim gerçekleştirmiştir. Üretim faaliyetlerini yüksek teknoloji donanımlı tesislerinde üstün hizmet anlayışıyla yürüten Akçansa'nın, yurt içi çimento ve klinker satışları, 6,52 milyon ton olarak rekor seviyede gerçekleşmiştir. Şirket, enerji verimliliği konusunda önemli bir yatırıma imza atmış, Çanakkale fabrikasında otoprodüktör lisansı alarak üretime geçmiş ve önemli oranda maliyet avantajı sağlanmıştır. Ayrıca alternatif yakıt kullanım oranı artırılarak %1,5'e ulaşmıştır. 2018 yılında bu oranın iki kat artırılması için yatırımlara devam edilmektedir.

Özel ürünler, büyük projeler

İnovatif özel çözümlerle rakiplerinden farklılaşmayı başaran Betonsa, özel ürünler ve büyük projelerde üstün ekipman gücü ve kaliteli insan kaynağı ile birçok yeni projeye imza atmaktadır. Çanakkale Köprüsü ve Alsancak Stadi bu projeler arasında yer almaktadır.

Mega projelerin ihtiyaçlarına yönelik ürünler

Akçansa, inovasyon yaklaşımıyla devam eden Ar-Ge çalışmaları kapsamında mega projelerin ihtiyacı olan özel ürün ve hizmetleri geliştirerek piyasaya sunmuştur. Yeni zemin güçlendirici ürünü olan Solidcem ve Samsun'da başlayıp hızla yayılan Yolbeton ile Türkiye genelinde daha fazla karayolunu betona dönüştürmek için çalışmalar devam etmektedir. Akçansa, altyapı sektöründe, özellikle de zemin işlerinde müşterilerinin ihtiyacını tespit ederek sektördeki ilk özel çimentoyu geliştirmiş ve bu özel ürünle Sabancı Holding Altın Yaka Yarışması'nda 2017 Pazar Odaklılık kategorisi birinciliğini kazanmıştır.

Akçansa, 2017 yılında ayrıca Grup içi sinerji ve işbirlikleri kapsamında Sabancı Üniversitesi ile birlikte karbon ayakizi düşük ürün tasarımı kapsamında "Aktive Edilmiş Doğal Malzemelerin Çimento İkamesi Olarak Kullanımı" projesine devam etmiştir. Boğaziçi Üniversitesi ve Kordsa işbirliğiyle "Makro Sentetik Lifli Silindire Sıkıştırılmış Beton Yol Tasarımı" ve yine Kordsa işbirliği ile katma değerli bir ürün olacak "Mikro Sentetik Lif İçerikli Torba Çimento" projelerine başlanmıştır.

Yatırımlar

2017 yılı Çimsa için yatırımlar yılı olmuştur. Çimsa, 2017 yılında yurt içinde toplam 260 milyon ABD doları tutarında 3 büyük üretim tesisi yatırımı gerçekleştirmiştir.

Kapasite artırımı

2012 yılında Çimsa bünyesine katılan Afyon Çimento Fabrikası'nın, Halimoru Köyü'nde inşa edilen ve modern teknolojilerle donatılmış, 1,5 milyon ton klinker kapasiteli yeni üretim tesisine taşınması 2017 yılı içinde tamamlanmıştır.

2015 yılının son çeyreğinde başlayan, Çimsa Eskişehir Fabrikası'nda yatırım tamamlanmış, sadece gri klinker üretebilen Eskişehir Fabrika I. Üretim Hattı'nın hem gri hem beyaz klinker üretebilecek şekilde

(dönüştürülebilir) modifikasyonu gerçekleştirilmiştir. Tesis, yıllık 415 bin ton beyaz klinker üretebilecek kapasiteye ulaşarak, toplam beyaz klinker üretim kapasitesi 1 milyon 565 bin tona yükselmiştir.

2017 yılında ayrıca, Çimsa Niğde Fabrikası'nda gerçekleşen ön ısıtıcı ve kapasite artırımı yatırımı neticesinde, üretim kapasitesi yaklaşık olarak %80 artırılmıştır. 2000 yılında Mersin'de kurulan Ar-Ge Merkezi Formülhane, 1 Mart 2017 tarihinde, T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından tescillenerek, Türkiye'nin ilk Çimento Araştırma ve Uygulama Merkezi olmuştur. Çimsa, Formülhane'de yürüttüğü çalışmalarla, faaliyette olunan pazarların ihtiyaç ve beklentilerini öngörerek, en yeni ve faydalı ürünleri geliştirmek adına sürekli çalışmaktadır, müşterilerin ve sektörün farklılaşan ihtiyaçlarına yenilikçi bir yaklaşımla çözüm getirebilecek ürün ve hizmetler geliştirmektedir.

2018 ve sonrası

2017 yılında gelişen piyasa ekonomilerinin önderliğinde gelişmekte olan ülke ekonomilerinde toparlanma görülmüştür. Ayrıca son yıllarda kamu destekli yürütülen büyük alt yapı ve üst yapı projeleri Çimento sektörünü olumlu etkilemekte, bu trendin

önümüzdeki yıllarda da sürmesi beklenmektedir. Yeni kapasite girişleri ile birlikte sektördeki rekabet artsa da Sabancı Grubu çimento şirketleri, operasyonel mükemmellikleri, yüksek sektör tecrübeleri, deneyimli kadro ve global pazardaki güçlü varlıklarıyla bu rekabette önemli konuma sahiptirler.

Yoğun bir yatırım döneminden geçen Çimsa, Niğde Fabrikası kapasite artışı, Eskişehir Fabrikası beyaz çimento yatırımı ve Afyon Fabrikası son teknoloji yatırımlarını tamamlamış ve bu yatırımların geri dönüşlerini önümüzdeki yıllarda almayı hedeflemektedir. Ayrıca, ABD'de devam eden değirmen yatırımının yanı sıra, başta ABD olmak üzere gelişen ülke piyasalarında olası satın alma opsiyonları değerlendirilmektedir. Tamamlanan büyük yatırımlar sonrası, Sabancı Grubu çimento şirketlerinin önümüzdeki periyotta önceliği; daha düşük bütçeli, katma değeri yüksek ve geri dönüş süresi bir yıldan daha az olan dijital dönüşüm projelerini hayata geçirmek olacaktır. Bu bağlamda üretim ve üretim sonrası satış ve dağıtım süreçleri ile ilgili devam eden ve 2018 yılında gerçekleştirilmesi planlanan projelerle ilgili çalışmalar hız kesmeden devam etmektedir.

%22

Sabancı Grubu çimento şirketleri ile Türkiye çimento ihracatının %22'sini gerçekleştirmektedir. Bu sayede hem ülke ekonomisine katkı sağlanmakta hem de döviz geliri elde etmektedir.

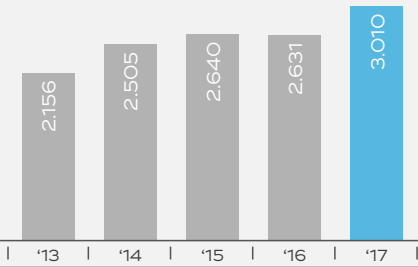
Akçansa'da Sürdürülebilirlik

TÜBİTAK ve Çanakkale 18 Mart Üniversitesi iş birliği ile gerçekleştirilen önemli bir Ar-Ge ve inovasyon çalışması olan Mikroalg Projesi, III. İstanbul Karbon Zirvesi kapsamında Düşük Karbon Kahramanları Ödülü'ne layık görülmüştür.

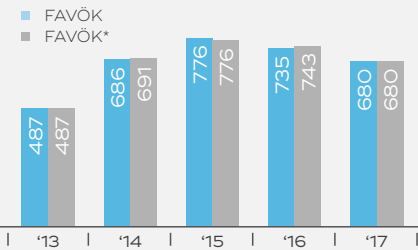
%16

Sabancı Grubu çimento şirketleri Akçansa ve Çimsa, toplam Türkiye klinker kapasitesinin %16'sını oluşturmaktadır.

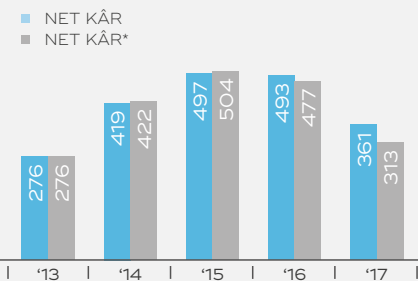
KOMBİNE NET SATIŞLAR (MİLYON TL)

KOMBİNE FAVÖK (MİLYON TL)

KOMBİNE NET KÂR (MİLYON TL)

* Tek seferlik gelir-gider hariç.

İstanbul Sanayi Odası tarafından hazırlanan “Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Sıralaması”nda 63’üncü sırada yer alan ve sektör birincisi olan Akçansa, 2017 yılında Capital dergisi tarafından sektöründe 16’ncı kez “En Beğenilen Şirket” seçildi.

Akçansa, “sürdürülebilir büyüme” hedefiyle yurt içinde ve faaliyet gösterdiği tüm pazarlarda, değer odaklı rekabet yaratarak faaliyetlerine devam etmektedir. 2017 yılı Şirket için, faaliyet gösterdiği işkollarında verimlilik ve sürdürülebilirlik odaklı çalışmalarının devam ettiği, Ar-Ge projeleri ile yeni ürünlerin geliştirildiği bir yıl olmuştur.

Ar-Ge ve yeni ürünler

Altyapı projelerinde ihtiyaç duyulan tüm özellikleri taşıyan çok amaçlı bir çimento ürünü olan Solidcem, üstün performansının yanı sıra çevre dostu olmasıyla da öne çıkmaktadır. İnceliği yüksek, sülfata ve kimyasal etkilere karşı dayanıklı, zemin güçlendirme projelerinde enjeksiyon sırasında köpürmeyen yeni ürün Solidcem, zemin güçlendirme ve sülfata dayanıklı çimento sınıfında üretilen ilk ve tek markalı ürün olma özelliğiyle dikkat çekmektedir.

www.akcansa.com.tr

Yüksek verimlilik sağlayan yeni ürün **DuoCem** ise yıl içinde geliştirilmiş, Karadeniz ve Marmara bölgelerinde pazara entegrasyonunu sağlamak üzere yapılan markalama çalışmaları devam etmektedir.

2017 yılında ayrıca, soğuk havalarda betonun dayanımının korunması ve zamandan tasarruf edilmesini sağlayan **Wintermix** ürünümüz piyasaya sunulmuştur. Wintermix katma değerli karışımının sağladığı kısa priz süresi ile çok soğuk havalarda dahi üstün kalitesini korumakta ve beton dökümünü mümkün kılmaktadır.

Limancılık iş kolu

Sürdürülebilir ve düşük maliyetli tedarik zinciri yönetimi hedefiyle faaliyetlerini sürdüren Akçansa, limancılık iş kolunda %33 büyüme elde etmiştir. Modern limancılık anlayışıyla hareket eden Akçansa Port, hem Akçansa’ya hem de diğer şirketlere genel kargo, dökme yük, proje yükü, uluslararası ve dahili Ro-Ro, depolama, ardiye, konteyner operasyonları, CFS, dökme sıvı yük hizmetleri vermektedir.

İnsana yatırım

Çeşitlilik ve eşitlik anlayışı ile kadın çalışan sayısında son 3 yılda %8 artış sağlayan Akçansa’nın kadın çalışan sayısı, Dünya çimento sektörü ortalamalarının üzerindedir.

2017 yılında 7,1* milyon ton çimento satışı gerçekleştiren Çimsa, 1,5 milyar TL ile en yüksek dönemsel cirosuna ulaşmıştır.

Çimsa, sürdürülebilir başarının sadece maddi kaynaklı olmadığı, sosyal ve çevresel kaynakların doğru ve verimli kullanımının son derece önem taşıdığı bilinciyle hareket ederek, tüm paydaşları için artı değer yaratmayı hedeflemektedir. Bu noktadan hareketle 2017 yılında, uzun yıllardır başarıyla yürütülen raporlama faaliyetlerini bir adım öteye taşıyarak, sektöre örnek olacak entegre faaliyet raporu yayınlamıştır.

Aktif kurumsal vatandaş

Çimsa, sosyal sorumluluk projeleri ile de aktif olarak

topluma değer katmaktadır. 2011 yılında Çimsa Niğde Fabrikası çalışanlarının ve civar köylerdeki çocukların katılımıyla başlayan ‘Yaz Çocukları’ Projesi, 7-12 yaş arası çocukların eğitimine ve kişisel gelişimine yönelik geliştirilen sürdürülebilir bir toplumsal yatırım projesi olarak devam etmektedir. Her yıl daha fazla çocuğa ve daha fazla ile ulaşma hedefi doğrultusunda, 2016 yılında Çimsa Mersin Fabrikası çalışanlarının çocukları da Proje’ye dâhil edilmiştir. Yaz Çocukları Projesi, 34 çocuk ile başlayıp, 7 yılda toplam 742 çocuğa ulaşmıştır.

Bir diğer sosyal sorumluluk Projesi ise, Engelliler Haftası’na yönelik Mersin Büyükşehir Belediyesi işbirliği ile

yürütülmektedir. 3 yıldır büyüyerek devam eden proje kapsamında Çimsa, toplamda 111 adet akülü tekerlekli sandalyeyi, ihtiyaç sahibi engelli bireylere hediye etmiştir.

Çimsa BIST Sürdürülebilirlik Endeksi’nde

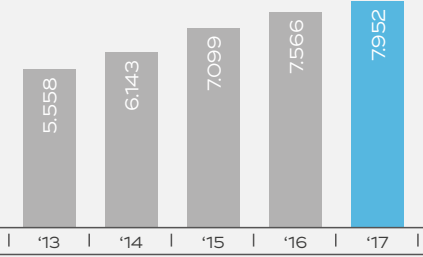
Çimsa, sürdürülebilirlik alanındaki başarılı faaliyetlerini 1 Kasım 2017 tarihiyle BİST (Borsa İstanbul) Sürdürülebilirlik Endeksi’ne dâhil olarak taçlandırmıştır. Bu sayede, Borsa’da işlem gören ve kurumsal sürdürülebilirlik performansı yüksek olan şirketlerle bilgi ve uygulama paylaşımında bulunma fırsatı elde etmiştir.

* Beyaz Çimento satışları dahil.

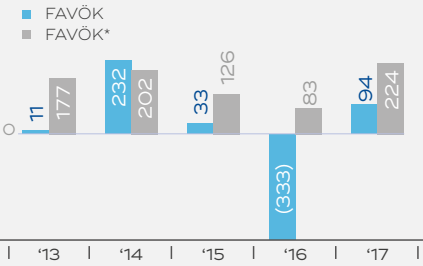
PERAKENDE

Sabancı Grubu perakende şirketleri, 2017 sonu itibarıyla toplam 70'i aşkın ilde, 625 gıda marketi ve 204 teknoloji mağazası ile tüketiciye hizmet vermektedir.

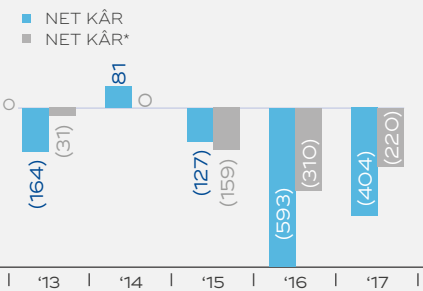
KOMBİNE NET SATIŞLAR (MİLYON TL)

KOMBİNE FAVÖK (MİLYON TL)

KOMBİNE NET KÂR (MİLYON TL)

* Tek seferlik gelir-gider hariç.

Gıda perakendeciliği, Türkiye'de hala bağımsız yerel marketlerin ve açık pazarların hâkimiyetindedir. Öte yandan, %41 düzeyinde bir paya sahip olan organize perakende sektörü hızla büyümekte ve yatırımcılar için cazibesini sürdürmektedir.

Sabancı Grubu perakende şirketleri 2017 sonu itibarıyla toplam 70'i aşkın ilde, 625 gıda marketi ve 204 teknoloji mağazası ile tüketiciye hizmet vermektedir.

Farklı formatlarla hizmet

Şirketler, bütün segmentlerde birçok farklı formata sahiptir. Teknosa Standard, Extra, Exxtra olmak üzere tüketicinin ihtiyacına uygun üç farklı formatta, CarrefourSA ise Hipermarket, Süpermarket, Gurme ve Mini olmak üzere toplam dört formatta faaliyet göstermektedir. Şirket ayrıca Gima markasını pazarda yeniden konumlandırmıştır.

Teknosa, elektronik perakendeciliği pazarında öncü konumdadır. CarrefourSA ise gıda perakendeciliği pazarındaki en büyük oyuncularından biridir.

2017 Yılı Faaliyetleri

Operasyonel mükemmellik

CarrefourSA, operasyonel mükemmellik kapsamında, ürün bulunurluğu (spaceman projesi), stok ve tedarikçi optimizasyonu, soğuk ağ zincirinin kurulması, depo ve lojistik ağı ve süreçlerinin optimizasyonu ve kayıpların azaltılması konularında önemli projeler tamamlamış ve bu alanlarda iyileşmeler kaydetmiştir. Şirket, dijitalleşme alanında ise, kasiyersiz ve hızlı kasalar, mağaza içi asistan robot, elektronik etiket, ekran kullanımı, kiosklar, balık / şarküteri / kasap sıra uygulaması, dijital mavi hat ve teraziden yemek tarifi basabilme gibi konuları mağazalarında hayata geçirmiştir. E-ticaret kanalının yaygınlaşması ve müşteri memnuniyetinin sağlanabilmesi için Hybris sistemine geçiş yapan CarrefourSA, CRM tabanlı kampanya yönetimini tüm formatlar için devreye almıştır.

CarrefourSA öte yandan, Gurme konsepti mağazalarının da %10'unu, hiper konseptinde mağaza ağının ise %12'sini renove etmiş veya yeni bir lokasyona taşımıştır. Şirket ayrıca Ege

Bölgesi'ndeki varlığını, Migros'tan devir alınan 20 mağaza ile daha da güçlendirmiştir.

Teknosa, operasyonel mükemmellik kapsamında stok, tedarikçi, ürün sadeleştirme ve optimizasyonu, mağaza ağının iyileştirilmesi ve satış verimliliğinin artırılması konularında çalışmalar yapmıştır.

Dijitalleşme sürüyor

Dijitalleşme alanında ise, başta online kanallar olmak üzere altyapı ve müşterilere erişim kanallarına yatırım yapmış, bunların yanı sıra, müşterilerin mağazalarda ürünleri daha rahat deneyimleyebileceği konseptler ve hizmetleri hayata geçirmiş ve yeni nesil mağazalar açmıştır.

Teknosa'yı farklılaştıracak yeni ürün veya hizmetler sunulması için çalışmalar devam etmiştir. Bunlara örnek olarak oyun dünyası, satış sonrası hizmetlerin daha da çeşitlendirilmesi ve Teknosacell sayılabilir.

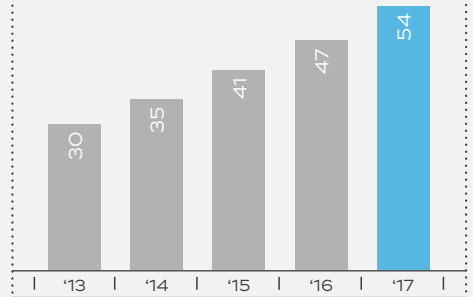
2017 yılı performansı

2017 yılında, 4,6 milyar TL ciro elde eden CarrefourSA, yıl sonu itibarıyla 33 Hipermarket, 372 Süpermarket, 24 Gurme ve 196 Mini marketten oluşan bir zincire ve 516 bin m² toplam net satış alanına sahiptir. 2017 yılında, marketlerden yaklaşık 159 milyon kez alışveriş yapılmıştır.

2017 yılında, 3,4 milyar TL ciro elde eden Teknosa, 69 ilde 204 mağazasıyla Türkiye'nin en yaygın teknoloji perakende şirketidir. Mağazalarında ve teknosa.com'da yıl boyunca 200 milyona yakın ziyaretçi ağırlamıştır.

Her iki şirketin mağaza sayıları ve net satış alanları network optimizasyonu kapsamında azaltılmış olsa da, her ikisi de gerek ciro, gerekse kârlılık anlamında 2017 yılını, bir önceki yılın üzerinde bir performans ile tamamlamışlardır. Bunun yanı sıra, her iki şirket de ciro ve sepet büyüklüklerinde çifte haneli büyümeler kaydetmişlerdir.

TÜRKİYE TÜKETİCİ TEKNOLOJİSİ ÜRÜNLERİ PAZARI (MİLYAR TL)

2018'e bakış

Carrefoursa 2018 yılında, farklılaşan, rekabette üstünlük yaratan ve kârlılığa katkı sağlayan kategorilere odaklanmaya, büyük verinin kullanılması, mağaza içi dijitalleşme, online kanalın gelişmesi ve omni-channel konularına odaklanmaya devam edecektir. Şirket ayrıca 2017'de olduğu gibi mağaza relasyonları ve renovasyonlarına devam ederken, bir yandan da yeni mağazalar açmaya ve uygun görülen mağazaların Gima dönüşümünü yapmaya devam edecektir. Gurme konsepti mağazalarda yarattığı müşteri memnuniyetine odaklanarak, uygun lokasyonlarda bu konsept mağaza sayısını artırmayı hedeflemektedir.

Teknosa, 2018 yılında, yüksek kâr marjlı ve marka imajına da katkıda bulunan satış sonrası hizmetlere, Teknosacell'e ve Preo (öz marka) gibi ürünlere

odaklanmaya devam edecektir. Bunun yanı sıra, müşterilerine en iyi deneyimi sunmak için dijital kanallara yatırımı sürdürürken, mağazaların dijitalleşmesine yönelik çalışmalar planlayan Teknosa, operasyonel mükemmellik kapsamında tüm iş süreçlerini iyileştirmeye devam ederek panel market içerisindeki pazar payını da artırmayı hedeflemektedir.

Kurumsal Sosyal Sorumluluk

CarrefourSA Sokak Hayvanları için "Dost Hareketi" Projesi

CarrefourSA'nın HayKonFed iş birliğiyle başlattığı "Dost Hareketi" projesi ile Türkiye'nin dört bir yanındaki yenilebilir tüketim fazlası ürünler, barınaklardaki evsiz hayvanlarla paylaşılmaktadır. Böylece hem yiyeceklerin imha edilmesi engellenmekte hem de minik dostlarımızın beslenmesi sağlanmaktadır.

UNICEF'in Tarladan Okula Projesine Destek

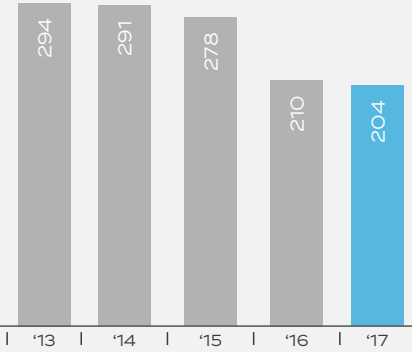
CarrefourSA, tarımda çocuk işçiliğine farkındalık yaratmayı amaçlayan "Tarladan Okula" projesine destek olmuş; "Her Çocuğun Eğitim, Sağlık ve Oyun Hakkı Vardır" mesajıyla yola çıkarak, mevsimlik tarım işçiliği nedeniyle ebeveynleri ile göç etmek zorunda kalan çocukların ihtiyaçları için UNICEF Türkiye Milli Komitesi ile iş birliği gerçekleştirmiştir.

Kadın için Teknoloji

Teknosa, 2017 yılında, Türkiye'nin dijitalleşme atağına katkı sağlayan Kadın için Teknoloji sosyal sorumluluk projesinin 10. yılını kutlamıştır. Habitat Derneği ve yerel kurumların işbirliği ile yürütülen proje kapsamında, bugüne kadar 65 ilde 16 bin kadının teknoloji okur-yazarı olmasına destek verilmiştir. Eğitimlere katılan kadınlar, teknoloji öğrendikleri için kendilerini daha özgüvenli, eşit ve güçlü hissettiklerini paylaşmaktadır.

Teknosa, 69 ilde 204 mağazasıyla Türkiye'nin en yaygın teknoloji perakende şirketidir. Teknosa, mağazalarında ve teknosa.com'da yıl boyunca 200 milyona yakın ziyaretçi ağırlamıştır.

TEKNOSA'NIN MAĞAZA SAYISI

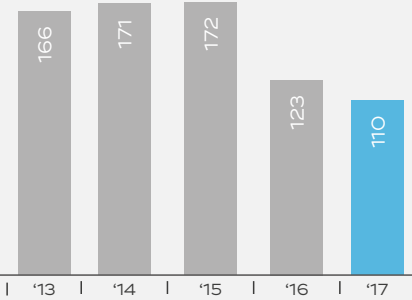
TEKNOSA'NIN MAĞAZA SAYISI

204

TEKNOSA'NIN SATIŞ ALANI (BİN M²)

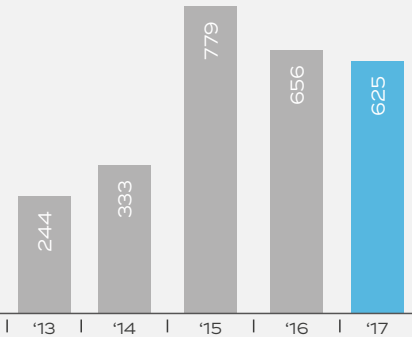
110

TEKNOSA'NIN MAĞAZA NET SATIŞ ALANI (BİN M²)

CarrefourSA, yılsonu itibarıyla 33 Hipermarket, 372 Süpermarket, 24 Gurme ve 196 Mini marketten oluşan bir zincire ve 516 bin m² toplam net satış alanına sahiptir. 2017 yılında, marketlerden yaklaşık 159 milyon kez alışveriş yapılmıştır.

CARREFOURSA'NIN MAĞAZA SAYISI

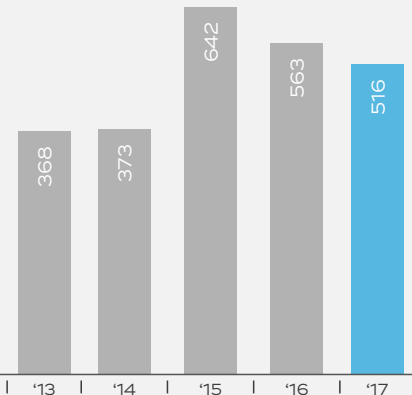

2017 YILINDA,
MARKETLERDE
YAKLAŞIK

159 MİLYON

ALIŞVERİŞ
YAPILMIŞTIR.

CARREFOURSA'NIN MAĞAZA NET SATIŞ ALANI (BİN M²)

Teknosa, dönüşüm stratejisi çerçevesinde yaptığı atılımlarla 2017 yılını hedeflerinin üzerinde tamamlamış, 3,4 milyar TL ciroya ulaşırken, 20 Milyon TL kâr etmiştir.

TEKNOSA,
OMNICHANNEL
STRATEJİSİ
DOĞRULTUSUNDA,
MÜŞTERİLERİNE
“İSTEDİKLERİ
KANALDAN,
İSTEDİKLERİ ZAMANDA”
KESİNTİSİZ VE EN
İYİ HİZMETİ VERMEYİ
HEDEFLEMEDİR.

3,4
MİLYAR TL
CİRO

110
BİN M²
NET SATIŞ ALANI

204
MAĞAZA

155
MİLYON
ZİYARETÇİ

www.teknosa.com

2000 yılında Sabancı Holding ve Sabancı Ailesi'nin sermayesiyle kurulan ve faaliyetlerini “Herkes için Teknoloji” felsefesiyle sürdüren Teknosa, 17 yıldır Türkiye'nin lider teknoloji perakende şirketidir.

2017 yılı performansı

Teknosa, son iki yıldır müşteri davranışlarını ve beklentilerini yakından izleyerek çoklu kanal yapısını güçlendirmeye, mağaza ağını optimize etmeye, süreçlerini verimli hale getirmeye ve doğru ürün karmasını sunmaya odaklanmıştır. Dijital dönüşüm sürecinde mağaza yatırımlarını müşteri deneyimini iyileştirmek için şekillendirirken, online kanallarına yatırımı da artırmıştır.

En yaygın teknoloji perakendecisi

Şirket, 69 ilde 204 mağazasıyla Türkiye'nin en yaygın teknoloji perakende şirketidir. Mağazalarında ve teknosa.com'da yıl boyunca 200 milyona yakın ziyaretçi ağırlamıştır.

Şirket, dönüşüm stratejisi çerçevesinde yaptığı atılımlarla 2017 yılını hedeflerinin üzerinde tamamlamış, **3,4 milyar TL** ciroya ulaşırken, **20 milyon TL** kâr etmiştir.

2018'e bakış

Teknosa, omnichannel stratejisi doğrultusunda, müşterilerine “istedikleri kanaldan, istedikleri zamanda” kesintisiz ve en iyi hizmeti vermeyi hedeflemektedir. Müşteriyle daha fazla temas edebilmek, mükemmel müşteri deneyimi sunmak ve yeni müşteriler kazanmak için e-ticaret, mobil teknolojiler, veri yönetimi ve büyük veriye odaklanan Şirket, yenilikçi hizmetler ve güçlü altyapı çalışmalarıyla, en iyi alışveriş deneyimini sunmak adına 2018 yılında yatırımlarını hız kesmeden sürdürecektir.

2017 yılında 4,6 milyar TL ciro elde eden CarrefourSA, yılsonu itibarıyla 33 Hipermarket, 372 Süpermarket, 24 Gurme ve 196 Mini marketten oluşan bir zincire ve 516 bin m² toplam net satış alanına sahiptir.

CARREFOURSA, “FARKLILAŞMA” KONUSUNDA TÜM FORMAT YAPILARINI BULUNDUKLARI COĞRAFYAYA GÖRE GÜÇLENDİRİMİŞ, TEDARİK ZİNCİRİ, SATIN ALMA, LOJİSTİK SÜREÇLERİNİ VE MAĞAZA LOKASYONLARINI YENİLENMİŞTİR.

4,6
MİLYAR TL
CİRO

516
BİN M²
NET SATIŞ ALANI

625
MAĞAZA

5,9
MİLYON
CARREFOURSA KART

www.carrefoursa.com

CarrefourSA, toplam 30 ülkede 10 binin üzerinde market ile faaliyet gösteren, Avrupa'nın lider, dünyanın 2'nci büyük gıda perakendecisi Carrefour ile Sabancı Holding'in ortaklığı ile 1993 yılından bu yana faaliyetlerini yürütmektedir.

2017 yılında, belirlenen strateji doğrultusunda öncelikle mağaza optimizasyonu çalışmalarına ve operasyonel mükemmellik çalışmalarına ağırlık vermeye devam eden CarrefourSA, “farklılaşma” konusunda tüm format yapılarını bulundukları coğrafyaya göre güçlendirmiş, tedarik zinciri, satın alma, lojistik süreçlerini ve mağaza lokasyonları yenilemiştir.

Başarılı sonuçlar

2017 yılında, 4,6 milyar TL ciro elde eden CarrefourSA, yıl sonu itibarıyla 33 Hipermarket, 372 Süpermarket, 24 Gurme ve 196 Mini marketten oluşan bir zincire ve 516 bin m² toplam net satış alanına sahiptir. 2017 yılında, 159 milyon kez alışveriş

yapılan mağazalarda, 5,8 milyon CarrefourSA kartlı müşteri de alışveriş yapmıştır.

Müşteri odaklı verimlilik

2017 yılında, merkezi depo dağılım oranlarını üst seviyelere çıkararak, stok doğruluk oranlarını iyileştiren CarrefourSA, bir yandan “müşteri odaklı” verimli ürün dağılımı çalışmalarını yürütmüş öte yandan ise operasyonel verimliliği artırma amacıyla Slimstock yazılımı ile otomatik sipariş hizmetine başlamıştır.

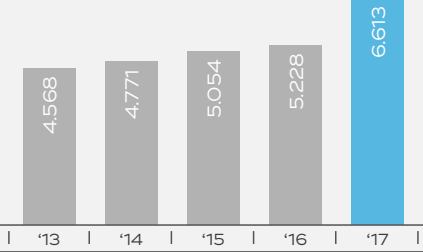
2018'e bakış

Türkiye'deki 25. yılını 2018 yılında kutlayacak olan CarrefourSA, yıl boyunca konseptini yenilediği marketlerin yaygınlaştırılması devam edecektir. Öz markalı ürünlere yatırım yaparak ürün gamını büyük ölçüde genişletecek olan Şirket, e-ticaret operasyonunu ülke geneline yaygınlaştırmak için çalışmalarını sürdürecektir.

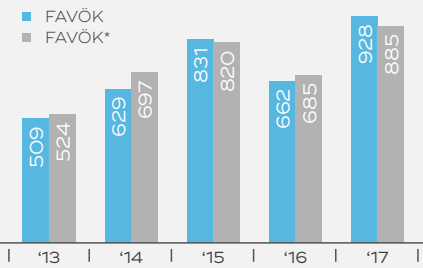
SANAYİ

Sabancı Holding Sanayi Grubu şirketleri katma değeri yüksek faaliyet alanları ve ürünlere odaklanarak 2017 yılında kârlılığını sürdürmüştür.

KOMBİNE NET SATIŞLAR (MİLYON TL)

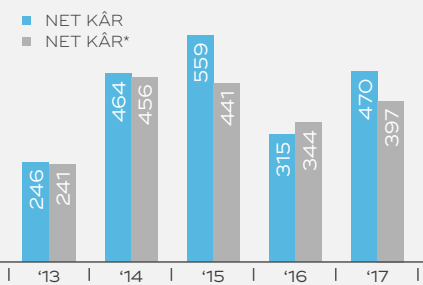

KOMBİNE FAVÖK (MİLYON TL)

Not : Phillip Morrisa sonuçları dahil değildir.
* Tek seferlik gelir-gider hariç

KOMBİNE NET KÂR (MİLYON TL)

Not : Phillip Morrisa sonuçları dahil değildir.
* Tek seferlik gelir-gider hariç

ÖNE ÇIKANLAR

Kordsa

ABD Kompozit Yatırımları

Brisa

Aksaray Fabrikası Üretim Başlangıcı

Temsa İş Makinaları

Volvo kamyonları distribütörlüğü

Temsa Ulaşım Araçları

%100 yerli elektrikli otobüs, 2020 Smart Mobility

Yünsa

Türkiye'nin en büyük yünü kumaş üreticisi

2017 Yılı Öncelikleri

2017 yılında Sanayi Grubu, bir yandan ana iş kollarındaki büyüme ve kârlılığa odaklanırken diğer yandan hızla değişen dünya dinamiklerini yakalayabilecek yetkinlikleri günlük yaşamlarının bir parçası haline getirmişlerdir. Varolan iş kollarında iş güvenliği, kalite, verimlilik, işletme sermayesi yönetimi ve ticari mükemmellik Grubun ana öncelikleri olmuştur. Bu öncelikler doğrultusunda Sanayi Grubu'nun finansal performansı kayda değer şekilde iyileşmiştir. İnovasyon, yalın, veri analitiği, Endüstri

4.0, gibi konularda tüm şirketler bulundukları sektörlerde ülkemize liderlik edecek başarılı uygulamalar gerçekleştirmişlerdir. Bu uygulamalar ülke ve dünya çapında ödüllerle taçlandırılmıştır.

Ana iş kollarında büyüme ve teknoloji yatırımları hız kesmezken Sanayi Grubu, değişen dünya eğilimleri doğrultusunda yeni ulaşım ve yenilenebilir enerji teknolojileri değer zincirlerini Enerji Grubu'yla birlikte detaylı şekilde değerlendirerek yeni iş fırsatları yaratma konusunda önemli inisiyatifler başlatmıştır.

Sanayi Grubu bir önceki yıla göre ihracat gelirlerini TL bazında %39 artırmıştır. Temsa Ulaşım Araçları'nın ihracat cirosu önemli bir noktaya gelmiştir. 2016 yılında 129 milyon ABD doları olarak gerçekleşen ihracat cirosu 2017 yılında %32'lik artışla 170 milyon ABD dolarına ulaşmıştır. Brisa, 2017 yılında ulusal ve uluslararası pazarlarda güçlü varlığını pekiştirmiştir. Ayrıca faaliyet gösterdiği uluslararası pazarlarda Lassa markası ile yeni bir ihracat rekoruna imza atarak ülke ekonomisinin itici güçlerinden biri olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır. Dünyada her üç otomobil lastiğinden birini, her üç uçak lastiğinden ise ikisini güçlendiren Kordsa, pazardaki

lider konumu, güçlü global ayak izi, teknoloji liderliği ve güçlendirme teknolojilerindeki tecrübesi sayesinde sahip olduğu "Güçlendirici" unvanı dünya genelinde kabul görmektedir.

2017 yılı performans

Sabancı Holding Sanayi Grubu şirketleri katma değeri yüksek faaliyet alanları ve ürünlere odaklanarak 2017 yılında kârlılığını sürdürmüştür. Sabancı Sanayi Grubu şirketleri Türk ekonomisi ve imalat sanayinin büyümesine katkı sağlayarak 2017 yılında da başarılı performans sergilemişlerdir. Sanayi Grubu 2017 yılını, 2016 yılına göre ihracat satışlarındaki artışla destekleyerek kombine satış gelirlerinde %26 büyümeyle kapatmış, kombine dönem kârı da 2016'nın aynı dönemine göre %49 (philsa hariç) oranında artış göstermiştir.

Teknoloji ve yatırımlar

Kordsa, 2016 yılında devreye aldığı Türkiye'nin ilk sanayi-üniversite iş birliği modeli olan Kompozit Teknolojileri Mükemmeliyet Merkezi yatırımı ardından ticari havacılık sektörüne ileri kompozit malzemeler sağlayan Fabric Development Inc. (FDI) ve Textile Products Inc. (TPI) şirketlerini yaklaşık 100 milyon ABD doları yatırım ile satın alma kararı almıştır. Kordsa, bu satın almayla havacılık alanında önümüzdeki 5 yılda yıllık ortalama %10'un üzerinde büyümesi öngörülen kompozit teknolojileri pazarının öncü firmalarını bünyesine katarak, hem Amerika'daki konumunu kuvvetlendirmeyi, hem de ticari havacılık tedarik zincirinde güçlü bir oyuncu olmayı hedeflemektedir. ABD'deki bu yeni satın alımların tamamlanması ile birlikte kompozit gelirlerde 2018 yılında yaklaşık 80 milyon ABD dolarının üzerinde bir artış beklenmektedir. Kordsa ayrıca geleceğin fabrikası konsepti ile tüm üretim ve tedarik süreçlerini Endüstri 4.0

ilkeleri doğrultusunda yeniden değerlendirmiş ve Endüstri 4.0 yol haritasını ortaya koymuş ve emin adımlarla uygulamaya başlamıştır.

Çevreye duyarlı ve sürdürülebilir ürünler geliştirme misyonu

Kordsa, ayrıca çevreye duyarlı ürün geliştirme çabaları ile sektörüne öncülük etmektedir. Lastik güçlendirme teknolojileri alanında gelecek nesillere daha iyi, daha sürdürülebilir ürünler geliştirme misyonu ile Kordsa, resorsinol ve formaldehit içermeyen çevreci bir yapıştırıcı formülü üzerinde 2008'den beri çalışmaktadır.

Teknoloji ve ürünlerini dünyanın dört bir yanına taşıma vizyonu olan Brisa, bir yandan Aksaray Organize Sanayi Bölgesi'nde yüksek teknoloji, inovasyon ve sürdürülebilirlik odağıyla kurulan ikinci fabrika yatırımını tamamlarken, bir yandan da sürekli yatırımlarla güçlendirdiği İzmit Fabrikası'nda pazara yenilikler sunmaya devam etmiştir. Aksaray yatırımı, Brisa'nın ihracatta ağırlığının artmasına, teknolojisini ve ürünlerini dünyanın dört bir yanına taşıma vizyonuna ivme kazandıracaktır. Brisa, orta ve üst segment otomobiller için geliştirdiği Lassa Driveways ve Driveways Sport ürünlerini yurt içi ve yurt dışı pazarlara aynı anda sunmuştur. 2014 yılından bu yana ithal ederek Türkiye pazarına sunduğu Dayton marka lastiklerin

yerli üretimine İzmit Fabrikası'nda başlamıştır. Şirketin ortağı, dünya lastik ve kauçuk ürünleri lideri Bridgestone, sektörde bir ilke imza atarak geliştirdiği teknolojisi ile patlase da yol alabilen lastikleri daha önce sadece belirli markalar kullanabilirken, TPMS (lastik basınç takip sistemi) yüklü tüm binek araçlara uyumlu bir hale getirmiştir. Brisa bu teknolojiyi Driveguard markasıyla pazara sunmuş, 2018 yılından itibaren de Türkiye'de üretmeye başlayacağını duyurmuştur.

Brisa, Türkiye'da başka hiçbir üreticide olmayan özel karışım teknolojisine 17 milyon ABD doları yatırım yaparak, yüksek performans sonuçlarına sahip dünya standartlarında lastikleri otomotiv firmaları için geliştirmeye başlamıştır.

Temsa akıllı araç programları

Temsa Busworld 2017'de, elektrikli araç programının üçüncü aracı olan Avenue Electron aracını sergilemiştir. Akıllı araç programları doğrultusunda geliştirilen ilk otobüs dışı ürünü olan Fleetics lansmanı gerçekleştirilmiştir. Fleetics şu an İzmir, İstanbul, Adana ve Mersin Belediye araçlarında pilot olarak kullanılmaktadır.

Smart 2020 programı kapsamında Akıllı stok, akıllı depolama, akıllı ekipmanlar, robot ile üretim ve büyük veri alanlarında çalışmalar sürmektedir.

İş süreçlerinde mükemmellik çalışmaları

Yünsa, iş süreçlerini mükemmelleştirmek için, çalışmalarını aralıksız sürdürmektedir. Devlet destekli geliştirme programı Turquality® kapsamında yer alan Yünsa, 2010 yılında kurulan Ar-Ge Merkezi ile de yaratıcı çalışmalarına devam etmektedir. “Haşıl Prosesinin Optimizasyonu ile Dokuma İşletmeleri Verimliliğinin Artırılması” projesiyle, Türkiye Kalite Derneği’nin (KALDER) Ekim 2017’de düzenlediği 20. Kalite Çemberleri Paylaşım Konferansı’nda ödül almıştır. Ayrıca, 2017 yılı CDP İklim Değişikliği Programı ve CDP Su Programı sonuçlarına göre her iki kategoride B skorunu alarak çevre koruma konularında uluslararası platformlarda başarılarını sürdürmeye devam etmektedir

İnsan

Farklı coğrafyalarda uyguladığı güçlü insan kaynakları yönetimi ile Kordsa, 2017 yılında Brezilya’nın Bahia bölgesinde çalışılacak en iyi şirketler sıralamasında (GPTW) birçok şirketi geride bırakarak %86 Güven Endeksi ile 3’üncü sırada yer almıştır. 4 bine yakın çalışanıyla 4 kıtada faaliyet gösteren Kordsa, çalışanların gelişimini hızlandıracak kısa süreli, proje bazlı bir global rotasyon programı uygulamaktadır. Kordsa geliştirdiği yeni uygulamalarla, kurum kültürünün temel taşlarından olan insan kaynağına yatırımlarını sürdürmektedir.

Brisa müşterilerine yakın olma hedefiyle üst yönetim kadroları dahil olmak üzere organizasyonunu yeniden yapılandırmış, tüketici ve ticari ürünler satış operasyonlarını tek çatı altında birleştirerek Türkiye’yi 9 bölgede yönetir hale gelmiştir.

Temsa Ulaşım Araçları, 2014 yılında başladığı “Kariyerde Engelleri Kaldırdık” projesi

kapsamında engelin kariyer için engel olmadığını göstermek, engelli istihdamına bakış açısını değiştirmek ve toplumsal anlamda farkındalık yaratmak amacıyla birçok başarılı çalışmaya imza atmıştır.

engelsizkariyer.com tarafından organize edilen “Engellilerin Güvenle Baktığı Firma” ödülü de Türkiye’de ilk defa Temsa’ya verilmiştir.

Temsa İş Makinaları, sektörde çalışılacak en iyi iş yeri olma vizyonu doğrultusunda “İnsana Saygı” ödülünü alarak çalışanlarına değer verdiğini kanıtlamıştır. Belgelendirme denetimleri ve sertifikasyonu doğrultusunda, ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Standardı, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Standardı, OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Standardı alınmıştır.

2018 yılı öncelikleri ve sektörel strateji

Önümüzdeki dönemde ulaşımın geleceği 4 ana trend ile şekillenecektir. Otonom, elektrikli, bağlantılı ve paylaşılan ulaşım teknolojileri ve iş modelleri tüm şirketleri ve Sanayi Grubu’nu yakından etkileyecektir. Öte yandan Dijitalleşme ve Endüstri 4.0 sektörlerimizdeki rekabetçiliği ve üretim süreçlerini yeniden şekillendirecektir. Tüm şirketler 2018 yılı önceliklerini bu hedefler doğrultusunda yeniden belirlemişlerdir.

Kordsa’nın pazar payında büyüme hedefi

Kordsa, Avrupa-Orta Doğu-Afrika Bölgesi’nde büyümeyi sürdürmeyi, Asya-Pasifik ve Amerika’da pazar payını büyütmeyi hedeflemektedir. Kordsa, Ar-Ge çalışmalarından aldığı güç ve stratejik yatırımlarıyla inşaat güçlendirme ve kompozit teknolojilerine odaklanmaktadır. Ayrıca Amerika yatırımlarının entegrasyonu da 2018 öncelikleri arasında yer almaktadır.

Brisa’nın çalışmalarına hız katan Ar-Ge Merkezi

Brisa, 2018 yılında devreye alacağı, yüksek üretim teknolojilerine sahip Aksaray Fabrikası, üretim gücünü kanıtlamış İzmit Fabrikası, çalışmalarına hız katacağı Ar-Ge Merkezi, fark yaratan markaları, yenilikçi iletişim araçları ve iş modelleri, hizmet inovasyonları ve güçlü insan kaynağı ile liderliğini devam ettirmeye ve paydaşlarına değer katmaya devam edecektir.

Temsa Ulaşım Araçları’nın yurt içi pazar liderliği hedefi

Temsa Ulaşım Araçları, ticari araç sektöründe ürün portföyü olarak toplu ulaşım, servis taşımacılığı, şehirler arası turizme otobüs, midibüs üreten; ürün gamında yurt içinde 25 koltuk kapasitesinden 58 koltuk kapasitesine kadar opsiyon sunabilen tek firma olma özelliği ile 2018 yılında da yurt içi pazar liderliği hedefiyle satışlarına devam edecektir.

Temsa İş Makinaları’nın artan marka bilinirliği

Temsa İş Makinaları, 2018 yılında da çalışan yetkinliklerini artırarak, çalışanlarının kişisel gelişimini destekleyerek, marka bilinirliğini artırarak, şirket dinamikliğini sürekli hale getirmek için çalışmalarına devam edecektir.

Temsa Motorlu Araçları’nın Türkiye otomotiv pazarındaki büyüme hedefi

Temsa Motorlu Araçlar, 2018 yılında pick-up ve hafif kamyon segmentlerindeki iddialı pozisyonunu korumayı amaçlamaktadır. Şirket, 2018 yılında Mitsubishi Motors’un yeni jenerasyon otomobillerinin ilki olan yeni coupe SUV otomobili Eclipse Cross’un Türkiye lansmanını gerçekleştirecektir. Temsa Motorlu Araçlar, Mitsubishi Motors’un bir SUV markası olma yolundaki yeni ürün stratejisinin ilk meyvesi olan Eclipse Cross ile Türkiye otomotiv pazarındaki boşluğu doldurarak büyümeyi; Fuso Canter grubunda ise yeni üstyapı stratejisini devreye alarak satış hacmini genişletmeyi hedeflemektedir.

Kordsa, dünyada her üç otomobil lastiğinden birini, her üç uçak lastiğinden ise ikisini güçlendirmektedir.

Kordsa

Dünya Nylon 6.6 Pazar Lideri

%26

Ülke geneline yayılmış olan 13 satış ve 67 servisi ile araç satış faaliyetlerini sürdürmekte olan Temsa, 3 yıldır sürdürmüş olduğu yurt içi otobüs pazarı liderliğini devam ettirmiştir.

Temsa Ulaşım Araçları

Türkiye Otobüs Pazar Lideri

%28

Temsa İş Makinaları, Komatsu ve Volvo Trucks markaları ile Türkiye' nin önemli projeleri olan 3. Havalimanı ve TANAP Projelerinde yer almıştır.

Temsa İş Makinaları

Türkiye Dozer ve Grayder İş Makinalarında Pazar Lideri

%32

Brisa Ar-Ge Merkezi, 2017 yılında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın teşviki ile belgelendirilmiştir.

Brisa

Türkiye Yenileme Lastik Pazar Lideri

%29

Temsa Motorlu Araçlar faaliyetlerini 27 yetkili satıcısı ve 52 yetkili servisi ile Türkiye'de yürütmektedir.

Temsa Motorlu Araçlar

Türkiye Pick-Up Pazar Payı

%18

Yünsa, 1.000 kişinin üzerindeki çalışan sayısı ile 7/24 dokuma üretimi yapmaktadır.

Yünsa

Türkiye'nin En Büyük Yünlü Kumaş İhracatçısı

%70

İki Ar-Ge merkezinde yaklaşık 100 kişilik bir ekiple geleceğin güçlendirme teknolojilerini geliştiren Kordsa, bir önceki yıla kıyasla %60 artışla toplam 664 patent başvurusu yapmıştır.

KORDSA'NIN
%26 PAZAR
PAYINA SAHİP
OLDUĞU NAYLON
6.6 PAZARI ÖNCEKİ
YILA GÖRE %2,3
BÜYÜMÜŞTÜR.
ÖNCEKİ YILA GÖRE
%3,5 BÜYÜYEN
POLYESTER
PAZARINDA İSE
KORDSA
%9 PAZAR
PAYINA
SAHİPTİR.

212
MİLYON TL
NET KÂR

168
PATENT

100
kişi
ARGE EKİBİ

www.kordsa.com

Kordsa 1973 yılında lastik kord bezi imalatı için İzmit'te kurulmuştur. Bugün Kordsa lastik güçlendirme teknolojileri, inşaat güçlendirme teknolojileri ve kompozit teknolojileri olmak üzere 3 ana sektörde faaliyet göstermektedir. Dünyada her üç otomobil lastiğinden birini, her üç uçak lastiğinden ise ikisini güçlendiren Kordsa, pazardaki lider konumu, güçlü global ayak izi, teknoloji liderliği ve güçlendirme teknolojilerindeki tecrübesi sayesinde sahip olduğu "Güçlendirici" unvanı dünya genelinde kabul görmektedir.

Kordsa'nın ilk Ar-Ge merkezi 2008 yılında İzmit'te kurulmuştur. Lastik ve inşaat güçlendirme pazarlarına yönelik yeni ürün, süreç ve teknolojiler de geliştiren İzmit'teki ilk Ar-Ge merkezinin yanı sıra, kompozit teknolojilerinde Ar-Ge, inovasyon ve üretimin tek çatı altında toplandığı Kompozit Teknolojileri Mükemmeliyet Merkezi'ndeki Ar-Ge merkezi, Kordsa'nın bakanlık tarafından onaylanan ikinci Ar-Ge merkezi olmuştur. İki Ar-Ge merkezinde yaklaşık 100 kişilik bir ekiple geleceğin güçlendirme teknolojilerini geliştiren Kordsa, bir önceki yıla kıyasla %60 artışla toplam 664 patent başvurusu yapmıştır. Kordsa'nın toplam 167 buluşu, 168 onaylı patenti bulunmaktadır.

2017 yılı performansı

Kordsa'nın satışları 2017 yılında 2,5 milyar TL'ye ulaşmış, net dönem kârı ise %19 artışla 212 milyon TL'ye yükselmiştir. N66 ve Polyester Kord Bezi pazarındaki konumunu koruyan Kordsa sene içerisinde yaptığı yatırımlarla Kompozit ve İnşaat güçlendirme alanlarındaki hedeflerine ulaşmıştır. Kordsa, lastik güçlendirme teknolojileri alanında naylon 6.6 ve polyester iplik ve kord bezi üretmektedir. 2017 yılının ikinci yarısında Naylon 6.6 üretiminde kullanılan hammaddelere olan talep artışı ve arzdaki sıkışıklık, hammadde fiyatlarında öngörülenin üzerinde artışlara neden olmuştur. Hammadde tarafında yükselen fiyat trendine ek olarak naylon 6.6 iplik üretiminde Asya pazarında sunulan düşük fiyatlı ürünler naylon 6.6 fiyatlarında ciddi rekabete neden olmuştur. Bu gelişmelere paralel olarak, Kordsa'nın %26 pazar payına sahip olduğu naylon 6.6 pazarı önceki yıla göre %2,3 büyümüştür. Önceki yıla göre %3,5 büyüyen polyester pazarında ise Kordsa %9 pazar payına sahiptir. Kordsa, her iki alanda da önceki yıla kıyasla yüzde olarak pazardaki büyümenin üzerinde bir büyümeye kaydetmiştir.

Brisa'nın satış gelirleri 2017 yılında %30 artarak 2,3 milyar TL'ye ulaşmış, net kârı ise 95,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

TÜRKİYE'NİN
LASTİK SEKTÖRÜ
LİDERİ OLAN
BRISA, DÜNYA
LASTİK PAZARINDAKİ
BÜYÜMEYE
ÖNDERLİK ETMEK
ÜZERE YATIRIMLARINI
KARARLILIKLA
HAYATA
GEÇİRMeye
DEVAM
ETMİŞTİR.

95,2
MİLYON TL
NET KÂR

1.300'ün
üzerinde
MARKALI
SATIŞ NOKTASI

600'ün
üzerinde
YURT DIŞI LASSA
TABELALI
SATIŞ NOKTASI

www.brisa.com.tr

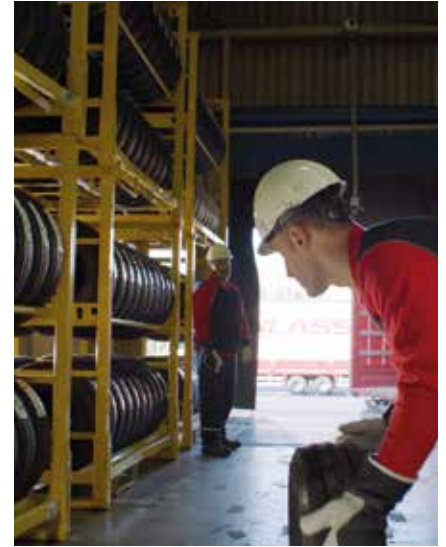
Dünya lastik pazarı, 2017 yılını %3,1 büyüme ile tamamlamıştır. 2020 yılına dek istikrarlı büyümenin devam etmesi beklenen dünya lastik pazarında, küresel oyuncular, kapasite artırma ve yeni üretim tesisi planlarına hız vermişlerdir. Türkiye'nin lastik sektörü lideri olan Brisa da bu büyümeye önderlik etmek üzere yatırımlarını kararlılıkla hayata geçirmeye devam etmiştir.

2017 yılında Türkiye lastik pazarı, belirli segmentlerde çift haneli büyüme oranlarının yakalandığı, gelişim odaklı bir yıl geçirmiş, gelecek yıllar için potansiyelini korumaya devam etmiştir.

2017 yılı faaliyetleri

Brisa'nın satış gelirleri 2017 yılında %30 artarak 2,3 milyar TL'ye ulaşmış, net kârı ise 95,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Brisa Ar-Ge Merkezi, 2017 yılında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın teşviki ile belgelendirilmiştir. Brisa, Ar-Ge Merkezi'nde %100 Türk mühendisliğiyle yeni ürünlerin daha kısa sürede devreye alınması, teknolojik gelişmelerin yakından takip edilerek ürünlere yansıtılması, hammadde kaynaklarının daha kısa sürede onaylanması ile maliyet avantajı sağlanması gibi pek çok fayda hedeflemiştir.

2018'e bakış

Mobilitenin artması, sürdürülebilir ulaşım sistemleri, M2M ve akıllı araç teknolojilerinin araç güvenliği ve karbon salımının düşürülmesine destek vermesi, araç paylaşımı trendleri ve farklı iş modellerinin 2018 yılında dünya lastik sektörüne yön vermesi beklenmektedir. Brisa da 2018 yılında devreye alacağı, yüksek üretim teknolojisine sahip Aksaray fabrikası, üretim gücünü kanıtlamış İzmit fabrikası, çalışmalarına hız katacağı Ar-Ge Merkezi, fark yaratan markaları, yenilikçi iletişim araçları ve iş modelleri, hizmet inovasyonları ve güçlü insan kaynağı ile liderliğini devam ettirmeye ve paydaşlarına değer katmaya devam edecektir.

Geniş ürün portföyünü Türkiye'nin yanı sıra dünyanın ileri gelen pazarlarına da sunan Temsa, 66 ülkeye 12 binden fazla araç ihracatı gerçekleştirmiştir.

ULAŞIM ARAÇLARI

66
ÜLKEYE
İHRACAT

12
binden fazla
ARAÇ İHRACATI

13
SATIŞ
NOKTASI

67
SERVİS
NOKTASI

www.temsa.com

Geniş ürün portföyünü Türkiye'nin yanı sıra dünyanın ileri gelen pazarlarına da sunan Temsa, 66 ülkeye 12 binden fazla araç ihracatı gerçekleştirmiştir. Bugün sadece Fransa'da 5 bin Temsa markalı otobüs yollarda yer almaktadır. Fransa dışında Almanya, İngiltere, İtalya, Avusturya, İsveç, Litvanya ve İspanya gibi Avrupa'daki önemli pazarlarda varlığını sürdüren Temsa, çeşitliliğini artırdığı ürün gamı ile ABD'deki pazar payını da hızla artırmaktadır.

Yurt içinde dört yıldır pazar lideri

Ülke geneline yayılmış olan 13 satış ve 67 servis noktası ile araç satış faaliyetlerini sürdürmekte olan Temsa, 3 yıldır sürdürmüş olduğu yurt içi otobüs pazarı liderliğini devam ettirmiştir. Prestij SX aracı da, 27-29 koltuklu segmentte pazar lideri olmuştur.

2017 dijital dönüşüm yılı oldu

2017, Temsa'nın Smart Mobility vizyonu ile geliştirdiği, Akıllı Araçlar, Elektrikli Araçlar ve Smart 2020 Teknoloji programlarının çıktılarını hayata geçirdiği önemli bir dijital dönüşüm yılı olmuştur.

Temsa 2017 yılında başlattığı Smart Mobility ile dijital dönüşüm programında hedeflediği aşamalarını; elektrikli araç batarya paketi, batarya yönetim sistemleri ve güç dağıtım ünitesi donanım ve yazılımlarını başarı ile tamamlamıştır.

Elektrikli araç programı kapsamında geliştirilen MD9 ElectricITY aracı Enerjisa tarafından yürütülen Kritik Altyapı (KRITA) projesi kapsamında Gaziantep'te seferlere başladı ve Aralık 2017'de Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkanı Güler Sabancı tarafından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a takdim edilmiştir.

MOTORLU ARAÇLAR
PAZARLAMA VE DAĞITIM A.Ş.

Temsa Motorlu Araçlar, Mitsubishi Motors binek ve ticari araçları ve Fuso Canter hafif kamyonları satış, pazarlama, servis ve yedek parça faaliyetlerini 27 yetkili satıcısı ve 52 yetkili servisi ile Türkiye’de yürütmektedir. Mitsubishi Motors binek araçlar grubunda, Space Star, ASX, Lancer, Outlander ve Pajero bulunurken, ticari araçlar grubunda ise L200 pick-up ve hafif kamyon segmentinde de Fuso Canter yer almaktadır. Temsa Motorlu Araçlar, ayrıca Fuso Canter’in Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan ve Kazakistan distribütörlüğünü de yürütmektedir.

Pick-up pazarına birçok yeni oyuncunun girmesine rağmen 2017 yılında, Temsa Motorlu Araçlar, bu segmentteki güçlü oyuncusu Mitsubishi L200 ile %17,5 oranında pazar payı elde ederek lider markalardan biri olmuştur. Daralan hafif kamyon segmentinde Fuso Canter ürün grubunda gerçekleştirilen başarılı satış adetleri ile güçlü pozisyonunu korunmuştur. Fuso Canter grubu araçların satışını artırmak amacıyla “captive finance” hizmeti vermeye başlamıştır.

www.temsamotorluaraclar.com.tr

İŞ MAKİNALARI

Temsa İş Makinaları, iş makinaları ve maden makinaları üretiminde dünyanın lider markası Komatsu ile birlikte, Volvo Trucks, Crown, Dieci ve Terex Finlay, markalarının da distribütörlüğünü yürütmektedir.

Temsa İş Makinaları, temsilciliğini yaptığı markaların satış ve satış sonrası servis hizmetlerinin yanı sıra kiralama hizmeti ve ikinci el satış ile inşaat, madencilik, endüstri, çelik, seramik, ağaç sanayi, enerji ve lojistik gibi farklı sektörlerdeki müşterilere hizmet vermektedir.

2017 performansı

Komatsu İş Makinaları, Paletli Ekskavatör pazarında %17, Lastik Tekerlekli Yükleyici pazarında da %20’lik büyümeye gerçekleştirmiştir. Temsa İş Makinaları, Komatsu ve Volvo Trucks markaları ile Türkiye’ nin önemli projeleri olan 3. Havalimanı ve TANAP Projelerinde yer almıştır. Ağır ticari vasıtalar pazarı %3 büyürken, Temsa İş Makinaları olarak Volvo Trucks ile birlikte %33 büyümeye gerçekleştirilmiştir.

2018’e bakış

Temsa İş Makinaları 2018 yılında da çalışanların kişisel gelişimini destekleyerek ve marka bilinirliğini artırarak, pazardaki gücünü pekiştirmek için çalışmalarına devam edecektir.

www.temsaismakinalari.com

Yünsa, 1.000 kişinin üzerindeki çalışan sayısı ile 7/24 dokuma üretimi yapmakta ve verimlilik odaklı üretimi ile başarılı iş sonuçları elde etmektedir. Kendi ipliğini üreten ve kullanan Yünsa, yıllık 4.500 ton kamgarn iplik kapasitesinin yanında, 12.500 km kumaş dokuma kapasitesine sahiptir. 2012 yılından bu yana üretimini TPM (total productive maintenance – toplam verimli üretim) adı verilen üretim yöntemine göre yapmakta ve maliyetlerini bu yöntemle etkin bir şekilde yöneterek, kalite ve verimlilik odaklı çalışmaktadır.

Yünsa, 2017 yılında finansal başarıya ve operasyonel mükemmelliğe odaklanarak, başarılı işletme sermayesi yönetimiyle sektöründe fark yaratmıştır. Sahip olduğu deneyim ve iş yapış şekliyle 2017 yılında bir önceki yıla göre, net satış gelirlerini %20, brüt kârını ise %122 artırmayı başarmış; şirketin net satış geliri 298 milyon TL’ye, net kârı ise 14,8 milyon TL’ye ulaşmıştır.

www.yunsa.com

DİĞER

SİĞARA VE TÜTÜNCÜLÜK

Philsa

Philsa, 1991 yılında Philip Morris International (PMI)'in %75 ve Sabancı Holding'in %25 ortaklığıyla kurulmuştur. 1992 yılının sonlarına doğru faaliyetlerine başlayan İzmir, Torbalı'daki üretim tesisi, uzman kadrosu ve en son teknolojiye yaptığı yatırımlar ile dünya standartlarında bir fabrika olarak itibarını güçlendirmiştir. 2017 yılı sonu itibarıyla fabrikaya yaklaşık 900 milyon ABD doları yatırım gerçekleştirilmiştir. Philsa, Türkiye iç pazarı ve dış pazarlar için en yüksek kalitede üretim yapmakta, ihracat hacmini her geçen yıl artırmaktadır.

Philip Morrisa

PMSA, 1994 yılında Philip Morris International (PMI)'in %75 ve Sabancı Holding'in %25 ortaklığıyla kurulmuş olup, PMI'in sigara markalarının ülke çapındaki dağıtım ve satışını gerçekleştirmektedir. Şirket'in dağıtım ağı, 81 ilde yaklaşık 145 bin satış noktasına ulaşmaktadır. PMSA, yaklaşık 60 distribütörü ve distribütörlerinin satış ekipleriyle birlikte düşünüldüğünde yaklaşık 2 bin kişilik kadrosuyla Türkiye'nin en büyük satış örgütlerinden birine sahiptir. 2017 yılı sonunda, PMSA yasal sigara pazarında %43,3'e yakın pazar payına ulaşmıştır.

* Kaynak: Nielsen Retail Audit Aralık 2017

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ

Bimsa

Bimsa, şirketlerin iş yapış süreçlerini teknoloji ile yeniden yorumlayarak dijitalleşmelerine eşlik etmektedir.

Farklı ölçek ve sektörlerden şirketlerin; uygulama ve iş danışmanlığından işletim ve teknik hizmetlere, donanımdan yazılıma kadar tüm bilişim ihtiyaçlarını karşılamak üzere faaliyet göstermektedir. Bimsa, 42 yıllık deneyimi ile Türkiye'nin en köklü ve tecrübeli bilgi teknolojisi şirketlerinden biridir.

Faaliyet alanları ve çözümler

Hizmet olarak yazılım (SaaS)

Bimsa tarafından üretilen; e-fatura, e-arşiv ve e-defter entegrasyonu sağlayan Edoksis, elektronik satın alma platformu

Pratis ve insan kaynakları ve bordro yönetimi platformu HR-Web yazılımları, bulut tabanlı teknolojilerle sunulmaktadır. Kolay kullanımı ve hızlı entegrasyon yetenekleri ile bu yazılımlar teknoloji ile şirketlerin iş süreçlerini en kısa sürede ve en optimum maliyetle entegre etmektedir.

Veri merkezi hizmetleri

Kurumsal veri merkezi hizmetleri ile Türkiye'nin önde gelen şirketlerine hizmet veren Bimsa, İstanbul ve Kocaeli'nde Tier 3 standartlarına uyumlu, en son teknoloji ile yeniden yapılandırılan iki ayrı veri merkezine sahiptir. Şirketlerin kritik uygulamalarını ve verilerini güvenli bir şekilde barındırabilecekleri 7/24 kesintisiz çalışabilen güvenilir, sürekli ve yedekli altyapı bileşenlerinden oluşturulan bu veri merkezlerinde

barındırma ve uygulama işletimi hizmetleri vermektedir.

Profesyonel hizmetler

Birçok farklı sektördeki deneyimleri ile Bimsa, gerçekleştirdiği projeler sayesinde oluşturduğu metodoloji ve ürünlere hakimiyeti ile fark yaratan çözümler sunmaktadır. Bimsa, Türkiye'deki ilk "SAP Danışmanlık Destek Merkezi" olarak 1995 yılından bu yana, bu alanda faaliyetlerini sürdürmektedir.

Sertifikasyonlar

Müşteri memnuniyetinde ve şirket süreçlerinde sürekli iyileştirmeye önem veren Bimsa, bilgi teknolojileri alanındaki kalitesini ve müşteri taahhüdünü ISO 22301 İş Sürekliliği Yönetim Sistemi ve ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi sertifikaları ile belgelemiştir.

2017'de Bimsa

Bimsa 2017 yılında "ISO 20000 Bilgi Teknolojileri Hizmet Yönetim Sistemi"ni kurarak, operasyon süreçlerinin uluslararası standartlarda işletildiğini garanti altına alan "ISO 20000 Sertifikası"nı da almaya hak kazanmıştır.

Yine 2017 yılı içerisinde Bimsa, Sabancı Grubu şirketlerinin siber saldırılara karşı korunması için harekete geçerek, SOC (security operations center) hizmeti vermeye başlamıştır.

Dijitalleşme teknolojilerinin en önemlilerinden olan ve şirketlere verimlilik sağlayan Robotik Süreç Otomasyonu konusunda oluşturulan "Sanal İşgücü Çözümleri"ni 2017'de hayata geçirmiştir.

TURİZM

Tursa/AEO

Sabancı Holding'e bağlı Tursa bünyesinde Adana Hiltonsa ve Mersin Hiltonsa yer alırken, Ankara Enternasyonal Otelcilik bünyesinde ise Ankara Hiltonsa bulunmaktadır. Topluluk, turizm sektörüne yıllar önce Adana Erciyas Otel'i ile adım atmıştır. 1988'de, Ankara Hiltonsa Otel'i'nin açılışıyla kurucu ortaklık şeklinde yeni bir ivme kazanan turizm faaliyetleri, 1990'da Hilton Parksa ve Mersin Hiltonsa otelleriyle daha da gelişmiş ve 2001 başında açılışı yapılan

Adana Hiltonsa ile bugünkü düzeyine ulaşmıştır. Uzun yıllardır Hilton Parksa İstanbul olarak hizmet veren binamızı 2017'de Sabancı Üniversitesi'ne tahsis etme kararı alınmıştır. 2017 yılsonu itibarıyla Hiltonsa oteller zincirinin oda kapasitesi, 309'u Ankara Hiltonsa, 295'i Adana Hiltonsa ve 186'sı Mersin Hiltonsa'ya ait olmak üzere 790'dır. Topluluğun sahip olduğu oteller Hilton Grubu tarafından işletilmektedir.

Merhum Hacı Ömer Sabancı'nın sağlığında bir yaşam felsefesi olarak kabul ettiği "Bu Topraklardan Kazandıklarımızı Bu Toprakların İnsanlarıyla Paylaşmak" ilkesini benimseyen Sabancı Kardeşler, bu düşünceden yollarına devam ederek hayır işlerini düzenli bir şekilde yürütebilmek amacıyla 1974'te Hacı Ömer Sabancı Vakfı'nı (Sabancı Vakfı) kurmuştur.

Sabancı Topluluğu'nun sanayi ve ekonomi alanında eriştiği gücü, sosyal ve kültürel alanlarda da geniş ölçüde paylaşması sonucu bugün Sabancı Vakfı, Türkiye'nin önde gelen aile vakıflarından biridir.

SABANCI VAKFI FAALİYETLERİNİN ÖZETİ

120	TOPLAM KALICI ESER
1	ÜNİVERSİTE
38	EĞİTİM KURUMU
19	ÖĞRENCİ YURDU
17	SOSYAL TESİS
16	ÖĞRETMENEVİ
16	KÜLTÜR MERKEZİ
5	SPOR TESİSİ
4	SAĞLIK TESİSİ
4	KÜTÜPHANE
74	İLDE HİBE PROGRAMLARI

Sabancı Vakfı'nın Değerleri:

Ne Yapıyoruz?

Sabancı Üniversitesi ile yenilikçi eğitimi **destekliyoruz**.

Hibe vererek ve uzmanlığımızı paylaşarak sivil toplum kuruluşlarını **güçlendiriyoruz**.

Bilgi ve deneyimimizi hayırseverliğin güçlenmesi için **paylaşıyoruz**.

“Fark Yaratanlar”ın bilinirliğini artırarak topluma **ilham veriyoruz**.

Öğrenci ve sanatçıları burs ve ödüllerle **teşvik ediyoruz**.

Filantropi alanında özellikle sivil toplumun hibe ile desteklenmesi konusunda, yeni anlayış ve yöntemlerin hayata geçmesine **öncülük ediyoruz**.

Sivil toplum kuruluşlarıyla çalışarak toplumsal meselelerin çözümüne **katkıda bulunuyoruz**.

Eğitim, kültür, sağlık ve spor alanlarında kalıcı eserler **inşa ediyoruz**.

SABANCI ÜNİVERSİTESİ

Sabancı Üniversitesi, Times Higher Education, BRICS ve Hızlı Gelişen Ekonomilerdeki En İyi Üniversiteler 2017 sıralamasında 4 basamak yükselerek 18. sırada yer almıştır.

78

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Sabancı Topluluğu, 1994 yılında Sabancı Vakfı önderliğinde bir “dünya üniversitesi” kurmaya karar vermiştir. Sabancı Üniversitesi’nin kuruluş çalışmaları sırasında tek bir üniversiteyi model olarak seçmek ya da farklı örnek ve uygulamaları taklit etmek yerine, yeni ve özgün bir üniversite tasarımı yaratılmıştır. 1999 yılında kapılarını öğrencilerine açan Sabancı Üniversitesi, bugün pek çok üniversite tarafından örnek alınmaktadır.

Özgün öğrenim sistemi

Sabancı Üniversitesi’ni farklı kılan özelliklerin başında, özgün öğrenim sistemi gelmektedir. Sabancı Üniversitesi’nde akademik programlar, yenilikçi ve disiplinlerarası niteliktedir. Alışılmış “bölüm” sistemi, disiplinlerarası yaklaşımı kimi zaman engellediği, öğrenimde erken ve kısıtlı uzmanlaşmaya neden olduğu için Sabancı Üniversitesi’nde “akademik bölüm” bulunmamaktadır.

Sabancı Üniversitesi’ndeki öğrenim sisteminin altyapısını “Temel Geliştirme Programı” oluşturmaktadır. Temel Geliştirme Programı’nın ilk aşamasında, tüm öğrenciler aynı dersleri alarak ilerisi için gereken bilgi altyapısını, eleştirel ve disiplinlerarası düşünebilme kapasitelerini geliştirmektedirler. Temel Geliştirme Programı’nın ikinci aşamasında, her bir öğrenci, almak istediği

programın giriş derslerini özgürce belirleyerek, eğitim almak istediği diploma programını 13 program arasından seçerek öğrenimine devam etmektedir.

Türkiye’nin en girişimci ve yenilikçi üniversitesi

Sabancı Üniversitesi, 2012 Ekim ayında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından ilk kez hazırlanan “Üniversitelerarası Girişimcilik ve Yenilikçilik Endeksi” sıralamasında ilk sırada yer almıştır. İzleyen yıllarda endekste en girişimci vakıf üniversitesi olarak yer alan Sabancı Üniversitesi, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında tüm üniversiteler arasında en yüksek puanı alarak Türkiye’nin En Girişimci ve Yenilikçi Üniversitesi seçilmiştir. Bu endeks, bilimsel ve teknolojik araştırma yetkinliği, fikri mülkiyet havuzu, iş birliği ve etkileşim, girişimcilik ve yenilikçilik kültürü ile ekonomik katkı ve ticarileşme olmak üzere toplam beş boyuttan oluşmaktadır.

Dünyanın en saygın üniversitelerinden biri

Sabancı Üniversitesi 2016 yılında Times Higher Education ve QS gibi prestijli kurumların açıkladığı tüm dünya üniversitelerini kapsayan sıralamalarda ilk 500’deki yerini korumuştur. Ayrıca, yükselen genç üniversitelerin performanslarını dikkate alan Times Higher Education (THE) Dünya 50 Yaşın Altındaki En İyi 150 Üniversite 2017

sıralamasında, dünyada 44’üncü sırada yer almıştır. Times Higher Education (THE) BRICS ve Hızlı Gelişen Ekonomilerdeki En İyi Üniversiteler 2017 sıralamasında ise 4 basamak yükselerek 18’inci sırada yer almıştır.

Kompozit Teknolojileri Mükemmeliyet Merkezi

Dünyanın önde gelen naylon 6.6 ve endüstriyel polyester fiber, kord bezi ve tek kord üreticisi olarak faaliyetlerini sürdüren Sabancı Holding iştiraki Kordsa, Sabancı Üniversitesi’yle birlikte 2014 yılında Kompozit Teknolojileri Mükemmeliyet Merkezi’ni (KTMM) kurmuştur. Üniversite-sanayi ortaklığı bağlamında yeni bir model ortaya koyan Merkez, Türkiye’nin ileri teknoloji alanında küresel bir oyuncu olarak uluslararası arenada fark yaratması, hatta küresel devler arasına girmesine yönelik örnek çalışmalar yürütmektedir.

Finans Mükemmeliyet Merkezi (CEF)

Sabancı Üniversitesi Finans Mükemmeliyet Merkezi (CEF), akademik dünya ile finans sektörü ve reel sektör arasında köprü görevi görmektedir. Merkezin kurucu sponsoru, Türkiye’nin finans sektörü liderlerinden Akbank’tır. CEF bünyesinde sertifika programları, seminerler, atölye çalışmaları, üst düzey konferanslar düzenlenmektedir. Bunlara ek olarak Merkez, araştırma sonuçlarını akademiden

finans dünyasına, reel sektörden bireysel yatırımcılara uzanan geniş bir yelpazede yer alan gruplara yönelik olarak hazırlamaktadır.

Fakülteler

Sabancı Üniversitesi'nde öğrenim, 3 fakülte aracılığıyla yürütülmektedir: Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi (MDBF), Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi (SSBF) ve Yönetim Bilimleri Fakültesi (YBF). Tüm fakültelerde lisans, yüksek lisans ve doktora programları sunulmaktadır.

Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi'nde; Bilgisayar Bilimi ve Mühendisliği, Moleküler Biyoloji, Genetik ve Biyomühendislik, Malzeme Bilimi ve Nano Mühendislik, Mekatronik Mühendisliği, Elektronik Mühendisliği ve Endüstri Mühendisliği lisans programlarının yanı sıra, Enerji Teknolojileri ve Yönetimi, Nanoteknoloji, Bilişim Teknolojileri, Veri Analitiği, Moleküler Biyoloji, Genetik ve Biyomühendislik, Elektronik Mühendisliği, Bilgisayar Bilimi ve Mühendisliği, Mekatronik Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Üretim Mühendisliği, Malzeme Bilimi ve Nano Mühendislik, Siber Güvenlik, Fizik ile Matematik dallarında lisansüstü programları sunulmaktadır.

Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi bünyesinde lisans programları olarak; Ekonomi, Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Tasarımı, Kültürel Çalışmalar, Siyaset Bilimi, Uluslararası Çalışmalar ve Psikoloji; lisansüstü programları olarak da; Ekonomi, Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Tasarımı, Kamu Politikaları, Siyaset Bilimi, Uyuşmazlık Analizi ve Çözümü, Kültürel Çalışmalar, Tarih, Avrupa Çalışmaları, Türkiye Çalışmaları, Uluslararası İlişkiler ve Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları yer almaktadır.

Yönetim Bilimleri Fakültesi'nde; Yönetim Bilimleri alanında lisans, yüksek lisans ve doktora, Yöneticiler için Yönetim, MBA, Profesyoneller için MBA, Finans ve İş Analitiği alanında yüksek lisans programları sunulmaktadır. 2016 yılında Sabancı Üniversitesi Yönetim Bilimleri Fakültesi ile 100 yıllık geçmişiyle dünyanın önde gelen yönetim bilimleri okullarından Columbia Business School (CBS) arasındaki Executive Education iş birliği kapsamında, Executive MBA öğrencileri

New York'ta, CBS'te iki haftalık liderlik programına katılmaya başlamıştır. Yönetim Bilimleri Fakültesi, dünyadaki işletme okullarının sadece %5'inin sahip olduğu uluslararası AACSB akreditasyonu ile eğitim kalitesini tescil ettirmiştir. Executive MBA Programı, dünyanın en prestijli yayınlarından Financial Times tarafından her yıl hazırlanan "Avrupa'nın En İyi Executive MBA Programları" 2016 sıralamasında 48'inci sırada yer almıştır.

Yönetici Geliştirme Merkezi'nde (EDU) ise iş dünyasına yönelik yönetici geliştirme programları yer almaktadır. Sabancı Üniversitesi ve Reklamcılık Vakfı tarafından marka ekonomisinin ülkemizdeki gelişimini desteklemek üzere kurulan Marka Pratikleri Platformu'nun ilk ve en önemli ürünü olan

Marka Pratikleri Yüksek Lisans Programı 2014 yılında ilk öğrencilerini kabul etmiştir.

Mezunlar

Sabancı Üniversitesi'nde, 2000 yılından bugüne kadar, 6.659'u lisans ve 3.576'sı lisansüstü olmak üzere toplam 10.235 diploma verilmiştir. Mezunların %81'i iş hayatında bulunurken, %13'ü eğitimlerini lisansüstü düzeyde sürdürmeyi tercih etmiştir. Sabancı Üniversitesi mezunlarının ilk yıl içinde bir işe veya lisansüstü eğitime yerleşme oranı %83'tür.

Sabancı Üniversitesi mezunlarının tercih ettiği başlıca üniversiteler; Carnegie Mellon University, University of California, Politecnico di Milano, Boston University, Harvard University, Brown University, Stanford University ve University of Massachusetts olmuştur.

Yaşamın nabzını tutan bir kampüs

Sabancı Üniversitesi kampüsü, öğrencilerin günlük hayatla ilgili tüm ihtiyaçlarını giderebilmektedir. Kampüste, gösteri merkezinden spor merkezine, sağlık merkezinden süpermarkete, sinema salonundan açık hava spor alanlarına kadar her türlü imkan bulunmaktadır.

www.sabanciuniv.edu

SABANCI ÜNİVERSİTESİ

SAKIP SABANCI MÜZESİ (SSM)

Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi (SSM), çok yönlü bir müzecilik anlayışını yansıtmaktadır.

80

SABANCI HOLDİNG

Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi (SSM), Atlı Köşk olarak anılan köşk ve daha sonra eklenen galerilerden oluşmaktadır. 1951'de, Hacı Ömer Sabancı tarafından satın alınan Atlı Köşk, uzun yıllar ailenin yazlık evi olarak kullanılmış, daha sonra Sakıp Sabancı'nın daimi konutu olmuş ve onun zengin koleksiyonunu barındırmış, 1998'de müzeye dönüştürülmek üzere Sabancı Üniversitesi'ne tahsis edilmiştir. Galeri bölümünün eklenmesiyle 2002'de ziyarete açılan Müze'nin sergileme alanları 2005'te genişletilerek teknik düzeyde uluslararası standartlara kavuşturulmuştur.

SSM, bugün zengin koleksiyonları, ev sahipliği yaptığı uluslararası ve ulusal geçici sergileri, konservasyon birimleri, eğitim programları, konser, konferans ve seminerleriyle çok yönlü bir müzecilik anlayışını yansıtmaktadır.

SSM Koleksiyonları

Osmanlı sanatının 500 yıllık örneklerine kapsamlı bir bakış sunan Sakıp Sabancı Müzesi Kitap Sanatları ve Hat Koleksiyonu, başta nadir el yazması Kuran-ı Kerim'ler olmak üzere, kıtalar, murakkaalar, levhalar, hilyeler, tuğralı belgeler ile hattat aletlerinden oluşmaktadır. SSM Kitap Sanatları ve Hat Koleksiyonu 2012 yılında çağdaş bir tasarım ve sergileme anlayışıyla yeniden

düzenlenerek ziyarete açılmıştır. Yeni teknolojik düzenlemeyle ziyaretçiler, sergi salonlarında verilen tabletler aracılığıyla, augmented reality (artırılmış gerçeklik) tekniğiyle hazırlanan animasyonları izleyebilmekte, nadir elyazması kitapları sayfa sayfa inceleyebilmektedirler.

Sakıp Sabancı Müzesi Resim Koleksiyonu, ülkemizde resim sanatının gelişim sürecinin başlangıç evresine dair önemli ipuçları veren, kültürel bir birikimdir. Bu yönüyle SSM Kitap Sanatları ve Hat Koleksiyonu'nun tarihsel süreçteki devamı niteliğine sahip olan koleksiyon, Türkiye'de imge üretimindeki dönüşümü, sanat ve sanatçı üretimindeki değişimi gözler önüne sererek Osmanlı devletinden Türkiye

Cumhuriyeti'ne uzanan modernleşme sürecini yansıtmaktadır.

SSM Resim Koleksiyonu, Türk resminin geç Osmanlı ve erken Cumhuriyet dönemlerinin seçkin örnekleriyle, Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarında İstanbul'da yaşamış ve çalışmış sanatçıların, 1850'lerden başlayarak günümüze kadar tarihlenen eserlerinden oluşmaktadır. Atlı Köşk'ün alt katındaki odalarda, Sabancı Ailesi'nin kullandığı, geç rokoko, neo-klasik ve ampir üsluplarından ilhamla tasarlanmış Batı tarzı mobilyalar ve 19. yüzyıla tarihlenen dekoratif sanat eserleri yer almaktadır. Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerinden günümüze ulaşmış parçaların yer aldığı arkeolojik ve taş eserler ise müzenin bahçesinde sergilenmektedir.

SSM'de açılan sergiler

SSM, saygın kurum ve kuruluşların sponsorluklarında gerçekleştirdiği uluslararası ve ulusal sergi projeleriyle 2017'de de yüzbinlerce sanatseveri, dünya sanatını yönlendiren sanatçı ve akımlarla buluşturdu.

Feyhaman Duran. İki Dünya

Arasında: Sakıp Sabancı Müzesi, kuruluşunun 15. yılında Sabancı Holding'in ana sponsorluğunda ve İstanbul Üniversitesi'nin iş birliğiyle, "Feyhaman Duran. İki Dünya Arasında" isimli sergisini 12 Ocak - 13 Ağustos 2017 tarihleri arasında gerçekleştirdi.

Sergide, eserlerinde Türkiye'nin modernleşme macerasını yansıtan, ancak geleneksel sanatlarla da bağını hiç koparmayan Feyhaman Duran'ın (1886-1970) 1.000'i aşkın portre, natürmort ve peyzajından geniş bir seçkinin yanı sıra Beyazıt'taki evinden bölümler de müze ortamına taşınmıştır.

Sergi paralelinde, Prof. Dr. Gül İrepoğlu "Feyhaman'ın İstanbul'u" başlıklı bir konuşma

gerçekleştirdi ve hikâye anlatıcısı Nazlı Çevik Azazi'nin katılımıyla "İki Dünya Arasında Aşk - Büyüklere Masal Anlatısı" düzenlenmiştir.

Selim Turan. Tez-Antitez-

Sentez: Sakıp Sabancı Müzesi, 15. yılında Sabancı Holding'in katkıları ve İstanbul Üniversitesi iş birliğiyle Türk ressamlarını ağırlamaya ve Türk sanat tarihine ışık tutmaya 30 Mayıs - 13 Ağustos 2017 arasında açık

olan "Selim Turan. Tez-Antitez-Sentez" sergisiyle devam etmiştir. Küratörlüğünü Dr. Necmi Sönmez'in yaptığı sergide, Türk sanat tarihinin önemli isimlerinden olan ve Doğu ile Batı kültürleri arasında köprüler kuran ressam ve heykeltıraş Selim Turan'ın (1915-1994) eserleri kavramsal bir çerçevede bir araya getirilmiştir.

Sergi paralelinde, Dr. Necmi Sönmez, Prof. Dr. Jale Erzen ve Veyssel Uğurlu'nun katılımıyla "Selim Turan'ın Hayatı ve Sanatı Üzerine", Prof. Dr. İlber Ortaylı ve Dr. Zaur Gasimov'un katılımıyla

"Selim Turan, İçinde Yetiştirdiği Aile ve Çevre" başlıklı konuşmalar gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin ana akım yayınlarında, hakkında haberler çıkan "Selim Turan, Tez-Antitez-Sentez" sergisi, uluslararası basında da önemli sanat yayınlarından Art Forum dergisinde yer aldı.

Ai Weiwei Porselene Dair:

Sakıp Sabancı Müzesi, 2017 yılının ikinci yarısında Akbank'ın desteğiyle, çağdaş sanatın en

etkin figürlerinden Çinli sanatçı Ai Weiwei'in (1957-) Türkiye'deki ilk kişisel sergisine ev sahipliği yapmıştır. 12 Ocak 2017'de açılan ve 11 Mart 2018'e kadar devam edecek "Ai Weiwei Porselene Dair", sanatçının şimdiye kadar gerçekleştirilen en kapsamlı sergisi olma özelliğini taşımaktadır. Müzenin üç katına yayılan ve 100'ü aşkın eserin yer aldığı "Ai Weiwei Porselene Dair", Ai Weiwei'in 1977 tarihli ilk porselen çalışmasından İstanbul için özel olarak ürettiği yeni eserlerine uzanan bir seçkiyi içermektedir.

SABANCI ÜNİVERSİTESİ

SAKIP SABANCI MÜZESİ (SSM)

SSM, 2017 yazında İstanbul'da gösteri sanatlarına yeni bir alan açmak amacıyla çeşitli açık hava etkinliklerine ev sahipliği yapmıştır.

82

SABANCI
HOLDİNG

Sergi paralelinde gerçekleştirilen ve Londra Royal Academy of Arts'ın eski Sergiler Direktörü Sir Norman Rosenthal'un moderatörlüğünde yapılan sanatçı konuşmasında, Ai Weiwei, güncel krizlerden ve Çin geleneğinden beslenen sanatsal yaklaşımını anlatmıştır. Ayrıca sergide, sanatçının duvar kâğıdı çalışması Odyssea'nın asılı olduğu ve Sakıp Sabancı Müzesi için ürettiği Mavi-Beyaz Porselen Tabaklar ile Sütun Gibi Üst Üste İstiflenmiş Vazolar'ın yer aldığı özel odada "Prof. Dr. Cevat Çapan ile Odyssea Okumaları" gerçekleştirilmiştir. "Ai Weiwei Porselene Dair" sergisi Türkiye'nin önemli yayınlarında yer aldı. Uluslararası basında ise BBC ve The Art Newspaper gibi önemli yayınlarda ve haber organlarında sergiye dair haberler yayınlandı.

SSM Eğitim Faaliyetleri, Etkinlikler ve Projeler

Çocuk Eğitimleri

SSM Çocuk Eğitim Programları, 2017'de devam etmiştir. Farklı yaş gruplarına yönelik olarak tasarlanan etkinlikler, sömestr ve yaz tatillerinde de sürdürülmüştür. Müze koleksiyonları ve geçici sergiler paralelinde özel atölye çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Turkcell Platinum Pusutli Aileler etkinliğiyle, 0-3 yaş arası çocukların aileleriyle beraber özel bir sanat deneyimi yaşamaları sağlanmıştır. Babalar Günü ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na özel etkinlikler düzenlenmiştir.

Ayrıca Kavala'da bulunan MOHA Araştırma Merkezi'nin iş birliğiyle "Çocukların Gözünden İmparatorluk Başkenti" adlı bir eğitim programı gerçekleştirilmiştir. Program kapsamında, 12-15 yaş arası Türk ve Yunan öğrenciler önce Kavala, sonra da İstanbul'da bir araya gelerek sanat atölyelerine katılmışlardır. Çocukların bu çalışmalarda ürettikleri eserler, MOHA Araştırma Merkezi'nde sergilenmiştir.

Yetişkin Eğitimi Programları

SSM, 2017 Yetişkin Eğitimleri programı kapsamında Sabancı Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nden öğretim üyelerinin yer aldığı sanat ve sanat tarihi konulu programlar gerçekleştirilmiştir. Ayrıca yetişkinlerin, Kitap Sanatları ve Hat Koleksiyonu'nda yer alan kitap ciltlerinden ilhamla kendi el yapımı defterlerini tasarladıkları atölye çalışmaları düzenlenmiştir.

SSM 15. Yıl Bahar Şenliği

Sakıp Sabancı Müzesi, kuruluşunun 15. yılını, 13 Mayıs 2017 Cumartesi gerçekleştirilen Bahar Şenliği'yle kutlamıştır. Gün boyu süren şenlik, "Müzedeki Yoga"yla başlamış, çocuk atölyeleri, dinleti ve söyleşilerle devam etmiştir. Etkinlik, Ayhan Sicimoğlu & Latin All Stars grubunun, müzenin Boğaz manzarasına karşı verdiği konserle sona ermiştir.

Koleksiyon Buluşmaları

2016'da düzenlenmeye başlayan Koleksiyon Buluşmaları etkinliği 2017'de de devam etmiştir. Program kapsamında, Sakıp Sabancı Müzesi koleksiyon yöneticileri, Atlı Köşk'ün bir "ev-müze" olarak ev sahipliği yaptığı koleksiyonların oluşum öyküsünü ziyaretçilerle paylaşmaktadır. Ayda bir düzenlenen etkinlik, "Kitap Sanatları Buluşması", "Ev-Müze Buluşması" ve "Kültürel Mirası Koruma Buluşması" olarak üç farklı başlık altında gerçekleştirilmektedir.

Boğaziçi Buluşmaları

2016 Haziran'dan 2017 Haziran'a tam bir yıl sürdürülen konferans serisi "Boğaziçi Buluşmaları", her ay bu bölgenin farklı bir özelliğine odaklanmıştır. Bu seride Boğaziçi'nin sahilleri, dini yapıları, koruları, Boğaziçi'nde müzik, edebiyat, resim gibi konular incelenmiştir. Ayrıca ziyaretçiler, etkinlik kapsamında, Boğaziçi

gezi programlarına, müzik dinletilerine, okuma ve tadım etkinliklerine katılma imkanı bulmuşlardır.

Açık havada gösteri sanatları ve sinema etkinlikleri

Sakıp Sabancı Müzesi, 2017 yazında İstanbul'da gösteri sanatlarına yeni bir alan açmak amacıyla çeşitli açık hava etkinliklerine ev sahipliği yapmıştır. Sabancı Vakfı sponsorluğunda

gerçekleştirilen ve tiyatro, performans, dans gösterilerinin yer aldığı "Müzedeki Sahne Fonda İstanbul" adlı etkinlik serisiyle Müze'nin bahçesine yeni bir işlev kazandırılmıştır. Zuhall Olcay'ın solist olarak katıldığı "Müzedeki Dolunay - Gümüş Ay" adlı etkinlikte müzik performansı, şiir dinletisi, hikâye anlatımı ve video bir araya getirilmiştir.

Ayrıca Vogue Türkiye'nin iş birliği ve CarrefourSA'nın katkılarıyla gerçekleştirilen "Müzedeki Suare" gösterimlerinde hem klasik hem de çağdaş Hollywood'dan filmler sunulmuş; izleyiciler Boğaz manzarasına karşı açık hava sineması deneyimi yaşamışlardır.

Konserler

Sakıp Sabancı Müzesi, İKSV'nin İstanbul Müzik Festivali ve İstanbul Caz Festivali kapsamında bahçesinde gerçekleştirdiği konserlerle, dünya müziğinin önemli sanatçı ve gruplarının performanslarına ev sahipliği yapmıştır.

Müze bünyesinde yer alan uluslararası kültür-sanat, toplantı ve etkinlik merkezi "the Seed", klasik müzik yıldızlarının

sahne aldığı İstanbul Resitalleri programına 2017'de de devam etmiştir.

Yoga

Sakıp Sabancı Müzesi'nin bahçesinde yüksek bir katılımı gerçekleştiren ve artık geleneksel bir nitelik kazanan ücretsiz yoga dersleri, Cihangir Yoga iş birliği ve eğitmenleriyle 2017 yazı boyunca her Çarşamba devam etmiştir.

www.sakipsabancimuzesi.org

SABANCI VAKFI

Sabancı Vakfı'nın vizyonu “bütün bireylerin haklardan eşit yararlandığı bir toplum”dur.

84

SABANCI HOLDİNG

Sabancı Ailesi, kurmuş olduğu pek çok sanayi kuruluşuyla Türkiye ekonomisinin gelişmesine önemli katkılarda bulunmuştur. Bunun yanı sıra aile bireyleri özellikle eğitim, sağlık, kültür, spor ve sosyal hizmet alanlarında çok sayıda kurumun toplum yararına sunulmasına büyük önem vermiş, hayır işlerinde etkin bir biçimde rol almıştır. Merhum Hacı Ömer Sabancı'nın sağlığında bir yaşam felsefesi olarak kabul ettiği “Bu Topraklardan Kazandıklarımızı Bu Toprakların İnsanlarıyla Paylaşmak”

ilkesini benimseyen Sabancı Kardeşler bu düşünceden yollarına devam ederek hayır işlerini kurumsallaştırmak ve düzenli bir şekilde yürütebilmek amacıyla 1974 yılında Hacı Ömer Sabancı Vakfı'nı (Sabancı Vakfı) kurmuşlardır. Bu girişimlerinde en büyük desteği ise tüm mal varlığını Vakfa bağışlayan anneleri Sadıka Sabancı'dan almışlardır. Sabancı Vakfı'nın kaynakları, Sabancı Ailesi'nin ve Sabancı Topluluğu şirketlerinin bağışları ile Vakfın mal varlıklarından elde edilen gelirlerden oluşmaktadır.

Eğitim, sosyal değişim ve kültür-sanat Vakfın temel faaliyet alanlarını oluşturmaktadır. Vakıf, bu çerçevede yürüttüğü faaliyetlerinde “kadınlar”, “gençler” ve “engelliler”e odaklanmaktadır.

Sabancı Vakfı, yurt içi ve yurt dışında önde gelen sivil toplum platformlarında üyeliklere sahip olup, bu kurumlarda önemli roller üstlenmektedir. Sabancı Vakfı, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV)'in Kurucu Üyesi, Avrupa Vakıflar Merkezi'nin (EFC) Üyesi, ayrıca EFC bünyesinde bulunan, Engellilerin İnsan Hakları Avrupa Vakıflar Konsorsiyumu'nun ve

Toplumsal Cinsiyet Grubu'nun da Kurucu Üyesi ve ABD Vakıflar Birliği (COF) Üyesi'dir.

Kalıcı eserler

Sabancı Vakfı, kuruluşundan bu yana geçen 43 yıl süresince, Türkiye geneline dağılmış 78 yerleşim merkezinde okullar, yurtlar, sağlık kurumları, kültür merkezleri, spor tesisleri, kütüphaneler, öğretmen evleri ve sosyal tesisler ile en görkemli yatırımı olan Sabancı Üniversitesi'nin kuruluşunu gerçekleştirerek sayıları 120'yi aşan kalıcı eseri toplumun hizmetine sunmuştur.

Sabancı Vakfı tarafından Enerjisa'nın şartlı bağışı ile Adana'nın Tufanbeyli ilçesinde yaptırılmakta olan Enerjisa Tufanbeyli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin inşaatı 2017 yılında büyük ölçüde tamamlanmıştır. 12 derslik ve 360 öğrenci kapasiteli olarak projelendirilen okulun 2018-2019 öğrenim yılında açılması planlanmaktadır.

Sosyal değişim

Sabancı Vakfı, günümüzün karmaşık toplumsal meselelerine çözüm bulmak ve kalıcı etki yaratmak amacıyla konularına hakim sivil toplum kuruluşlarını hibe programlarıyla desteklemektedir. Ayrıca çeşitli paydaşlarla kurduğu uzun vadeli iş birlikleri, sivil alanda yapılan çalışmaların etkisini güçlendirmektedir.

Sabancı Vakfı Hibe Programları

ile kadınlar, gençler ve engellilere eşit fırsatların yaratılması ve bu grupların topluma aktif katılımlarını destekleyen sivil toplum kuruluşlarının projeleri desteklenmektedir. 2007 yılından bu yana 10 yılda Hibe Programları kapsamında tamamlanan 126 proje,

doğrudan 170 bin dolaylı olarak ise 700 binden fazla insanın hayatına dokunmuştur.

2017 yılından itibaren, yapılan strateji çalışmaları sonucunda hibe programları açık çağrılı ve davetli hibe programları olarak yeniden yapılandırılmıştır.

Sabancı Vakfı Açık Çağrılı Hibe Programları kapsamında desteklenen ve projelerini 2017

yer aldığı "Ekim Zamanı: Hibe Programı Öyküleri" kitabı dağıtılmıştır.

Mor Sertifika Programı, 2015 yılında tamamlanan Birleşmiş Milletler Kadınların İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı'nın (BMOP) bir bileşeni olan, temel olarak öğretmenlere yönelik bir toplumsal cinsiyet eğitimi programıdır. BMOP

yılında tamamlayan altı sivil toplum kuruluşu ise 25 Ekim 2017 tarihinde "Ekim Zamanı" teması ile düzenlenen toplantıda deneyimlerini paylaşmıştır. Sivil toplum kuruluşları, kamu ve medya temsilcilerinin katıldığı toplantıda projelerin hikâyelerinin

tamamlandıktan sonra da Sabancı Vakfı'nın desteği ile Sabancı Üniversitesi tarafından yürütülmeye devam etmektedir. Program kapsamında 2017 yılında Bilgi Üniversitesi ile de iş birliğine gidilmiş ve öğretmen adayları, ilkökul öğretmenleri ve ortaokul öğrencileri ile ilgili çalışmalar programa dahil edilmiştir.

SABANCI VAKFI

Sabancı Vakfı, günümüzün karmaşık toplumsal meselelerine çözüm bulmak ve kalıcı etki yaratmak amacıyla sivil toplum alanında yapılan çalışmaların etkisini güçlendirmektedir.

86

SABANCI HOLDİNG

2017 yılında ayrıca; engelli hakları, erken yaşta evlilikler ve birlikte yaşam konularında üç davetli hibe projesi başlatılmıştır.

Türkiye’de toplumsal gelişmeye katkıda bulunanların öykülerini ve çalışmalarını gündeme getirerek, onları teşvik etmek ve topluma ilham vermek amacıyla tasarlanan **Fark Yaratıcılar Programı** 2017 yılında da devam etmiştir. Toplumsal konularda farkındalık yaratmaya çalışan,

insanları duyarlı ve aktif vatandaş olmaları konusunda teşvik eden bir farkındalık projesi olan Fark Yaratıcılar Programı için 2009 yılından itibaren aday gösterilen 2.400’den fazla kişi arasından seçilen 166 Fark Yaratıcı’nın videoları, Fark Yaratıcılar web sitesinin yanı sıra, Facebook, Twitter ve Youtube’da paylaşılmaktadır. Fark Yaratıcılar’ın videoları bugüne kadar Türkiye ve yurt dışında internet ve sosyal medya aracılığıyla 17 milyondan fazla izlenme rakamına ulaşmıştır.

Fark Yaratıcılar Programı’nın

Ekim 2017’de başlayan dokuzuncu sezonunda her ay iki Fark Yaratıcı, sosyal medyanın yanı sıra CNN Türk kanalında Cüneyt Özdemir’in sunumuyla TV programında tanıtılmaya devam etmiştir.

Sabancı Vakfı'nın düzenlediği seminerler ve deneyim paylaşım toplantıları, sivil toplum kuruluşu, vakıf, özel sektör ve kamu temsilcileriyle ulusal ve uluslararası uzmanları buluşturarak filantropi ve sivil toplum alanındaki yeni yaklaşımlar konusunda deneyim paylaşımına imkan vermektedir. Bu kapsamda **"Sabancı Vakfı Filantropi Seminerleri"**nin 10'uncusu 5 Aralık 2017 tarihinde "Eğitimde Yeni Yaklaşımlar: Merak Et, Hayal Et, Keşfet" başlığı ile gerçekleştirilmiştir. New York Üniversitesi'nden Prof. Dr. Selçuk Şirin ve Creativity, Culture and Education Foundation kurucusu Paul Collard seminerin konuşmacıları olmuştur.

Sabancı Vakfı, 2017 yılında da çalışma alanlarında uluslararası alandaki gelişmeleri takip etmeye, katkı sağlamaya ve iş birliklerini geliştirmeye devam etmiştir. Vakıf, 1991 yılından beri üye olduğu ve ilk kez 2011-2016 yıllarında Türkiye'den tek vakıf olarak yönetiminde görev aldığı Avrupa Vakıflar Merkezi (EFC) Yönetim Kurulu'nun engelli hakları ve toplumsal cinsiyet konularındaki çalışmalarına dahil olmuş ve katkıda bulunmuştur. Ayrıca filantropi alanında önemli yere sahip saygın uluslararası yayınlarda yayımlanan makaleler ile alanındaki fikir önderliği misyonunu yerine getirmeye devam etmiştir.

Kültür-Sanat

Vakıf, kültür ve sanat faaliyetlerine yönelik olarak 2017 yılında da **Devlet Tiyatroları - Sabancı Uluslararası Adana Tiyatro Festivali'**ni ve Uluslararası Ankara Müzik Festivali'ni desteklemeye devam etmiştir. Vakfın yaptırdığı Sakıp Sabancı Mardin Kent Müzesi ve Dilek Sabancı Sanat Galerisi'ni açılış tarihi 1 Ekim 2009'dan itibaren ziyaret eden kişi sayısı 670 bin kişiye yaklaşmıştır.

Sabancı Vakfı tarafından dokuz yıldır desteklenen **Türkiye Gençlik Filarmoni Orkestrası'**nda 2017 yılında 11 üniversiteden seçilmiş 80 genç yer almıştır. Sabancı Üniversitesi'nde yapılan üç haftalık kampın ardından yurt dışında yedi konser, İstanbul'da bir konser vermişlerdir.

1990 yılından bu yana kazı çalışmaları süren ve 2003 yılından bu yana Sabancı

Vakfı tarafından desteklenen **Metropolis Antik Kenti** kazı çalışmaları 2017 yılında da devam etmiştir. İzmir Torbalı'da bulunan Metropolis 2015 yılında ören yeri olarak ziyarete açılmıştır. 2017 yılında devam eden kazı çalışmalarında oda mezarlar ortaya çıkarılmıştır.

Toplumsal konularda sanat yoluyla farkındalık yaratmak, sinemanın yaratıcı bakış açısından yararlanarak bilinç oluşturmak, genç yetenekleri cesaretlendirmek ve teşvik etmek amacıyla 2016 yılında "Kısa Film, Uzun Etki" mottosuyla başlatılan ve ilk yıl teması "Mülteci Kadınlar" olarak belirlenen **Sabancı Vakfı Kısa**

Film Yarışması kapsamında 2017 yılı Ocak ayında yapılan ödül töreni ile jüri tarafından seçilen ilk üç eserin sahiplerine ödülleri verilmiştir. Sabancı Vakfı 2. Kısa Film Yarışması 2017 yılında ise "Çocuk İşçiler" teması ile düzenlenmiştir.

Burslar ve ödüller

Kuruluşundan itibaren 43 yılda 45 binin üzerinde burs veren Sabancı

Vakfı, 2017 yılında da yaklaşık 400'ü yeni olmak üzere toplam 1.500'e yakın öğrenciye burs sağlamıştır. Eğitim, spor, kültür ve sanat faaliyetlerinde ulusal ve uluslararası düzeyde başarı kazanan kişilere ve kuruluşlara, başarıyı teşvik etmek amacıyla bugüne kadar 1.100'ü aşkın ödül verilmiştir.

Sabancı Vakfı ve faaliyetleri hakkında daha fazla bilgi için:

Web: sabancivakfi.org
Facebook: [sabancı.vakfi](https://www.facebook.com/sabancı.vakfi)
Twitter: [SabancıVakfi](https://twitter.com/SabancıVakfi)
Instagram: [sabancivakfi](https://www.instagram.com/sabancıvakfi)

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK POLİTİKASI VE İLKELERİ

88

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
I
N
G

Bu politika belgesiyle Sabancı Holding, kurumsal sosyal sorumluluk ilkelerimizi ve konunun Topluluğumuz için önemini ve önceliğini vurgular.

Sabancı Topluluğu sahip olduğu tevazu, insana saygı ve halka yakınlık öz değerlerinin bir parçası olarak tüm faaliyetlerinde sosyal sorumluluk bilinciyle hareket etmeyi yönetim anlayışının temel ve değişmez unsurlarından biri olarak kabul eder. Bu çerçevede Sabancı Topluluğu'nu oluşturan tüm kurumlarımızdan faaliyetlerinin ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerini sorumluluk anlayışı içinde yönetmelerini ve toplumu

geliştirmeyi öncelikli olarak gündemlerinde tutmalarını bekleriz. Sosyal sorumluluk anlayışımızın kapsamını iş faaliyetlerimiz ve onların etkileriyle sınırlı görmeyiz. Sosyal sorumluluk anlayışımızı ve bu konudaki önceliklerimizi toplum ve çevre için en iyi olanı dikkate alarak belirleriz.

Demokrasinin, insan haklarının ve çevrenin korunmasına yönelik faaliyetlerde öncü rol almaya özen gösteririz. Sabancı Topluluğu olarak Kurumsal Sosyal Sorumluluk İlkeleri çerçevesinde hazırlayıp uyguladığımız SA-Etik, iş yapış şeklimizde bize rehber olur.

Sosyal sorumluluk uygulamalarımızda esas aldığımız temel ilkelerimiz şunlardır: Kurum içinde çalışanlar arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, inanç, din, mezhep, yaş, fiziksel engel ve benzeri nedenler ile ayrımcılık yapılmasını kabul etmeyiz.

İş birliğini destekleyici, pozitif ve uyumlu bir çalışma ortamı yaratıp çatışma ortamlarını önleyerek farklı inanç, düşünce ve görüşe sahip kişilerin uyumlu bir biçimde çalışmalarını sağlarız.

Çalışanlarımızın kaliteli ve başarılı bir yaşam sürmelerinde en önemli faktör olan "sağlıklarının

korunmasına" katkıda bulunmak amacıyla sağlıklı yaşam programları uygularız.

1. Sabancı Topluluğu olarak tüm çalışanlarımızın insan onuruna uygun çalışma koşullarında, sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışma hakkı olduğuna inanırız. Çalışanlarımız bizim en değerli varlığımızdır ve çalışanlarımızın güvenliğini sağlamak ve korumak en öncelikli iş hedefimizdir.
2. Şirketlerimizden yasal yükümlülüklerin ötesinde en iyi çevresel çözümleri uygulamaları ve çevre dostu teknolojilerin gelişmesine ve yayılmasına yardımcı olacak ve çevre bilincini artıracak her türlü girişime destek sağlamalarını bekleriz. Sabancı Topluluğu olarak, faaliyet göstermekte olduğumuz tüm coğrafyalarda topluma karşı sosyal ve çevresel sorumluluklarımızı; hissedarlarımız, çalışanlarımız, kamu, sivil toplum kuruluşları ve diğer paydaşlarımız ile uyumlu bir iş birliği içinde yerine getirmeye özen gösteririz.
3. İnsan kaynaklarımızın, sürdürülebilir büyümenin en önemli unsuru olduğuna inanırız. Çalışanlarımızın özlük haklarının tam ve doğru biçimde kullanılmasını sağlarız. Çalışanlara dürüst ve adil yaklaşır, ayrımcı olmayan, güvenli ve sağlıklı

bir çalışma ortamı taahhüt ederiz. Çalışanlarımızın bireysel gelişimi için gerekli çabayı gösterir, iş hayatı ile özel hayat arasındaki dengeyi gözetiriz.

4. Her türlü faaliyetimizden doğabilecek çevresel etkileri sorumluluk bilinciyle yönetiriz. Tüm şirketlerimiz faaliyet alanlarına uygun düzeyde faaliyetlerinin çevresel etkilerini en az noktaya indirecek her türlü iyileştirme ve geliştirme çalışmalarını belirlemek ve uygulamak ile yükümlüdür.
5. Sabancı Topluluğu olarak, kurumsal sosyal sorumluluk ilkesi çerçevesinde toplumumuzun gelişimi için çaba gösteririz. Çalışanlarımızı, sosyal sorumluluk bilinciyle yer alacakları uygun sosyal ve toplumsal faaliyetlere gönüllü olmaları konusunda destekleriz.
6. Tedarikçilerimiz başta olmak üzere tüm iş ortaklarımızın, sosyal sorumluluk alanında Sabancı Topluluğu standartlarında hareket etmelerinin sağlanmasına yönelik yaklaşımlar geliştirmeye ve bu yaklaşımların uygulanmasına özen gösteririz.
7. Türkiye'nin ve faaliyet gösterdiğimiz ülkelerin gelenek ve kültürlerine duyarlı davranır, tüm yasal düzenlemelere uygun hareket ederiz.

8. Şirketlerimizi, uluslararası standartlara uyum sağlayarak uygulamalarını sertifikalaştırmaları konusunda teşvik ederiz.

Bu politika belgesinde yer alan tüm ilkeler gerekli düzenlemeler ile uygulamaya aktarılır ve uygulamaların düzeyi ilgili birimlerce denetlenir. Şirketlerin sosyal sorumluluk uygulamalarında gösterecekleri başarıyı, şirket performanslarının değerlendirilmesinde önemli bir kriter olarak dikkate alırız. Sabancı Topluluğu olarak gerçekleştirdiğimiz kurumsal sosyal sorumluluk aktivitelerini yıllık faaliyet raporu ve web sitemiz aracılığıyla kamuoyu ile paylaşıyoruz.

Topluluğumuz genelinde kurumsal sosyal sorumluluk uygulamalarından başta H.Ö. Sabancı Holding A.Ş. CEO'su olmak üzere tüm yöneticilerimiz ve çalışanlarımız sorumludur.

Bu politika belgesi, Sabancı Topluluğu'nun daha iyi bir dünya ve gelecek için üzerine düşen her türlü sorumluluğu yerine getireceğinin açık bir taahhüdünü, tüm çalışanlarımızla, hissedarlarımızla ve diğer tüm paydaşlarımızla paylaşmak üzere hazırlanmıştır.

SABANCI TOPLULUĞU İLETİŞİM PRENSİPLERİ

90

SABANCI HOLDİNG

Sabancı Topluluğu İletişim Çalışmaları kapsamında oluşturulmak istenen algı şudur: Sabancı Topluluğu faaliyetlerini, farklılıklar yaratarak kalıcı üstünlükler sağlamak vizyonu ile rekabetçi ve sürdürülebilir büyüme potansiyeli olan “stratejik bir portföyü” paydaşlarına değer yaratacak biçimde yönetmek misyonu doğrultusunda planlar ve yürütür. Bu hedeflenen algı, iş hedeflerine yansıtılmış olarak içinde bulunduğumuz sektörlerde rekabetin önünde olmak şeklinde ortaya konmuştur.

Sabancı Topluluğu’nun kurumsal itibarının korunması ve geliştirilmesi; iş hedeflerine ve sosyal sorumluluklarına uygun bir biçimde yönetilmesi açısından, iç ve dış iletişimini tutarlı, sürekli ve şeffaf olarak

sürdürmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu kapsamda;

- Sabancı Holding üst yönetimi yılda en az bir kez kamuoyunu bilgilendirme toplantısı yapar.
- Grup Başkanları da yılda en az bir kez kamuoyunu bilgilendirme faaliyeti gerçekleştirir.
- Sabancı Holding, 3, 6, 9 ve 12 aylık mali sonuçlarını SPK, Borsa İstanbul ve kamuoyu ile paylaşır.
- Borsa İstanbul’a yapılan özel durum açıklamaları ile basın duyuruları eşzamanlı olarak web sitesinde yer alır.
- Sabancı Holding’in faaliyetleri www.sabancı.com uzantılı web sitesi aracılığıyla Türkçe ve İngilizce olarak kamuoyu ile paylaşılır. Ayrıca sosyal medya kanalları aracılığı ile de güncel

bilgiler kamuoyu ile paylaşılır.

- Sabancı Holding iştirakleri, yapılacak iletişim faaliyetleri hayata geçirilmeden önce, Sabancı Holding Kurumsal İletişim Direktörlüğü’nü bilgilendirir. Bu bilgilendirme aylık ve yıllık bazda yapılır.
- Sabancı Holding ve iştirakleri iletişim çalışmalarında Sabancı Topluluğu İletişim Rehberi ile ortaya koyulmuş olan prensipleri temel alır.
- Sabancı markasının kullanım alanları ve prensipleri Sabancı Kurumsal Kimlik Rehberi ile belirlenmiştir. Marka yönetimi konularında Sabancı Holding ve iştirakleri bu kuralları temel alırlar.
- Bu bilgilendirmeler, Şirket ve faaliyet alanlarındaki gelişmeler doğrultusunda sıklaştırılabilir.

SABANCI TOPLULUĞU ÇEVRE POLİTİKASI

Kurumsal Çevre Politikamız

- Çevre standartlarımızı yasal zorunlulukların ötesinde oluşturur ve uygularız.
- İşletmeler arası bilgi ve deneyim paylaşımı ile mükemmelliği hedefleriz.
- Çevresel performansımızı sürekli iyileştirmek için faaliyetlerimizin tümünde, önleyici yaklaşımı benimseriz.
- Çevresel riskleri belirler ve yönetiriz.
- Ulaşılabilir en iyi üretim tekniklerini uygulamaya çalışırız.
- Çevresel gelişmeleri izleyip iş fırsatlarına çevirirken sürdürülebilirliğe katkı sağlarız.
- Toplumun gelişmesi için çevresel bilinçlenme ve bilgi paylaşımını destekleriz.

Topluluk İçi Çevre Politikası Gereklilikleri

- Çevre yasası ve diğer yasal şartlara uyum gösteririz.
- Çevresel uygulamaları yasal zorunlulukların ötesinde gerçekleştirirken uygunluğun kontrolünü sağlarız.
- Çevresel etkilerimizi belirleriz.
- Tüm çevresel etkilerimizi belirler, hedef, program ve izleme sistemi geliştirebiliriz, gözden geçirir ve iyileştirme amaçlı önlemler alırız.

Topluluk içi kaynak kullanımını yönetiriz.

- Altyapı, teknoloji, finans ve insan kaynaklarında organizasyonel rol, sorumluluk ve yetkileri belirler, çalışanlarımızın çevre bilincini geliştirmelerini sağlarız.

Uygulamalarımızda sistematiklik sağlar, işletmeler arası sinerji yaratırız.

- İşletme standartlarımızı önleyici yaklaşımla hazırlar, çalışanlarımız, tedarikçilerimiz, müteahhitlerimiz dahil herkesin uygulamasını sağlarız.
- Faaliyetlerimizi gerçekleştirirken çevreye zarar getirebilecek riskleri proaktif yaklaşımla tespit eder; bunları en aza indirecek önlemleri zamanında, eksiksiz olarak almaya çalışırız.

Çevresel performansımızı sürekli iyileştirmeye çalışır ve gözden geçiririz.

- Enerji ve atık yönetimi, doğal kaynak kullanımı konularında hedefler belirler ve uygularız.
- Temiz ürün ve temiz üretim teknolojileriyle sürekli iyileştirmeyi hedeflerken, ürün ve hizmetlerimizin çevresel sorumluluğunu üstleniriz.
- Faaliyetlerimizi yalın bir şekilde raporlarken, bilgiye erişimi kolaylaştırırız.

BAĞIMSIZLIK BEYANI

92

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulunda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)'nde belirtilen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- a) Şirket, Şirketin "TFRS 10" Standardına göre yönetim kontrolü ya da "TMS 28" Standardına göre önemli derecede etki sahibi olduğu ortaklıklar ile Şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran veya Şirkette önemli derecede etki (TMS 28) sahibi olan ortaklar ve bu ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu tüzel kişiler ile şahsım, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hisimlarım arasında; son beş yıl içinde önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam ilişkisinin bulunmadığını, sermaye veya oy haklarının veya imtiyazlı payların % 5'inden fazlasına birlikte veya tek başıma sahip olmadığımı ya da önemli nitelikte (TMS 28) ticarî ilişkinin bulunmadığını,
- b) Son beş yıl içerisinde, başta Şirketin denetimi (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetim de dâhil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde Şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışan veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
- c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- ç) Bağlı olunan mevzuata uygun olması şartıyla, üniversite öğretim üyeliği hariç, halen/üye olarak seçildikten sonra kamu kurum ve kuruluşlarında tam zamanlı çalışmadığımı/çalışmayacağımı,
- d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre Türkiye'de yerleşik olduğumu,
- e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, Şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde Şirket işlerine zaman ayıracağımı,
- g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
- ğ) Şirketin veya Şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almadığımı,
- ı) Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu beyan ederim.

Yönetim Kurulu, Genel Kurul, hissedarlarımız ve tüm menfaat sahiplerinin bilgisine sunarım.

Ahmet ERDEM

BAĞIMSIZLIK BEYANI

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulunda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)'nde belirtilen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- a) Şirket, Şirketin "TFRS 10" Standardına göre yönetim kontrolü ya da "TMS 28" Standardına göre önemli derecede etki sahibi olduğu ortaklıklar ile Şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran veya Şirkette önemli derecede etki (TMS 28) sahibi olan ortaklar ve bu ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu tüzel kişiler ile şahsım, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrı hısımlarım arasında; son beş yıl içinde önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam ilişkisinin bulunmadığını, sermaye veya oy haklarının veya imtiyazlı payların % 5'inden fazlasına birlikte veya tek başıma sahip olmadığımı ya da önemli nitelikte (TMS 28) ticari ilişkinin bulunmadığını,
- b) Son beş yıl içerisinde, başta Şirketin denetimi (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetim de dâhil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde Şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışan veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
- c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- ç) Bağlı olunan mevzuata uygun olması şartıyla, üniversite öğretim üyeliği hariç, halen/üye olarak seçildikten sonra kamu kurum ve kuruluşlarında tam zamanlı çalışmadığımı/çalışmayacağımı,
- d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre Türkiye'de yerleşik olduğumu,
- e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, Şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde Şirket işlerine zaman ayıracağımı,
- g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
- ğ) Şirketin veya Şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almadığımı,
- ı) Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu beyan ederim.

Yönetim Kurulu, Genel Kurul, hissedarlarımız ve tüm menfaat sahiplerinin bilgisine sunarım.

Nafiz Can PAKER

BAĞIMSIZLIK BEYANI

94

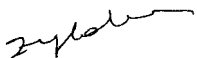
S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulunda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)'nde belirtilen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- a) Şirket, Şirketin "TFRS 10" Standardına göre yönetim kontrolü ya da "TMS 28" Standardına göre önemli derecede etki sahibi olduğu ortaklıklar ile Şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran veya Şirkette önemli derecede etki (TMS 28) sahibi olan ortaklar ve bu ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu tüzel kişiler ile şahsım, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hısımlarım arasında; son beş yıl içinde önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam ilişkisinin bulunmadığını, sermaye veya oy haklarının veya imtiyazlı payların % 5'inden fazlasına birlikte veya tek başıma sahip olmadığımı ya da önemli nitelikte (TMS 28) ticarî ilişkinin bulunmadığını,
- b) Son beş yıl içerisinde, başta Şirketin denetimi (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetim de dâhil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde Şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışan veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
- c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- ç) Bağlı olunan mevzuata uygun olması şartıyla, üniversite öğretim üyeliği hariç, halen/üye olarak seçildikten sonra kamu kurum ve kuruluşlarında tam zamanlı çalışmadığımı/çalışmayacağımı,
- d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre Türkiye'de yerleşik olduğumu,
- e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, Şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde Şirket işlerine zaman ayıracığımı,
- g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
- ğ) Şirketin veya Şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almadığımı,
- ı) Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu beyan ederim.

Yönetim Kurulu, Genel Kurul, hissedarlarımız ve tüm menfaat sahiplerinin bilgisine sunarım.

Zekeriya YILDIRIM

SORUMLULUK BEYANI

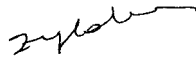
FİNANSAL TABLO VE FAALİYET RAPORLARININ KABULÜNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU'NUN
KARAR TARİHİ: 23 Şubat 2018
KARAR SAYISI: 1764

SERMAYE PİYASASI KURULUNUN “SERMAYE PİYASASINDA FİNANSAL RAPORLAMAYA İLİŞKİN ESASLAR
TEBLİĞİ’NİN İKİNCİ BÖLÜMÜNÜN 9. MADDESİ GEREĞİNCE SORUMLULUK BEYANI

İlişikte sunduğumuz Şirketimizin 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren Hesap Dönemi’ne ait Sermaye Piyasası Kurulu’nun Seri II, No: 14.1 sayılı “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği”i hükümlerine göre hazırlanmış;

- Konsolide Finansal Tablolar ve Faaliyet Raporu tarafımızdan incelenmiş olup,
- İşletmedeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, Finansal Tablo ve Faaliyet Raporu’nun önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama veya açıklamanın yapıldığı tarih itibarıyla yanıltıcı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermediği,
- İşletmedeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, yürürlükteki Finansal Raporlama Standartlarına göre hazırlanmış konsolide finansal tablolarla birlikte, işletmenin aktifleri, pasifleri, finansal durumu ve kâr ve zararı ile ilgili gerçeği dürüst bir biçimde yansıttığı ve faaliyet raporunun işin gelişimi ve performansını konsolidasyon kapsamındakiyle birlikte işletmenin finansal durumunu, karşı karşıya olunan önemli riskler ve belirsizliklerle birlikte dürüstçe yansıttığı bilgisini sunar, yapılan açıklamalardan dolayı sorumlu olduğumuzu beyan ederiz.

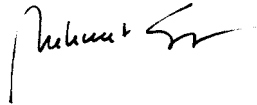
Saygılarımızla,

Zekeriya Yıldırım
Denetim Komitesi Başkanı

Ahmet Erdem
Denetim Komitesi Üyesi

Mehmet Göçmen
CEO

Barış Oran
CFO

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

96

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

BÖLÜM I - KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM BEYANI

Şirket, kurumsal yönetimin Şeffaflık, Adillik, Sorumluluk ve Hesap Verebilirliğe dayalı 4 prensibine uymayı kendisine ilke edinmiştir.

Şirket, II-171 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği'nde ("Tebliğ") yer alan, uygulanması zorunlu tutulan ilkelerin tamamına uymaktadır.

Ancak zorunlu olmayan ilkelerin bir kısmında uygulamada yaşanan zorluklar, bazı ilkelere uyum konusunda uluslararası platformda ve ülkemizde devam eden tartışmalar, bazı ilkelerin ise Şirket ve piyasanın yapısı itibarıyla örtüşmemesi gibi nedenlerden dolayı henüz tam uyum sağlanamamıştır. Konuyla ilgili gelişmeler izlenmekte olup uyuma yönelik çalışmalar devam etmektedir.

2017 yılı içerisinde Şirket, mevzuat gereği yatırımcılara ve analistlere yatırım kararlarını etkileyecek önemdeki tüm bilgilerin zamanında, şeffaf, istikrarlı ve düzenli bir şekilde ve eş anlı olarak iletilmesi için gerekli kamu bilgilendirmelerini yapıp, Yatırımcı İlişkileri internet sitesini düzenli olarak güncellemiş ve yatırımcılar ve analistler ile iletişimin sürekli ve en iyi şekilde sağlanmasını teminen yatırımcı toplantılarına ve konferanslara katılmıştır. Mevzuat ile ilgili gelişmeler yakinen takip edilerek, gerekli aksiyonlar alınmıştır.

Şirket, sosyal sorumluluklarına karşı duyarlı olup; çevreye, tüketiciye, kamu sağlığına ilişkin düzenlemeler ile etik kurallara uyar. Şirket, uluslararası geçerliliğe sahip insan haklarına destek olur ve saygı gösterir.

BÖLÜM II - PAY SAHİPLERİ

2.1 Yatırımcı İlişkileri Bölümü

Şirket'te Yatırımcı İlişkileri Bölümü, CFO Barış Oran'ın koordinasyonunda aynı zamanda Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi olan Mali İşler, Muhasebe ve Yatırımcı İlişkileri Bölüm Başkanı Levent Demirağ'a bağlıdır. Yatırımcı İlişkileri yükümlülükleri ise Mali İşler ve Yatırımcı İlişkileri Direktörü Şerafettin Karakış tarafından yerine getirilmektedir.

Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi olan Levent Demirağ ve Kurumsal Yönetim Komitesi'nin Raportörü olan Şerafettin Karakış'ın, Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey Lisansı ile Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı Lisansı bulunmaktadır.

Yatırımcı İlişkileri Bölümü'ne 0212 385 81 64 numaralı telefondan ve 0212 280 66 15 numaralı fakstan ulaşılabilir.

Yatırımcı İlişkileri Bölümü, Kurumsal Yönetim İlkeleri çerçevesinde;

- Yatırımcılar ile ortaklık arasında yapılan yazışmalar ile diğer bilgi ve belgelere ilişkin kayıtların sağlıklı, güvenli ve güncel olarak tutulmasını sağlamak,

- Ortaklık pay sahiplerinin ortaklık ile ilgili yazılı bilgi taleplerini yanıtlamak,
- Genel Kurul toplantısı ile ilgili olarak pay sahiplerinin bilgi ve incelemesine sunulması gereken dokümanları hazırlamak ve Genel Kurul toplantısının ilgili mevzuata, Esas Sözleşme'ye ve diğer ortaklık içi düzenlemelere uygun olarak yapılmasını sağlayacak tedbirleri almak,
- Kurumsal yönetim ve kamuyu aydınlatma ile ilgili her türlü husus da dahil olmak üzere sermaye piyasası mevzuatından kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesini gözetmek ve izlemek, işlemlerinin yürütülmesinden sorumludur. Bu görevler çerçevesinde 2017 yılı içerisinde tüm sorumluluklar eksiksiz olarak tamamlanmıştır.

Ayrıca, yine CFO Barış Oran'ın koordinasyonunda Yatırımcı İlişkileri Birimi'nde Şermin Mutlu, Direktör (smutlu@sabanci.com) olarak görev almaktadır. Kendisine 0212 385 81 50 numaralı telefon ve 0212 280 66 15 numaralı fakstan ulaşılabilir.

Planlama, Raporlama ve Finansman Bölümü, pay sahipleri ve potansiyel yatırımcıları gizli ve ticari sır niteliğindeki bilgiler hariç olmak üzere ve bilgi eşitsizliğine yol açmayacak şekilde düzenli olarak; Şirket'in faaliyetleri, finansal durumu ve stratejileri ile ilgili olarak bilgilendirir.

Sabancı Holding Yatırımcı İlişkileri faaliyetlerini küresel düzeyde sürdürmektedir. Planlama, Raporlama ve Finansman Bölümü tarafından 2017 yılında yurt içinde ve dışında yatırımcılar ve

analistlerle; yüz yüze toplantılar, telefon görüşmeleri ve e-posta yolu ile iletişim kurulmuştur.

2.2 Pay Sahiplerinin Bilgi Edinme Haklarının Kullanımı

Pay sahipleri arasında bilgi edinme hakkının kullanımında ticari sır niteliği dışındaki tüm bilgiler pay sahipleri ile paylaşılmakta olup, pay sahiplerinin, strateji ve faaliyetlere ilişkin ilk elden bilgi edinmeleri sağlanmaktadır.

2017 yılında Yatırımcı İlişkileri Birimi tarafından pay sahiplerinden gelen telefon, e-posta ve bizzat yüz yüze yapılan görüşmelerde gelen talepler cevaplandırılmış, bu amaçla pay sahiplerini ilgilendirecek bilgiler web sayfasında zorunlu bildiri süreçleri içinde duyurulmuştur.

Şirket Esas Sözleşmesi'nde, özel denetçi atanması bir hak olarak düzenlenmemiştir. 2017 yılında pay sahiplerinden bu konuda bir talep alınmamıştır.

2.3 Genel Kurul Toplantıları

Şirket'in Genel Kurul toplantılarına ilişkin düzenlemeler, Şirket Yatırımcı İlişkileri internet sitesinde Bilgi Toplumu Hizmetleri sayfalarında yer alan "Hacı Ömer Sabancı Holding Anonim Şirketi Olağan ve Olağanüstü Genel Kurulu'nun Çalışma Esas ve Usulleri Hakkında İç Yönergesi"nde yer almaktadır. Bunun yanı sıra, mevzuat gereği Genel Kurul öncesinde ve sonrasında Kamuyu Aydınlatma Platformu ("KAP") üzerinden kamu ile

paylaşılması gereken açıklama ve belgeler de, Yatırımcı İlişkileri başlığı altındaki "Genel Kurul" başlığı altında, Şirket Yatırımcı İlişkileri internet sitesinde paylaşılmıştır.

Şirket'in 2016 yılı Olağan Genel Kurul toplantısı, 30 Mart 2017 tarihinde Sabancı Center, 4. Levent, Beşiktaş, İstanbul adresinde yapılmıştır.

Genel Kurul'a ait çağrı, kanun ve Esas Sözleşme'de öngörüldüğü gibi ve gündemi de ihtiva edecek şekilde, Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nin 22 Şubat 2017 tarih, 9269 sayılı nüshasında, Şirket'in (www.sabanci.com) internet sitesinde ve Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun Elektronik Genel Kurul Sistemi'nde ilan edilmek suretiyle, mevzuat ile öngörülen usullerin yanı sıra, mümkün olan en fazla sayıda pay sahibine ulaşmayı sağlayacak, elektronik haberleşme dahil, her türlü iletişim vasıtası ile Genel Kurul toplantı tarihinden asgari üç hafta önceden yapılmıştır. Genel Kurul'a ilişkin yıllık faaliyet raporu, finansal tablolar dahil her türlü bilgiye ulaşılması sağlanmış, hem fiziki olarak Şirket merkezinde, hem de internet sitesinde pay sahiplerinin incelemesine hazır tutulmuştur.

Pay sahiplerinin Genel Kurul'da kendilerini temsil ettirebilmeleri için; hem Elektronik Genel Kurul Sistemi kullanılmış, hem de Sermaye Piyasası Kurulu II-30.1 sayılı Tebliği hükümleri çerçevesinde, noter tarafından onaylanacak olan vekâletname

formu, Şirket merkezi ve internet sitesinde hazır bulundurulmuştur.

Böylece, payları Merkezi Kayıt Kuruluşu nezdinde kayden izlenmekte olup Genel Kurul toplantılarına katılma hakkı bulunan pay sahiplerinin veya onları noter onaylı vekâletname ile temsil eden temsilcilerinin Genel Kurul'a bizzat katılımları veya güvenli elektronik imzalarını kullanarak Elektronik Genel Kurul sistemi ile katılımları sağlanarak, Genel Kurul'a, pay sahipleri arasında eşitsizliğe yol açmayacak şekilde, en az maliyetle ve en kolay usulde katılım kolaylaştırıcı uygulamalar gözetilmiştir.

Genel Kurul toplantısında gündem maddelerinin el kaldırma usulü ile açık oylama yöntemi kullanılmaktadır.

Şirket' in Olağan Genel Kurul toplantısı, Şirket'in toplam 2.040.403.931,00 TL'lik toplam itibari değerinin; toplam itibari değeri 1.159.888.552,39 TL olan, 115.988.855.239 adet pay ile temsil edilerek, %56,84 katılım oranı ile toplanmıştır.

Genel Kurul'a, Yönetim Kurulu Üyeleri, Şirket denetçisi, Genel Sekreter ve Genel Kurul hazırlıklarını yapan personel katılmıştır. Ancak, pay sahipleri dışında menfaat sahipleri ve medyanın katılımı olmamıştır.

Söz konusu toplantının ana gündem maddeleri 2016 Yılı Faaliyet Raporu, Denetçi Raporları ve Finansal Tablolar hakkında bilgilendirme, Yönetim Kurulu Üyeleri'nin ibrası, kâr

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

98

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

dağıtım politikasının onayı, 2016 yılı kârının kullanım ve dağıtım şeklinin belirlenmesi, 2016 yılı bağış ve yardımlarının bilgilendirmesi ile 2017 yılı bağış sınırının belirlenmesi, Yönetim Kurulu Üyeleri'nin Seçimi, Yönetim Kurulu Üyeleri'nin ücretlerinin belirlenmesi, bağlı ortaklığımız Exsa Export Sanayi Mamulleri Satış ve Araştırma A.Ş.'nin Şirketimiz payları ile ilgili geri alım programı hakkında bilgi verilmesi, geri alım programının onaylanması, Denetçi ve Topluluk Denetçisi seçimi, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri'ne, Türk Ticaret Kanunu'nun 395. ve 396. maddelerinde yazılı muameleleri yapabilmeleri için izin verilmesinden oluşmuştur.

Genel Kurul toplantısında, Şirket'in 2016 yılında kamu menfaatine yararlı kurumlara toplam 136.626,80 TL tutarında bağış yaptığı ortakların bilgisine sunulmuş ve 2017 yılında yapılacak bağışların sınırının, ticari kârın %1'i tutarında olması mevcudun oy çokluğu ile kararlaştırılmıştır.

Genel Kurul esnasında pay sahipleri muhalefet şerhi ve öneri bildirme haklarını kullanmışlardır. Genel Kurul muhalefet şerhleri ve ilgili açıklamalar Şirket internet sitesinde pay sahiplerinin ve tüm menfaat sahiplerinin bilgisine sunulmuştur. Genel Kurul tutanakları, KAP'ta da yayınlanmak suretiyle kamuya paylaşılmış ve Şirket internet sitesinde de Genel Kurul'a yönelik her türlü ilan, belge ve doküman pay sahiplerinin ve tüm menfaat sahiplerinin bilgisine sunulmuştur.

Yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerinin, Yönetim Kurulu Üyeleri'nin, idari sorumluluğu bulunan yöneticilerin ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hısımlarının, ortaklık veya bağlı ortaklıkları ile çıkar çatışmasına neden olabilecek önemli bir işlem yapması ve/veya ortaklığın veya bağlı ortaklıklarının işletme konusuna giren ticari iş türünden bir işlemi kendi veya başkası hesabına yapması ya da aynı tür ticari işlemlerle uğraşan bir başka ortaklığa sorumluluğu sınırsız ortak sıfatıyla girmesi durumu söz konusu değildir. Bu kişiler dışında Şirket bilgilerine ulaşma imkanı olan kimselerin kendileri adına Şirket'in faaliyet konusu kapsamında yaptıkları işlem bulunmamaktadır.

2.4 Oy Hakları ve Azınlık Hakları

Şirket'in Esas Sözleşmesi'ne göre Şirket'in imtiyazlı payı bulunmamaktadır ve her bir pay için tek oy hakkı bulunmaktadır.

Yönetim Kurulu'nda azınlık pay sahipleri ve menfaat sahipleri temsil edilmemektedir. Şirket tarafından T.T.K. ve SPK düzenlemelerine uygun olarak azınlık haklarının kullanılmasına önem verilmekte olup, 2017 yılında buna ilişkin eleştiri ya da şikâyet olmamıştır.

Ancak, azınlık hissedarlar başta olmak üzere, tüm hissedarları ve menfaat sahiplerini eşit olarak temsil etmek üzere Yönetim Kurulu'nda üç bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi görev yapmaktadır.

2.5 Kâr Payı Hakkı

Şirket'in 31 Mart 2014 tarihli Olağan Genel Kurul toplantısında onaylanan Kâr Dağıtım Politikası'na göre; temettü, Türk Ticaret Kanunu hükümleri, Sermaye Piyasası Mevzuatı ve diğer ilgili mevzuat ile Şirket Esas Sözleşmesi'nin kâr dağıtımı ile ilgili maddesi çerçevesinde; Şirket'in orta ve uzun vadeli stratejileri ile yatırım ve finansal planları doğrultusunda, ülke ekonomisinin ve sektörün durumu da göz önünde bulundurulmak ve pay sahiplerinin beklentileri ve Şirket'in ihtiyaçları arasındaki denge gözetilmek suretiyle belirlenmiştir.

Genel Kurul'da alınan karar doğrultusunda, dağıtılacak kâr payı miktarının belirlenmesi esası benimsenmiş olmakla beraber; kâr dağıtımında pay sahiplerine dağıtılabilir kârın %20'sini geçmemek üzere çıkarılmış sermayenin %10 oranında nakit ve/veya bedelsiz hisse şeklinde kâr payı dağıtılması esası prensip olarak benimsenmiştir. Bu politikanın uygulaması, Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin orta ve uzun vadeli stratejileri ile ulusal ve küresel ekonomik şartlar doğrultusunda Genel Kurul tarafından belirlenir.

Şirket'te kâr payı avansı dağıtım uygulaması bulunmamaktadır.

Kâr payları, mevcut payların tamamına, bunların ihraç ve iktisap tarihlerine bakılmaksızın eşit olarak, en kısa sürede dağıtılması kabul edilmekle birlikte, belirlenmiş yasal süreler içerisinde Genel Kurul onayını takiben Genel Kurul'un tespit ettiği tarihte pay sahiplerine dağıtılacaktır.

Genel Kurul, net kârın bir kısmını veya tamamını olağanüstü yedek akçeye nakledebilir. Şirket Yönetim Kurulu'nun, Genel Kurul'a kârın dağıtılmamasını teklif etmesi halinde, bu durumun nedenleri ile dağıtılmayan kârın kullanım şekline ilişkin olarak Genel Kurul toplantısında pay sahiplerine bilgi verilir. Aynı şekilde bu bilgilere, faaliyet raporu ve internet sitesinde de yer verilerek kamuoyu ile paylaşılır.

Şirket'in 30 Mart 2017 tarihli Olağan Genel Kurul toplantısında, ilgili kanun ve Esas Sözleşme hükümleri dikkate alınarak;

- 2.040.403.931- TL sermayeyi temsil eden pay sahibi ortaklara %20 (brüt), %17 (net) oranında toplam 408.080.786,20- TL,
- Hacı Ömer Sabancı Vakfı'na nakit brüt 21.615.320,91-TL,
- Kalan miktarın olağanüstü yedek akçe olarak ayrılmasına,
- 2016 yılında satılan iştiraklerden elde edilen kazançlar dolayısıyla Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-e maddesinde yer alan kurumlar vergisi istisnasından faydalanılması için, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tutulan yasal kayıtlarımızdaki Dönem Kârı'nın 3.109.983,7 TL'lik kısmının, Özel Yedek olarak ayrılmasına, nakit kâr payı ödemelerine 3 Nisan 2017 tarihinde başlanmasına karar verilmiştir.

Kâr Dağıtım Politikası faaliyet raporunda ve Yatırımcı İlişkileri internet sitesinde kamuya

duyurulmuştur. Yıllık kâr dağıtım önerisi, Genel Kurul bilgilendirme dokümanında ve Genel Kurul'da ortakların bilgisine sunulmakta ve Yatırımcı İlişkileri internet sitesinde kamuya duyurulmaktadır.

2.6 Payların Devri

Şirket Esas Sözleşmesi'nde pay devrini kısıtlayan bir hüküm yer almamaktadır.

BÖLÜM III - KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK

3.1 Kurumsal İnternet Sitesi ve İçeriği

Şirketin kurumsal internet sitesinin adresi www.sabanci.com olup, Yatırımcı İlişkileri Türkçe sayfalarına ve Yatırımcı İlişkileri İngilizce sayfalarına kurumsal internet sitesinden ulaşılabilir. Şirket'in Yatırımcı İlişkileri internet sitesi, SPK Kurumsal Yönetim Tebliği (II.17.1)'in ekindeki, esas alınacak Kurumsal Yönetim İlkeleri, 2.1 Kurumsal İnternet Sitesi içeriği başlığı çerçevesinde gözden geçirilerek, revize edilmektedir ve bu kapsamda mevzuatın öngördüğü bilgi ve belgelere erişim sağlamaktadır.

Sitede yer alan bazı başlıklar aşağıdaki gibidir:

- Kurumsal kimliğe ilişkin detaylı bilgiler,
- Vizyon ve ana stratejiler,
- Yönetim Kurulu Üyeleri ve üst yönetim hakkında bilgi,
- Şirket'in organizasyonu ve ortaklık yapısı,
- SPK Özel Durum Açıklamaları,
- Şirket Ana Sözleşmesi,
- Ticaret sicil bilgileri,
- Finansal bilgiler,

- Basın açıklamaları,
- Genel Kurul'un toplanma tarihi, gündem, gündem konuları hakkında açıklamalar,
- Genel Kurul toplantı tutanağı ve hazırlan cetveli,
- Kurumsal Yönetim uygulamaları ve uyum raporu,
- Kâr dağıtım politikası, tarihçesi ve sermaye artırımları,
- Bilgilendirme politikası,
- İrtikap ve Rüşvetle Mücadele Politikası.

3.2 Faaliyet Raporu

Şirket Faaliyet Raporu, 28 Ağustos 2012 tarihinde 28395 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik hükümleri, Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği (II - 14.1)'nde yer alan süreler ve Kurumsal Yönetim İlkeleri çerçevesinde hazırlanır ve kamu ile paylaşılır.

Faaliyet raporu, Yönetim Kurulu'nun onayından geçirilmekte ve Yönetim Kurulu finansal tablolar ile birlikte kamuya açıklanmaktadır. Faaliyet raporu, Şirket internet sitesinde de yayımlanmaktadır.

BÖLÜM IV - MENFAAT SAHİPLERİ

4.1 Menfaat Sahiplerinin Bilgilendirilmesi

Şirket, menfaat sahiplerinin bilgilendirilmesi konusunda, 15 Ocak 2015 tarihinde KAP'ta yayımlanan Bilgilendirme Politikası'nı baz alır.

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

100

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Menfaat sahipleri, Şirket hakkındaki gelişmeleri, ilgili mevzuat gereği kamuya yapılan açıklamalar aracılığı ile öğrenmektedir. Kamuya ilişkin bilgilendirmeler gerek yapılan basın toplantıları gerekse de medya aracılığıyla verilen demeçlerle yapılmaktadır. Diğer taraftan Genel Kurul toplantıları ve Şirket'in internet sitesinde detaylı bilgilerin verilmesi, faaliyet raporunun kapsamlı hazırlanması, basın açıklamaları ve şeffaflığı esas alan bilgilendirme politikası gibi uygulamalar yalnızca pay sahiplerinin değil tüm menfaat sahiplerinin bilgilendirilmesini sağlamaktadır.

Şirket çalışanları ayrıca uzmanlık alanlarında ve ilgili oldukları genel konularda yapılan toplantılar, düzenlenen seminerler, eğitimler ve e-posta kanalıyla gönderilen bilgiler vasıtasıyla bilgilendirilmektedir. Çalışanlar için bir portal mevcuttur ve kendilerini ilgilendirecek her türlü bilgi ve belgeye bu portal kanalı ile ulaşmaları sağlanmaktadır.

Şirket internet sitesinde yer alan etik@sabanci.com adresi aracılığıyla menfaat sahiplerinin mevzuata ve Şirket etik kurallarına uygun olmayan işlemlerini Denetim Komitesi'ne iletilmek üzere Denetim Bölümü Başkanlığı'na, Etik Başkanlığı'na sunmaları mümkündür.

Gerekli durumlarda Denetim Komitesi ve/veya Kurumsal Yönetim Komitesi bilgilendirilmektedir.

4.2 Menfaat Sahiplerinin Yönetime Katılımı

Çalışanların yönetime katılımı Şirket içinde yapılan periyodik toplantılar vasıtasıyla (yılda en az iki kere) ve yıllık hedef belirleme ve performans değerlendirilmesi toplantıları ile yapılmaktadır. Ayrıca 360 derece geribildirim mekanizması ile çalışanlar yönetime ve çalışma arkadaşlarına geribildirim vermekte ve sonuçlar çeşitli yönetim toplantılarında ele alınarak gerekli değişimler için aksiyon planları oluşturulmaktadır. Bu yaklaşımlar ile çalışanların Şirket'in etkin yönetimini temin için gerekli katılım ve katkıları sağlanmaktadır. Diğer menfaat sahipleri (tedarikçiler, iş ortakları vb.) için de iletişim kanalları açık tutulmaktadır.

4.3 İnsan Kaynakları Politikası

Şirket'te 2017 yılı içinde ve öncesinde çalışanlardan ayrımcılık konusunda gelen bir şikâyet olmamıştır.

Şirket, hukuk kurallarına ve varsa toplu iş sözleşmesi gibi özel hukuk kurallarına saygılı ve uygun davranır. Çalışanların iş sözleşmelerinin başlamasından sona ermesine kadar geçen süreçte, tüm hak ve alacaklarının korunması ve ödenmesi konusunda gerekli özeni gösterir.

İnsan Kaynakları politikalarına ilişkin detaylı bilgiler sayfa 30'da yer almaktadır.

4.4 Etik Kurallar ve Sosyal Sorumluluk

Şirket iş etiği kuralları oluşturulmuş ve uygulamaya

alınmıştır. İş etiği kuralları kurumsal web sitesinde yayımlanarak kamuya açıklanmıştır. Çalışanların kurallar hakkında bilgilendirilmesi ise kuralların Şirket iç iletişim portalında yayımlanması, basılı kitapçıkların tüm çalışanlara dağıtılması ve bilgilendirme eğitimlerinin gerçekleştirilmesi yoluyla sağlanmaktadır. Ayrıca her yılsonunda, çalışanlar bir e-öğrenme programıyla iş etiği kurallarına ilişkin bilgilerini güncellemekte ve iş etiği kurallarına bağlılıklarını, doldurdıkları "İş Etiği Uygunluk Bildirimi" ile yenilemektedirler.

Sabancı Vakfı'na ilişkin detaylı bilgiler faaliyet raporunun Vakıf bölümünde 84 ve 87. sayfalar arasında bulunmaktadır.

BÖLÜM V - YÖNETİM KURULU

5.1 Yönetim Kurulu'nun Yapısı ve Oluşumu

Şirket'in Yönetim Kurulu yapısı, görevi, yönetim hakkı ve temsil yetkileri gibi usul ve esaslar için Şirket Esas Sözleşmesi'nde yer alan hususlar gözetilmektedir.

Şirket, Genel Kurul tarafından Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümleri çerçevesinde seçilen en az 7 en çok 15 üyeden oluşan bir Yönetim Kurulu tarafından idare ve temsil edilmektedir.

Yönetim Kurulu Üyeleri'nde aranacak asgari niteliklere Esas Sözleşme'de yer verilmemiştir. Ancak, Şirket'in Yönetim Kurulu Üyeleri'nin sahip olması gereken özellikleri SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yer alan ilgili maddeler

ile örtüşmektedir. Yönetim Kurulu Üyeleri'nden üçü, Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkelerine ve Kurumsal Yönetime ilişkin düzenlemelerine göre tespit edilmiş bağımsız üyelerdir. Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeleri'nin bağımsızlık beyanları bulunmaktadır. İlgili faaliyet dönemi itibarıyla bağımsızlığı ortadan kaldıran herhangi bir durum bulunmamaktadır.

Yönetim Kurulu Üyeleri'nin görev süresi en çok üç yıldır ve süresi biten üyenin yeniden seçilmesi caizdir. Bir üyeliğin herhangi bir nedenle boşalması halinde Yönetim Kurulu açılan üyelik için yeni üye seçerek ilk toplantısında Genel Kurul'un onayına sunulmaktadır. Bu üye sefelinin kalan süresini tamamlamaktadır.

Yönetim Kurulu Üyeleri'ne Genel Kurul kararı ile Türk Ticaret Kanunu'nun 395. ve 396. maddeleri doğrultusunda işlem yapma hakkı tanınmıştır.

Yönetim Kurulu Üyeleri 30 Mart 2017 tarihindeki Genel Kurul Kararı ile seçilen mevcut Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri hakkındaki bilgiler ve diğer şirket ve kuruluşlarda aldıkları görevler aşağıda özetlenmiştir:

Güler SABANCI

Başkan (Görevli - İcracı)

Adana'da doğmuş; yükseköğrenimini Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Lastik ve Lastik Takviye Grubu şirketlerinde çeşitli üst düzey görevlerde bulunmuş olan Güler Sabancı, Sabancı Holding Yönetim Kurulu

Başkanı ve Görevli Üyeliği'nin yanı sıra, Sabancı Üniversitesi Kurucu Mütevelli Heyeti Başkanı, Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı ve Sakıp Sabancı Müzesi Yürütme Kurulu Başkanı olarak da görev yapmaktadır.

Erol SABANCI

Başkan Vekili (İcracı)

1938 yılında Kayseri'de doğmuş; yükseköğrenimini İngiltere'de, Manchester College of Commerce'de tamamlamıştır. Evli ve iki çocuk babası olan Erol Sabancı, Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği'nin yanı sıra, 1967 yılından itibaren yönetiminde bulunduğu Akbank'ta Yönetim Kurulu Şeref Başkanı, Yönetim Kurulu Danışmanı ve Üyesi olarak da görev yapmaktadır.

Sevil Sabancı SABANCI

Üye (İcracı olmayan)

1973 yılında İstanbul'da doğdu; yükseköğrenimini Marmara Üniversitesi İngilizce İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Topluluk şirketlerinde çeşitli görevler üstlendikten sonra 1997 yılından bu yana Sabancı Holding Yönetim Kurulu Üyesi olarak görevine devam etmektedir. Ayrıca, Sabancı Üniversitesi Mütevelli Heyeti Üyesi ve Sakıp Sabancı Müzesi Yürütme Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Serra SABANCI

Üye (İcracı olmayan)

1975 yılında Adana'da doğmuş, yükseköğrenimini Portsmouth Üniversitesi ve birincilikle mezun olduğu İstanbul Bilgi Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nde tamamlamıştır. Temsa şirketinde

görev yapmış olan Serra Sabancı, Londra'da Institute of Directors'ta Şirket Satın Alma ve Yönetim Kurulu Üyelikleri ile ilgili eğitim almıştır. Serra Sabancı, halen Sabancı Holding ve çeşitli Topluluk şirketlerinde Yönetim Kurulu Üyesi olarak, Sabancı Vakfı'nda ise Mütevelli Heyeti Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Suzan Sabancı DİNÇER

Üye (İcracı olmayan)

Akbank Yönetim Kurulu Başkanı'dır. Bankacılık kariyerine 1986 yılında başlayan Sabancı Dinçer, Akbank'a Hazinesiden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak katılmıştır. 1997 yılında Hazine ve Uluslararası Bankacılıktan Sorumlu Murahhas Üye olan Sabancı Dinçer, 2001 yılında Değişim Yönetiminden Sorumlu Murahhas Üye görevini üstlenmiştir. Suzan Sabancı Dinçer, Institute of International Finance Yönetim Kurulu Üyesi ve Gelişmekte Olan Ülkeler Danışma Kurulu Üyesi'dir. Sabancı Dinçer ayrıca Harvard Üniversitesi Küresel Danışma Kurulu, Harvard Business School Küresel Liderler Topluluğu, Harvard John F. Kennedy Siyaset Fakültesi Mossavar-Rahmani İş dünyası ve Politika Merkezi Danışma Kurulu üyeliklerini ve Harvard Business School Orta Doğu ve Kuzey Afrika Danışma Kurulu Emeritus Üyeliğini üstlenmektedir. Sabancı Dinçer ayrıca Council on Foreign Relations Uluslararası Danışmanlar Kurulu Üyesi ve Venetian Heritage Inc. Yönetim Kurulu Üyesidir. Suzan Sabancı Dinçer, lisans öğrenimini İngiltere'deki Richmond College'da Finans üzerine yapmıştır. Ayrıca ABD'de Boston Üniversitesi'nden

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

102

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

işletme dalında lisansüstü (MBA) dereceye sahiptir. Sabancı Dinçer, evli ve iki çocuk annesidir.

Mehmet GÖÇMEN

Üye/Görevli Üye (CEO-İcracı)

1957 yılında Bursa'da doğmuş ve yükseköğrenimini 1981 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde, lisansüstü eğitimini ise 1983 yılında Syracuse Üniversitesi Endüstri Mühendisliği bölümünde tamamlamıştır.

Çelik Halat ve Lafarge firmalarında çeşitli görevlerde bulunduktan sonra, 2003-2008 yılları arasında Akçansa'da Genel Müdürlük görevini yürütmüştür. 1 Ağustos 2008 tarihi itibarıyla İnsan Kaynakları Grup Başkanlığı görevine atanan Göçmen, görevini 2011'e kadar sürdürmüştür. 20 Temmuz 2009'da Çimento Grup Başkanlığı görevine atanan Göçmen, 1 Eylül 2014'e kadar bu görevi üstlenmiştir. 16 Haziran 2014 - 30 Mart 2017 arasında Enerji Grup Başkanlığı görevinde bulunan Göçmen, 30 Mart 2017'den bu yana, Sabancı Holding'de CEO ve Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır. Mehmet Göçmen evli ve iki çocuk babasıdır.

Ahmet ERDEM

Üye (Bağımsız)

Ahmet Erdem, İstanbul Teknik Üniversitesi'nden İnşaat Mühendisliği branşında lisans eğitimini aldıktan sonra İstanbul Üniversitesi İşletme Enstitüsünde Mühendislik Yönetimi branşını tamamlamıştır. 1990 yılından itibaren Shell'in

Türkiye, Orta Doğu ve Avrupa'da yürüttüğü faaliyetlerinin üst kademelerinde görev yapmıştır. 2006 yılında Shell ve Turcas ortak girişimi Shell&Turcas Petrol A.Ş.'nin kurulmasında önemli bir rol üstlenmiştir. 2008 ve 2009 yıllarında Shell Kenya Ülke Başkanı olan Erdem, halen Shell Türkiye Ülke Başkanı görevini yürütmektedir. Shell'deki sorumluluklarının yanı sıra Uluslararası Yatırımcılar Derneği'nde(YASED) Yönetim Kurulu Başkanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde (TOBB) Petrol ve Petrol Ürünleri Sanayi Meclisi Başkanlığı, Petrol Sanayi Derneği'nde (PETDER) ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nda (DEİK) Yönetim Kurulu Üyeliğini sürdürmektedir.

Zekeriya YILDIRIM

Üye (Bağımsız)

1944 yılında doğan Zekeriya Yıldırım'ın İÜ İktisat Fakültesi'nden lisans, Vanderbilt Üniversitesi'nden (Nashville, Tennessee) MA dereceleri vardır. Yıldırım Danışmanlık Hizmetleri A.Ş.'nin Yönetim Kurulu Başkanı'dır. TC Merkez Bankası ve Maliye Bakanlığı'nda çalışmıştır. 2008-2010 arasında Doğan Holding Yönetim Kurulu üyeliği yapmıştır. TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanlık Divanı Üyesi'dir. 2012 Mayıs'ında Sabancı Holding Yönetim Kurulu Üyeliği'ne getirilmiştir.

Zekeriya Yıldırım Ada Plant Fidanlık Üretim ve Ticaret A.Ş.'de, Yıldırım Danışmanlık Hizmetleri A.Ş.'de ve Fu Gayrimenkul Yatırım Danışmanlık A.Ş.'de Yönetim Kurulu

Başkanlığı, Yıldırım Fidancılık ve Tarım Ürünleri Sanayi Ticaret Ltd. Şti.'de Şirket Müdürü olarak görev yapmaktadır. Zekeriya Yıldırım ayrıca Tekfen Holding'de Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Nafiz Can PAKER

Üye (Bağımsız)

1942 yılında İstanbul'da doğmuştur. Yüksek tahsilini Berlin Teknik Üniversitesi'nde tamamlamış ve Yıldız Teknik Üniversitesi Makina Mühendisliği branşında doktora derecesi almış, 1973 yılında Columbia Üniversitesi'nde İşletme master'ı yapmıştır. 1971 yılından itibaren Türk Henkel A.Ş.'nin üst yönetim kademelerinde görev yapmış,1984'ten 2004 yılına kadar Türk Henkel Genel Müdürü olarak görev almıştır. 2004 yılında kurucusu olduğu B.O.Y. Consulting'in yöneticiliğini halen sürdürmektedir.

Sabancı Holding Yönetim Kurulu, Sabancı Üniversitesi Mütevelli Heyeti, Dedeman Holding Yönetim Kurulu, Golden Horn Ventures Yönetim Kurulu, TÜSİAD Yönetim Kurulu, TÜSİAD Haysiyet Divanı, İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı Yönetim Kurulu, Robert Kolej Mütevelli Heyeti Üyeliklerinde bulunmuş; Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerini 1997 - 2015 yılları arasında sürdürmüştür.

Halen, Inovent Fikri Mülkiyet Hakları Yönetim Ticaret ve Yatırım A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanlığı, Akbank Yönetim Kurulu Üyeliği, PODEM Kamusal Politika ve Demokrasi Çalışmaları Derneği Kurucu Üyeliğini sürdürmektedir.

5.2 Yönetim Kurulu'nun Faaliyet Esasları

Yönetim Kurulu, görevlerini etkin olarak yerine getirebileceği sıklıkta toplanır, faaliyetlerini şeffaf, hesap verebilir, adil ve sorumlu bir şekilde yürütür, bunu yaparken de Şirket'in uzun vadeli çıkarlarını göz önünde bulundurur.

Yönetim Kurulu Üyeleri, toplantıları yönetmesi için her yıl aralarından bir başkan ve başkan bulunmadığı zaman ona vekâlet edecek bir başkan vekili seçerler. Yönetim Kurulu Başkanı, diğer Yönetim Kurulu Üyeleri ve CEO ile görüşerek Yönetim Kurulu toplantılarının gündemini belirler. Tespit edilen gündem ve gündemde yer alan konuların içerikleri Yönetim Kurulu Üyeleri'ne gerekli inceleme ve çalışmaları yapmalarını teminen Yönetim Kurulu Genel Sekreterliği tarafından bir hafta önceden dosya halinde yazılı olarak iletilmektedir. Yönetim Kurulu toplantılarında gündemde yer alan konular açıkça ve her yönü ile tartışılır. Yönetim Kurulu Başkanı, icracı olmayan üyelerin toplantıya etkin katılımını sağlamak için en iyi gayreti göstermekle yükümlüdür.

Toplantı günleri ve gündem başkan veya başkan vekili tarafından düzenlenir.

Yönetim Kurulu ortaklık işleri gerektirdikçe, başkan veya vekillerin çağrısı üzerine toplanır. Toplantı günü Yönetim Kurulu kararı ile de tespit edilebilir. Üyelerden birisinin isteği üzerine, başkan veya vekili, Yönetim Kurulu'nu toplantıya çağırılmazsa

üyeler de re'sen çağrı yetkisine haiz olurlar.

Yönetim Kurulu'nun yılda en az dört (4) kez toplanması zorunludur.

Üyelerden birisi fiziki toplanma talebinde bulunmadıkça, Yönetim Kurulu kararlarını, içlerinden birisinin belirli bir hususa ilişkin olarak yaptığı öneriye, diğerlerinin yazılı olurları alınmak suretiyle de alabilir.

Yönetim Kurulu toplantı ve karar nisapları Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabidir.

Şirket Yönetim Kurulu, 01.01.2017 - 31.12.2017 tarihleri arasında 6 toplantı yapmıştır. Yönetim Kurulu toplantılarında her üyenin 1 oy hakkı bulunup, konular karara bağlanırken oy birliği aranmış ve Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uyulmuştur. Yönetim Kurulu toplantılarına mazereti olmayan üyelerin fiili katılımı sağlanmıştır. Bu konularda Yönetim Kurulu Üyeleri'nin soruları olmadığı için zapta geçirilmemiştir. 2017 yılında yapılan toplantılarda Yönetim Kurulu Üyeleri tarafından alınan kararlar aleyhinde farklı görüş açıklanmamıştır.

Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri, 2017 yılı içinde Şirket ile işlem yapmamış ve aynı faaliyet konularında rekabet edecek girişimlerde bulunmamıştır.

5.3 Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komitelerin Sayı, Yapı ve Bağımsızlığı

Şirket Esas Sözleşmesi'ne göre, Yönetim Kurulu, görev

ve sorumluluklarını sağlıklı bir biçimde yerine getirmek üzere, yeterli sayıda sair komite ("Komite") oluşturur.

Tebliğ'in 4.5.1 no.'lu maddesinde yer alan "Aday Gösterme Komitesi" ve "Ücret Komitesi" yükümlülükleri, "Kurumsal Yönetim Komitesi" tarafından üstlenilmiş olup, yine Tebliğ'in 4.5.5 no.'lu maddesinde "bir Yönetim Kurulu Üyesi'nin birden fazla komitede yer almaması" tavsiyesine uyulmasına özen gösterilmesine rağmen, komite üyeliğinin gerektirdiği iş uzmanlığı nedeniyle, bir Yönetim Kurulu Üyesi, birden fazla komitede üye olabilmektedir.

Kurumsal Yönetim Komitesi

Kurumsal Yönetim Komitesi, Şirket'in etik değerlerine dayalı, içeriye ve dışarıya karşı sorumlu, riziko bilinçli, kararlarında saydam ve sorumlu, paydaşlarının menfaatini gözetken, sürdürülebilir başarı hedefli bir yönetim sürecinin devamlılığını sürdürmeyi amaçlar.

Komite, Kurumsal Yönetim İlkelerinin SPK ve diğer uluslararası kabul edilmiş Kurumsal Yönetim İlkeleri doğrultusunda belirlenmesi için Şirket Yönetim Kurulu'na önerilerde bulunmakta ve tavsiyeler oluşturmaktadır.

Kurumsal Yönetim Komitesi, SPK'nın "Kurumsal Yönetim İlkeleri" doğrultusunda Şirket Yönetim Kurulu'nca atanan Başkan dahil azami beş Üye ve iki Raportörden oluşur. Kurumsal Yönetim Komitesi Başkanı, Şirket Yönetim Kurulu tarafından bağımsız üyeler arasından atanır.

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

104

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Komite Başkanlığı'nın herhangi bir sebepten dolayı boşalması halinde, boşalmayı izleyen ilk Yönetim Kurulu toplantısında yeni bir Başkan atanıncaya kadar Yönetim Kurulu Başkanı, Komite Üyeleri'nden birini geçici başkan olarak görevlendirir.

Kurumsal Yönetim Komitesi, Şirket'te Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin uygulanmasını temin eder ve uygulanmıyor ise,

Yönetim Kurulu'na iyileştirici tavsiyelerde bulunur. Komite, Yatırımcı İlişkileri Bölümü'nün çalışmalarını gözetir. Yönetim Kurulu ve Üst Düzey Yöneticilerin performans ve ücretlendirme esas ve değerlendirmelerinin yanı sıra, yönetim ve pay sahiplerince önerilen adaylar da dahil olmak üzere, bağımsız üye aday tekliflerini, adayın bağımsızlık ölçütlerini değerlendirerek, Yönetim Kurulu'na sunar.

Bağımsız Yönetim Kurulu Üye Adayı, mevzuat gereği bağımsız olduğuna dair yazılı beyanı, aday gösterildiği esnada, Kurumsal Yönetim Komitesi'ne verir.

Kurumsal Yönetim Komitesi, yılda en az 4 kez toplanır. Komite 2017 yılında 4 kez toplanmıştır.

Şirket Yönetim Kurulu'nun kararı ile Kurumsal Yönetim Komitesi Üyeleri şu şekilde belirlenmiştir:

Adı Soyadı

Görevi

Yönetim Kurulu Üyeliğinin / Görevinin Mahiyeti

Nafiz Can PAKER	Kurumsal Yönetim Komitesi Başkanı	Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi
Serra SABANCI	Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi	İcracı Olmayan Yönetim Kurulu Üyesi
Sevil SABANCI SABANCI	Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi	İcracı Olmayan Yönetim Kurulu Üyesi
Mevlüt AYDEMİR	Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi	Danışman
Levent DEMİRAĞ	Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi	Mali İşler, Muhasebe ve Yatırımcı İlişkileri Bölüm Başkanı

Riskin Erken Saptanması Komitesi

Şirket Yönetim Kurulu'nun 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 378'inci maddesi ile Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkeleri Tebliği hükümleri uyarınca görevli ve yetkili olmak üzere Riskin Erken Saptanması Komitesi kurulmuştur.

Komite, Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek stratejik, operasyonel, finansal, uyum ve sair her türlü riskin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla faaliyet göstermektedir.

Komite'nin hangi üyelerden oluşacağı Şirket'in Yönetim Kurulu tarafından belirlenir ve kamuya açıklanır. Komite Başkanı, Şirket'in Yönetim Kurulu tarafından bağımsız üyeler arasından atanır. Komite'de; Başkan hariç, Şirket Yönetim Kurulu tarafından seçilen azami iki Üye bulunur. Komite üyeleri tercihen icra yetkisi olmayan Yönetim Kurulu Üyeleri arasından seçilir.

Toplantılar, Başkan'ın uygun göreceği yerde, yılda en az altı defa yapılır. Her yıl başında Komite'ye ait yıllık toplantı takvimi, Komite Başkanı tarafından belirlenip tüm üyelere duyurulur.

Komite üyelerinin görev süresi, Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri'nin görev süresiyle paraleldir. Komite, Yönetim Kurulu Üyeleri'nin seçimini takiben, yeniden oluşturulur.

Riskin Erken Saptanması Komitesi 2017 yılında 6 kez toplanmıştır.

Adı Soyadı**Görevi****Yönetim Kurulu Üyeliğinin Mahiyeti**

Zekeriya YILDIRIM	Riskin Erken Saptanması Komitesi Başkanı	Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi
Sevil Sabancı SABANCI	Riskin Erken Saptanması Komitesi Üyesi	İcracı Olmayan Yönetim Kurulu Üyesi
Mevlüt AYDEMİR	Riskin Erken Saptanması Komitesi Üyesi	Danışman

Denetim Komitesi

Denetim Komitesi'nin amacı; Şirket Yönetim Kurulu adına Şirket'in muhasebe sistemi, finansal raporlama, finansal bilgilerin kamuya açıklanması, bağımsız denetim ile iç kontrol sisteminin işleyişinin ve etkinliğinin gözetimini yapmaktır. Denetim Komitesi; faaliyetlerini, görev ve sorumluluk alanıyla ilgili olarak ulaştığı tespit ve önerileri Şirket Yönetim Kurulu'na yazılı olarak sunar.

Denetim Komitesi Başkan ve Üyeleri, Şirket Yönetim Kurulu tarafından Bağımsız Üyeler arasından atanır.

Denetim Komitesi, 2017 yılında 4 toplantı yapmış olup ana gündem maddeleri bağımsız denetim raporunun gözden geçirilmesi, Denetim Başkanlığı sunumlarının incelenmesi şeklindedir.

Şirket Yönetim Kurulu'nun kararı ile Denetim Komitesi Üyeleri şu şekilde belirlenmiştir:

Adı Soyadı**Görevi****Yönetim Kurulu Üyeliğinin Mahiyeti**

Zekeriya YILDIRIM	Denetim Komitesi Başkanı	Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi
Ahmet ERDEM	Denetim Komitesi Üyesi	Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

5.4 Risk Yönetimi ve İç Kontrol Mekanizması

Sabancı Topluluğu'nda, her riskin aynı zamanda fırsatları da beraberinde taşıdığı düşüncesinden hareketle "sürdürülebilir büyüme"nin, risklerin etkin bir biçimde belirlenmesi, ölçülmesi ve yönetilmesi suretiyle sağlanacağı öngörülmektedir. Topluluk, misyonunun önemli bir parçası olan, "paydaşlarına değer yaratmak" için risk yönetimi konusunu önemle ele almaktadır. Bu doğrultuda Sabancı Topluluğu, Türkiye'nin

öncü kurumlarından biri olarak güçlü risk yönetimi altyapısıyla, Kurum genelinde tanımlanmış bir risk yönetimi sistemini uygulamaya devam etmektedir.

Sabancı Topluluğu'nda risk, tehditler kadar fırsatları da içeren bir kavram olarak görülmekte ve bu riskleri en etkin şekilde yönetmek amacıyla, kurumsal risk yönetimi tüm Topluluk şirketlerinde sürekli ve sistematik bir süreç olarak uygulanmaktadır. Risk kültürünün Holding genelinde yaygınlaştırılması

için çalışılmakta, doğru işin doğru miktarda risk alınarak gerçekleştirilmesi için güvence sağlanmaktadır. Topluluk şirketlerinin karşılaştığı riskler Sabancı Holding ve Topluluk şirketleri tarafından belirlenen Ana Risk Göstergeleri (Key Risk Indicators-KRI) ile takip edilmektedir. Bu göstergeler sürekli izlenmekte ve dönemsel olarak raporlanmaktadır. Ana Risk Göstergeleri'nin işaret ettiği risklerin yönetilmesi için gerekli aksiyonlar Sabancı Holding'in koordinasyonunda Topluluk şirketleri tarafından alınmaktadır.

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ UYUM RAPORU

106

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Risk yönetimine verdiği önem sayesinde hissedar değeri yaratmaya 2017 yılında da aralıksız devam eden Sabancı Topluluğu, sürdürülebilir bir büyüme performansı sergilemiştir.

Sabancı Topluluğu, güçlü sermayesi ve etkin yönetim anlayışıyla 2018 yılında da faaliyet gösterdiği tüm iş kollarındaki olası riskleri yönetecektir.

Aynı şekilde İç Kontrol Mekanizması, Şirket'in kurulduğu günden beri mevcuttur. İç Kontrol Mekanizması, Denetim Komitesi'nin ihdası ile beraber etkin bir şekilde Yönetim Kurulu tarafından kendilerine verilen görevleri, mevcut Denetim Komitesi İç Tüzüğü çerçevesinde yerine getirmektedir.

5.5 Şirket'in Stratejik Hedefleri

Şirket Yönetim Kurulu, vizyon ve misyonunu belirleyerek bunu Faaliyet Raporu'nda yazılı bir şekilde ve aynı zamanda www.sabanci.com adresinde internet sitesinde kamuya açıklamıştır ve Şirket'in uzun vadeli stratejileri de bu temeller üzerine inşa edilir.

Yönetim Kurulu, CEO ve Grup Başkanları ile birlikte tartışarak üç yıllık stratejik hedefleri belirler ve her yıl günceller. Hedeflere ulaşıp ulaşılmadığı her ay sonu alınan yönetici raporları ile takip edilir. Şirket'in hedeflerine ulaşp ulaşmadığı, sene sonu yapılan performans değerlendirmesinde baz oluşturur.

5.6 Mali Haklar

Şirket Yönetim Kurulu Üyeleri'ne tanınan her türlü hak, menfaat ve ücretin şekil ve şartları Esas Sözleşme'de tanımlanmıştır. Yönetim Kurulu Üyeleri'ne Genel Kurul, Yönetim Kurulu Başkanı ve Üyeleri'ne yapılacak ödemeyi ve huzur hakkını belirlemektedir. Finansal tablo dipnotlarımızda üst düzey yöneticilere yapılan ödemeler kamuya açıklanmaktadır.

2017 yılı içinde Şirket; hiçbir Yönetim Kurulu Üyesi'ne borç vermemiş, kredi kullandırmamış, verilmiş olan borçların ve kredilerin süresini uzatmamış, şartlarını iyileştirmemiş; üçüncü bir kişi aracılığıyla şahsi kredi adı altında kredi kullandırmamış veya lehine kefaletler gibi teminatlar vermemiştir.

KÂR DAĞITIM TABLOSU

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş. 2017 YILI KÂR DAĞITIM TABLOSU (TL)

107

F
A
A
L
İ
Y
E
T
R
A
P
O
R
U
2
0
1
7

1.	Ödenmiş / Çıkarılmış Sermaye	2.040.403.931,00	
2.	Genel Kanuni Yedek Akçe (Yasal Kayıtlara Göre)	408.080.786,20	
	Esas Sözleşme Uyarınca Net Kârdan %5 Genel Kanuni Yedek Akçe ayrılır. Ödenmiş sermayenin %5'i tutarında Birinci Kâr Payı ayrılır.		
	Yukarıdaki indirimler yapıldıktan sonra Kalanın %3'ü Hacı Ömer Sabancı Vakfına Ayrılır.		
		SPK'ya Göre	Yasal Kayıtlara Göre
3.	Dönem Kârı	9.221.496.478,67	1.049.733.230,48
4.	Ödenecek Vergiler (-)	1.783.597.930,82	34.316.567,76
5.	Net Dönem Kârı (=)	3.481.086.334,17	1.015.416.662,72
6.	Geçmiş Yıllar Zararları (-)	0,00	0,00
7.	Genel Kanuni Yedek Akçe (-)	0,00	0,00
8.	NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI	3.481.086.334,17	1.015.416.662,72
9.	Yıl İçinde Yapılan Bağışlar (+)	892.075,00	
10.	BAĞIŞLAR EKLENMİŞ NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI	3.481.978.409,17	
11.	Ortaklara Birinci Kâr Payı	102.020.196,55	
	- Nakit	102.020.196,55	
	- Bedelsiz	0,00	
	- Toplam	102.020.196,55	
12.	İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine Dağıtılan Kâr Payı		
13.	Dağıtılan Diğer Kâr Payı	27.401.893,99	
	- Yönetim Kurulu Üyelerine		
	- Çalışanlara		
	- Pay Sahibi Dışındaki Kişilere	27.401.893,99	
14.	İntifa Senedi Sahiplerine Dağıtılan Kâr Payı	0,00	
15.	Ortaklara İkinci Kâr Payı	510.100.982,75	
16.	Genel Kanuni Yedek Akçe	0,00	
17.	Statü Yedekleri	0,00	0,00
18.	Özel Yedekler (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-e Maddesi Uyarınca Fona Alınan Tutar)	0,00	0,00
19.	OLAĞANÜSTÜ YEDEK	2.841.563.260,88	375.893.589,43
20.	Dağıtılması Öngörülen Diğer Kaynaklar	0,00	0,00
	- Geçmiş Yıl Kârı	0,00	0,00
	- Olağanüstü Yedekler	0,00	0,00
	- Kanun ve Esas Sözleşme Uyarınca Dağıtılabilir Diğer Yedekler	0,00	0,00

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş. 2017 YILI KÂR PAYI ORANLARI TABLOSU

	TOPLAM DAĞITILAN KÂR PAYI	TOPLAM DAĞITILAN KÂR PAYI / NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI	1 TL NOMİNAL DEĞERLİ PAYA İSABET EDEN KÂR PAYI		
	NAKİT (TL)	BEDELSİZ (TL)	ORANI (%)	TUTARI (TL)	ORAN (%)
BRÜT	612.121.179,30	-	17,5842	0,300	30,00
NET (*)	520.303.002,41	-	14,9466	0,255	25,50

(*) Net hesaplama, %15 oranında gelir vergisi stopajı olacağı varsayımı ile yapılmıştır.

BİLANÇO DÖNEMİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

108

S
A
B
A
N
C
İ

H
O
L
D
İ
N
G

Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu tarafından Grup'un iş ortaklıklarından Aksigorta nezdinde yapılan 2009, 2010, 2011 ve 2012 yıllarına ait sovtaj işlemlerinde sigorta muamelelerine ilişkin vergi incelemesi neticesinde düzenlenen vergi aslı ve cezalarına karşı Büyük Mükellefler Vergi Dairesi ile 15 Şubat 2018 tarihinde uzlaşma görüşmesi yapılmıştır. İlgili dönem vergi cezalarına ilişkin Büyük Mükellefler Vergi Dairesi ile uzlaşma konusunda anlaşma sağlanamamıştır. Vergi aslı ve cezalarına ilişkin olarak bu aşamada herhangi bir ödeme yapılmayacak olup Aksigorta'nın yasal hakları dairesinde hukuki işlemlere başlanacaktır.

22 Şubat 2018 tarihinde Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. Yönetim Kurulu tarafından gerçekleştirilen toplantıda Kâr Dağıtım Politikasının, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Mevzuatı ve esas sözleşme hükümleri dikkate alınarak hesaplanan dağıtılabilir dönem kârının %5'inden az olmamak üzere dağıtılabilir dönem kârının %20'sine kadar nakit ve/veya bedelsiz hisse şeklinde değiştirilmesine, 2018 yılında yapılacak Olağan Genel Kurul'da ortakların onayına sunulmasına karar verilmiştir.

Enerjisa Enerji halka arzı 8 Şubat 2018 tarihinde, Türkiye'de özel sektör tarafından gerçekleştirilen TL bazında en büyük halka arz olarak tamamlanmıştır.

Banka'nın takipteki kredi alacakları portföyünün 774 milyon TL (tam TL tutardır) anapara bakiyesi tutarındaki kısmı, toplam 36 milyon TL (tam TL tutardır) bedel karşılığında Güven Varlık Yönetimi A.Ş., Efes Varlık Yönetim A.Ş., ve Hayat Varlık Yönetimi A.Ş.'nden oluşan 3 firmaya satılmıştır.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa'nın %100 iştiraki konumunda olan ve Amerika'da mukim Kordsa Inc., ticari havacılık sektörüne ileri kompozit malzemeler sağlayan "Fabric Development, Inc." ve "Textile Products, Inc." unvanlı tamamı Piyush A.Shah ve Abantika P.Shah'a ait iki ayrı şahıs şirketinin Türkiye ve Amerika'daki yasal tüm onayların alınması ve şartların sağlanması kaydı ile yaklaşık 100.000.000 (yüzmilyon) tam Amerikan Doları karşılığında satın alınmasına ve kapanış işlemlerinin onayların tamamlanması sonrası gerçekleştirilmesine karar vermiştir. Söz konusu nihai satın alma bedeli, Amerika'da rekabet hukuku ve yabancı yatırımlar komitesi tarafından verilecek onaylara ilişkin kapanış koşullarının gerçekleşmesini takiben kesinleşecektir.

YILLIK FAALİYET RAPORUNA DAİR BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

YÖNETİM KURULUNUN YILLIK FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. Genel Kurulu'na

1. Görüş

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 1 Ocak-31 Aralık 2017 hesap dönemine ilişkin yıllık faaliyet raporunu denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler ile Yönetim Kurulu'nun Grup'un durumu hakkında denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdellemeler, tüm önemli yönleriyle, denetlenen tam set konsolide finansal tablolarla ve bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bilgilerle tutarlıdır ve gerçeği yansıtmaktadır.

2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KKGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartlarının bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun Bağımsız Denetçinin Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KKGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar ("Etik Kurallar") ve bağımsız denetimle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3. Tam Set Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Denetçi Görüşümüz

Grup'un 1 Ocak-31 Aralık 2017 hesap dönemine ilişkin tam set konsolide finansal tabloları hakkında 23 Şubat 2018 tarihli denetçi raporumuzda olumlu görüş bildirmiş bulunuyoruz.

4. Yönetim Kurulu'nun Yıllık Faaliyet Raporuna İlişkin Sorumluluğu

Grup yönetimi, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 514. ve 516. Maddelerine ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") II-14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine göre yıllık faaliyet raporuyla ilgili olarak aşağıdakilerden sorumludur:

- Yıllık faaliyet raporunu bilanço gününü izleyen ilk üç ay içinde hazırlar ve genel kurula sunar.
- Yıllık faaliyet raporunu; Grup'un o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmak şeklinde hazırlar. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir. Raporda ayrıca, Grup'un gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunur. Bu konulara ilişkin yönetim kurulunun değerlendirmesi de raporda yer alır.

YILLIK FAALİYET RAPORUNA DAİR BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

110

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

c) Faaliyet raporu ayrıca aşağıdaki hususları da içerir:

- Faaliyet yılının sona ermesinden sonra şirkette meydana gelen ve özel önem taşıyan olaylar,
- Şirketin araştırma ve geliştirme çalışmaları,
- Yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilere ödenen ücret, prim, ikramiye gibi mali menfaatler, ödenekler, yolculuk, konaklama ve temsil giderleri, ayni ve nakdî imkânlar, sigortalar ve benzeri teminatlar.

Yönetim kurulu, faaliyet raporunu hazırlarken Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın ve ilgili kurumların yaptığı ikincil mevzuat düzenlemelerini de dikkate alır.

5. Bağımsız Denetçinin Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumluluğu

Amacımız, TTK ve Tebliğ hükümleri çerçevesinde yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler ile Yönetim Kurulu'nun denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemelerin, Grup'un denetlenen konsolide finansal tablolarıyla ve bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bilgilerle tutarlı olup olmadığı ve gerçeği yansıtmayı yansıtmadığı hakkında görüş vermek ve bu görüşümüzü içeren bir rapor düzenlemektir.

Yaptığımız bağımsız denetim, BDS'lere uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar, etik hükümlere uygunluk sağlanması ile bağımsız denetimin, faaliyet raporunda yer alan finansal bilgiler ve Yönetim Kurulu'nun denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemelerin konsolide finansal tablolarla ve denetim sırasında elde edilen bilgilerle tutarlı olup olmadığına ve gerçeği yansıtmayı yansıtmadığına dair makul güvence elde etmek üzere planlanarak yürütülmesini gerektirir.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Burak Özpoyraz, SMMM

Sorumlu Denetçi

İstanbul, 23 Şubat 2018

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK – 31 ARALIK 2017
HESAP DÖNEMİNE AİT
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR
VE BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. Genel Kurulu'na

A. Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

1. Görüş

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin ("Holding") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2017 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kâr veya zarar ve konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar Grup'un 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını Türkiye Muhasebe Standartları'na ("TMS") uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun "Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları" bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar ("Etik Kurallar") ile Konsolide finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3. Dikkat Çekilen Husus

Bağlı Ortaklıklar; Holding ve Bağlı Ortaklıkları'nın sahip oldukları hisselerle ait oy hakları ile Sabancı Ailesi Üyeleri ve sadece bu aile üyeleri tarafından kontrol edilen şirketlere ait hisselerin oy haklarının birlikte etkin bir şekilde kullanılması sonucu, mali ve işletme politikalarını Holding'in kontrol etme gücüne sahip olduğu şirketleri ifade eder. Sabancı Ailesi Üyeleri, Holding'e sahip oldukları şirketlerdeki oy haklarını vermek suretiyle kontrol etme yetkisi tanımaktadır. İlişikteki konsolide finansal tablolarda, Sabancı Ailesi Üyeleri'nin sahip olduğu hisselerle düşen paylar, kontrol gücü olmayan paylar olarak gösterilmiştir. Ancak bu husus görüşümüzü etkilememektedir.

4. Kilit Denetim Konuları

Kilit denetim konuları, mesleki muhakememize göre cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konulardır. Kilit denetim konuları, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların bağımsız denetimi çerçevesinde ve konsolide finansal tablolara ilişkin görüşümüzün oluşturulmasında ele alınmış olup, bu konular hakkında ayrı bir görüş bildirmiyoruz.

Kilit denetim konuları

Konunun denetimde nasıl ele alındığı

Kredi ve alacakların değer düşüklüğü (Dipnot 30)

Grup'un 31 Aralık 2017 tarihli konsolide finansal tablolarında aktifinde önemli bir paya sahip olan toplam 212 milyar TL kredi ve alacaklar ve bunlara ilişkin ayrılmış olan toplam 7 milyar TL tutarında değer düşüklüğü karşılığı bulunmaktadır.

Denetimimiz esnasında bu alana odaklanmamızın nedeni; mevcut olan kredi ve alacakların büyüklüğü ve bunlara ilişkin değer düşüş karşılıklarının belirlenmesinin önemidir. Kredilerin temerrüt halinin doğru ve zamanında belirlenmesi, model bazlı değer düşüklüğü hesaplamaları için kullanılan metodolojiler, gelecekteki nakit akışları için yapılan tahminler ve teminatların değerlemesi ile yönetim tarafından yapılan diğer yargı ve tahminler bilançoda taşınan değer düşüş karşılık tutarını önemli derecede etkileyeceğinden, söz konusu alan tarafımızca kilit denetim konusu olarak ele alınmıştır.

Bu çerçevede gerçekleştirdiğimiz denetim çalışmaları dahilinde krediler ve alacakların değer düşüklüğü hesaplamalarının doğru olarak yapılmasına ilişkin önemli gördüğümüz Grup'un uygulamakta olduğu kontrollerin tasarım ve faaliyet etkinliklerini değerlendirdik ve test ettik. Gerçekleştirmiş olduğumuz denetim dahilinde, kredilerin değer düşüklüğüne uğrayıp uğramadığının tespiti ve alacağın değer düşüklüğü karşılığının zamanında ve doğru olarak tesis edilip edilmediğini saptamak için kredi ve alacaklardan seçtiğimiz bir örneklem kümesini test ederek kredi inceleme süreci gerçekleştirdik. Bireysel olarak değer düşüklüğüne uğramış olan krediler içerisinde seçtiğimiz örneklem kümesi için bireysel kredi değer düşüklüğü hesaplamasında kullanılan nakit akışlarını ve ilgili varsayım ile tahminleri inceledik. Toplu olarak değer düşüklüğü testine tabi tutularak değer düşüklüğünün bir model dahilinde hesaplandığı durumlarda, portföy değer düşüklüğü hesaplaması için yönetim tarafından uygulanan metodolojiyi anlayarak, kullanılan modellerin, ilgili parametreler ve varsayımlarda değişiklik yapıldığı durumların sebepleri de dahil olmak üzere uygunluğunu değerlendirdik. Banka yönetimi ile yapılan görüşmeler çerçevesinde değer düşüklüğü hesaplamalarına baz teşkil eden temel varsayım ve diğer yargıların makul olup olmadığını değerlendirdik.

Kilit denetim konuları

Konunun denetimde nasıl ele alındığı

Emekli Sandığı Yükümlülüklerinin Değerlemesi (Dipnot 2.3.19)

Banka'nın Tekaüt Sandığı Vakfı ("Sandık") 506 Sayılı Kanunun Geçici 20. maddesi çerçevesinde kurulmuş bir sandık olup SGK'ya devredilecek sandıklar kapsamına girmektedir. Devir tarihini belirlemede Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Sandığın toplam yükümlülükleri, devredilecek faydalar ve Sandığın sorumluluğunda kalacak ilave faydalar için ayrı ayrı yöntem ve varsayımlar kullanılarak hesaplanmaktadır. Emekli Sandığı yükümlülüklerinin değerlemeleri uygun varsayımların seçiminde, önemli yargı ve teknik uzmanlık gerektirir. Banka yönetimi söz konusu değerlemelerin yapılması amacıyla harici bir aktüerya firmasının hizmetlerinden faydalanmaktadır. Denetimimiz esnasında bu alana odaklanmamızın nedeni; emekli sandığı yükümlülük hesaplamalarında kullanılan devir edilebilir sosyal faydalar, iskonto oranları, maaş artışları, demografik beklentiler gibi ekonomik ve aktüeryal varsayımların önemi ve bu varsayımlardaki olası farklılaşmaların emekli sandığı yükümlülüğü üzerinde önemli etkilere neden olmasıdır.

Gerçekleştirdiğimiz denetim çalışmaları dahilinde, Emekli Sandığı yükümlülüklerinin hesaplamalarında kullanılan ve Banka yönetimi tarafından harici aktüerya firmasına sağlanan, çalışan verilerinin doğruluğunu bir örneklem kümesi seçerek test ettik. Ayrıca Emekli Sandığı bilançosunda yer alan varlıkların fiili mevcudiyeti ve değerlerini doğruladık.

Harici aktüerler tarafından yükümlülüğün hesaplanmasında kullanılan varsayım ve değerlemelerin makul olup olmadığını aktüer uzmanlarımız vasıtasıyla değerlendirdik.

5. Diğer Husus

Grup'un 1 Ocak - 31 Aralık 2016 hesap dönemine ait konsolide finansal tablolarının denetimi başka bir bağımsız denetim firması tarafından yapılmış, söz konusu bağımsız denetim firması tarafından hazırlanan 23 Şubat 2017 tarihli bağımsız denetim raporunda olumlu görüş verilmiştir.

6. Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Grup yönetimi; konsolide finansal tabloların TMS'lere uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Konsolide Finansal tabloları hazırlarken yönetim; Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Grup'u tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirmeye niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Grup'un finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

7. Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu konsolide tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

BDS'lere uygun olarak yürütülen bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve meslekî şüphecilikimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Konsolide Finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı “önemli yanlışlık” riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.
- Grup’un iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.
- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ile yapılan muhasebe tahminleri ile ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.
- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak Grup’un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasının kullanılmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız hâlinde, raporumuzda, finansal tablolardaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Grup’un sürekliliğini sona erdirebilir.
- Konsolide Finansal tabloların açıklamaları dâhil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların, temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.
- Konsolide Finansal tablolar hakkında görüş vermek amacıyla, Grup içerisindeki işletmelere veya faaliyet bölümlerine ilişkin finansal bilgiler hakkında yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Grup denetiminin yönlendirilmesinden, gözetiminden ve yürütülmesinden sorumluyuz. Verdiğimiz denetim görüşünden de tek başımıza sorumluyuz.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

Bağımsızlığa ilişkin etik hükümlere uygunluk sağladığımızı üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmiş bulunmaktayız. Ayrıca bağımsızlık üzerinde etkisi olduğu düşünülebilecek tüm ilişkiler ve diğer hususlar ile varsa, ilgili önlemleri üst yönetimden sorumlu olanlara iletmış bulunmaktayız.

Üst yönetimden sorumlu olanlara bildirilen konular arasından, cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konuları yani kilit denetim konularını belirlemekteyiz. Mevzuatın konunun kamuya açıklanmasına izin vermediği durumlarda veya konuyu kamuya açıklamanın doğuracağı olumsuz sonuçların, kamuya açıklamanın doğuracağı kamu yararını aşacağına makul şekilde beklendiği oldukça istisnai durumlarda, ilgili hususun bağımsız denetçi raporumuzda bildirilmemesine karar verebiliriz.

B. Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülükler

1. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Şirket'in 1 Ocak - 31 Aralık 2017 hesap döneminde defter tutma düzeninin, kanun ile şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.
2. TTK'nın 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve istenen belgeleri vermiştir.
3. TTK'nın 398. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca düzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 23 Şubat 2018 tarihinde Şirket'in Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Burak Özpoyraz, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 23 Şubat 2018

İÇİNDEKİLER**KONSOLİDE BİLANÇOLAR****SAYFA****118-119****KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR TABLOLARI****120****KONSOLİDE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOLARI****121****KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOLARI****122****KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOLARI****123****KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI DİPNOTLAR****124-223**

DİPNOT 1	GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU	124-126
DİPNOT 2	KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR	127-150
DİPNOT 3	İŞLETME BİRLEŞMELERİ VE ALIMLAR	150
DİPNOT 4	BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA	150-163
DİPNOT 5	NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	163
DİPNOT 6	FİNANSAL YATIRIMLAR	164-167
DİPNOT 7	FİNANSAL BORÇLAR	167-171
DİPNOT 8	TİCARİ ALACAK VE BORÇLAR	171-172
DİPNOT 9	DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR	172
DİPNOT 10	STOKLAR	173
DİPNOT 11	PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER VE ERTELENMİŞ GELİRLER	173
DİPNOT 12	ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE DEĞERLENEN YATIRIMLAR	174-176
DİPNOT 13	YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER	177
DİPNOT 14	MADDİ DURAN VARLIKLAR	178
DİPNOT 15	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	179
DİPNOT 16	ŞEREFİYE	179
DİPNOT 17	KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	180-183
DİPNOT 18	TAAHHÜTLER	184-187
DİPNOT 19	ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR	188-189
DİPNOT 20	DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	189
DİPNOT 21	ÖZKAYNAKLAR	190-191
DİPNOT 22	SATIŞ AMAÇLI SINIFLANDIRILAN VARLIKLAR VE DURDURULAN FAALİYETLER	191-192
DİPNOT 23	HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ	192
DİPNOT 24	NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER	193-194
DİPNOT 25	ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİR VE GİDERLER	194
DİPNOT 26	YATIRIM FAALİYETLERİNDEN GELİR VE GİDERLER	195
DİPNOT 27	FİNANSAL GELİRLER/GİDERLER	195
DİPNOT 28	VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	196-200
DİPNOT 29	TÜREV ARAÇLAR	200-201
DİPNOT 30	FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR	201-204
DİPNOT 31	FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR	204-205
DİPNOT 32	PAY BAŞINA KAZANÇ	205
DİPNOT 33	İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI	206
DİPNOT 34	FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ	206-219
DİPNOT 35	FİNANSAL ARAÇLAR	219-222
DİPNOT 36	RAPORLAMA DÖNEMİNDEN SONRAKİ OLAYLAR	223

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 VE 2016 TARİHLİ KONSOLİDE BİLANÇOLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

118

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2017	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2016
VARLIKLAR			
Dönen Varlıklar		163.547.705	145.478.662
Nakit ve Nakit Benzerleri	5	14.519.064	12.596.627
Finansal Yatırımlar		8.832.334	3.835.458
- Alım Satım Amaçlı	6.a	39.890	63.921
- Satılmaya Hazır	6.b	4.190.446	3.050.872
- Vadeye Kadar Elde Tutulacak	6.c	4.593.808	684.900
- Vadeli Mevduatlar	6.d	8.190	35.765
Ticari Alacaklar	8	1.881.888	1.440.602
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar	30	97.520.756	87.848.505
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Hesabı		33.055.479	33.171.783
Diğer Alacaklar	9	2.464.026	1.138.432
Türev Araçlar	29	1.812.017	2.361.989
Stoklar	10	2.312.094	1.995.221
Peşin Ödenmiş Giderler	11	749.214	486.716
Cari Dönem Vergisiyle İlgili Varlıklar		9.093	4.678
Diğer Dönen Varlıklar	20	370.559	576.871
		163.526.524	145.456.882
Satış Amaçlı Sınıflandırılan Varlıklar	22	21.181	21.780
Duran Varlıklar		190.587.046	162.789.177
Finansal Yatırımlar		52.944.726	49.063.092
- Satılmaya Hazır	6.b	38.655.381	31.771.008
- Vadeye Kadar Elde Tutulacak	6.c	14.289.345	17.292.084
Ticari Alacaklar	8	121.678	110.032
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar	30	114.186.246	92.734.698
Diğer Alacaklar	9	998.184	884.996
Türev Araçlar	29	7.698.970	6.108.582
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımlar	12	6.439.214	6.101.005
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	23	282.506	278.476
Maddi Duran Varlıklar	14	5.529.745	4.964.509
Maddi Olmayan Duran Varlıklar		1.690.195	1.687.584
- Şerefiye	16	873.097	1.014.815
- Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	15	817.098	672.769
Peşin Ödenmiş Giderler	11	23.098	129.067
Ertelenmiş Vergi Varlıkları	28	552.671	635.401
Diğer Duran Varlıklar	20	119.813	91.735
TOPLAM VARLIKLAR		354.134.751	308.267.839

Bu konsolide finansal tablolar yayımlanmak üzere Yönetim Kurulu'nun 23 Şubat 2018 tarihli toplantısında onaylanmış ve Yönetim Kurulu adına, Yönetim Kurulu Üyesi ve CEO Mehmet Göçmen ile Finans Grup Başkanı Barış Oran tarafından imzalanmıştır. Genel Kurul'un konsolide finansal tabloları değiştirme yetkisi bulunmaktadır.

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 VE 2016 TARİHLİ

KONSOLİDE BİLANÇOLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2017	Bağımsız Denetimden Geçmiş 31 Aralık 2016
YÜKÜMLÜLÜKLER			
Kısa Vadeli Yükümlülükler		247.467.413	211.488.434
Kısa Vadeli Borçlanmalar	7	13.917.173	8.838.741
Uzun Vadeli Borçlanmaların Kısa Vadeli Kısımları	7	16.018.279	13.620.874
Ticari Borçlar	8	2.882.349	2.490.488
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar	31	204.692.399	176.618.716
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	19	75.997	63.177
Diğer Borçlar	9	5.401.108	4.725.183
Türev Araçlar	29	2.138.123	2.734.964
Ertelenmiş Gelirler	11	217.393	149.461
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	28	802.451	347.607
Kısa Vadeli Karşılıklar		651.217	699.107
- Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Kısa Vadeli Karşılıklar	19	318.279	287.751
- Diğer Kısa Vadeli Karşılıklar	17	332.938	411.356
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	20	665.662	1.188.398
		247.462.151	211.476.716
Satış Amacıyla Elde Tutulan Varlıklara İlişkin Yükümlülükler	22	5.262	11.718
Uzun Vadeli Yükümlülükler		54.669.399	51.972.062
Uzun Vadeli Borçlanmalar	7	25.322.315	26.458.459
Ticari Borçlar	8	-	29
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar	31	23.664.909	22.096.811
Diğer Borçlar	9	1.541.534	829.968
Türev Araçlar	29	3.375.454	1.981.853
Ertelenmiş Gelirler	11	143.793	120.273
Uzun Vadeli Karşılıklar		416.977	327.449
- Çalışanlara Sağlanan Faydalara İlişkin Uzun Vadeli Karşılıklar	19	412.364	323.210
- Diğer Uzun Vadeli Karşılıklar	17	4.613	4.239
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	28	149.352	139.150
Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler	20	55.065	18.070
ÖZKAYNAKLAR		51.997.939	44.807.343
Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar	21	26.591.788	23.146.297
Ödenmiş Sermaye	21	2.040.404	2.040.404
Sermaye Düzeltme Farkları		3.426.761	3.426.761
Paylara İlişkin Primler	21	22.237	22.237
Geri Alınmış Paylar (-)	21	(190.470)	(190.470)
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak			
Birikmiş Kar ya da Zarar		(76.380)	(59.814)
- Tanımlanmış Fayda Planları Yeniden Ölçüm Kazançları/(Kayıpları)		(76.380)	(59.814)
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Kar ya da Zarar		64.615	(268.550)
- Yabancı Para Çevrim Farkları	21	724.660	499.438
- Riskten Korunma Kazanç/Kayıpları	21	(349.708)	(323.312)
- Yeniden Değerleme ve Sınıflandırma Kazançları/(Kayıpları)	21	(310.337)	(444.676)
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	21	1.032.916	929.750
Geçmiş Yıllar Karları		16.790.619	14.585.848
Net Dönem Karı		3.481.086	2.660.131
Kontrol Gücü Olmayan Paylar		25.406.151	21.661.046
TOPLAM KAYNAKLAR		354.134.751	308.267.839

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK - 31 ARALIK 2017 VE 2016 DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE KAR VEYA ZARAR TABLOLARI

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

120

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem 1 Ocak - 31 Aralık 2017	Bağımsız Denetimden Geçmiş Önceki Dönem 1 Ocak - 31 Aralık 2016
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER			
Hasılat (net)	4,23	13.839.851	12.362.180
Satışların Maliyeti (-)	4,23	(10.943.850)	(9.778.272)
Ticari Faaliyetlerden Brüt Kar		2.896.001	2.583.908
Faiz, Prim, Komisyon ve Diğer Gelirler	4	27.296.414	22.623.872
Faiz, Prim, Komisyon ve Diğer Giderler (-)		(14.663.543)	(12.198.054)
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Brüt Kar		12.632.871	10.425.818
BRÜT KAR		15.528.872	13.009.726
Genel Yönetim Giderleri (-)	24	(5.334.974)	(4.931.039)
Pazarlama Giderleri (-)	24	(1.745.064)	(1.718.201)
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	24	(7853)	(5.756)
Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	25	1.328.631	931.666
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler (-)	25	(765.417)	(864.195)
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Karlarından Paylar	12	576.380	649.113
FAALİYET KARI		9.580.575	7.071.314
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	26	110.729	86.203
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler (-)	26	(17.653)	(4.356)
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ			
FAALİYET KARI		9.673.651	7.153.161
Finansman Gelirleri	27	141.096	48.601
Finansman Giderleri (-)	27	(596.754)	(371.658)
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER			
VERGİ ÖNCESİ KARI		9.217.993	6.830.104
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Gideri			
Dönem Vergi Gideri		(1.793.988)	(1.215.115)
Ertelenmiş Vergi Geliri /(Gideri)	28	10.390	(58.491)
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLERDEN			
DÖNEM KARI		7.434.395	5.556.498
DURDURULAN FAALİYETLER			
Durdurulan Faaliyetler Vergi Sonrası			
Dönem Karı	22	3.503	(9.352)
DÖNEM KARI		7.437.898	5.547.146
DÖNEM KARININ DAĞILIMI			
- Kontrol Gücü Olmayan Paylar		3.956.812	2.887.015
- Ana Ortaklık Payları		3.481.086	2.660.131
Pay başına kazanç			
- bin adet adi hisse senedi (TL)	33	17,06	13,04
Pay başına sürdürülen faaliyetlerden kazanç			
- bin adet adi hisse senedi (TL)	33	17,04	13,08

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK - 31 ARALIK 2017 VE 2016 HESAP DÖNEMLERİNE AİT KONSOLİDE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOLARI

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş Cari Dönem 1 Ocak - 31 Aralık 2017	Bağımsız Denetimden Geçmiş Önceki Dönem 1 Ocak - 31 Aralık 2016
DÖNEM KARI		7.437.898	5.547.146
Diğer Kapsamlı Gelir/(Gider):			
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacaklar		(43.822)	(17.597)
Aktüeryal (kayıp)/kazanç, vergi sonrası	28	(47.749)	(14.681)
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların gider kapsamı gelir/(giderlerindeki) paylar, vergi sonrası	28	3.927	(2.916)
Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacaklar		786.527	292.968
Satılmaya hazır finansal varlıkların net gerçekleşmemiş piyasa (kayıp)/kazançları, vergi sonrası	28	384.853	(52.994)
Satılmaya hazır finansal varlıkların gelir tablosuna transfer edilen (kayıp)/kazançları, vergi sonrası	28	(26.243)	39.774
Satılmaya hazır finansal varlıkların vadeye kadar elde tutulacak varlıklara transferi sebebiyle gelir tablosuna dahil edilen net kazanç ve (kayıp), vergi sonrası	28	(4.241)	(16.175)
Yabancı para çevrim farklarındaki değişim	28	539.555	499.113
Nakit akışı riskinden korunma araçları, vergi sonrası	28	51.132	92.476
Yurtdışındaki net yatırım riskinden korunma amaçlı türev finansal varlıklara ilişkin kar/(zarar), vergi sonrası	28	(201.629)	(140.160)
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamı gelir/(giderlerinden) paylar, vergi sonrası		43.100	(129.066)
DİĞER KAPSAMLI GELİR/(GİDER) (VERGİ SONRASI)		742.705	275.371
TOPLAM KAPSAMLI GELİR		8.180.603	5.822.517
TOPLAM KAPSAMLI GELİRİN DAĞILIMI			
- Kontrol Gücü Olmayan Paylar		4.382.918	3.098.043
- Ana Ortaklık Payları		3.797.685	2.724.474

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACİ ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.
1 OCAK - 31 ARALIK 2017 VE 2016 HESAP DÖNEMLERİNE AİT
KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOLARI
(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.
TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

	Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılmayacak													
	Sınıflandırılacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelirler ve Giderler													
	Sermaye düzeltmesi farkları	Sermaye Payları Alınmış Paylar (-)	Geri Paylara ilişkin primler	Aktüeryal (kayıp) / kazanç	Yabancı para çevrim farkları	Risken Korunma Fonları	Değer artış kıstasları yedekler	Kardan ayrılan	Geçmiş yıllar karları	Net dönem karı	Ana ortaklığa ait öz kaynaklar	Kontrol gücü olmayan paylar	Öz kaynaklar	
1 Ocak 2016 itibarıyla bakiyeler	2.040.404	3.426.761	-	22.237	(51.102)	283.604	(175.630)	(440.301)	892.819	12.707.474	2.236.328	20.942.594	19.028.844	39.971.438
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	36.931	2.199.397	(2.236.328)	-	-	-
Bağlı ortaklık Holding hisseleri satın alımı (*)	-	(190.470)	-	-	-	-	-	-	-	-	(190.470)	-	-	(190.470)
Hisse satış etkisi (*)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.034	-	3.034	1.729	4.763
Temettü (**)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(324.057)	-	(324.057)	(467.570)	(791.627)
Bağlı ortaklık edinimi veya elden çıkarılması (***)	-	-	-	-	-	(9.278)	-	-	-	-	(9.278)	-	-	-
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	-	(8.712)	225.112	(14.7682)	(4.375)	-	-	2.660.131	2.724.474	3098.043	5.822.517
31 Aralık 2016 itibarıyla bakiyeler	2.040.404	3.426.761	(190.470)	22.237	(59.814)	499.438	(323.312)	(444.676)	929.750	14.585.848	2.660.131	23.146.297	21.661.046	44.807.343
1 Ocak 2017 itibarıyla bakiyeler	2.040.404	3.426.761	(190.470)	22.237	(59.814)	499.438	(323.312)	(444.676)	929.750	14.585.848	2.660.131	23.146.297	21.661.046	44.807.343
Transferler	-	-	-	-	-	-	-	-	103.166	2.556.965	(2.660.131)	-	-	-
Temettü (**)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(424.786)	-	(424.786)	(637813)	(1.062.599)
Bağlı ortaklık edinimi veya elden çıkarılması (****)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	72.592	-	72.592	-	72.592
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	-	(16.566)	225.222	(26.396)	134.339	-	-	-	3.797.685	4.382.918	8.180.603
31 Aralık 2017 itibarıyla bakiyeler	2.040.404	3.426.761	(190.470)	22.237	(76.380)	724.660	(349.708)	(310.337)	1.032.916	16.790.619	3.481.086	26.591.788	25.406.151	51.997.939

(*) Exsa A.Ş.'nin sahip olduğu Sabancı Holding olduğu Sabancı Holding Kurulu Kararı neticesinde Borsa İstanbul'da Sabancı Holding halka açık paylarından hisse eliminasyonu gerçekleştirilmiştir. Bu işlemler Exsa'nın, Sabancı Holding sermayesindeki payı 31 Aralık 2017 tarihli itibarıyla geri alınmış paylar hesabında sunulmuştur.

(**) Grup'un bağlı ortaklıklardan Carrefoursa A.Ş. sermayesinde "çatır" sermayesinde sahip olduğu %0,14 oranındaki 946.986 TL nominal değerli payın bir yıl içinde Borsa İstanbul'da satılması karara verilmiştir. Bu karara istinaden 26-27-29 Nisan, 2, 3, 4 ve 10 Mayıs 2016 tarihlerinde Carrefoursa A.Ş. paylarını ilgilil olarak 6.85 – 788 TL fiyat aralığından 946.986 TL nominal değerli payların satış işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu işlemler birlikte Carrefoursa A.Ş. sermayesindeki Grup'un payı %50,61 olmuştur.

(*) Holding taratından 1 TL nominal değerli pay başına odenen temettü brut 0,20 TL dir (2016: 0,15 TL)

Ortak kontrol altındaki işletmeleri birleştirme muhasebeleştirilmesinde, birleşim biriminde ortak kontrol altındaki işletmelerin faaliyetlerine devrilmıştır. Ortak kontrol altındaki işletmelerin birleştirme muhasebeleştirilmesinde, birleşim biriminde ortak kontrol altındaki işletmelerin faaliyetlerine devrilmıştır. Ortak kontrol altındaki işletmelerin birleştirme muhasebeleştirilmesinde, birleşim biriminde ortak kontrol altındaki işletmelerin faaliyetlerine devrilmıştır.

İlişikteki dipnotlar finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

1 OCAK - 31 ARALIK 2017 HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOLARI

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

	Dipnot Referansları	Bağımsız Denetimden Geçmiş 1 Ocak -31 Aralık 2017	Bağımsız Denetimden Geçmiş 1 Ocak -31 Aralık 2016
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi karı		9.217.993	6.830.104
Durdurulan faaliyetler vergi sonrası (karı) / zararı		3.503	(9.352)
İşletme faaliyetlerinden sağlanan net nakitin faaliyet karı ile mutabakatına yönelik düzeltmeler:			
Amortisman ve itfa payları	4	721.392	574.944
Kredi risk karşılıkları	30	1.655.531	2.457.893
Türev araçların makul değer değişikliği		(130.573)	(2.352.634)
Faiz ve kur gelirleri		(2.888.612)	(2.706.210)
Faiz giderleri		145.981	182.572
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar ile ilgili düzeltmeler	19	103.369	124.950
Maddi ve maddi olmayan varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller değer düşüklüğü/ (değer artışı)	13,14,15	(31.505)	79.041
Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ve yatırım amaçlı menkul kıymetler satış karı		(91.451)	(64.214)
İş ortaklıkları ve iştirak kazancı	12	(576.380)	(649.113)
Stok değer düşüklüğü karşılığı/(iptalleri)	10	(3.402)	22.973
Şüpheli alacak giderleri		(138)	14.668
Şerefiye değer düşüklüğü		141.718	-
Diğer		10.930	5.074
İşletme varlık ve yükümlülüklerindeki değişiklik öncesi işletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akımı		8.278.356	4.510.696
Ticari alacaklardaki değişim		(452.794)	(178.984)
Stoklardaki değişim		(304.009)	(8.795)
Diğer alacaklar ve diğer dönen varlıklardaki değişim		(1.432.006)	(747.245)
Ticari borçlardaki değişim		391.832	103.526
Diğer borçlar ve yükümlülüklerdeki değişim		933.671	566.713
Satış amacıyla elde tutulan duran varlıkların işletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akımı		(5.857)	58.231
Yabancı para çevrim farkları		460.049	276.871
Finans bölümündeki işletme varlık ve yükümlülüklerindeki değişiklikler:			
Menkul kıymetlerdeki değişim		23.201	(24.038)
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklardaki değişim		(31.746.273)	(277.78.305)
Finans sektörü faaliyetlerinden borçlardaki değişim		29.522.976	26.113.938
T.C. Merkez Bankası hesabı		931.307	(11.376.849)
Ödenen vergi		(1.250.598)	(1.212.297)
Ödenen kıdem tazminatı	19	(81.370)	(110.182)
İşletme faaliyetlerinden sağlanan/(kullanılan) nakit		5.268.485	(9.806.720)
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akımı:			
Yatırım harcamaları	4	(1.410.413)	(1.394.735)
Satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak finansal varlık satımı/(alımı)		(7324.945)	1.599.474
Maddi ve maddi olmayan varlıklar ve satış amacıyla elde tutulan varlıkların satışından sağlanan nakit		172.060	188.678
Alınan temettüler		351.375	395.224
Bağlı ortaklık hisse satışından sağlanan nakit		-	7670
Yatırım faaliyetlerinden sağlanan/(kullanılan) net nakit		(8.211.923)	796.311
Finansman faaliyetlerinden sağlanan nakit akımı:			
Finansal borçlardaki değişim		6.060.483	8.060.646
Ödenen temettü		(424.786)	(324.057)
Kontrol gücü olmayan paylara ödenen temettü		(637.813)	(467.570)
Finansman faaliyetlerinden sağlanan net nakit		4.997.884	7.269.019
Döviz kurundaki değişimin nakit ve nakde eşdeğer varlıklar üzerindeki etkisi		685.424	1.416.377
Nakit ve nakit benzerlerindeki net artış/(azalış)		2.739.870	(325.013)
Dönem başındaki nakit ve nakit benzerleri ⁽¹⁾		7.235.675	7.560.688
Dönem sonundaki nakit ve nakit benzerleri		9.975.545	7.235.675

⁽¹⁾ Cari dönemde nakit ve nakit benzerleri 1.679 TL faiz reeskontu içermektedir (31 Aralık 2016: 4.109 TL). Cari dönemde dönem başındaki bloke mevduat 5.356.843 TL, dönem sonundaki bloke mevduat ise 4.541.840 TL'dir (31 Aralık 2016: Sırasıyla; 3.145.036 TL ve 5.356.843 TL'dir).

İlişikteki dipnotlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

124

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

DİPNOT 1 - GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. ("Holding") 1967 yılında kurulmuş olup ana faaliyet konusu ağırlıklı olarak finans, üretim ve ticaret gibi endüstri kollarında faaliyet gösteren şirketlerin idare ve koordinasyonunu sağlamaktır. Holding Türkiye'de tescil edilmiştir. 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla çalışan personel sayısı 63.152'dir (31 Aralık 2016: 62.312). Holding merkezi aşağıdaki adreste bulunmaktadır:

Sabancı Center, 4. Levent, İstanbul, Türkiye.

Holding, Sermaye Piyasası Kurulu'na ("SPK") kayıtlıdır ve hisseleri 1997 yılından beri Borsa İstanbul'da ("BİST") (eski adıyla İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ("İMKB")) işlem görmektedir.

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Grup'un hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir (Dipnot 21):

	(%)
Sakıp Sabancı Holding A.Ş.	14,07
Serra Sabancı	7,21
Suzan Sabancı Dinçer	6,94
Çiğdem Sabancı Bilen	6,94
Diğer	64,84
	100,00

Holding, Bağlı Ortaklıkları, İş Ortaklıkları ve İştirakleri birlikte "Grup" olarak adlandırılmıştır. Holding, Sabancı Ailesi tarafından yönetilmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Bağlı Ortaklıklar

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla konsolide edilen Bağlı Ortaklıkların faaliyet konusu ve konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda Bağlı Ortaklıkların faaliyette bulunduğu endüstriyel bölümler aşağıdaki gibidir:

Bağlı Ortaklıklar	İşlem gördükleri borsa	Faaliyet konusu	Endüstriyel bölüm	Çalışan sayıları
Akbank T.A.Ş. ("Akbank")	BİST	Bankacılık	Bankacılık	17.775
Carrefoursa Carrefour Sabancı Ticaret Merkezi A.Ş. ("Carrefoursa")	BİST	Tüketici ürünleri ticareti	Perakende	12.170
Teknosa İç ve Dış Ticaret A.Ş. ("Teknosa")	BİST	Ticaret	Perakende	2.650
Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Çimsa")	BİST	Çimento ve klinker	Çimento	2.468
Kordsa Teknik Tekstil Anonim Şirketi ("Kordsa")	BİST	Lastik takviye	Sanayi	3.895
Temsa Global Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Temsa")	-	Otomotiv	Sanayi	1.816
Yünsa Yünlü Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Yünsa")	BİST	Tekstil	Sanayi	1.119
Exsa Export Sanayi Mamulleri Satış ve Araştırma A.Ş. ("Exsa")	-	Ticaret	Diğer	9
Ankara Enternasyonal Otelcilik A.Ş. ("AEO")	-	Turizm	Diğer	2
Tursa Sabancı Turizm ve Yatırım İşletmeleri A.Ş. ("Tursa")	-	Turizm	Diğer	5
Bimsa Uluslararası İş, Bilgi ve Yönetim Sistemleri A.Ş. ("Bimsa")	-	Bilgi işlem sistemi ticareti	Diğer	158

Bağlı ortaklıklar, Türkiye'de kurulmuştur.

Finansal bilgilerin bölümlere göre raporlanması amaçlı olarak hazırlanan Dipnot 4'te Holding'e ilişkin bilgiler "Diğer" grubu içerisinde gösterilmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

126

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

İş Ortaklıkları

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolarda özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilmiş olan İş Ortaklıklarının faaliyet konuları ve faaliyette bulundukları endüstriyel bölümler aşağıdaki gibidir:

İş Ortaklıkları	İşlem gördükleri borsa	Faaliyet konusu	Endüstriyel bölüm	Ortak girişimci	Çalışan sayıları
Aksigorta A.Ş. ("Aksigorta")	BİST	Sigorta	Sigortacılık	Ageas	648
Avivasa Emeklilik ve Hayat A.Ş. ("Avivasa")	BİST	Bireysel emeklilik	Sigortacılık	Aviva	1.615
Brisa Bridgestone Sabancı Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Brisa")	BİST	Lastik	Sanayi	Bridgestone	2.286
Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. ("Akçansa")	BİST	Çimento ve klinker	Çimento	Heidelberg	2.568
Enerjisa Enerji A.Ş. ("Enerjisa Enerji") ⁽¹⁾	BİST	Enerji	Enerji	E.ON SE	9.625
Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş. ("Enerjisa Üretim") ⁽¹⁾	-	Enerji	Enerji	E.ON SE	622
Temsa İş Makinaları	-	Otomotiv	Sanayi	Marubeni	194

İş ortaklıkları Türkiye'de kurulmuştur.

⁽¹⁾ Almanya'da kurulu E.ON SE ile %50'şer pay sahibi olunan Enerjisa Enerji A.Ş., bünyesinde bulunan enerji üretim, enerji toptan satış ve doğalgaz toptan satış faaliyetlerinde bulunan şirketlerini kısmi bölünme yoluyla yeni kurulan Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş. bünyesine taşımıştır. Yeni şirket kurma yöntemiyle gerçekleştirilen bölünme işlemi 25 Ağustos 2017 tarihinde tamamlanmıştır. Kısmi bölünme işleminin tamamlanması sonucunda, Enerjisa Enerji A.Ş. bünyesinde sadece elektrik dağıtım ve perakende satış faaliyetlerini yürüten şirketler kalmıştır. Enerjisa Enerji A.Ş. 8 Şubat 2018 tarihi itibarıyla, Borsa İstanbul'da işlem görmeye başlamıştır.

İştirakler

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolarda özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilmiş olan İştiraklerin faaliyet konuları ve faaliyette bulundukları endüstriyel bölümler aşağıdaki gibidir:

İştirakler	İşlem gördükleri borsa	Faaliyet konusu	Endüstriyel bölüm	Ortak girişimci	Çalışan sayıları
Philsa Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütün San. ve Tic. A.Ş. (Philsa)	-	Tütün ürünleri üretim	Sanayi	Philip Morris	3.044
Philip Morris Sabancı Pazarlama Satış A.Ş. ("Philip Morrisa")	-	Tütün ürünleri pazarlama ve satış	Sanayi	Philip Morris	

Çalışan sayıları Philsa ve Philip Morrisa toplam rakamlarıdır.

İştirakler, Türkiye'de kurulmuştur.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 2 - KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR

2.1 Sunuma İlişkin Temel Esaslar

2.1.1 TMS'ye Uygunluk Beyanı

Sabancı Holding ve Türkiye'de kayıtlı olan Bağlı Ortaklıkları ve İş Ortaklıkları ve İştirakleri, kanuni finansal tablolarını Türk Ticaret Kanunu'na ("TTK"), vergi mevzuatına, T.C. Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Tek Düzen Hesap Planı'na, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ("BDDK") tarafından yürürlüğe konulan Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin Saklanması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve yine BDDK tarafından muhasebe ve finansal raporlama esaslarına ilişkin yayımlanan diğer yönetmelik, açıklama ve genelgelere ve Sigorta Murakabe Kanunu ve Sigorta Mevzuatı'na uygun olarak Türk Lirası cinsinden hazırlamaktadır. Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren Bağlı Ortaklıklar'ın kanuni finansal tabloları faaliyet gösterdikleri ülkelerde geçerli olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanmıştır. Konsolide finansal tablolar, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

İlişikteki konsolide finansal tablolar Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Seri II, 14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğ'in 5'inci Maddesine istinaden Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGGK") tarafından yürürlüğe konulmuş olan Türkiye Muhasebe Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumlar ("TMS") esas alınmıştır.

Ayrıca, konsolide finansal tablolar ve dipnotlar SPK tarafından 7 Haziran 2013 tarihli duyuru ile açıklanan formatlara ve KGGK tarafından 2 Haziran 2016 tarihinde yayınlanan "TMS Taksonomi Hakkında Duyuru" ya uygun olarak sunulmuştur. Finansal tablolar, makul değerleri ile gösterilen finansal varlık ve yükümlülükler dışında, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmaktadır. Tarihi maliyetin belirlenmesinde, genellikle varlıklar için ödenen tutarın gerçeğe uygun değeri esas alınmaktadır.

Kullanılan Para Birimi

Grup'un her işletmesinin kendi finansal tabloları faaliyette bulundukları temel ekonomik çevrede geçerli olan para birimi (fonksiyonel para birimi) ile sunulmuştur. Her işletmenin finansal durumu ve faaliyet sonuçları, Şirket'in geçerli para birimi olan ve konsolide finansal tablolar için sunum para birimi olan TL cinsinden ifade edilmiştir.

2.1.2 Yeni ve Revize Edilmiş Türkiye Muhasebe Standartları

(a) Konsolide finansal tablolarda raporlanan tutarları ve dipnotları etkileyen TMS'de yapılan değişiklikler

Bulunmamaktadır.

(b) 2017 yılından itibaren geçerli olup, Grup'un konsolide finansal tablolarını etkilemeyen standartlar, mevcut standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar

Bulunmamaktadır.

(c) Henüz yürürlüğe girmemiş standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar

Grup, henüz yürürlüğe girmemiş aşağıdaki standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen aşağıdaki değişiklik ve yorumları henüz uygulamamıştır:

TMS 7, "Nakit akış tabloları"ndaki değişiklikler; 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler finansal tablo okuyucularının finansman faaliyetlerinden kaynaklanan yükümlülük değişikliklerini değerlendirebilmelerine imkan veren ek açıklamalar getirmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

128

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Değişiklikler UMSK’nın ‘açıklama inisiyatifi’ projesinin bir parçası olarak finansal tablo açıklamalarının nasıl geliştirilebileceğine dair çıkarılmıştır.

TMS 12, “Gelir vergilerdeki değişiklikler”; 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Gerçekleşmemiş zararlar üzerinden hesaplanan ertelenmiş vergi varlıklarının muhasebeleştirilmesine ilişkin bu değişiklikler, gerçeğe uygun değerden ölçülen borçlanma araçları üzerinden hesaplanan ertelenmiş vergi varlığının nasıl muhasebeleştirileceğini açıklamaktadır.

2014 - 2016 dönemi yıllık iyileştirmeler; 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.

TFRS 12, “Diğer işletmelerdeki paylara ilişkin açıklamalar”; 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinden itibaren geçerli olmak üzere geriye dönük olarak uygulanmalıdır. Bu değişiklik, özet finansal bilgiler haricinde TFRS 12’nin açıklama gerekliliklerinin satılmaya hazır olarak sınıflandırılan işletmelerdeki paylara uygulanacağını açıklığa kavuşturmaktadır.

1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar ve değişiklikler:

TFRS 9, “Finansal araçlar”; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart TMS 39’un yerini almaktadır. Finansal varlıklar ve yükümlülüklerin sınıflandırması ve ölçülmesi ile ilgili zorunlulukları ve aynı zamanda şu anda kullanılmakta olan, gerçekleşen değer düşüklüğü zararı modelinin yerini alacak olan beklenen kredi riski modelini de içermektedir. Banka sınıflandırma, ölçüm ve değer düşüklüğü gerekliliklerini, 1 Ocak 2018 tarihindeki açılış bilançosunda karşılaştırma dönemlerinde herhangi bir düzeltme yapmadan açılış özkaynak tutarlarına yansıtarak uygulayacaktır.

TFRS 15, “Müşteri sözleşmelerinden hasılat”; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Amerika’da Kabul Görmüş Muhasebe Standartları ile yapılan uyum çalışması sonucu ortaya çıkan yeni standart hasılatın finansal raporlamasını ve finansal tabloların toplam gelirlerinin dünya çapında karşılaştırılabilir olmasını sağlamayı amaçlamıştır.

TFRS 15, “Müşteri sözleşmelerinden hasılat” standardındaki değişiklikler; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişikliklerle edim (performans) yükümlülüklerini belirleyen uygulama rehberliğine, fikri mülkiyet lisanslarının muhasebesine ve işletmenin asıl midir yoksa aracı mıdır değerlendirmesine (net hasılat sunumuna karşın brüt hasılat sunumu) ilişkin açıklamaları içermektedir. Uygulama rehberliğindeki bu alanların her biri için yeni ve değiştirilmiş açıklayıcı örnekler eklenmiştir. UMSK, aynı zamanda yeni hasılat standardına geçiş ile ilgili ek pratik tedbirler dahil etmiştir.

TFRS 4, “Sigorta Sözleşmeleri” standardındaki değişiklikler; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.

TMS 40, “Yatırım amaçlı gayrimenkuller” standardındaki değişiklikler; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.

TFRS 2 ‘Hisse bazlı ödemeler’ standardındaki değişiklikler; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.

2014-2016 dönemi yıllık iyileştirmeler; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.

- o TFRS 1, “Türkiye finansal raporlama standartlarının ilk uygulaması”, TFRS 7, TMS 19 ve TFRS 10 standartlarının ilk kez uygulama aşamasında kısa dönemli istisnalarını kaldırılmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

- o TMS 28, "İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar"; bir iştirak ya da iş ortaklığının gerçeğe uygun değerden ölçülmesine ilişkin açıklık getirmiştir.

TFRS Yorum 22, "Yabancı para cinsinden yapılan işlemler ve avanslar ödemeleri"; 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.

TFRS 9, "Finansal araçlar'daki değişiklikler"; 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklik, itfa edilmiş maliyet ile ölçülen finansal bir yükümlülüğün, finansal tablo dışı bırakılma sonucu doğurmadan değiştirildiğinde, ortaya çıkan kazanç veya kaybın doğrudan kar veya zararda muhasebeleştirilmesi konusunu doğrulamaktadır. Kazanç veya kayıp, orijinal sözleşmeye dayalı nakit akışları ile orijinal etkin faiz oranından iskonto edilmiş değiştirilmiş nakit akışları arasındaki fark olarak hesaplanır. Bu, farkın IAS 39'dan farklı olarak enstrümanın kalan ömrü boyunca yayılarak muhasebeleştirilmesinin mümkün olmadığı anlamına gelmektedir.

TMS 28, "İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar'daki değişiklikler"; 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Şirketlerin özkaynak metodunu uygulamadığı uzun vadeli iştirak veya müşterek yönetime tabi yatırımlarını, TFRS 9 kullanarak muhasebeleştireceklerini açıklığa kavuşturmuştur.

TFRS 16, "Kiralama işlemleri"; 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.

TFRS Yorum 23, "Vergi uygulamalarındaki belirsizlikler"; 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.

TFRS 17, "Sigorta Sözleşmeleri"; 1 Ocak 2021 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.

Söz konusu standart, değişiklik ve iyileştirmelerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki muhtemel etkileri değerlendirilmektedir. 1 Ocak 2018 itibarıyla, TFRS 9'a geçiş aşamasında Banka'nın kredi ve diğer alacaklara ilişkin hesapladığı değer düşüklüğü karşılıklarında önemli bir etki beklenmemektedir.

2.1.3 Konsolidasyon Esasları

- Konsolide finansal tablolar, aşağıda (b) ile (f) paragraflarında yer alan hususlar kapsamında, ana ortaklık olan Holding ile Bağlı Ortaklıklarının, İş Ortaklıklarının ve İştiraklerinin (topluca "Grup" olarak adlandırılacaktır) finansal tablolarını içermektedir. Konsolidasyon kapsamı içinde yer alan şirketlerin finansal tabloları, konsolide finansal tabloların tarihi itibarıyla ve yeknesak muhasebe ilke ve uygulamaları gözetilerek Dipnot 2.1.1'de belirtilen Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun olarak hazırlanmıştır. İştiraklerin, İş Ortaklıklarının ve Bağlı Ortaklıkların faaliyet sonuçları, satın alma veya elden çıkarma işlemlerine uygun olarak söz konusu işlemlerin geçerlilik tarihlerinde dahil edilmiş veya hariç bırakılmışlardır.
- Bağlı Ortaklıklar, Holding'in doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettiği şirketleri ifade etmektedir. Grup, bir şirketle olan ilişkisinden dolayı değişken getirilere maruz kaldığı veya bu getirilerde hak sahibi olduğu, aynı zamanda bu getirileri şirket üzerindeki gücüyle etkileme imkanına sahip olduğu durumda şirketi kontrol etmektedir.
- Grup'un bağlı ortaklıklarındaki sermaye payında kontrol kaybına neden olmayan değişiklikler özkaynak işlemleri olarak muhasebeleştirilir. Grup'un payı ile kontrol gücü olmayan payların defter değerleri, bağlı ortaklık paylarındaki değişiklikleri yansıtmak amacıyla düzeltilir. Kontrol gücü olmayan payların düzeltildiği tutar ile alınan veya ödenen bedelin gerçeğe uygun değeri arasındaki fark, doğrudan özkaynaklarda Grup'un payı olarak muhasebeleştirilir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

130

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

d) Grup'un bir bağlı ortaklığındaki kontrolü kaybetmesi durumunda, satış sonrasındaki kar/zarar, i) alınan satış bedeli ile kalan payın gerçeğe uygun değerlerinin toplamı ile ii) bağlı ortaklığın varlık (şerefiye dahil) ve yükümlülüklerinin ve kontrol gücü olmayan payların önceki defter değerleri arasındaki fark olarak hesaplanır. Diğer kapsamlı gelir içinde bağlı ortaklık ile ilgili önceden muhasebeleştirilen ve özkaynakta toplanan tutarlar, Şirket'in ilgili varlıkları satmış olduğu varsayımı üzerine kullanılacak muhasebe yöntemine göre kayda alınır (örneğin; konuyla ilgili TFRS standartları uyarınca, kar/zarara aktarılması ya da doğrudan geçmiş yıl karlarına transfer). Bağlı ortaklığın satışı sonrası kalan yatırımın kontrolünün kaybedildiği tarihteki gerçeğe uygun değeri, TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçüm standardı kapsamında belirlenen başlangıç muhasebeleştirmesinde gerçeğe uygun değer olarak ya da, uygulanabilir olduğu durumlarda, bir iştirak ya da müşterek olarak kontrol edilen bir işletmedeki yatırımın başlangıç muhasebeleştirmesindeki maliyet bedeli olarak kabul edilir.

Holding, %50 altında etkin ortaklık payına sahip olduğu şirketleri, kendi ve diğer Bağlı Ortaklıkları'nın sahip oldukları hisselerle ait oy hakları ile Sabancı Ailesi Üyeleri ve sadece bu aile üyeleri tarafından kontrol edilen şirketlere ait hisselerin oy haklarının birlikte etkin bir şekilde kullanılması sonucu, mali ve işletme politikalarını Holding'in kontrol etme gücüne sahip olmasından dolayı bağlı ortaklık olarak değerlendirmiştir. Sabancı Ailesi Üyeleri, Holding'e sahip oldukları şirketlerdeki oy haklarını vermek suretiyle kontrol etme yetkisi tanımaktadır. Sabancı Ailesi Üyeleri'nin sahip olduğu hisselerle düşen paylar, kontrol gücü olmayan paylar olarak gösterilmiştir.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla Bağlı Ortaklıklar, sahip olunan paylar ve etkin ortaklık oranları gösterilmiştir:

Bağlı ortaklıklar	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı pay(%)	Etkin ortaklık payı (%)	Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı pay (%)	Etkin ortaklık payı (%)
AEO	76,85	76,85	76,85	76,85
Akbank	40,75	40,75	40,75	40,75
Bimsa	100,00	100,00	100,00	100,00
Çimsa	58,41	53,00	58,41	53,00
Exsa	61,68	46,23	61,68	46,23
Kordsa	71,11	71,11	71,11	71,11
Teknosa	60,28	60,28	60,28	60,28
Temsa	48,71	48,71	48,71	48,71
Tursa	100,00	100,00	100,00	100,00
Yünsa	57,88	57,88	57,88	57,88
Carrefoursa	50,61	50,61	50,61	50,61

Bağlı Ortaklıklara ait bilançolar ve kar veya zarar tabloları, tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş olup Holding ve Bağlı Ortaklıklarının sahip olduğu payların kayıtlı değeri, ilgili özkaynakta mahsup edilmektedir. Holding ile Bağlı Ortaklıkları arasındaki işlemler ve bakiyeler konsolidasyon kapsamında karşılıklı olarak silinmektedir. Holding'in ve Bağlı Ortaklıklarının, Bağlı Ortaklıklarda sahip olduğu hisselerin finansman maliyeti ile bu hisselerle ait temettüleri, sırasıyla, özkaynakta ve ilgili dönem gelirinden çıkarılmıştır.

Bağlı Ortaklıklar, kontrolün Grup'a geçtiği tarihten itibaren konsolidasyon kapsamına alınmakta olup kontrolün sona erdiği tarihten itibaren konsolidasyon kapsamından çıkartılmaktadırlar. Bağlı Ortaklıkların net varlıklarında ve faaliyet sonuçlarında kontrol gücü olmayan paya sahip hissedarların payları, konsolide bilanço ve kar veya zarar tablosunda sırasıyla kontrol gücü olmayan pay ve kontrol gücü olmayan kar/zarar olarak gösterilmektedir. Sabancı Ailesi, Sabancı Ailesi tarafından kurulmuş olan Sabancı Vakfı ve Akbank çalışanları için kurulmuş olan Akbank Tekaüt Sandığı konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilmiş olan bazı Bağlı Ortaklıklar ve iştiraklerin sermayelerinde paya sahiptirler. Bu pay, konsolide finansal tablolarda kontrol gücü olmayan pay olarak dikkate alınmış ve konsolide finansal tablolarda Holding'in hissedarlarına isabet eden net varlıklar ve dönem karına dahil edilmemiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

- e) İş ortaklığı - Holding'in müşterek anlaşmaya konu olan faaliyetler sonucu oluşan net varlıklar üzerinde haklarının bulunması durumunda, konsolide finansal tablolarda iş ortaklığına konu olan net varlıklar özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilir.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihli İş Ortaklıklarında sahip olunan paylar ve etkin ortaklık oranları gösterilmiştir:

İş Ortaklıkları	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı pay (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Holding ve Bağlı Ortaklıkları tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı pay (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Akçansa	39,72	39,72	39,72	39,72
Aksigorta	36,00	36,00	36,00	36,00
Avivasa	40,00	40,00	40,00	40,00
Brisa	43,63	43,63	43,63	43,63
Enerjisa Enerji ⁽¹⁾	50,00	50,00	50,00	50,00
Enerjisa Üretim ⁽¹⁾	50,00	50,00	-	-
Temsa Mısır	73,75	73,75	73,75	73,75
Temsa İş Makinaları	51,00	51,00	51,00	51,00

⁽¹⁾ Almanya'da kurulu E.ON SE ile %50'er pay sahibi olunan Enerjisa Enerji A.Ş., bünyesinde bulunan enerji üretim, enerji toptan satış ve doğalgaz toptan satış faaliyetlerinde bulunan şirketlerini kısmi bölünme yoluyla yeni kurulan Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş. bünyesine taşımıştır. Yeni şirket kurma yöntemiyle gerçekleştirilen bölünme işlemi 25 Ağustos 2017 tarihinde tamamlanmıştır. Kısmi bölünme işleminin tamamlanması sonucunda, Enerjisa Enerji A.Ş. bünyesinde sadece elektrik dağıtım ve perakende satış faaliyetlerini yürüten şirketler kalmıştır.

İş Ortaklıklarına ilişkin yatırımlar özkaynaktan pay alma yöntemi ile konsolide edilmiştir. İş Ortaklıklarının sermayelerinde Sabancı Ailesi tarafından sahip olunan pay bulunmamaktadır.

- f) İştiraklerdeki yatırımlar özkaynak yöntemi ile muhasebeleştirilmiştir. Bunlar, Grup'un şirket faaliyetleri üzerinde kontrol yetkisine sahip bulunmamakla birlikte önemli etkiye sahip olduğu kuruluşlardır. Grup ile İştirak arasındaki işlemlerden doğan gerçekleşmemiş karlar, Grup'un İştirakteki payı ölçüsünde düzeltilmiş olup, gerçekleşmemiş zararlar da, işlem, transfer edilen varlığın değer düşüklüğüne uğradığını göstermiyor ise, düzeltilmiştir. Grup, İştirakleri ile ilgili olarak söz konusu doğrultuda bir yükümlülük altına girmemiş veya bir taahhütte bulunmamıştır.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla İştirakler'de sahip olunan paylar ve ortaklık oranları gösterilmiştir:

İştirakler	Holding ve bağlı ortaklıkları tarafından sahip olunan etkin ortaklık payı (%)
Philsa Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütün San. ve Tic. A.Ş. ("Philisa")	25,00
Philip Morris Sabancı Pazarlama Satış A.Ş. ("Philip Morrisa")	24,75

İştiraklerin sermayelerinde Sabancı Ailesi tarafından sahip olunan pay bulunmamaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

132

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

- g) Grup'un üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığı veya konsolide finansal tablolar açısından önemlilik teşkil etmeyen; teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen ve makul değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen satılmaya hazır finansal varlıklar, varsa değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra, maliyet bedelleri ile konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır. Teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören ve makul değeri güvenilir bir şekilde belirlenebilen satılmaya hazır finansal varlıklar makul değerleri ile muhasebeleştirilmektedirler.

2.1.4 Netleştirme/Mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hak olması, söz konusu varlık ve yükümlülükleri net olarak değerlendirme amacı olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin eş zamanlı olması durumlarında net olarak gösterilirler.

2.1.5 Karşılaştırmalı Bilgiler ve Önceki Dönem Tarihli Konsolide Finansal Tabloların Yeniden Düzenlenmesi

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup'un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır.

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup'un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır. Grup, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla konsolide bilançosunu 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla hazırlanmış konsolide bilançosu ile;

31 Aralık 2017 tarihinde sona eren hesap dönemine ait konsolide kar veya zarar tablosunu ve 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren hesap dönemine ait konsolide kar veya zarar tablosu ile, 1 Ocak - 31 Aralık 2017 hesap dönemine ait nakit akış tablosu, özkaynaklar değişim ve diğer kapsamlı gelir tablolarını ise, 1 Ocak - 31 Aralık 2016 hesap dönemine ait ilgili dönem konsolide finansal tablolar ile karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla, kısa vadeli türev araç varlıkları altında yer alan 5.300.708 TL, uzun vadeli türev araç varlıklarına sınıflanmıştır. Kısa vadeli türev araç yükümlülükleri altında yer alan 1.882.862 TL uzun vadeli türev araç yükümlülüklerine sınıflanmıştır.

2.2 Muhasebe Politika ve Tahminlerindeki Değişiklikler ve Hatalar

Muhasebe politikalarında yapılan önemli değişiklikler ve tespit edilen önemli muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanır ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenir.

Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemlerde, ileriye yönelik olarak uygulanır. Grup'un konsolide finansal tablolarına ilişkin herhangi bir muhasebe politika ve tahminlerinde değişiklik olmamıştır.

Tespit edilen önemli muhasebe hataları geriye dönük olarak düzeltilir ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenir. Grup'un cari yıl içerisinde tespit ettiği önemli bir muhasebe hatası olmamıştır.

2.3 Önemli Muhasebe Politikalarının Özeti

2.3.1 Nakit ve nakit benzeri değerler

Nakit ve nakit benzerleri bilançoda maliyet değerleri ile yansıtılmaktadırlar. Hazır değerler, eldeki nakit, banka mevduatları ile tutarı belirli, nakde kolayca çevrilebilen kısa vadeli ve yüksek likiditeye sahip ve değerindeki değişim riski önemsiz olan ve satın alım tarihinden itibaren vadesi 3 ay veya daha kısa olan yatırımları içermektedir (Dipnot 5).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

2.3.2 Satış ve geri alış anlaşmaları

Tekrar geri alımlarını öngören anlaşmalar çerçevesinde satılmış olan menkul kıymetler (“Repo”) Grup portföyünde tutulma amaçlarına göre “Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan”, “Satılmaya hazır” veya “Vadeye kadar elde tutulacak” portföylerde sınıflandırılmakta ve ait olduğu portföyün esaslarına göre değerlemeye tabi tutulmaktadır. Repo sözleşmesi karşılığı elde edilen fonlar yükümlülüklerde “Finansal Borçlar” hesabında muhasebeleştirilmekte ve ilgili Repo anlaşmaları ile belirlenen satım ve geri alım fiyatları arasındaki farkın döneme isabet eden kısmı için “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi”ne göre gider reeskontu hesaplanmaktadır.

Geri satım taahhüdü ile alınmış menkul kıymetler (“Ters repo”) işlemleri konsolide bilançoda “Hazır Değerler” kalemi altında muhasebeleştirilmektedir. Ters repo anlaşmaları ile belirlenen alım ve geri satım fiyatları arasındaki farkın döneme isabet eden kısmı için “Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi”ne göre faiz gelir reeskontu hesaplanmaktadır.

2.3.3 T.C. Merkez Bankası hesabı

T.C. Merkez Bankası (“Merkez Bankası”) hesabı, Merkez Bankası’nın 2005/1 Sayılı “Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliği”ne göre bankalarca Türk parası zorunlu karşılık için geçerli oranlar mevduatlar ve diğer yükümlülükler için vade yapısına göre %4 ila %10,5 (2016: %4 ila %10,5) aralığında; yabancı para zorunlu karşılık için geçerli oranlar ise mevduat ve diğer yükümlülükler vade yapısına göre %4 ila %24 aralığındadır (31 Aralık 2016: %4,5 ila %24,5). Zorunlu karşılıklara faiz ödemesi yapılmamaktadır.

2.3.4 Ticari alacaklar ve şüpheli alacak karşılıkları

Grup tarafından bir alıcıya ürün veya hizmet sağlanması sonucunda oluşan ticari alacaklar tahakkuk etmemiş finansman gelirlerinden netleştirilmiş olarak gösterilirler. Tahakkuk etmemiş finansman gelirleri sonrası ticari alacaklar, orijinal fatura değerinden kayda alınan alacakların izleyen dönemlerde elde edilecek tutarlarının etkin faiz yöntemi ile iskonto edilmesi ile hesaplanır. Belirlenmiş faiz oranı olmayan kısa vadeli alacaklar, orijinal etkin faiz oranının etkisinin çok büyük olmaması durumunda, maliyet değerleri üzerinden gösterilmiştir.

Grup, tahsil imkanının kalmadığına dair objektif bir bulgu olduğu takdirde ilgili ticari alacaklar için şüpheli alacak karşılığı ayırmaktadır. Söz konusu bu karşılığın tutarı, alacağın kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek meblağlar da dahil olmak üzere tüm nakit akışlarının, oluşan ticari alacağın orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen değeridir.

Şüpheli alacak tutarına karşılık ayrılmasını takiben, şüpheli alacak tutarının tamamının veya bir kısmının tahsil edilmesi durumunda, tahsil edilen tutar ayrılan şüpheli alacak karşılığından düşülerek diğer gelirlere kaydedilir (Dipnot 8).

2.3.5 İlişkili taraflar

Bu konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda ortaklar, üst düzey yöneticiler ve yönetim kurulu üyeleri, aileleri ve kendileri tarafından kontrol edilen veya kendilerine bağlı şirketler, ilişkili taraflar olarak kabul edilmiştir. İlişkili taraflarla yapılan işlemler ve bakiyeler Dipnot 34’te gösterilmiştir.

2.3.6 Stoklar

Stoklar, maliyetin veya net gerçekleştirilebilir değerinin düşük olanı ile değerlendirilir. Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir. Stokların birim maliyeti, hareketli ağırlıklı ortalama yöntemi ile belirlenir (Dipnot 10). Net gerçekleştirilebilir değer, işin normal akışı içinde tahmini satış fiyatından tahmini tamamlama maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

134

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

2.3.7 Finansal araçlar

Grup, TMS 39'a uygun olarak yatırım amaçlı varlıklarını şu üç kategoride sınıflandırmıştır: Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıklar, vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar ve satılmaya hazır finansal varlıklar. Grup'un vade tarihine kadar elinde tutma niyetinde ve yeteneğinde olduğu belirli veya sabit ödemeleri olan ve sabit bir vadesi bulunan finansal araçlar, vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. Likidite ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak veya faiz oranlarındaki değişimler nedeniyle satılabilecek olan ve belirli bir süre gözetilmeksizin elde tutulan finansal araçlar, satılmaya hazır finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. Grup, bu finansal araçların sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte uygun bir şekilde yapmakta olup düzenli olarak bu sınıflandırmayı gözden geçirmektedir.

Tüm finansal varlıklar, ilk olarak bedelin makul değeri olan ve yatırımla ilgili satın alma masrafları da dahil olmak üzere maliyet bedelleri üzerinden gösterilmektedir. Finansal tablolara yansıtılmasından sonra satılmaya hazır finansal varlıklar olarak sınıflandırılan finansal araçlar, makul değerlerinin güvenilir bir şekilde hesaplanması mümkün olduğu sürece makul değerleri üzerinden değerlendirilmiştir.

Holding'in kontrol gücünün veya önemli bir etkisinin olmadığı finansal varlıkların borsaya kayıtlı herhangi bir makul değerinin olmadığı, makul değer hesaplanmasında kullanılan diğer yöntemlerin tatbik edilebilir olmaması veya işlememesi nedeniyle makul bir değer tahmininin yapılamadığı ve makul değer güvenilir bir şekilde ölçülemediği durumlarda finansal varlığın kayıtlı değeri elde etme maliyeti tutarından şayet mevcutsa değer düşüklüğü karşılığının çıkarılması suretiyle değerlendirilmiştir.

Satılmaya hazır finansal varlıkların makul değer değişiklikleri sebebiyle oluşan gerçekleşmemiş kazançlar ve zararlar, finansal varlık finansal tablolardan çıkarıldığı tarihe kadar özkaynakta makul değer yedeğinde takip edilmektedirler. Satılmaya hazır finansal varlık olarak sınıflandırılmış olan borçlanmayı temsil eden finansal varlıkların makul değer değişikliği bu finansal varlıkların bilanço tarihindeki makul değerleri ile iskonto edilmiş maliyeti arasındaki fark olarak hesaplanmaktadır. Satılmaya hazır finansal varlıklar finansal tablolardan çıkarıldıklarında, özkaynakta değer artış fonlarında takip edilen ilgili kazanç veya zararlar kar veya zarar tablosuna transfer edilir.

Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi kullanılarak ve değer düşüklüğü tutarı düşürülerek itfa edilmiş bedelleri ile değerlendirilmektedir.

Banka'nın satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymet portföylerinde 6 aylık reel kupon oranları vade boyunca sabit kalan, 5-10 yıl vadeli ve tüketici fiyatlarına endeksli devlet tahvilleri bulunmaktadır. Söz konusu kıymetler reel kupon oranları ve ihraç tarihindeki referans enflasyon endeksi ile bilanço tarihindeki enflasyon endeksi arasındaki değişimler baz alınarak etkin faiz yöntemine göre değerlendirilmekte ve muhasebeleştirilmektedir.

Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıklar piyasada kısa dönemde oluşan fiyat ve benzeri unsurlardaki dalgalanmalardan kar sağlama amacıyla elde edilen veya elde edilme nedeninden bağımsız olarak, kısa dönemde kar sağlamaya yönelik bir portföyün parçası olan menkul değerlerdir. Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıklar, bilanço'ya, ilk olarak işlem maliyetleri de dahil olmak üzere maliyet değerleri ile yansıtılmakta ve kayda alınmalarını takip eden dönemlerde makul değerleri ile değerlemeye tabi tutulmaktadır. Yapılan değerlendirme sonucu oluşan kazanç ve kayıplar kar/zarar hesaplarına dahil edilmektedir.

Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıklar elde tutulması esnasında kazanılan faizler öncelikle faiz gelirleri içerisinde ve elde edilen kar payları temettü gelirleri içerisinde gösterilmektedir. Finansal araçların alım ve satım işlemleri "teslim tarihi"ne göre kayıtlara alınmakta ve kayıtlardan çıkarılmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

2.3.8 Türev araçlar

Türev araçların, ağırlıklı olarak yabancı para ve faiz swapları ile vadeli döviz alım-satım sözleşmelerinin, ilk olarak kayda alınmasında elde etme maliyeti kullanılmakta ve bunlara ilişkin işlem maliyetleri elde etme maliyetine dahil edilmektedir. Türev araçlar kayda alınmalarını izleyen dönemlerde makul değer ile değerlendirilmektedir. Tüm türev araçlar gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıklar olarak sınıflandırılmaktadır. Türev araçların makul değeri piyasada oluşan makul değerlerinden veya indirgenmiş nakit akımı modelinin kullanılması suretiyle hesaplanmaktadır.

Tezgaah üstü vadeli kambiyo sözleşmelerinin makul değeri, orijinal vadeli kurun, ilgili para birimi için sözleşmenin geri kalan kısmında geçerli olan piyasa faiz oranları referans alınarak hesaplanıp, bilanço tarihi itibarıyla geçerli olan vadeli kurla karşılaştırmak yoluyla belirlenmektedir.

Türev araçlar makul değerin pozitif veya negatif olmasına göre bilançoda sırasıyla varlık veya yükümlülük olarak kaydedilmektedirler.

Yapılan değerlendirme sonucu gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlık olarak sınıflandırılan türev araçların makul değerinde meydana gelen farklar kar veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

Bazı türev araçları ekonomik olarak risklere karşı etkin bir koruma sağlamakla birlikte, muhasebesel olarak TMS 39 kapsamında bunlar "Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan" olarak muhasebeleştirilmekte ve bunların makul değer değişiklikleri dönemin kar veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

Riskten korunma amaçlı faiz oranı swap işlemlerindeki kazançlar ve zararlar, riskten korunma amaçlı aracın ilgili geliri veya gideri ile aynı esas üzerinden gelir veya gider olarak tanınmaktadır. Faiz oranı swap işlemlerindeki kazanç ve zararlar faiz geliri veya faiz gideri olarak kaydedilmektedir.

Nakit akış riskinden korunma amaçlı olarak tayin edilen ve yeterli olan türev enstrümanların makul değer değişikliklerinin etkin olan kısımları özkaynaklar altında muhasebeleştirilir. Makul değer değişikliklerinin etkin olmayan kısımlarına istinaden oluşan gelir veya gider olduğu dönemde kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilir.

Gerçeğe uygun değer riskinden korunma amaçlı olarak tayin edilen ve yeterli olan türev enstrümanların makul değer değişiklikleri riskten korunma varlık veya yükümlülüğün gerçeğe uygun değerindeki değişiklikleri ile birlikte kar veya zarar tablosuna kaydedilir. Riskten korunma varlık veya yükümlülüğün makul değerindeki değişiklik, riskten korunma muhasebesinin etkin olduğu dönem boyunca, ilgili varlık veya yükümlülük ile birlikte gösterilir. Riskten korunmanın, riskten korunma muhasebesi şartlarını artık yerine getirmede olduğu durumlarda, etkin faiz oranı yöntemi kullanılan riskten korunma kalemin taşınan değerine yapılan düzeltmeler vadeye kalan süre içerisinde iskonto edilerek kar veya zarar tablosuna yansıtılır.

Özkaynaklar altında biriktirilen tutarlar riskten korunma kalemlerin kar veya zarar tablosu etkilerinin olduğu dönemler itibarıyla kar veya zarar tablosuna dahil edilirler. Bir riskten korunma enstrümanının satıldığı, vadesinin dolduğu veya riskten korunma kriterlerini karşılayamamaya başladığı durumlarda, ilgili tarihe kadar özkaynaklar altında birikmiş olan kar veya zararlar hemen kar veya zarar tablosuna dahil edilmeyip, riskten korunması amaçlanan nakit akımlarının kar veya zarar tablosuna dahil edildiği tarihe kadar özkaynaklarda tutulmaya devam edilir.

- Enerjisa, finansal borçlarından kaynaklanan nakit akışı riskine karşı faiz haddi swap'larının kullanımı yoluyla nakit akışı riskinden korunmaktadır. Nakit akış riskinden korunma muhasebesi kapsamında, riskten korunma aracının makul değer değişiminin etkin kısmı özkaynaklar altında riskten korunma fonları hesabında muhasebeleştirilmektedir.
- Brisa, ayrıca Avro para biriminde yapılan yurtdışı satışlar ve ABD Doları para biriminde yapılan hammadde alım işlemlerinden kaynaklanan yabancı para kur risklerini ortadan kaldırmak amacıyla Avro satış/ABD Doları alış, TL satış/Avro alış ve TL satış/ABD Doları alış özellikli vadeli döviz alım-satım sözleşmeleri yapmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

136

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Bazı türev enstrümanlar riskten korunma muhasebesi kapsamına girebilmek için gerekli olan şartları karşılamamaktadır. Riskten korunma muhasebesi kapsamına dahil olmayan türev enstrümanların makul değer değişiklikleri oluştukları dönemde kar veya zarar tablosuna dahil edilirler.

2.3.9 Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Mal ve hizmetlerin üretiminde kullanılmak veya idari maksatlarla veya işlerin normal seyri esnasında satılmak yerine, kira elde etmek ve/veya sermaye kazancı elde etmek amacıyla veya her ikisi için tutulan araziler ve binalar yatırım amaçlı gayrimenkuller olarak sınıflandırılır ve maliyet yöntemine göre maliyet eksi birikmiş amortisman (arazi hariç) ve varsa değer düşüklüğü sonrasındaki değerleri ile gösterilir (Dipnot 13). İnşaatı Grup tarafından yapılan yatırım amaçlı gayrimenkulün maliyeti ise, inşaat veya işleme çalışmalarının tamamlandığı tarihteki maliyeti üzerinden belirtilir. Söz konusu bu tarihe kadar, Grup, TMS 16 "Maddi Duran Varlıklar" şartlarını uygular. Söz konusu tarihte varlık, yatırım amaçlı gayrimenkul haline gelmesi ile birlikte yatırım amaçlı gayrimenkuller hesap kalemine transfer edilir. Faaliyet kiralaması çerçevesinde kiralanmış gayrimenkuller yatırım amaçlı gayrimenkul olarak sınıflandırılmamıştır. Maliyetleri ile gerçeğe uygun değerleri karşılaştırıldığında, önemli bir farka rastlanılmamıştır. Yatırım amaçlı gayrimenkullerin amortisman dönemleri, tahmin edilen faydalı ömürleri esas alınarak belirlenmiştir. Bu varlıkların tahmini ekonomik ömürleri 20-49 yıl arasındadır.

2.3.10 Maddi duran varlıklar

Maddi duran varlıklar, elde etme maliyetlerinden birikmiş amortisman düşüldükten ve birikmiş değer düşüklüğü sonraki net değeri ile gösterilmektedir (Dipnot 14). Amortisman, maddi duran varlıkların faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak ayrılmaktadır. Arsa ve araziler amortismanına tabi değildir. Söz konusu varlıkların tahmin edilen faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

	Yıllar
Yeraltı ve yer üstü düzenleri	4-50
Binalar	10-50
Makine, tesis ve cihazlar	3-30
Taşıt araçları	3-7
Döşeme ve demirbaşlar	3-15
Diğer maddi duran varlıklar	5-10

Maddi duran varlıkların elden çıkartılması sonucu oluşan kar veya zarar, kayıtlı değer ile tahsil olunan tutarların karşılaştırılması ile belirlenir ve cari dönemde ilgili gelir ve gider hesaplarına yansıtılır.

Bir varlığın kayıtlı değeri varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımdaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın makul değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının bilanço tarihi itibarıyla indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir. Maddi duran varlıkların yapılan normal bakım ve onarım harcamaları, gider olarak muhasebeleştirilmektedir. Maddi duran varlığın kapasitesini genişleterek kendisinden gelecekte elde edilecek faydayı artıran nitelikteki yatırım harcamaları, maddi duran varlığın maliyetine eklenmektedir.

2.3.11 Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar ruhsatları, maden haklarını, iktisap edilmiş kullanım haklarını, bilgi sistemlerini, geliştirme maliyetlerini, satın alınmış teknoloji ve diğer tanımlanabilir hakları içermektedir. Maddi olmayan duran varlıklar, elde etme maliyetinden kayda alınır ve 20 yılı geçmeyen tahmini faydalı ömürleri boyunca doğrusal olarak itfa edilirler (Dipnot 15). Maden işletme haklarına ilişkin itfa payları ilgili maden işletilmeye başladığında ayrılır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

İşletme birleşmesi sonucu sahip olunan müşteri ilişkileri ve sözleşmeleri iktisap tarihindeki makul değerleri üzerinden muhasebeleştirilir. Müşteri ilişkileri ve sözleşmeleri tahmini sınırlı faydalı ömürleri üzerinden (27 yıl) doğrusal amortisman yöntemi ile amortismanına tabi tutulur ve elde etme maliyetinden birikmiş itfa payı ve değer düşüklüğü karşılıkları düşülmesi ile bulunan değer üzerinden taşınırlar (Dipnot 15).

2.3.12 Satış amacıyla elde tutulan duran varlıklar ve durdurulan faaliyetler

Varlıklar, kayıtlı değerlerinin kullanılmak suretiyle değil satış işlemi sonucu geri kazanılmasının amaçlandığı durumlarda satış amacıyla elde tutulan duran varlıklar olarak sınıflandırılır. Bu varlıklar; bir işletme birimi, satış grupları veya ayrı bir maddi duran varlık olabilir. Satılmak üzere elde tutulan duran varlıkların satışının bilanço tarihini takip eden oniki ay içerisinde gerçekleşmesi beklenir. Çeşitli olay veya koşullar satış işleminin tamamlanma süresini bir yıldan fazlaya uzatabilir. Söz konusu gecikmenin, işletmenin kontrolü dışındaki olaylar veya koşullar nedeniyle gerçekleşmiş ve işletmenin ilgili varlığın (veya elden çıkarılacak varlık grubunu) satışına yönelik satış planının devam etmekte olduğuna dair yeterli kanıt bulunması durumunda; satış işlemini tamamlamak için gerekli olan sürenin uzaması, ilgili varlığın (veya elden çıkarılacak varlık grubunun) satış amaçlı elde tutulan varlık olarak sınıflandırılmasını engellemez.

Durdurulan faaliyetler; elden çıkarılan veya satış amacıyla elde tutulan işletme birimleri olabilir ve (a) belirli bir coğrafi bölge faaliyetlerini veya önemli bir iş kolunu ifade eder (b) belirli bir coğrafi bölge faaliyetlerini veya önemli bir iş kolunun elden çıkarmak ile ilgili planın bir parçasıdır veya (c) tekrar satmak için iktisap edilen bir bağli ortaklıktır.

Satış amacıyla elde tutulan duran varlıklar kayıtlı değer ve makul değerin düşük olanı ile değerlendirilir. Makul değerin kayıtlı değerin altına düştüğü durumlarda oluşan değer düşüklüğü ilgili dönemin konsolide kar veya zarar tablosuna gider kaydedilir.

2.3.13 TFRS Yorum 12 – Hizmet İmtiyaz Anlaşmaları

TFRS Yorum 12, kamudan özel sektöre verilen imtiyazlı hizmet anlaşmalarının işletmeciler tarafından muhasebeleştirilmesini düzenler.

TFRS Yorum 12 kapsamına giren sözleşmeye dayalı anlaşmaların şartları uyarınca, Şirket işletmeci sıfatıyla, bir hizmet sunucusu olarak hareket eder. İşletmeci, bir kamu hizmetinin sunulması için kullanılan altyapıyı inşa eder veya yeniler ve belirlenen dönem boyunca bu altyapıyı işletir ve altyapının bakımını gerçekleştirir.

Grup'un iştiraki olan, Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin elektrik dağıtım hizmeti vermesi sebebiyle alınan veya alınacak bedel, hizmetin makul değeri üzerinden muhasebeleştirir. Söz konusu bedel bir finansal varlık olarak kaydedilir. Grup, söz konusu finansal varlığı, elektrik dağıtım hizmeti karşılığında imtiyazı tanıyanın verdiği veya imtiyazı tanıyanın talimatı doğrultusunda verilen nakit ölçüsünde muhasebeleştirir. İmtiyazı tanıyan tarafından veya imtiyazı tanıyanın talimatı ile ödenmesi gereken tutar, TMS 39 "Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme" uyarınca bir alacak olarak muhasebeleştirilir.

Grup'un iştiraki olan Enerjisa Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin finansal varlığı, önceden yapılmış ve İHD ile belirlenen her yıl yapılacak yatırım harcamalarına istinaden proje süresince elde edilmesi tahmin edilen gelecek dönemlere ait nakit girişlerini etkin faiz oranı yöntemine göre iskonto ederek hesapladığı rayiç bedel üzerinden "Finansal Varlıklar" adı altında kendi finansal durum tablosunda, etkin faiz yöntemine göre hesapladığı geliri ise "Hizmet İmtiyaz sözleşmesinden elde edilen faiz geliri" olarak muhasebeleştirmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

138

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

2.3.14 Özkaynak kalemleri

Özkaynak kalemlerinin düzeltilmesinde; yeniden değerlendirme değer artış fonu gibi enflasyon nedeniyle işletmelerin oluşturmalarına izin verilen fonların sermayeye ilave edilmesi, ortakların özkaynağa katkısı olarak dikkate alınmamıştır. Yedek akçelerin ve dağıtılmamış karların sermayeye ilave edilmesi ortaklar tarafından konulan sermaye olarak dikkate alınmıştır. Sermayeye ilave edilmiş özkaynak kalemlerinin düzeltilmesinde, sermaye artırımının tescil tarihi veya sermaye artırımına mahsuben ödenen tutarların tahsil tarihi esas alınmıştır. Sermayeye ilave edilmiş olsun veya olmasın, hisse senedi ihraç primlerinin düzeltilmesinde ise tahsil tarihleri dikkate alınmıştır (Dipnot 21).

Özkaynaklar altında takip edilen geri alınmış paylar, bağlı ortaklıkların sahip oldukları Holding hisselerini temsil eder. Konsolide mali tablolarda söz konusu tutar Holding sermayesinin, bağlı ortaklığın elinde bulundurduğu hisse oranına denk gelen tutar oranında azaltılması suretiyle muhasebeleştirilmiştir.

Değer artış fonları içerisinde yer alan yeniden değerlendirme fonu satış işleminden önce Grup'un elinde bulundurduğu net varlığa işlem tarihinde isabet eden değer artışıdır. Yeniden değerlendirme fonları içerisinde yer alan önemli tutarın amortismanına tabi varlıklar ile ilgili olması sebebiyle, söz konusu varlıkların amortismanına tabi oldukları veya elden çıkarıldıkları dönemde ilgili değerlendirme fonundan geçmiş yıllar karlarına transfer edilmek suretiyle muhasebeleştirilir.

Gelecekteki nakit akımlarının finansal riskten korunması olarak belirlenen ve bu konuda etkin olan türev finansal araçların gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler doğrudan özkaynaklarda "Riskten korunma fonları" içerisinde kayıtlara alınmaktadır. Ayrıca Grup, yabancı para finansal borçları ile döviz kurlarındaki değişimden kaynaklanan yurtdışındaki net yatırım riskinden korunmaktadır. Bu kapsamdaki yabancı para finansal borçların döviz kurundan kaynaklanan değer değişiminin etkin kısmı, özkaynaklar altındaki "Riskten korunma fonları" hesabında muhasebeleştirilmiştir.

2.3.15 Araştırma giderleri ve geliştirme maliyetleri

Araştırma giderleri gerçekleştiğinde gider kaydedilmektedir. Yeni ürünlerin geliştirilmesi veya geliştirilen ürünlerin testi ve dizaynı ile ilgili proje maliyetleri, projenin ticari ve teknolojik bakımdan başarılı bir şekilde uygulanabilir olması ve maliyetlerin güvenilir olarak tespit edilebilmesi halinde maddi olmayan duran varlık olarak değerlendirilir. Diğer geliştirme giderleri gerçekleştiğinde gider olarak kaydedilmektedir. Önceki dönemde gider kaydedilen geliştirme giderleri sonraki dönemde aktifleştirilemez.

2.3.16 Finansal borçlar ve borçlanma maliyetleri

Finansal borçlar, alındıkları tarihlerde, alınan kredi tutarından işlem masrafları çıkartıldıktan sonraki değerleriyle kaydedilir. Finansal borçlar, sonradan etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyet değeri üzerinden belirtilir. İşlem masrafları düşüldükten sonra kalan tutar ile iskonto edilmiş maliyet değeri arasındaki fark, kar veya zarar tablosuna kredi dönemi süresince finansman maliyeti olarak yansıtılır.

23 No'lu Türkiye Muhasebe Standardı "Borçlanma Maliyetleri" ("TMS 23") 29 Mart 2007 tarihinde Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yeniden düzenlenmiştir. Revize TMS 23, 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren geçerli olmakla beraber gönüllü olarak erken uygulamaya geçiş hakkı saklı tutulmuştur. Grup, TMS 23'ü gönüllü olarak erken uygulamayı seçmiş ve 1 Ocak 2007 tarihinden itibaren borçlanma maliyetleriyle ilgili olarak TMS 23'te öngörülen muhasebe politikasını seçerek muhasebe politikası değişikliğine gitmiştir. Finansal borçlardan kaynaklanan finansman maliyetleri, özellikle varlıkların iktisabı veya inşası ile ilişkilendirildikleri takdirde, özellikle varlıkların maliyet bedeline dahil edilirler. Özellikle varlıklar amaçlandığı şekilde kullanıma veya satışa hazır hale getirilmesi uzun bir süreyi gerektiren varlıkları ifade eder. Diğer borçlanma maliyetleri oluştuğu dönemde kar veya zarar tablosuna kaydedilir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

2.3.17 Ertelenen finansman giderleri

Ertelenen finansman giderleri (temel olarak finans kuruluşlarından uzun vadeli banka kredileri alımında katılan giderler) uzun vadeli kredilerin vadeye kalan süreleri doğrultusunda, efektif faiz metodu kullanılarak itfa edilmektedir.

2.3.18 Kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergiler

Türk Vergi Mevzuatı, ana şirket ve onun bağlı ortaklığına konsolide vergi beyannamesi hazırlamasına izin vermediğinden, ekli konsolide finansal tablolarda da yansıtıldığı üzere, vergi karşılıkları her bir işletme bazında ayrı olarak hesaplanmıştır.

Gelir vergisi gideri, cari vergi ve ertelenmiş vergi giderinin toplamından oluşur.

Cari vergi

Cari yıl vergi yükümlülüğü, dönem karının vergiye tabi olan kısmı üzerinden hesaplanır. Vergiye tabi kâr, diğer yıllarda vergilendirilebilir ya da vergiden indirilebilir kalemler ile vergilendirilmesi ya da vergiden indirilmesi mümkün olmayan kalemleri hariç tutması nedeniyle, kar veya zarar tablosunda yer verilen kârdan farklılık gösterir. Grup'un cari vergi yükümlülüğü bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış ya da önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranı kullanılarak hesaplanmıştır.

Ertelenmiş vergi

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü veya varlığı, varlıkların ve yükümlülüklerin finansal tablolarda gösterilen tutarları ile yasal vergi matrahı hesabında dikkate alınan tutarları arasındaki geçici farklılıkların bilanço yöntemine göre vergi etkilerinin yasallaşmış vergi oranları dikkate alınarak hesaplanmasıyla belirlenmektedir. Ertelenmiş vergi yükümlülükleri vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kar elde etmek suretiyle söz konusu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla hesaplanmaktadır. Bahse konu varlık ve yükümlülükler, ticari ya da mali kar/zararı etkilemeyen işleme ilişkin geçici fark, şerefiye veya diğer varlık ve yükümlülüklerin ilk defa finansal tablolara alınmasından (işletme birleşmeleri dışında) kaynaklanıyorsa muhasebeleştirilmez.

Ertelenmiş vergi yükümlülükleri, Grup'un geçici farklılıkların ortadan kalkmasını kontrol edebildiği ve yakın gelecekte bu farkın ortadan kalkma olasılığının düşük olduğu durumlar haricinde, bağlı ortaklık ve iştiraklerdeki yatırımlar ve iş ortaklıklarındaki paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanır. Bu tür yatırım ve paylar ile ilişkilendirilen vergilendirilebilir geçici farklardan kaynaklanan ertelenmiş vergi varlıkları, yakın gelecekte vergiye tabi yeterli kar elde etmek suretiyle söz konusu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması ve gelecekte ilgili farkların ortadan kalkmasının muhtemel olması şartlarıyla hesaplanmaktadır.

Ertelenmiş vergi varlığının kayıtlı değeri, her bilanço tarihi itibarıyla gözden geçirilir. Ertelenmiş vergi varlığının kayıtlı değeri, bir kısmının veya tamamının sağlayacağı faydanın elde edilmesine imkan verecek düzeyde mali kar elde etmenin muhtemel olmadığı ölçüde azaltılır.

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri varlıkların gerçekleşeceği veya yükümlülüklerin yerine getirileceği dönemde geçerli olması beklenen ve bilanço tarihi itibarıyla yasallaşmış veya önemli ölçüde yasallaşmış vergi oranları (vergi düzenlemeleri) üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin hesaplanması sırasında, Grup'un bilanço tarihi itibarıyla varlıklarının defter değerini geri kazanması ya da yükümlülüklerini yerine getirmesi için tahmin ettiği yöntemlerin vergi sonuçları dikkate alınır.

Ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri, cari vergi varlıklarıyla cari vergi yükümlülüklerini mahsup etme ile ilgili yasal bir hakkın olması veya söz konusu varlık ve yükümlülüklerin aynı vergi mercii tarafından toplanan gelir vergisiyle ilişkilendirilmesi ya da Grup'un cari vergi varlık ve yükümlülüklerini netleştirmek suretiyle ödeme niyetinin olması durumunda mahsup edilir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

140

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Dönem cari ve ertelenmiş vergisi

Vergi, doğrudan özkaynaklar altında muhasebeleştirilen bir işlemle ilgili olmaması koşuluyla, kar veya zarar tablosuna dahil edilir. Aksi takdirde vergi de ilgili işlemle birlikte özkaynaklar altında muhasebeleştirilir.

2.3.19 Çalışanlara sağlanan faydalar

Emeklilik hakları

Akbank çalışanları 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20'nci maddesine göre kurulmuş olan "Akbank T.A.Ş. Tekaüt Sandığı Vakfı ("Tekaüt Sandığı")'nın üyesidir. Tekaüt Sandığı'nın teknik mali tabloları Sigorta Murakebe Kanunu'nun 38. maddesi ve bu maddeye istinaden çıkarılan "Aktüerler Yönetmeliği" hükümlerine göre aktüerler siciline kayıtlı bir aktüer tarafından denetlenmektedir.

1 Kasım 2005 tarih 25983 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu ("Bankacılık Kanunu")'nun geçici 23'üncü maddesinin birinci fıkrası, banka sandıklarının Bankacılık Kanunu'nun yayımı tarihinden itibaren 3 yıl içinde Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)'na devredilmesini hükmetmekte ve bu devrin esaslarını düzenlemekteydi. Bankacılık Kanunu'nun sözkonusu maddesi Cumhurbaşkanı tarafından 2 Kasım 2005 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne başvuru konusu yapılmış ve Anayasa Mahkemesi'nin 31 Mart 2007 tarih ve 26479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 22 Mart 2007 günlü, E. 2005/39, K. 2007/33 sayılı kararı ile iptal edilerek, yürürlüğü kararın yayım tarihinden itibaren durdurulmuş ve ilgili fıkranın iptaline ilişkin gerekçeli karar 15 Aralık 2007 tarih ve 26731 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi'nin iptale ilişkin gerekçeli kararının 2007 yılının Aralık ayında yayınlanmasının hemen akabinde Türkiye Büyük Millet Meclisi ("TBMM") banka sandıklarının iştirakçilerinin Sosyal Güvenlik Kurumu'na devredilmesini öngören yeni yasal düzenlemeler üzerinde çalışmaya başlamış ve 17 Nisan 2008 tarihinde 5754 sayılı Sosyal Güvenlik Kanunu'nun ("Yeni Kanun") devre ilişkin esasları düzenleyen ilgili maddeleri TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilmiş ve 8 Mayıs 2008 tarih ve 26870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 19 Haziran 2008 tarihinde ana muhalefet partisinin, Yeni Kanun'un sandıkların SGK'ya devredilmesini de içeren bazı maddelerinin iptali ve yürürlüğü'nün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne yapmış olduğu başvuru, Anayasa Mahkemesi'nin 30 Mart 2011 tarihli toplantısında alınan karar ile reddedilmiş olup, gerekçeli karar 28 Aralık 2011 tarih ve 28156 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Yeni Kanun devir tarihi itibarıyla devredilen kişilerle ilgili olarak yükümlülüğün peşin değerinin; yüzde 9,8 teknik faiz oranı kullanılarak, SGK, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, BDDK, TMSF, banka ve sandık temsilcilerinden oluşan bir komisyon tarafından, sandıkların Kanun kapsamındaki sigorta kolları itibarıyla gelir ve giderleri ile sandıklarca ödenen aylık ve gelirlerin SGK düzenlemeleri çerçevesindeki aylık ve gelirlerin üzerinde olması halinde söz konusu farklar da dikkate alınarak hesaplanacağını ve devrin 8 Mayıs 2011 tarihine kadar tamamlanacağı belirtilmekte idi. 9 Nisan 2011 tarih ve 27900 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu'nun kararı ile söz konusu devir sürecinin 2 yıl uzatılmasına karar verilmiştir. Buna göre devrin 8 Mayıs 2013 tarihine kadar tamamlanması gerekmektedir. 8 Mart 2012 tarih ve 28227 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 20'nci maddesinin birinci fıkrasındaki değişiklik ile de Bakanlar Kurulu'na verilmiş olan 2 yıl erteleme yetkisi 4 yıla çıkartılmıştır.

Yeni Kanun uyarınca Sandık iştirakçileri ile aylık ve/veya gelir bağlanmış olanlar ve bunların hak sahiplerinin SGK'ya devrinden sonra bu kişilerin tabi oldukları vakıf senedinde bulunmasına rağmen karşılanmayan diğer sosyal hakları ve ödemeleri, sandıklar ve sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlarca karşılanmaya devam edilecektir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Bu çerçevede, Tekaüt Sandığı'nın, devre esas yükümlülükleri için yukarıda izah edilen Kanun hükümleri dikkate alınarak; vakıf senedinde bulunmasına rağmen devir sonrasında SGK tarafından karşılanmayacak sosyal haklar ve ödemeleri için TMS 19'a uygun olarak hazırlanan yukarıda birinci paragrafta belirtilen çerçevede denetlenmiş 31 Aralık 2017 tarihli teknik bilanço raporuna göre karşılık ayrılması gereken teknik veya fiili açık bulunmamaktadır. Banka'nın, Tekaüt Sandığı'ndan yapılan geri ödemeler veya gelecekte yapılacak katkılardaki azalışlar şeklinde ortaya çıkan ekonomik yararların bugünkü değerini elde etmeye yönelik yasal bir hakkı olmadığından ötürü, bilançosunda muhasebeleştirdiği bir varlık bulunmamaktadır.

Ayrıca Banka yönetimi, yukarıda belirtilen çerçevede yapılacak devir sırasında ve sonrasında oluşabilecek olası yükümlülük tutarının Tekaüt Sandığı'nın varlıklarıyla karşılanabilecek düzeyde olacağını ve Banka'ya herhangi bir ilave yük getirmeyeceğini öngörmektedir.

Tekaüt Sandığı'nın SGK'ya devri sırasında oluşacak yükümlülüğü Yeni Kanun hükümleri çerçevesinde; vakıf senedinde bulunmasına rağmen devir sonrasında SGK tarafından karşılanmayacak sosyal haklar ve ödemelere ilişkin yükümlülüğü ise TMS 19 hükümlerine uygun olarak aktüer siciline kayıtlı bir aktüer tarafından hesaplanmıştır. Bu çerçevede, Grup'un SGK'ya devredilecek faydalarına ilişkin bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğü SGK'ya devir sırasında yapılması gereken tahmini ödeme tutarı olup, bu tutarın ölçümünde kullanılan aktüeryal parametreler ve sonuçlar, Yeni Kanun'un SGK'ya devredilecek emeklilik ve sağlık faydalarına ilişkin hükümlerini (%9,80 teknik faiz oranı, vb.) yansıtmaktadır. İlgili Aktüer Raporu'na göre Tekaüt Sandığı'nın fazlası 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla 487.493 TL (31 Aralık 2016: 317.383 TL) tutarındaki devredilmeyecek diğer faydalara ilişkin yükümlülük dahil 276.210 TL'dir (31 Aralık 2016: 209.173 TL).

Tekaüt Sandığı'nın fazlası aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Fonlanan yükümlülüklerin bugünkü değeri	(1.275.192)	(1.184.939)
- SGK'ya devredilecek emeklilik faydaları	(1.757.542)	(1.635.774)
- SGK'ya devredilecek çalışma dönemi sonrasında sağlanan sağlık faydaları	969.843	768.218
- Devredilmeyecek diğer faydalar	(487.493)	(317.383)
Sandık varlıklarının gerçeğe uygun değeri	1.551.402	1.394.112
Tekaüt Sandığı fazlası	276.210	209.173

SGK'ya devredilecek çalışma dönemi sonrasında sağlanan sağlık faydalarının tutarı, devre esas sağlık yükümlülükleri ile sağlık primlerinin iskontolanmış net bugünkü değeri üzerinden hesaplanmıştır.

Kullanılan temel aktüeryal varsayımlar aşağıdaki gibidir:

İskonto oranı	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
- SGK'ya devredilecek emeklilik faydaları	%9,80	%9,80
- SGK'ya devredilecek çalışma dönemi sonrasında sağlanan sağlık faydaları	%9,80	%9,80
- Devredilmeyecek diğer faydalar	%4,21	%4,49

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

142

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Kıdem tazminatı karşılığı

Kıdem tazminatı karşılığı, Grup'un, personelin Türk İş Kanunu uyarınca emekliye ayrılması veya en az bir yıllık hizmeti tamamlayarak iş ilişkisinin kesilmesi, askerlik hizmeti için çağırılması veya vefatı durumunda doğacak gelecekteki olası yükümlülüklerinin tahmini toplam karşılığının bilanço tarihindeki indirgenmiş değerini ifade eder (Dipnot 19). Tüm aktüeryal kayıp ve kazanç özkaynaklar altında muhasebeleştirilmiştir.

2.3.20 Karşılıklar, koşullu varlık ve yükümlülükler

Karşılıklar, Grup'un bilanço tarihi itibarıyla mevcut bulunan ve geçmişten kaynaklanan yasal veya yapısal bir yükümlülüğün bulunması, yükümlülüğü yerine getirmek için ekonomik fayda sağlayan kaynakların çıkışının gerçekleşme olasılığının olması ve yükümlülük tutarı konusunda güvenilir bir tahminin yapılabilirdiği durumlarda muhasebeleştirilmektedir.

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve mevcudiyeti işletmenin tam olarak kontrolünde bulunmayan gelecekteki bir veya daha fazla kesin olmayan olayın gerçekleşip gerçekleşmemesi ile teyit edilebilmesi mümkün yükümlülükler finansal tablolara dahil edilmemekte ve şarta bağlı yükümlülükler olarak değerlendirilmektedir.

Şarta bağlı varlıklar, genellikle, ekonomik yararların işletmeye girişi olasılığını doğuran, planlanmamış veya diğer beklenmeyen olaylardan oluşmaktadır. Şarta bağlı varlıkların finansal tablolarda gösterilmeleri, hiçbir zaman elde edilemeyecek bir gelirin muhasebeleştirilmesi sonucunu doğurabileceğinden, sözü edilen varlıklar finansal tablolarda yer almamaktadır. Şarta bağlı varlıklar, ekonomik faydaların işletmeye girişleri olası ise finansal tablo dipnotlarında açıklanmaktadır. Şarta bağlı varlıklar ilgili gelişmelerin finansal tablolarda doğru olarak yansıtılmalarını teminin sürekli olarak değerlendirmeye tabi tutulur. Ekonomik faydanın Grup'a girmesinin neredeyse kesin hale gelmesi durumunda ilgili varlık ve buna ilişkin gelir, değişikliğin olduğu dönemin finansal tablolarına yansıtılır.

Zarara sebebiyet verecek sözleşmelerden kaynaklanan mevcut yükümlülükler, karşılık olarak hesaplanır ve muhasebeleştirilir. Grup'un, sözleşmeye bağlı yükümlülüklerini yerine getirmek için katlanılacak kaçınılmaz maliyetlerin bahse konu sözleşmeye ilişkin olarak elde edilmesi beklenen ekonomik faydaları aşan sözleşmesinin bulunması halinde, zarara sebebiyet verecek sözleşmenin var olduğu kabul edilir.

2.3.21 Kredi ve alacaklar ile ayrılan karşılıklar

Kredi ve alacaklar, borçluya para, mal veya hizmet sağlama yoluyla yaratılan finansal varlıklardır. Söz konusu kredi ve alacaklar ilk olarak elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmayı takip eden dönemlerde "Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi" kullanılarak iskonto edilmiş maliyeti ile değerlendirilmektedir. Bunların teminatı olarak alınan varlıklarla ilgili olarak ödenen harçlar ve benzeri diğer masraflar işlem maliyetinin bir parçası olarak kabul edilmemekte ve gider hesaplarına yansıtılmaktadır. Bankalara sağlanan para vadeli ve vadesiz mevduat olarak sınıflanmak suretiyle banka bakiyeleri olarak gösterilmektedir.

Ödenmesi gereken tutarların tahsil edilemeyecek olduğunu gösteren bir objektif delilin söz konusu olması halinde kredi değer düşüklüğüne ilişkin bir alacak risk karşılığı oluşturulur. Söz konusu bu karşılığın tutarı, kredinin kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek tutarlar da dahil olmak üzere tüm nakit akışlarının, kredinin olduğu zamanki orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen cari değeridir.

Alacak risk karşılığı ile ilgili olarak dönem içinde gerçekleşen ilaveler dönemin kar veya zarar tablosu ile ilişkilendirilir. Yasal işlemlerin tamamlanması ve işletme kaynaklı finansal borcun ve alacakların tahsil edilemeyecek olduğunun belirlendiği tarihte, işletme kaynaklı finansal borçlar ve alacaklar ilgili alacak risk karşılığı ile netleştirmek suretiyle finansal tablolardan çıkarılır. Önceki dönemlerde karşılık ayrılmış olan finansal borçların ve alacakların tahsil edilmesi durumunda söz konusu tutar dönem içinde alacak risk karşılığından indirilmek suretiyle muhasebeleştirilir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

2.3.22 Devlet teşvik ve yardımları

Grup, araştırma ve geliştirme projeleri ("AR-GE") ile ilgili olarak söz konusu projelerin belirli ölçütleri sağlaması şartıyla, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu ("TÜBİTAK") ile Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 98/10 sayılı AR-GE Yardımına İlişkin Tebliği' kapsamında TÜBİTAK Teknoloji İzleme ve Değerlendirme Başkanlığı'nın değerlendirmesine bağlı olmak üzere AR-GE teşviklerinden yararlanabilmektedir.

İlgili devlet teşvikleri, elde edilmesi için gerekli şartların işletme tarafından yerine getirileceğine ve yardımın işletme tarafından elde edileceğine dair makul bir güvence oluştuğunda finansal tablolara alınır.

Devlet teşvikleri karşılanması amaçlanan maliyetlerle ilişkilendirilmek için ilgili dönem boyunca sistematik olarak kar veya zarar tablosuna alınır. Buna göre, devlet teşvikleri ilgili giderlerin finansal tablolara alındığı döneme tekabül eden devlet teşvikleri, söz konusu giderlerle aynı dönemde kar veya zarar tablosuna alınır. Amortismanına tabi varlıklara ilişkin temin edilen devlet teşvikleri, ilgili varlıkların elde etme maliyetinden düşülerek muhasebeleştirilir.

2.3.23 Sigorta teknik karşılıkları

Kazanılmamış primler karşılığı

Kazanılmamış primler karşılığı, nakliyat branşı primleri ile 14 Haziran 2007 tarihinden önce üretilen deprem primleri hariç olmak üzere, bilanço tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan tüm poliçeler için tahakkuk etmiş primlerin gün esasına göre takip eden döneme sarkan kısmı olarak hesaplanmıştır. Gün esasına göre takip eden döneme sarkan kısım hesap edilirken genel uygulamada poliçelerin öğlen 12:00'de başlayıp yine öğlen 12:00'de sona erdiği varsayılmıştır. 7 Ağustos 2007 tarih ve 26606 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelik" ("Teknik Karşılıklar Yönetmeliği") uyarınca düzenlenen poliçelerin kazanılmamış primler karşılığı ile bu karşılığın reasürans payı, yürürlükte bulunan sigorta sözleşmeleri için tahakkuk etmiş primler ile reasürörlere devredilen primlerin herhangi bir komisyon veya diğer bir indirim yapılmaksızın brüt olarak gün esasına göre ertesi hesap dönemi veya hesap dönemlerine sarkan kısmı olarak hesaplanmış ve kayıtlara yansıtılmıştır. Belirli bir bitiş tarihi olmayan emtia nakliyat branşı poliçeleri için son üç ayda yazılan primlerin %50'si kazanılmamış primler karşılığı olarak ayrılmaktadır.

Devam eden riskler karşılığı

Teknik Karşılıklar Yönetmeliği uyarınca 1 Ocak 2008'den itibaren sigorta şirketleri yürürlükte bulunan sigorta sözleşmeleri dolayısıyla ortaya çıkabilecek tazminatların, ilgili sözleşmeler için ayrılmış kazanılmamış primler karşılığından fazla olma ihtimaline karşı, beklenen hasar prim oranını dikkate alarak devam eden riskler karşılığı ayırmakla yükümlüdürler. Beklenen hasar prim oranı, gerçekleşmiş hasarların kazanılmış prime bölünmesi suretiyle bulunur. Branş bazında hesaplanan beklenen hasar prim oranının %95'in üzerinde olması halinde, %95'i aşan oranın net kazanılmamış primler karşılığı ile çarpılması sonucunda bulunan tutar, net devam eden riskler karşılığı, %95'i aşan oranın brüt kazanılmamış primler karşılığı ile çarpılması sonucunda bulunan tutar brüt devam eden riskler karşılığı olarak hesaplanır. Brüt tutar ile net tutar arasındaki fark ise reasürör payı olarak dikkate alınır. 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla yapılan devam eden riskler karşılığı hesaplaması için belirlenen beklenen hasar prim oranının tespitinde kullanılan açılış muallak hasar karşılığı tutarı cari dönem ile tutarlı bir şekilde yeniden belirlenmiştir.

Muallak hasar ve tazminat karşılığı

Grup sigorta şirketleri, tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak daha önceki hesap dönemlerinde veya cari hesap döneminde fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedelleri ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedelleri için muallak tazminat karşılığı ayırmaktadır. Hesap dönemlerinden önce meydana gelmiş ancak bu tarihlerden sonra ihbar edilmiş tazminatlar, gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedelleri (IBNR) olarak kabul edilmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

144

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

28 Temmuz 2010 tarih ve 27655 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ve 5 Aralık 2014 tarih ve 2014/16 sayılı “Muallak Tazminat Karşılığına İlişkin Genelge” uyarınca, aktüeryal zincirleme merdiven metodları (“AZMM”) kullanılarak Şirketin Raporlanmamış Muallak Tazminat Karşılıkları (IBNR) hesaplanmıştır.

Hayat kar payı ve matematik karşılıkları

Hayat branşı matematik karşılığı, aktüeryal matematik karşılıkları (Hazine Müsteşarlığı tarafından onaylı tarifeler ile belirlenmiş teknik faiz oranı kadar asgari gelir garantisi bulunan ve bir yıldan uzun süreli risk teminatı içeren) ve kar payı karşılıklarından oluşmakta olup, Şirket’in hayat sigortası branşında sigortalılara yükümlülüklerini göstermektedir.

Hayat matematik karşılıkları, hayat branşı ile iştigal eden sigorta şirketlerinin gelecekte vadesi geldiği zaman ödemeyi garanti ettikleri tazminatlar için ayırdıkları karşılıktır. Sigortacılık Kanununa göre Grup’un hayat branşında akdedilen hayat sigorta sözleşmeleri uyarınca tahsil edilen safi primlerden idare ve tahsil masrafları, ölüm (mortalite) risk primi ve komisyonlarının indirilmesi sonucu kalan tutar hayat matematik karşılığı olarak ayrılmaktadır. Matematik karşılıklarının hesaplanması yurtdışında hazırlanan ölüm istatistikleri dikkate alınarak Türk Sigorta şirketleri için geçerli olan cari tablolar kullanılarak yapılmaktadır. Bu karşılıkların yatırımlara dönüşmesi sonucu elde edilen gelirler için kar payı karşılığı ayrılmaktadır.

2.3.24 Kiralama işlemleri

2.3.24.1 Grup – kiracı olarak

Finansal kiralama

Finansal kiralama işlemine konu olan varlıklar, Grup’un kiracı olduğu durumda ilgili varlığın makul değeri ile asgari kira ödemelerinin bugünkü değerinden düşük olanı üzerinden varlıklarda “maddi duran varlıklar” hesabında söz konusu kiralama işlemlerinden kaynaklanan borçlar ise yükümlülüklerde “finansal kiralama borçları” hesabında gösterilmektedir.

Finansal kiralama borçları, ilgili maddi duran varlığın satın alma değeri üzerinden finansal tablolara yansıtılır. Kira sözleşmesinden doğan faiz ödemeleri ise, kira dönemi boyunca kar veya zarar tablosunda gider olarak gösterilir.

Faaliyet kiralaması

Mülkiyete ait risk ve getirilerin önemli bir kısmının kiralayana ait olduğu kiralama işlemi, faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılır. Faaliyet kiralamaları olarak (kiralayandan alınan teşvikler düşüldükten sonra) yapılan ödemeler, kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile gider olarak kaydedilir.

2.3.24.2 Grup – kiralayan olarak

Finansal kiralama

Finansal kiralama konusu varlık net kira yatırımı tutarına eşit bir alacak olarak konsolide finansal tablolara kaydedilir. Brüt finansal kiralama alacaklarıyla, finansal kiralama alacaklarının bugünkü değeri arasındaki fark, ertelenmiş finansman geliri olarak tanımlanır. İşlem günündeki ertelenmiş finansal gelirlerin toplamı olan kira geliri, kiralamanın vadesi boyunca, finansal kiralama kapsamındaki net yatırıma sabit bir dönemsel getiri oranı yaratacak şekilde konsolide kar veya zarar tablosuyla ilişkilendirilir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Faaliyet kiralaması

Faaliyet kiralamasında, kiralandan varlıklar, konsolide bilançoda maddi duran varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide kar veya zarar tablosuna yansıtılır. Kira geliri kira dönemi boyunca doğrusal olarak konsolide kar veya zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

Koşullu kiralar oluştuğu dönemde gider olarak kaydedilir.

2.3.25 Hasılat

Bankacılık

Tüm faiz haddine sahip finansal varlıklar ile ilgili faiz gelir ve giderleri, yönetimin tahmini ve yorumu doğrultusunda tahsilatın şüpheli hale geldiği duruma kadar, tahakkuk esasına göre kar veya zarar tablosu ile ilişkilendirilir. Faiz geliri sabit getirili menkul kıymetlerin kupon ödemelerini ve hazine bonolarının tahakkuk eden faiz getirilerini içermektedir (Dipnot 4.f.i).

Faiz gelir ve giderleri etkin faiz yöntemi uygulanarak muhasebeleştirilmektedir. Grup, donuk alacaklarla ilgili faiz gelirleri ve varsa, tahsili şüpheli görülen diğer faiz gelirleriyle ilgili reeskont uygulamasını durdurmakta ve o tarihe kadar kaydedilmiş olan reeskont tutarlarını iptal ederek tahsilat gerçekleşene kadar gelir olarak kaydetmemektedir.

Tahsil edildikleri dönemde gelir kaydedilen bazı bankacılık işlemleriyle ilgili ücret gelirleri haricindeki ücret ve komisyon gelirleri ve giderleri ücret ve komisyon niteliğine göre tahakkuk esasına veya "Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi"ne göre muhasebeleştirilmektedir. Sözleşmeler yoluyla sağlanan ya da üçüncü bir gerçek veya tüzel kişi için varlık alımı veya satımı gibi işlemlere ilişkin hizmetler yoluyla sağlanan gelirler tahsil edildiği tarihlerde gelir olarak kaydedilmektedir.

Sigortacılık

Hayat:

Prim gelirleri hayat, sağlık ve ferdi kaza branşlarında dönem içinde tanzim edilmiş poliçelerden iptaller, reasürere verilen primler ve cari rizikolar karşılığının düşülmesinden sonra kalan net tutarı ifade etmektedir (Dipnot 4.f.ii).

Elementer Sigortalar:

Prim gelirleri, dönem içinde tanzim edilen poliçe primlerinden iptaller ve cari rizikolar karşılığının düşülmesinden sonra kalan net tutarı ifade etmektedir.

Diğer bölümler

Gelirler, teslimatın gerçekleşmesi, gelir tutarının güvenilir şekilde belirlenebilmesi ve işlemle ilgili ekonomik faydaların Grup'a akmasının muhtemel olması üzerine alınan veya alınabilecek bedelin makul değeri üzerinden tahakkuk esasına göre kayıtlara alınır. Net satışlar, malların satış tutarından mal satışlarından iade, indirim, komisyonların ve satış ile ilgili vergilerin düşülmesi suretiyle gösterilmiştir. Grup'un satışlarını vadeli yapması ve vade boyunca faiz almaması veya piyasa faizinin daha altında bir faiz haddini uygulaması ve böylelikle işlemin etkin bir finansman unsuru içeriyor olması durumunda, satışın karşılığının makul değeri, alacakların bugünkü değerine iskonto edilmesi suretiyle bulunur. Alacakların nominal değeri ile bu şekilde bulunan makul değer arasındaki fark, faiz geliri olarak "Etkin faiz (iç verim) oranı yöntemi"ne göre ilgili dönemlere yansıtılır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

146

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

2.3.26 Pay başına kazanç

Pay başına kazanç net dönem karından adi hisse senedi sahiplerine isabet eden kısmın dönem içindeki ağırlıklı ortalama adi hisse senedi sayısına bölünmesiyle hesaplanır. Detayları Dipnot 33'te açıklandığı gibi Holding pay başına kazanç hesaplamalarını "Pay Başına Kazanç" ("TMS 33") uyarınca yapmaktadır.

Konsolide kar veya zarar tablosunda belirtilen pay başına kazanç, net karın, yıl boyunca piyasada bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile bulunmuştur.

Türkiye'de şirketler, sermayelerini, hissedarlarına geçmiş yıl karlarından dağıttıkları "bedelsiz hisse" yolu ile arttırabilmektedirler. Bu tip "bedelsiz hisse" dağıtımları, pay başına kazanç hesaplamalarında, ihraç edilmiş hisse gibi değerlendirilir. Buna göre, bu hesaplamalarda kullanılan ağırlıklı ortalama hisse sayısı, söz konusu hisse senedi dağıtımlarının geçmişe dönük etkileri de dikkate alınarak bulunur.

2.3.27 Dövizli işlemler

Fonksiyonel para birimi

Fonksiyonel para birimi işletmenin faaliyetlerinin önemli kısmını yürüttüğü para birimi olarak tanımlanmakta ve her bir Grup şirketinin finansal tablo kalemleri söz konusu şirketin fonksiyonel para birimi cinsinde ölçülmektedir. Konsolide finansal tablolar Holding'in fonksiyonel ve sunum para birimi olan Türk Lirası cinsinden sunulmuştur.

Dövizli işlemler ve bakiyeler

Dövizli işlemlerden kaynaklanan gelirler ve zararlar işlemin gerçekleştiği tarihte geçerli olan döviz kuru kullanılarak TL'ye çevrilmiştir. Döviz cinsinden olan parasal varlık ve yükümlülükler bilanço tarihinde geçerli olan döviz kuru kullanılarak TL'ye çevrilmiştir. Döviz cinsinden olan varlık veya yükümlülüklerin çevriminden kaynaklanan kur farkı gelir veya gideri konsolide kar veya zarar tablosunda muhasebeleştirilmiştir.

Yabancı Grup şirketleri

TL dışında başka bir fonksiyonel para biriminden finansal tablolarını hazırlayan Grup şirketlerinin faaliyet sonuçları ilgili yıla ait ortalama kur üzerinden TL'ye çevrilmiştir. Bu Grup şirketlerinin varlık ve yükümlülükleri dönem sonu kuru ile TL'ye çevrilmiştir. Bu Grup şirketlerinin dönem başındaki net varlıklarının TL'ye çevriminden kaynaklanan kur farkları ile ortalama ve dönem sonu kurları arasında oluşan farklar, özkaynakta yabancı para çevrim farkları hesabına dahil edilmiştir.

2.3.28 İşletme birleşmeleri

İşletme satın alımları, satın alım yöntemi kullanılarak, muhasebeleştirilir. Bir işletme birleşmesinde transfer edilen bedel, gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülür; transfer edilen bedel, edinen işletme tarafından transfer edilen varlıkların birleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerlerinin, edinen işletme tarafından edinilen işletmenin önceki sahiplerine karşı üstlenilen borçların ve edinen işletme tarafından çıkarılan özkaynak paylarının toplamı olarak hesaplanır. Satın alıma ilişkin maliyetler genellikle oluştuğu anda gider olarak muhasebeleştirilir.

Satın alınan tanımlanabilir varlıklar ile üstlenilen yükümlülükler, satın alım tarihinde gerçeğe uygun değerleri üzerinden muhasebeleştirilir. Aşağıda belirtilenler bu şekilde muhasebeleştirilmez:

- Ertelenmiş vergi varlıkları ya da yükümlülükleri veya çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin varlık ya da yükümlülükler, sırasıyla, TMS 12 *Gelir Vergisi* ve TMS 19 *Çalışanlara Sağlanan Faydalar* standartları uyarınca hesaplanarak, muhasebeleştirilir;

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

- Satın alınan işletmenin hisse bazlı ödeme anlaşmaları ya da Grup'un satın alınan işletmenin hisse bazlı ödeme anlaşmalarının yerine geçmesi amacıyla imzaladığı hisse bazlı ödeme anlaşmaları ile ilişkili yükümlülükler ya da özkaynak araçları, satın alım tarihinde TFRS 2 *Hisse Bazlı Ödeme Anlaşmaları* standardı uyarınca muhasebeleştirilir; ve
- TFRS 5 *Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler* standardı uyarınca satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan varlıklar (ya da elden çıkarma grupları) TFRS 5'te belirtilen kurallara göre muhasebeleştirilir.

Şerefiye, satın alım için transfer edilen bedelin, satın alınan işletmedeki varsa kontrol gücü olmayan payların ve, varsa, aşamalı olarak gerçekleşen bir işletme birleşmesinde edinen işletmenin daha önceden elinde bulundurduğu edinilen işletmedeki özkaynak paylarının gerçeğe uygun değeri toplamının, satın alınan işletmenin satın alma tarihinde tanımlanabilen varlıklarının ve üstlenilen tanımlanabilir yükümlülüklerinin net tutarını aşan tutar olarak hesaplanır. Yeniden değerlendirme sonrasında satın alınan işletmenin satın alma tarihinde tanımlanabilen varlıklarının ve üstlenilen tanımlanabilir yükümlülüklerinin net tutarının, devredilen satın alma bedelinin, satın alınan işletmedeki kontrol gücü olmayan payların ve, varsa, satın alma öncesinde satın alınan işletmedeki payların gerçeğe uygun değeri toplamını aşması durumunda, bu tutar pazarlıklı satın almadan kaynaklanan kazanç olarak doğrudan kar/zarar içinde muhasebeleştirilir.

Hissedar paylarını temsil eden ve sahiplerine tasfiye durumunda işletmenin net varlıklarının belli bir oranda pay hakkını veren kontrol gücü olmayan paylar, ilk olarak ya gerçeğe uygun değerleri üzerinden ya da satın alınan işletmenin tanımlanabilir net varlıklarının kontrol gücü olmayan paylar oranında muhasebeleştirilen tutarları üzerinden ölçülür. Ölçüm esası, her bir işleme göre belirlenir. Diğer kontrol gücü olmayan pay türleri gerçeğe uygun değere göre ya da, uygulanabilir olduğu durumlarda, bir başka TFRS standardında belirtilen yöntemler uyarınca ölçülür.

Bir işletme birleşmesinde Grup tarafından transfer edilen bedelin, koşullu bedeli de içerdiği durumlarda, koşullu bedel satın alım tarihindeki gerçeğe uygun değer üzerinden ölçülür ve işletme birleşmesinde transfer edilen bedele dahil edilir. Ölçme dönemi içerisinde ortaya çıkan ek bilgilerin sonucunda koşullu bedelin gerçeğe uygun değerinde düzeltme yapılması gerekiyorsa, bu düzeltme şerefiyeden geçmişe dönük olarak düzeltilir. Ölçme dönemi, birleşme tarihinden sonraki, edinen işletmenin işletme birleşmesinde muhasebeleştirdiği geçici tutarları düzeltbildiği dönemdir. Bu dönem satın alım tarihinden itibaren 1 yıldan fazla olamaz.

Ölçme dönemi düzeltmeleri olarak nitelendirilmeyen koşullu bedelin gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler için uygulanan sonraki muhasebeleştirme işlemleri, koşullu bedel için yapılan sınıflandırma şekline göre değişir. Özkaynak olarak sınıflandırılmış koşullu bedel yeniden ölçülmez ve buna ilişkin sonradan yapılan ödeme, özkaynak içerisinde muhasebeleştirilir. Varlık ya da borç olarak sınıflandırılan koşullu bedelin Finansal araç niteliğinde olması ve TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçüm standardı kapsamında bulunması durumunda, söz konusu koşullu bedel gerçeğe uygun değerinden ölçülür ve değişiklikten kaynaklanan kazanç ya da kayıp, kâr veya zararda ya da diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilir. TMS 39 kapsamında olmayanlar ise, TMS 37 Karşılıklar uyarınca muhasebeleştirilir.

Aşamalı olarak gerçekleşen bir işletme birleşmesinde Grup'un satın alınan işletmede önceden sahip olduğu özkaynak payı gerçeğe uygun değere getirmek için satın alım tarihinde (yani Grup'un kontrolü ele aldığı tarihte) yeniden ölçülür ve, varsa, ortaya çıkan kazanç/zarar kar/zarar içinde muhasebeleştirilir. Satın alım tarihi öncesinde diğer kapsamlı gelir içinde muhasebeleştirilen satın alınan işletmenin payından kaynaklanan tutarlar, söz konusu payların elden çıkarıldığı varsayımı altında kar/zarara aktarılır.

İşletme birleşmesi ile ilgili satın alma muhasebesinin birleşmenin gerçekleştiği raporlama tarihinin sonunda tamamlanamadığı durumlarda, Grup muhasebeleştirme işleminin tamamlanamadığı kalemler için geçici tutarlar raporlar. Bu geçici raporlanan tutarlar, ölçüm döneminde düzeltilir ya da satın alım tarihinde muhasebeleştirilen tutarlar üzerinde etkisi olabilecek ve bu tarihte ortaya çıkan olaylar ve durumlar ile ilgili olarak elde edilen yeni bilgileri yansıtmak amacıyla fazladan varlık veya yükümlülük muhasebeleştirilir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

148

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Kontrol gücü olmayan pay sahipleri ile yapılan kısmi hisse alış - satış işlemleri

Grup, kontrol gücü olmayan pay sahipleri ile gerçekleştirdiği hali hazırda kontrol etmekte olduğu ortaklıklara ait hisselerin alış ve satış işlemlerini Grup'un özkaynak sahipleri arasındaki işlemler olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak, kontrol gücü olmayan paylardan ilave hisse alış işlemlerinde, elde etme maliyeti ile ortaklığın satın alınan payı nispetindeki net varlıklarının kayıtlı değeri arasındaki fark özkaynak içerisinde muhasebeleştirilir. Kontrol gücü olmayan pay sahiplerine hisse satış işlemlerinde ise, satış bedeli ile ortaklığın satılan payı nispetindeki net varlıklarının kayıtlı değeri arasındaki fark sonucu oluşan kayıp veya kazançlar SPK tarafından zorunlu kılınan şablonda özkaynak kalemleri içerisinde bu işlemler sonucunda oluşan kayıp veya kazançlar için ayrı bir başlık olmaması sebebiyle geçmiş yıllar karları hesabı altında özkaynakta muhasebeleştirilir.

2.3.29 Finansal bilgilerin bölümlere göre raporlanması

Endüstriyel bölümler, belirli bir mal veya hizmeti ya da birbirleriyle ilişkili mal veya hizmet grubunu sağlama veya risk ve fayda açısından Grup'un diğer bölümlerinden farklı özellikler taşıma anlamında Grup'un diğer bölümlerinden farklı özelliklere sahip bölümlerdir. Coğrafi bölümler, Grup'un, belirli bir ekonomik çevrede mal veya hizmet temin eden ve risk ve fayda açısından başka bir ekonomik çevre içerisinde faaliyet gösteren diğer bölümlerden farklı özelliklere sahip bölümlerdir.

Raporlanabilir bölüm, bölüm bilgileri açıklanması zorunlu olan bir endüstriyel bölüm veya coğrafi bölümdür. Bir endüstriyel bölümün veya coğrafi bölümün raporlanabilir bölüm olarak belirlenebilmesi için gereklilik; bölüm hasılatının büyük bir çoğunluğunun grup dışı müşterilere yapılan satışlardan kazanılması ve grup dışı müşterilere yapılan satışlardan ve diğer bölümler ile gerçekleştirilen işlemlerden elde edilen bölüm hasılatının, tüm bölümlere ilişkin iç ve dış toplam hasılatın en az %10'unu oluşturması veya kar veya zararla sonuçlanan bölüm sonucunun, kar elde eden bölümlerin toplam sonuçları ile zarar eden bölümlerin toplam sonuçlarının mutlak anlamda büyük olanının en az %10'una isabet etmesi veya bölüm varlıklarının, tüm bölümlerin toplam varlıklarının en az %10'unu oluşturmasıdır.

Grup, faaliyet bölümlerini, karar almaya yetkili merciye TMS baz alınmış ve belli sınıflandırmalar yapılmış iç raporlamada sunulan bölümlerle tutarlı olacak şekilde belirlemiştir. İç raporlamalara göre Grup'un risk ve fayda oranlarının özellikle ürettiği mal ve hizmetlerdeki farklılıklardan etkilenmesi sebebiyle, bölüm bilgilerinin raporlanmasına yönelik olarak endüstriyel bölümler belirlenmiştir. Coğrafi bölümler bazındaki bilgiler, Grup'un faaliyetlerinin, konsolide finansal tablolar genelinde ve parasal önemlilik kavramında, Türkiye dışındaki coğrafi bölümler açısından raporlanabilir bölüm özelliği göstermediğinden, ekli konsolide finansal tablolarda ayrıca yer verilmemiştir.

Faaliyet bölümleri raporlaması işletmenin faaliyetlere ilişkin karar almaya yetkili mercii yapılan raporlamayla yeknesaklığı sağlayacak biçimde düzenlenmiştir. İşletmenin faaliyetlere ilişkin karar almaya yetkili mercii bölüme tahsis edilecek kaynaklara ilişkin kararların alınmasından ve bölümün performansının değerlendirilmesinden sorumludur.

2.4 Önemli Muhasebe Tahmin ve Varsayımları

Konsolide finansal tabloların Türkiye Muhasebe Standartları'na göre hazırlanmasında Grup yönetiminin, raporlanan varlık ve yükümlülük tutarlarını etkileyecek, bilanço tarihi itibarı ile oluşması muhtemel yükümlülük ve taahhütleri ve raporlama dönemi itibarıyla gelir ve gider tutarlarını belirleyen varsayımlar ve tahminler yapması gerekmektedir. Bu tahmin ve varsayımlar Grup yönetiminin mevcut olaylar ve işlemlere ilişkin en iyi bilgilerine dayanmasına rağmen fiili sonuçlar ile farklılık gösterebilir. Tahminler düzenli olarak gözden geçirilmekte, gerekli düzeltmeler yapılmakta ve gerçekleştirildikleri dönem kar veya zarar tablosunda yansıtılmaktadırlar. Muhasebe tahminlerindeki değişiklikler, yalnızca bir döneme ilişkin ise, değişikliğin yapıldığı cari dönemde, gelecek dönemlere ilişkin ise, hem değişikliğin yapıldığı dönemde hem de gelecek dönemde, ileriye yönelik olarak, net dönem karı veya zararının belirlenmesinde dikkate alınacak şekilde finansal tablolara yansıtılır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

a) Şerefiye

İştirak edinimi ile ortaya çıkan şerefiye ödenen bedelin, edinilen işletmedeki net tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve koşullu yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerinin oranı ve edinilen işletmedeki kontrol gücü olmayan pay tutarını aşan kısımdır.

Şerefiye dağıtımı, şerefiyenin olduğu işletme birleşmesinden fayda sağlaması beklenen nakit üreten birimlere veya nakit üreten birim gruplarına yapılır. Şerefiyenin dağıtıldığı her birim veya birim grubu işletme içi yönetsel amaçlarla, şerefiyenin izlendiği işletmenin en küçük varlık grubudur. Şerefiyedeki değer düşüklüğü gözden geçirmeleri yılda bir kez veya olay veya şartlardaki değişikliklerin değer düşüklüğü ihtimalini işaret ettiği durumlarda daha sık yapılmaktadır. Şerefiyenin defter değeri kullanım değeri ve elden çıkarma maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değerinin büyük olanı olan geri kazanılabilir değer ile karşılaştırılır. Herhangi bir değer düşüklüğü durumunda zarar derhal muhasebeleştirilir ve takip eden dönemlerde iptal edilmez.

Grup, kendisinin yada bağlı ortaklıklarının farklı sektörlerde yapmış olduğu satın alımlardan kaynaklı çeşitli şerefiye bakiyeleri muhasebeleştirmiştir. Değer düşüklüğü testleri nakit üreten birimler için geri kazanılabilir değer kullanım değeri hesaplamalarına göre tespit edilmiştir. Kullanım değeri, birimin sürekli kullanımından elde edilmesi beklenen nakit akışlarının iskonto edilmesi suretiyle hesaplanmıştır. Şerefiye değer düşüklüğü testleri belli yıllara ait projeksiyonlar üzerinden yapılmıştır. Gelecek dönemlerde oluşacak nakit akışlarını tahmin edebilmek için sabit büyüme oranı %7 ve birimin geri kazanılabilir değerini hesaplayabilmek için vergi sonrası iskonto oranı olarak ağırlıklı sermaye maliyeti oranı %13,7 kullanılmıştır.

b) Kredi alacakları değer düşüklüğü

Banka her raporlama döneminde kredilerinin değer düşüklüğünü gözden geçirmekte ve herhangi bir değer düşüklüğü olması durumunda gelir tablosunda muhasebeleştirmektedir. Bu kapsamda yönetim, kredilerin gelecek dönemlerdeki nakit akışlarının tutarlarını ve dönemlerini çeşitli tahminler kullanarak değerlendirmektedir. Banka bu değerlendirme sırasında kredi alanın finansal durumunu ve teminatların net gerçekleşebilir değerini göz önüne almaktadır. Kredilerin değer düşüklüğü bireysel olarak değerlendirilebildiği gibi, benzer karakteristik özellikler taşıyan düşük tutarlı krediler toplu olarak da değerlendirilebilir. Kredi portfolyosu için yapılan değerlendirme, risk ve ekonomik verilere odaklanmaktadır (Dipnot 30).

c) Sandık

Banka'nın Tekaüt Sandığı Vakfı ("Sandık") 506 Sayılı Kanunun Geçici 20. maddesi çerçevesinde kurulmuş bir sandık olup SGK'ya devredilecek sandıklar kapsamına girmektedir. Devir tarihini belirlemede Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Sandığın toplam yükümlülükleri, devredilecek faydalar ve Sandığın sorumluluğunda kalacak ilave faydalar için ayrı ayrı yöntem ve varsayımlar kullanılarak hesaplanmaktadır. Emekli Sandığı yükümlülüklerinin değerlemeleri uygun varsayımların seçiminde, önemli yargı ve teknik uzmanlık gerektirir. Banka yönetimi söz konusu değerlemelerin yapılması amacıyla harici bir aktüerya firmasının hizmetlerinden faydalanmaktadır.

d) Ertelenmiş vergi

Grup, vergiye esas yasal finansal tabloları ile TMS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları arasındaki farklılıklardan kaynaklanan geçici zamanlama farkları için ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğü muhasebeleştirmektedir. Grup'un bağlı ortaklıklarının gelecekte oluşacak karlardan indirilebilecek kullanılmamış mali zararları ve diğer indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları bulunmaktadır. Ertelenmiş vergi varlıklarının kısmen ya da tamamen geri kazanılabilir tutarı mevcut koşullar altında tahmin edilmiştir. Değerlendirme sırasında, gelecekteki kar projeksiyonları, cari dönemlerde oluşan zararlar, kullanılmamış zararları ve diğer vergi varlıklarının son kullanılabileceği tarihler ve gerektiğinde kullanılabilecek vergi planlama stratejileri göz önünde bulundurulmuştur. Elde edilen veriler ışığında, Grup'un gelecekte elde edilecek vergiye tabi kar ertelenmiş vergi varlıklarının tamamını karşılamaya yetmiyorsa, ertelenmiş vergi varlığının tamamı ve bir kısmına karşılık ayrılır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

150

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

e) Türev araçların ve diğer finansal araçların gerçeğe uygun değerleri

Grup, aktif bir piyasası olmayan finansal araçların gerçeğe uygun değerlerini piyasa verilerinden yararlanarak muvazaasız benzer işlemlerin kullanılması, benzer enstrümanların gerçeğe uygun değerlerinin referans alınması ve indirgenmiş nakit akım analizlerini kullanarak hesaplamaktadır.

DİPNOT 3 - İŞLETME BİRLEŞMELERİ

1 Ocak 2017 - 31 Aralık 2017 dönemi içinde gerçekleşen alımlar

Bulunmamaktadır.

1 Ocak 2016 - 31 Aralık 2016 dönemi içinde gerçekleşen alımlar

Bulunmamaktadır.

DİPNOT 4 - BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA

Holding üst yönetimi, faaliyet bölümlerinin performanslarını FAVÖK (Faiz, vergi, esas faaliyetlerden diğer gelir ve giderler kapsamındaki faiz, kur ve vade farkı gelir/giderleri, amortisman ve itfa payları öncesi kar) ile takip etmektedir. Grup yönetimi bölümlere göre raporlamanın gerekliliklerine ek olarak bazı finansal tablo okuyucularının yaptığı analizlerde bu verileri kullanabileceğinden yola çıkarak bölümlere göre raporlama dipnotlarında bu bilgiye yer vermiştir.

a) Grup dışından sağlanan gelirler (Konsolide):

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Bankacılık	27.296.414	22.623.872
Sanayi	4.317.140	3.461.163
Perakende	7.926.799	7.552.591
Çimento	1.490.574	1.170.308
Diğer	105.338	178.118
Toplam (*)	41.136.265	34.986.052

(*) Konsolide kar veya zarar tablosundaki gelir kalemine ilişkin dağılımı ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

b) Bölüm varlıkları (Konsolide):

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Bankacılık	337.538.775	292.117.572
Sanayi	4.816.631	4.073.882
Perakende	4.083.813	4.012.133
Çimento	3.042.382	2.372.796
Diğer	2.600.517	2.077.992
Bölüm varlıkları	352.082.118	304.654.375
Satış amacıyla elde tutulan varlıklar	21.181	21.780
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	6.439.214	6.101.005
Bölümlerle ilişkilendirilmeyen varlıklar	(955.871)	(332.870)
Eksi: bölümler arası düzeltmeler ve sınıflandırmalar	(3.451.891)	(2.176.451)
Konsolide finansal tablolara göre toplam varlıklar	354.134.751	308.267.839

c) Bölüm yükümlülükleri (Konsolide):

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Bankacılık	297.938.890	258.801.467
Sanayi	2.561.997	2.132.724
Perakende	3.996.896	3.520.260
Çimento	1.834.397	1.197.749
Diğer	195.468	244.298
Bölüm yükümlülükleri	306.527.648	265.896.498
Satış amacıyla elde tutulan varlıklar ile ilişkilendirilen yükümlülükler	5.262	11.718
Bölümlerle ilişkilendirilmeyen yükümlülükler	(946.792)	(274.514)
Eksi: bölümler arası düzeltmeler ve sınıflandırmalar	(3.449.306)	(2.173.206)
Konsolide finansal tablolara göre toplam yükümlülükler	302.136.812	263.460.496

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

152

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

d) Bölümler bazında ana bilanço kalemleri:

i) Bankacılık:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017	Kombine ^(*) 31 Aralık 2016	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2016
Nakit ve nakit benzerleri	13.881.583	13.881.583	12.190.952	12.190.952
Finansal yatırımlar	61.764.824	61.764.825	52.887.536	52.887.536
Türev araçlar	9.452.332	9.452.332	8.428.812	8.428.812
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası hesabı	33.055.479	33.055.479	33.171.783	33.171.783
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	212.706.936	212.706.936	181.024.088	181.024.088
Maddi duran varlıklar	973.573	973.573	879.650	879.650
Maddi olmayan duran varlıklar	478.542	478.542	361.527	361.527
Diğer alacak ve varlıklar	5.225.506	5.225.505	3.173.224	3.173.224
Toplam bölüm varlıkları	337.538.775	337.538.775	292.117.572	292.117.572
Finansal borçlar	51.890.944	51.890.944	46.114.960	46.114.960
Finans sektörü faaliyetlerinden borçlar	230.770.592	230.770.592	200.425.064	200.425.064
Türev araçlar	5.498.740	5.498.740	4.698.838	4.698.838
Diğer borçlar ve yükümlülükler	9.778.614	9.778.614	7.562.605	7.562.605
Toplam bölüm yükümlülükleri	297.938.890	297.938.890	258.801.467	258.801.467

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Banka'nın işletme faaliyetlerine ilişkin nakit akışları 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla 2.204.903 TL'dir (31 Aralık 2016: 2.426.612 TL).

Banka'nın yatırım faaliyetlerine ilişkin nakit akışları 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla (7319.775) TL'dir (31 Aralık 2016: 2.368.197 TL).

Banka'nın finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışları 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla 4.299.418 TL'dir (31 Aralık 2016: (493.176) TL).

Akbank'ın finansal tabloları üzerinden hesaplanan birikmiş kontrol gücü olmayan payları 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla 23.464.002 TL'dir (31 Aralık 2016: 19.740.859 TL).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

ii) Sigortacılık:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017	Kombine ^(*) 31 Aralık 2016	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2016
Nakit ve nakit benzerleri	1.941.785	-	1.005.273	-
Finansal yatırımlar	1.068.201	-	1.253.502	-
Finans sektörü faaliyetlerinden alacaklar	711.505	-	547.352	-
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	-	435.071	-	334.252
Maddi duran varlıklar	45.619	-	33.334	-
Maddi olmayan duran varlıklar	79.147	-	58.619	-
Diğer alacak ve varlıklar	2.074.898	-	1.339.520	-
Toplam bölüm varlıkları	5.921.155	435.071	4.237.600	334.252
Finans sektörü faaliyetlerinden borçlar	4.473.101	-	3.093.480	-
Diğer borçlar ve yükümlülükler	326.724	-	289.315	-
Toplam bölüm yükümlülükleri	4.799.825	-	3.382.795	-

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Sigortacılık bölümü Aksigorta ve Avivasa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

iii) Enerji:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017	Kombine ^(*) 31 Aralık 2016	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2016
Nakit ve nakit benzerleri	208.188	-	108.604	-
Finansal yatırımlar	836	-	836	-
Ticari alacaklar	2.685.139	-	2.217.760	-
Stoklar	217.618	-	184.903	-
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	-	4.960.285	-	4.743.060
Maddi duran varlıklar	10.116.942	-	10.414.681	-
Maddi olmayan duran varlıklar	5.715.215	-	5.919.162	-
Diğer alacak ve varlıklar	13.748.493	-	9.438.584	-
Toplam bölüm varlıkları	32.692.431	4.960.285	28.284.530	4.743.060
Finansal borçlar	14.820.651	-	13.649.757	-
Özelleştirme idaresine borçlar	-	-	-	-
Ticari borçlar	1.859.818	-	1.481.180	-
Diğer borçlar ve yükümlülükler	6.091.391	-	3.103.888	-
Toplam bölüm yükümlülükleri	22.771.860	-	18.234.825	-

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Enerji bölümü Enerjisa Enerji A.Ş. ve Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş. sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

iv) Sanayi:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017	Kombine ^(*) 31 Aralık 2016	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2016
Nakit ve nakit benzerleri	227.760	33.244	137.916	52.180
Finansal yatırımlar	141	141	133	133
Ticari alacaklar	2.185.680	1.354.018	2.000.824	1.128.807
Stoklar	1.536.591	1.143.366	1.269.299	905.231
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	367.944	666.147	359.858	608.626
Maddi duran varlıklar	3.305.540	1.593.964	2.486.357	1.378.219
Maddi olmayan duran varlıklar	268.799	207.776	259.747	188.830
Diğer alacak ve varlıklar	872.574	505.303	847.861	442.262
Toplam bölüm varlıkları	8.765.029	5.503.959	7.361.995	4.704.288
Finansal borçlar	3.420.139	1.390.144	2.971.472	1.188.206
Ticari borçlar	1.211.567	624.032	819.784	460.583
Diğer borçlar ve yükümlülükler	792.746	553.083	670.870	495.653
Toplam bölüm yükümlülükleri	5.424.452	2.567.259	4.462.126	2.144.442

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Sanayi bölümü Kordsa, Temsa, Yünsa, Brisa ve Philsa ve Philip Morrissa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

v) Perakende:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017	Kombine ^(*) 31 Aralık 2016	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2016
Nakit ve nakit benzerleri	584.336	584.336	430.971	430.971
Ticari alacaklar	118.254	117.720	94.021	94.021
Stoklar	1.020.866	1.020.866	912.283	912.283
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	186.962	186.962	189.765	189.765
Maddi duran varlıklar	904.493	904.493	936.633	936.633
Maddi olmayan duran varlıklar	99.139	99.139	89.142	89.142
Diğer alacak ve varlıklar	1.108.927	1.170.297	1.298.484	1.359.318
Toplam bölüm varlıkları	4.022.977	4.083.813	3.951.299	4.012.133
Finansal borçlar	1.599.951	1.599.951	1.264.617	1.264.617
Ticari borçlar	1.939.207	1.938.672	1.744.103	1.744.103
Diğer borçlar ve yükümlülükler	457.738	458.273	511.539	511.540
Toplam bölüm yükümlülükleri	3.996.896	3.996.896	3.520.259	3.520.260

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Perakende bölümü Teknosa ve Carrefoursa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

vi) Çimento:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017	Kombine ^(*) 31 Aralık 2016	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2016
Nakit ve nakit benzerleri	255.014	217.946	55.502	41.353
Finansal yatırımlar	162.783	64	162.783	64
Ticari alacaklar	999.154	513.467	735.624	309.606
Stoklar	297.729	146.775	336.666	176.904
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımlar (Dipnot 12)	-	377.711	-	415.067
Maddi duran varlıklar	2.682.867	1.855.212	2.331.300	1.533.985
Maddi olmayan duran varlıklar	59.260	16.841	59.639	18.947
Diğer alacak ve varlıklar	483.487	292.078	488.484	291.937
Toplam bölüm varlıkları	4.940.294	3.420.094	4.169.998	2.787.863
Finansal borçlar	1.762.257	1.376.837	995.535	787.017
Ticari borçlar	578.203	290.768	550.621	274.366
Diğer borçlar ve yükümlülükler	308.403	166.792	271.299	136.366
Toplam bölüm yükümlülükleri	2.648.863	1.834.397	1.817.455	1.197.749

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Çimento bölümü Çimsa ve Akçansa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

vii) Diğer:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017	Kombine ^(*) 31 Aralık 2016	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2016
Nakit ve nakit benzerleri	2.216.076	2.216.076	1.584.181	1.584.181
Finansal yatırımlar	11.788.296	12.032	11.787.079	10.812
Ticari alacaklar	46.315	46.098	35.955	35.787
Stoklar	1.087	1.087	804	804
Maddi duran varlıklar	219.983	183.920	253.506	217.438
Maddi olmayan duran varlıklar	14.835	14.835	14.359	14.359
Diğer alacak ve varlıklar	164.697	126.469	156.081	214.611
Toplam bölüm varlıkları	14.451.289	2.600.517	13.831.965	2.077.992
Finansal borçlar	-	-	4.254	4.254
Ticari borçlar	43.501	43.482	28.928	28.928
Diğer borçlar ve yükümlülükler	181.490	151.986	240.638	211.116
Toplam bölüm yükümlülükleri	224.991	195.468	273.820	244.298

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

Diğer bölümü, Sabancı Holding A.Ş., Exsa, Tursa, AEO ve Bimsa şirketlerinin sonuçlarını içermektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

e) Ana kar veya zarar tablosu kalemleri konsolide mutabakatı:

	1 Ocak - 31 Aralık 2017			1 Ocak - 31 Aralık 2016		
	Eliminasyon Öncesi Bölümlerin Eliminasyon ve Konsolide Pay Toplamları	Eliminasyon ve Konsolidasyon Düzeltilmeleri	Konsolide Pay Toplamları	Eliminasyon Öncesi Bölümlerin Eliminasyon ve Konsolide Pay Toplamları	Eliminasyon ve Konsolidasyon Düzeltilmeleri	Konsolide Pay Toplamları
Toplam gelirler	41.270.922	(134.657)	41.136.265	35.078.064	(92.012)	34.986.052
Satılan malın maliyeti ve faiz, prim, komisyon ve diğer giderler	(25.911.463)	304.070	(25.607.393)	(22.213.081)	236.755	(21.976.326)
Genel yönetim giderleri	(5.406.271)	71.297	(5.334.974)	(4.962.430)	31.391	(4.931.039)
Satış, pazarlama ve dağıtım giderleri	(1.745.586)	522	(1.745.064)	(1.734.873)	16.672	(1.718.201)
Araştırma ve geliştirme giderleri	(7853)	-	(7853)	(5.756)	-	(5.756)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) - net	565.158	(1.944)	563.214	118.118	(50.647)	67.471
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar	576.379	1	576.380	649.114	(1)	649.113
Faaliyet karı	9.341.286	239.289	9.580.575	6.929.156	142.158	7.071.314
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) - net	396.365	(303.289)	93.076	287.780	(205.933)	81.847
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	9.737.651	(64.000)	9.673.651	7.216.936	(63.775)	7.153.161
Finansman gelir/(gideri) - net	(519.222)	63.564	(455.658)	(381.463)	58.406	(323.057)
Vergi öncesi kar	9.218.429	(436)	9.217.993	6.835.473	(5.369)	6.830.104
Vergi	(1.783.598)	-	(1.783.598)	(1.273.606)	-	(1.273.606)
Durdurulan faaliyetler vergi sonrası dönem zararı	3.503	-	3.503	(9.352)	-	(9.352)
Dönem Karı	7.438.334	(436)	7.437.898	5.552.515	(5.369)	5.547.146
Ana ortaklık payı net kar			3.481.086			2.660.131

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

f) Bölümler bazında ana kar veya zarar tablosu kalemleri:

i) Bankacılık:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017	Kombine ^(*) 31 Aralık 2016	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2016
Faiz, komisyon ve diğer gelirler	27.351.649	27.351.649	22.668.800	22.668.800
Faiz, komisyon ve diğer giderler	(14.958.755)	(14.958.755)	(12.403.903)	(12.403.903)
Genel yönetim giderleri	(4.901.449)	(4.901.449)	(4.464.914)	(4.464.914)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) - net	675.049	675.049	398.241	398.241
Faaliyet karı	8.166.494	8.166.494	6.198.224	6.198.224
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) - net	2.658	2.658	2.658	2.658
Vergi öncesi kar	8.169.152	8.169.152	6.200.882	6.200.882
Vergi	(1.684.367)	(1.684.367)	(1.269.803)	(1.269.803)
Net kar	6.484.785	6.484.785	4.931.079	4.931.079
Ana ortaklık payı net kar		2.642.546		2.009.415
FAVÖK	8.427.357	8.427.357	6.415.483	6.415.483

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

31 Aralık 2017 itibarıyla Akbank'ın kontrol gücü olmayan paylara ait net karı 3.842.239 TL'dir (31 Aralık 2016: 2.921.664 TL).

ii) Sigortacılık:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017	Kombine ^(*) 31 Aralık 2016	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2016
Net kazanılmış primler	1.653.361	-	1.315.167	-
Brüt yazılan primler	3.107.028	-	2.212.981	-
Kazanılmamış primler karşılığı	(1.453.667)	-	(897.814)	-
Prim, komisyon ve diğer giderler	(1.352.370)	-	(1.110.132)	-
Genel yönetim giderleri	(425.462)	-	(358.364)	-
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) - net	440.585	-	343.695	-
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar (Dipnot 12)	-	107.047	-	60.366
Faaliyet karı	316.114	107.047	190.366	60.366
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) - net	44.592	-	27.302	-
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	360.706	107.047	217.668	60.366
Finansal gelir/(gider) - net	(8.219)	-	(19.294)	-
Vergi öncesi kar	352.487	107.047	198.374	60.366
Vergi	(71.214)	-	(40.405)	-
Net kar	281.273	107.047	157.969	60.366
Ana ortaklık payı net kar		107.047		60.366
FAVÖK	324.218		188.984	

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

158

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

iii) Enerji:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017	Kombine ^(*) 31 Aralık 2016	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2016
Satış gelirleri (net)	16.510.145	-	12.564.568	-
Satılan malın maliyeti	(12.070.041)	-	(9.329.016)	-
Genel yönetim giderleri	(1.602.825)	-	(1.452.696)	-
Satış, pazarlama ve dağıtım giderleri	-	-	-	-
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) - net	444	-	201.418	-
İş ortaklığının karlarındaki paylar (Dipnot 12)	-	106.994	-	147.175
Faaliyet karı	2.837.723	106.994	1.984.274	147.175
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) - net	(286.275)	-	-	-
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	2.551.448	106.994	1.984.274	147.175
Finansal gelir/(gider) - net	(2.255.381)	-	(1.450.071)	-
Vergi öncesi kar	296.067	106.994	534.203	147.175
Vergi	(82.261)	-	(239.855)	-
Net kar	213.806	106.994	294.348	147.175
Ana ortaklık payı net kar		106.994		147.175
FAVÖK	3.468.228		2.482.077	

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

iv) Sanayi:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017	Kombine ^(*) 31 Aralık 2016	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2016
Satış gelirleri (net)	6.613.036	4.318.900	5.227.858	3.461.385
Satılan malın maliyeti	(5.234.243)	(3.549.257)	(4.052.682)	(2.803.451)
Genel yönetim giderleri	(282.253)	(119.835)	(267.466)	(149.220)
Pazarlama giderleri	(458.194)	(228.968)	(426.172)	(199.115)
Araştırma ve geliştirme giderleri	(7.836)	(6.296)	(12.478)	(5.756)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) - net	161.638	122.198	145.095	79.405
İş ortaklığının karlarındaki paylar (Dipnot 12)	268.581	310.119	295.609	335.011
Faaliyet karı	1.060.729	846.861	909.764	718.259
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) - net	25.795	25.588	15.080	14.740
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	1.086.524	872.449	924.844	732.999
Finansal gelir/(gider) - net	(332.585)	(172.248)	(268.165)	(129.185)
Vergi öncesi kar	753.939	700.201	656.679	603.814
Vergi	(53.368)	(51.265)	(42.928)	(39.725)
Durdurulan faaliyetler vergi sonrası dönem karı	3.503	3.503	(9.352)	(9.352)
Net kar	704.074	652.439	604.399	554.737
Ana ortaklık payı net kar		473.476		450.092
FAVÖK	1.162.015	880.347	951.153	736.701

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

v) Perakende:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017	Kombine ^(*) 31 Aralık 2016	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2016
Satış gelirleri (net)	7.951.844	7.946.868	7.566.353	7.560.799
Satılan malın maliyeti	(6.170.358)	(6.165.388)	(6.060.644)	(6.054.538)
Genel yönetim giderleri	(194.523)	(194.523)	(169.461)	(168.711)
Pazarlama giderleri	(1.501.124)	(1.500.496)	(1.520.102)	(1.520.102)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) - net	(300.403)	(300.403)	(389.519)	(389.519)
Faaliyet karı/(zararı)	(214.564)	(213.942)	(573.373)	(572.071)
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) - net	15.643	15.643	61.229	61.229
Finansman gideri öncesi faaliyet karı/(zararı)	(198.921)	(198.299)	(512.144)	(510.842)
Finansal gelir/(gider) - net	(246.973)	(246.973)	(214.634)	(214.634)
Vergi öncesi kar/(zararı)	(445.894)	(445.272)	(726.778)	(725.476)
Vergi	42.076	42.076	134.200	134.200
Net kar/(zararı)	(403.818)	(403.196)	(592.578)	(591.276)
Ana ortaklık payı net kar/(zarar)		(202.437)		(315.537)
FAVÖK	94.252	94.874	(332.567)	(331.265)

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

vi) Çimento:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017	Kombine ^(*) 31 Aralık 2016	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2016
Satış gelirleri (net)	3.009.581	1.490.580	2.631.365	1.170.310
Satılan malın maliyeti	(2.313.682)	(1.100.486)	(1.843.183)	(799.657)
Genel yönetim giderleri	(143.275)	(79.827)	(144.242)	(79.925)
Araştırma ve geliştirme giderleri	(1.557)	(1.557)	-	-
Pazarlama giderleri	(30.581)	(10.984)	(28.229)	(9.744)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) - net	24.776	28.526	30.612	33.086
İş ortaklıklarının karlarındaki paylar (Dipnot 12)	-	52.219	-	106.561
Faaliyet karı	545.262	378.471	646.323	420.631
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) - net	58.836	50.000	36.191	3.552
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	604.098	428.471	682.514	424.183
Finansal gelir/(gider) - net	(164.945)	(99.587)	(71.512)	(37.072)
Vergi öncesi kar	439.153	328.884	611.002	387.111
Vergi	(78.360)	(47.462)	(118.221)	(56.674)
Net kar	360.793	281.422	492.781	330.437
Ana ortaklık payı net kar		163.635		223.574
FAVÖK	680.324	432.853	735.352	444.261

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonların yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

160

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

vii) Diğer:

	Kombine ^(*) 31 Aralık 2017	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2017	Kombine ^(*) 31 Aralık 2016	Konsolide ^(**) 31 Aralık 2016
Satış gelirleri (net)	1.046.801	162.925	976.488	216.770
Satılan malın maliyeti	(137.869)	(137.577)	(151.812)	(151.532)
Genel yönetim giderleri	(115.369)	(110.637)	(104.973)	(99.660)
Pazarlama giderleri	(5.138)	(5.138)	(5.913)	(5.913)
Esas faaliyetlerden diğer gelir/(gider) - net	45.031	39.787	969	(3.092)
Faaliyet karı/(zararı)	833.456	(50.640)	714.759	(43.427)
Yatırım faaliyetlerinden gelir/(gider) - net	307.254	302.476	205.600	205.601
Finansman gideri öncesi faaliyet karı	1.140.710	251.836	920.359	162.174
Finansal gelir/(gider) - net	(414)	(414)	(572)	(572)
Vergi öncesi kar	1.140.296	251.422	919.787	161.602
Vergi	(42.580)	(42.580)	(41.614)	(41.615)
Net kar	1.097.716	208.842	878.173	119.987
Ana ortaklık payı net kar		189.825		85.046
FAVÖK	860.379	(23.876)	739.508	(18.836)

(*) Kombine veriler, ilgili bölümlere bağlı şirketlerin kendi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

(**) Konsolide veriler, ilgili bölümlere bağlı iştirak ve iş ortaklarının Holding sahiplik oranı dikkate alınarak ve bağlı ortaklıkların segment içi eliminasyonlarının yapıldığı segmentler arası eliminasyon öncesi finansal sonuçlarının toplamını ifade etmektedir.

g) Ana ortaklık payı net kar/(zarar) detayı

Tek seferlik gelir giderler, Grup'un rutin operasyonları içerisinde karşılaşmayı beklemediği bir defaya mahsus gider yada gelirlerdir. Bölümler bazında tek seferlik gelir giderlerden arındırılmış (düzeltilmiş) ana ortaklık payı net kar/(zarar) detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Bankacılık	2.642.546	1.978.567
Sigortacılık	107.047	80.535
Sanayi	442.215	468.784
Çimento	150.689	217.023
Enerji	221.504	139.611
Perakende	(110.016)	(161.261)
Diğer	161.292	76.257
Toplam	3.615.278	2.799.516

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Düzeltilmiş ana ortaklık payı net karın mutabakatı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Raporlanabilir faaliyet bölümlerine ait düzeltilmiş net kar (Ana ortaklık payı)	3.615.278	2.799.516
Carrefoursa'ya ilişkin tek seferlik gelir/(gider)-net	(95.994)	(84.423)
Teknosa'ya ilişkin tek seferlik gelir/(gider)-net	3.573	(69.852)
Enerjisa'ya ilişkin tek seferlik gelir/(gider)-net	(114.510)	7.564
Holding'e ilişkin tek seferlik gelir/(gider)-net	31.126	(3.491)
Akbank'a ilişkin tek seferlik gelir/(gider)-net	-	30.848
Diğer	41.613	(20.031)
Net kar (Ana ortaklık payı)	3.481.086	2.660.131

h) Kombine FAVÖK detayı

31 Aralık 2017	Vergi Öncesi Kar	Amortisman Giderleri	Yatırım faaliyetlerinden gelir/ (gider) – net	Finansal gelir/ (gider) –net	Operasyonel Kur Farkı/Faiz	FAVÖK
Bankacılık	8.169.152	260.863	2.658	-	-	8.427.357
Sanayi	753.940	244.051	25.795	(332.585)	142.766	1.162.015
Çimento	439.153	169.312	58.836	(164.945)	34.250	680.324
Perakende	(445.894)	207.682	15.643	(246.973)	(101.134)	94.252
Enerji	296.067	663.026	(286.275)	(2.255.381)	32.521	3.468.228
Sigorta	352.487	25.021	44.592	(8.219)	16.917	324.218
Diğer	1.140.296	27.601	307.254	(414)	678	860.379

31 Aralık 2016	Vergi Öncesi Kar	Amortisman Giderleri	Yatırım faaliyetlerinden gelir/ (gider) – net	Finansal gelir/ (gider) –net	Operasyonel Kur Farkı/Faiz	FAVÖK
Bankacılık	6.200.882	217.259	2.658	-	-	6.415.483
Sanayi	656.679	194.371	15.080	(268.165)	152.982	951.153
Çimento	611.002	141.835	36.191	(71.512)	52.806	735.352
Perakende	(726.778)	151.821	61.229	(214.634)	(88.985)	(332.567)
Enerji	534.203	526.179	-	(1.450.071)	28.377	2.482.077
Sigorta	198.376	17.718	27.302	(19.294)	19.102	188.984
Diğer	919.787	25.283	205.600	(572)	534	739.508

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

162

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

i) Amortisman ve itfa payları, değer düşüklükleri ve yatırım harcamaları (Konsolide):

1 Ocak – 31 Aralık 2017

	Finans							Toplam
	Bankacılık	Sigorta	Sanayi	Çimento	Enerji	Perakende	Diğer	
Amortisman ve itfa payları	260.863	-	139.027	86.379	-	207.682	27.441	721.392
Maddi varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller (değer düşüklüğü)/değer düşüklüğü iptali	(1.478)	-	11.014	-	-	21.969	-	31.505
Yatırım harcamaları	483.587	-	255.710	421.552	-	221.867	27.697	1.410.413

1 Ocak – 31 Aralık 2016

	Finans							Toplam
	Bankacılık	Sigorta	Sanayi	Çimento	Enerji	Perakende	Diğer	
Amortisman ve itfa payları	217.259	-	114.025	66.715	-	151.821	25.124	574.944
Maddi varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller (değer düşüklüğü)/değer düşüklüğü iptali	-	-	5.139	(3.912)	-	(80.268)	-	(79.041)
Yatırım harcamaları	445.681	-	144.322	655.240	-	128.864	20.628	1.394.735

j) Amortisman ve itfa payları, değer düşüklükleri ve yatırım harcamaları (Kombine):

1 Ocak – 31 Aralık 2017

	Finans							Toplam
	Bankacılık	Sigorta	Sanayi	Çimento	Enerji	Perakende	Diğer	
Amortisman ve itfa payları	260.863	25.021	244.051	169.312	663.026	207.682	27.601	1.597.556
Maddi varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller (değer düşüklüğü)/değer düşüklüğü iptali	(1.478)	-	11.014	-	-	21.969	-	31.505
Yatırım harcamaları	483.586	58.107	968.112	539.283	1.972.521	221.867	27.697	4.271.173

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

1 Ocak – 31 Aralık 2016

	Finans						
	Bankacılık	Sigorta	Sanayi	Çimento	Enerji	Perakende	Diğer
Amortisman ve itfa payları	217.259	17.718	194.371	141.835	526.179	151.821	25.283
Maddi varlıklar ve yatırım amaçlı gayrimenkuller (değer düşüklüğü)/değer düşüklüğü iptali	-	-	5.139	(3.912)	-	(80.268)	-
Yatırım harcamaları	445.682	32.524	670.394	787.244	2.044.682	128.864	20.628

DİPNOT 5 - NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla hazır değerlerin detayı aşağıda sunulmuştur

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Kasa		
- Bankacılık	2.307.696	1.840.502
- Diğer şirketler	43.920	35.706
Banka - vadeli mevduat	4.271.101	3.991.936
Banka - vadesiz mevduat	7.882.898	6.720.879
Diğer hazır değerler	13.449	7.604
Toplam	14.519.064	12.596.627

ABD Doları, Avro ve TL cinsinden vadeli mevduatlar ve para piyasası plasmanlarının etkin faiz oranı sırasıyla yıllık ortalama %1,79 (31 Aralık 2016: %2,24), %0,10 (31 Aralık 2016: %0,19) ve %16,21'dir (31 Aralık 2016: %12,00).

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Vadesiz	10.247.962	8.604.653
3 aya kadar	4.271.102	3.991.974
Toplam	14.519.064	12.596.627

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Grup'un off-shore nakit değerleri, değişken faizli bono ihraçlarına ilişkin ödeme hesapları ve bankalarda bulunan vadeli ve vadesiz mevduatları üzerinde toplam 4.541.840 TL tutarında blokaj bulunmaktadır (31 Aralık 2016: 5.356.843 TL).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

164

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

DİPNOT 6 - FİNANSAL YATIRIMLAR

a) Alım satım amaçlı finansal yatırımlar:

Makul değer değişimleri kar veya zarar tablosuna yansıtılan finansal varlıkların detayı aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Hisse senetleri	23.432	7.268
Devlet tahvilleri	9.525	9.865
Diğer	6.933	46.788
Toplam	39.890	63.921

TL cinsinden gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıkların etkin faiz oranları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
TL	% 16,16	% 12,27

Grup'un finans sektöründeki faaliyetlerinden dolayı teminata verdiği alım satım amaçlı finansal varlıkları 9.731 TL'dir (31 Aralık 2016: 9.721 TL).

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan finansal varlıkların sözleşmede yer alan vade tarihlerine kalan sürelerine göre vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
3 ay ile 12 ay arası	16.459	40.715
1 ile 5 yıl arası	-	15.937
Vadesiz	23.431	7.269
Toplam	39.890	63.921

Sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlandırma tarihine kalan süre:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
3 aya kadar	2.060	47.292
3 ay ile 12 ay arası	14.399	9.360
Vadesiz	23.431	7.269
Toplam	39.890	63.921

Grup genelinde bankacılık dışında herhangi bir şirkette alım satım amaçlı finansal yatırım bulunmamaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

b) Satılmaya hazır finansal yatırımlar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Borçlanma senetleri		
- Devlet tahvilleri	23.159.176	17.912.731
- Eurobondlar	13.657.442	11.328.132
- Yatırım fonları	277.987	212.244
- Diğer yabancı para cinsinden bonolar	5.648.781	5.297.031
Ara toplam	42.743.386	34.750.138
Hisse senetleri		
- Teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören	116	116
- Teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen	102.325	71.626
Ara toplam	102.441	71.742
Toplam satılmaya hazır finansal yatırımlar	42.845.827	34.821.880

ABD Doları, Avro, Yen ve Türk Lirası cinsinden borçlanma senetlerinin etkin faiz oranları sırasıyla yıllık %4,20 (31 Aralık 2016: %3,71), %2,47 (31 Aralık 2016: %2,38), %3,09 (31 Aralık 2016: %3,79) ve %12,48'dir (31 Aralık 2016: %9,52). Grup'un repodan sağlanan fonlara konu satılmaya hazır finansal varlıkları 20.055.533 TL'dir (31 Aralık 2016: 16.282.871 TL). Grup'un finans sektöründeki faaliyetlerinden dolayı teminata verdiği satılmaya hazır finansal varlıkları 3.470.880 TL'dir (31 Aralık 2016: 2.062.303 TL). Riski sigorta poliçesi sahiplerine ait alım satım amaçlı finansal varlıklar bulunmamaktadır (31 Aralık 2016: Bulunmamaktadır).

Akbank'ın satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymet portföylerinde TÜFE'ye endeksli tahviller bulunmaktadır. Bu kıymetlerin fiili kupon ödeme tutarlarının hesaplamasında kullanılan referans endeksler iki ay öncesinin TÜFE'sine göre oluşturulmaktadır. Banka tahmini enflasyon oranını da buna paralel olarak belirlemektedir. Kullanılan tahmini enflasyon oranı, yıl içerisinde gerekli görüldüğünde güncellenmektedir.

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla satılmaya hazır finansal yatırımların sözleşmede yer alan vade tarihlerine kalan sürelerine göre vade analizi aşağıda sunulmuştur.

	31 Aralık 2017			31 Aralık 2016		
	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam
3 ile 12 ay arası	3.086.122	-	3.086.122	2.530.718	-	2.530.718
1 ile 5 yıl arası	25.783.774	-	25.783.774	19.037.853	10.422	19.048.275
5 yıldan fazla	12.871.607	-	12.871.607	12.722.733	-	12.722.733
Vadesiz	1.104.324	-	1.104.324	520.154	-	520.154
Toplam	42.845.827	-	42.845.827	34.811.458	10.422	34.821.880

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

166

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlandırma tarihine kalan süre:

	31 Aralık 2017			31 Aralık 2016		
	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam
3 aya kadar	6.936.341	-	6.936.341	6.541.586	-	6.541.586
3 ile 12 ay arası	11.749.801	-	11.749.801	10.230.716	-	10.230.716
1 ile 5 yıl arası	16.298.430	-	16.298.430	12.060.816	10.422	12.071.238
5 yıldan fazla	7.485.228	-	7.485.228	5.698.755	-	5.698.755
Vadesiz	376.027	-	376.027	279.585	-	279.585
Toplam	42.845.827	-	42.845.827	34.811.458	10.422	34.821.880

c) Vadeye kadar elde tutulacak finansal yatırımlar:

Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıkların detayı aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Devlet tahvilleri	18.883.153	17.976.984
Toplam	18.883.153	17.976.984

ABD Doları, Avro ve Türk Lirası cinsinden borçlanma senetlerinin etkin faiz oranı sırasıyla yıllık %4,11 (31 Aralık 2016: %4,05), %3,62 (31 Aralık 2016: %3,62) ve %13,22'dir (31 Aralık 2016: %9,82).

Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıkların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
1 Ocak Bakiyesi	17.976.984	10.688.533
Alımlar ^(*)	226	5.882.043
Parasal varlıklarda meydana gelen kur farkları	1.223.819	1.269.337
Değerleme etkisi	523.600	367.875
Satış ve itfa yolu ile elden çıkarılanlar	(766.185)	(130.051)
Değer düşüş karşılığı	(75.291)	(100.753)
Toplam	18.883.153	17.976.984

^(*) Banka, elde tutma niyetindeki değişiklik sebebiyle Satılmaya Hazır Finansal Varlıklar portföyündeki 96.359 Avro ve 1.591.672 Amerikan Doları nominal değerindeki kamu borçlanma senedini önceki dönemde Vadeye Kadar Elde Tutulacak Yatırımlar portföyüne sınıflamıştır. Sınıflama tarihi itibarıyla söz konusu menkul kıymetlerin gerçeğe uygun değerlerini ifade eden defter değerleri sırasıyla 98.531 Avro ve 1.650.112 Amerikan Doları olup bu tutarlar ilgili menkul kıymetlerin yeni maliyetleri olarak kabul edilmiştir. Sınıflanan menkul kıymetlerin daha önceden özkaynaklarda muhasebeleştirilmiş menkul değerler değerleme farkları, vadeye kadar elde tutulacak yatırımın kalan ömrü boyunca etkin faiz yöntemi kullanılarak itfa edilmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 itibarıyla vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar için Bankacılık ve diğer sektörler bazında sözleşmede yer alan vade tarihlerine kalan süre aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017			31 Aralık 2016		
	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam
3 ile 12 ay arası	4.593.687	122	4.593.809	684.786	114	684.900
1 ile 5 yıl arası	12.668.937	-	12.668.937	14.763.517	-	14.763.517
5 yıldan fazla	1.620.407	-	1.620.407	2.528.567	-	2.528.567
	18.883.031	122	18.883.153	17.976.870	114	17.976.984

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 itibarıyla vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar için sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlandırma tarihine kalan süre aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017			31 Aralık 2016		
	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam	Bankacılık	Diğer şirketler	Toplam
3 aya kadar	6.403.521	-	6.403.521	2.857.339	-	2.857.339
3 ile 12 ay arası	2.623.044	122	2.623.166	1.788.154	114	1.788.268
1 ile 5 yıl arası	8.897.479	-	8.897.479	11.961.634	-	11.961.634
5 yıldan fazla	958.987	-	958.987	1.369.743	-	1.369.743
Toplam	18.883.031	122	18.883.153	17.976.870	114	17.976.984

d) Vadeli mevduatlar:

Üç aydan uzun vadeli mevduatların detayı aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
3 ile 12 ay arası	8.190	35.765
Toplam	8.190	35.765

DİPNOT 7 - FİNANSAL BORÇLAR

Kısa vadeli alınan fonlar, banka kredileri ve ihraç edilen borç senetleri:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Kısa vadeli	13.917.173	8.838.741
Uzun vadeli alının kısa vadeli kısmı	16.018.279	13.620.874
Toplam kısa vadeli	29.935.452	22.459.615
Uzun vadeli alınan fonlar, banka kredileri ve ihraç edilen borç senetleri:		
Uzun vadeli	25.322.315	26.458.459
Toplam	55.257.767	48.918.074

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

168

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

2017 yılı itibarıyla, finansal borçların hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2017
1 Ocak tarihi itibarıyla	48.918.074
Dönem içi kredi ana para girişleri	11.538.358
Dönem içi faiz ve anapara ödemeleri	(5.477.339)
Dönem içi faiz tahakkukları	134.944
Kur değişiminin etkileri	82.620
Dönem içi aktifleştirilen faiz	61.110
31 Aralık tarihi itibarıyla	55.257.767

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
3 aya kadar	14.837.249	9.463.615
3 ile 12 ay arası	15.098.203	12.996.000
Kısa vadeli finansal borçlar ve uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli kısmı	29.935.452	22.459.615
1 ile 5 yıl arası	16.168.062	17.985.270
5 yıldan fazla	9.154.253	8.473.189
Uzun vadeli finansal borçlar	25.322.315	26.458.459
Toplam finansal borçlar	55.257.767	48.918.074

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla uzun vadeli finansal borçların geri ödeme planları aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
2017	-	8.179.400
2018	5.296.171	3.556.033
2019	5.029.825	4.445.345
2020	2.191.491	1.804.492
2021 ve sonrası	12.804.828	8.473.189
Toplam	25.322.315	26.458.459

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla kredilerin sözleşme ile belirlenen yeniden fiyatlandırma tarihine kalan süre:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
3 aya kadar	33.182.206	31.821.916
3 ile 12 ay arası	9.872.514	6.367.519
1 ile 5 yıl arası	7.133.178	7.203.894
5 yıldan fazlası	5.069.869	3.524.745
Toplam	55.257.767	48.918.074

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla mevcut krediler ile ilgili açıklamalar aşağıdaki gibidir:

Akbank - Sendikasyon kredisi

Grup'un bağlı ortaklıklarından Akbank'ın 31 Aralık 2017 tarihi itibarı ile dört sendikasyon kredisi bulunmaktadır. 787,8 milyon Avro ve 327 milyon ABD Doları tutarındaki 1 ve 3 yıl vadeli dilimlerden oluşan sendikasyon kredisi 18 Ağustos 2016 tarihinde imzalanmıştır. Mevcut bakiyesi 90 milyon Avrodur. Kredinin 3 yıl vadeli kısmının maliyeti yıllık Euribor+ 215 bps'tir. 738,3 milyon Avro ve 404,5 milyon ABD Doları tutarındaki 1 ve 2 yıl vadeli dilimlerden oluşan sendikasyon kredisi 22 Mart 2017 tarihinde imzalanmıştır. Kredinin 1 yıl vadeli kısmının maliyeti Euribor+135 bps ve Libor+145 bps, 2 yıl vadeli kısmının maliyeti Libor+ 220 bps'tir. 335 milyon ABD Doları'ndan oluşan 3 yıl vadeli üçüncü sendikasyon kredisi 9 Temmuz 2015 tarihinde imzalanan kredi sözleşmesi ile temin edilmiştir. Kredinin yıllık maliyeti Libor+185 bps'tir. 515,1 milyon Avro ve 542,6 milyon ABD Doları tutarındaki 1 ve 2 yıl vadeli dilimlerden oluşan dördüncü sendikasyon kredisi 15 Ağustos 2017 tarihinde imzalanmıştır. Kredinin 1 yıl vadeli kısmının maliyeti Euribor+125 bps ve Libor+135 bps, 2 yıl vadeli kısmının maliyeti Libor+ 220 bps'tir.

İhraç edilen menkul kıymetler:

İhraç edilen menkul kıymetler ABD Doları ve TL kıymetlerden oluşmaktadır.

ABD Doları cinsinden olan ihraç edilen senetlerin geri ödeme planı aşağıdaki gibidir.

	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	ABD Doları	TL	ABD Doları	TL
2017	-	-	822.429	2.878.501
2018	1.208.548	4.519.968	1.006.961	3.524.364
2019	452.230	1.691.340	757.205	2.650.218
2020	848.888	3.174.841	768.180	2.688.630
2021	516.436	1.931.471	647.571	2.266.499
2022	773.845	2.894.180	762.934	2.670.269
2023	464.207	1.736.134	434.528	1.520.848
2024	482.772	1.805.567	373.192	1.306.172
2025	426.707	1.595.884	380.722	1.332.527
2026	63.293	236.716	39.512	138.292
2027	293.150	1.096.381	20.524	71.834
2028	9.893	37.000	4.762	16.667
Toplam	5.539.969	20.719.482	6.018.520	21.064.821

5.539.969 ABD Doları bedel, sekürizasyon işlemleri ve Banka tarafından ihraç edilmiş ABD Doları cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

170

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	Avro	TL	Avro	TL
2017	-	-	63.951	235.960
2018	75.260	336.963	75.074	277.001
2019	93.331	417.871	93.317	344.312
2020	45.817	205.136	45.802	168.996
2021	23.075	103.314	23.062	85.092
2022	334	1.495	321	1.184
2023	321	1.437	309	1.140
2024	309	1.383	297	1.096
2025	297	1.330	285	1.052
2026	285	1.276	274	1.011
2027	274	1.227	264	974
2028	263	1.178	253	933
2029	6.543	29.295	6.289	23.205
Toplam	246.109	1.101.905	309.498	1.141.956

246.109 Avro bedel, seküritizasyon işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş Avro cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	RON	TL	RON	TL
2017	-	-	4.855	3.926
2018	80.994	77.398	78.228	63.263
2019	54.049	51.649	51.959	42.019
Toplam	135.043	129.047	135.042	109.208

135.043 Romanya Leyi (RON) bedel, seküritizasyon işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş RON cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	HUF	TL	HUF	TL
2019	782.916	11.431	796.798	9.562
Toplam	782.916	11.431	796.798	9.562

782.916 Macar Forinti (HUF) bedel, seküritizasyon işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş HUF cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	JPY	TL	JPY	TL
2017	-	-	19.188	573
2018	9.925	329	18.757	560
2019	992.585	32.894	964.562	28.803
Toplam	1.002.510	33.223	1.002.507	29.936

1.002.510 Japon Yeni (JPY) bedel, seküritizasyon işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş JPY cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	CZK	TL	CZK	TL
2017	-	-	274.959	37.862
Toplam	-	-	274.959	37.862

31 Aralık 2016'da 274.959 Çek Koruna (CZK) bedel, seküritizasyon işlemleri ve Grup tarafından ihraç edilmiş CZK cinsinden menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

Bunun yanı sıra, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Grup tarafından ihraç edilmiş 3 ay vadeli 3.533.520 TL, 4 ay vadeli 1.122.952 TL ve 5 yıl ve üzeri vadeli 2.480.799 TL bono bulunmaktadır.(31 Aralık 2016: 3 ay vadeli 987.990 TL, 4 ay vadeli 299.259 TL, 6 ay vadeli 48.085 TL, 2 yıl vadeli 223.708 TL ve 5 yıl ve üzeri vadeli 997.225 TL).

DİPNOT 8 - TİCARİ ALACAK VE BORÇLAR

Kısa ve uzun vadeli ticari alacaklar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Ticari alacaklar	1.542.005	1.200.777
Çekler ve senetler	547.529	435.838
	2.089.534	1.636.615
Eksi: şüpheli alacaklar karşılığı	(85.968)	(85.981)
Toplam	2.003.566	1.550.634

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, 148.463 TL (31 Aralık 2016: 95.588 TL) tutarındaki ticari alacakların vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamıştır. Bu alacakların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
3 aya kadar	92.542	69.892
3 ile 6 ay arası	30.421	9.353
6 ile 9 ay arası	2.139	6.544
9 ay ve üzeri	23.361	9.799
Toplam	148.463	95.588

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla, ticari alacaklar bakiyesi içerisinde vadesi geçmiş ve şüpheli alacak karşılığı ayrılmış tutarların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
3 aya kadar	1.068	215
3 ile 6 ay arası	1.056	600
9 ay ve üzeri	83.844	85.166
Toplam	85.968	85.981

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

172

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Kısa ve uzun vadeli ticari borçlar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Ticari borçlar	2.881.047	2.487.626
Borç senetleri	-	949
Gider tahakkukları	1.302	1.942
Toplam	2.882.349	2.490.517

DİPNOT 9 - DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR

Diğer kısa vadeli alacaklar:	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Kredi kartı ödemelerinden alacaklar	38.266	14.717
Diğer çeşitli alacaklar	2.425.760	1.123.715
Toplam	2.464.026	1.138.432

Diğer uzun vadeli alacaklar:	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Verilen depozito ve teminatlar	709.870	415.241
Diğer çeşitli alacaklar	288.314	469.755
Toplam	998.184	884.996

Diğer kısa vadeli borçlar:	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Kredi kartı işlemleriyle ilgili borçlar	3.988.420	3.483.667
Ödenecek vergiler ve fonlar	420.915	331.548
İhracat depozitoları ve transfer talimatları	71.952	54.529
Muhabir bankalara ödeme emirleri	268.028	15.036
Finansal kiralama borçları	31.976	34.130
Diğer	619.817	806.273
Toplam	5.401.108	4.725.183

Diğer uzun vadeli borçlar:	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Finansal kiralama borçları	59.490	77.762
Ödenecek vergi ve fonlar	3.981	-
Diğer	1.478.063	752.206
Toplam	1.541.534	829.968

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 10 - STOKLAR

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
İlk madde ve malzeme	312.005	279.947
Yarı mamuller	277.804	239.939
Mamuller ve ticari mamuller	1.542.792	1.397.737
Yedek parçalar	64.886	60.756
Diğer	186.965	91.550
	2.384.452	2.069.929
Stok değer düşüklüğü karşılığı (-)	(72.358)	(74.708)
Toplam	2.312.094	1.995.221

Stok değer düşüklüğü karşılığı hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2017	2016
1 Ocak	(74.708)	(49.870)
Yıl içinde ayrılan karşılık	(24.490)	(77.488)
Konusu kalmayan karşılık	26.840	52.650
31 Aralık	(72.358)	(74.708)

DİPNOT 11 - PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER VE ERTELENMİŞ GELİRLER

Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler:	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Gelecek aylara ait giderler	734.945	461.018
Stok alımı için verilen sipariş avansları	12.157	25.418
Diğer	2.112	280
Toplam	749.214	486.716

Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler:	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Sabit kıymet alımı için verilen avanslar	3.551	36.804
Gelecek aylara ait giderler	19.547	92.263
Toplam	23.098	129.067

Kısa vadeli ertelenmiş gelirler:	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Kazanılmamış komisyon geliri	140.937	91.317
Alınan sipariş avansları	53.594	35.784
Ertelenmiş gelirler	22.144	21.514
Diğer	718	846
Toplam	217.393	149.461

Uzun vadeli ertelenmiş gelirler:	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Kazanılmamış komisyon geliri	143.793	120.273
Toplam	143.793	120.273

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

174

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

DİPNOT 12 - ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE DEĞERLENEN YATIRIMLAR

İştirak ve İş Ortaklıklarının kayıtlı değerleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	Pay (%)	31 Aralık 2016	Pay (%)
Aksigorta	205.889	36,00	153.769	36,00
Avivasa	229.182	40,00	180.483	40,00
Brisa	298.202	43,63	248.767	43,63
Akçansa	377.711	39,72	415.067	39,72
Enerjisa Üretim Santralleri ⁽¹⁾	2.020.084	50,00	-	-
Enerjisa Enerji ⁽¹⁾	2.940.201	50,00	4.743.060	50,00
Philsa	207.015	25,00	207.467	25,00
Philip Morrisa	51.490	24,75	71.476	24,75
Temsa Mısır	(1.248)	73,75	(11.162)	73,75
Temsa İş Makineleri	110.688	51,00	92.078	51,00
Toplam	6.439.214		6.101.005	

Holding konsolide net karı içinde İştirak ve İş Ortaklıklarının karlarından paylar aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Aksigorta	49.160	25.398
Avivasa	57.887	34.968
Brisa	41.537	39.402
Akçansa	52.219	106.561
Enerjisa Üretim Santralleri ⁽¹⁾	(387.011)	-
Enerjisa Enerji ⁽¹⁾	494.005	147.175
Philsa	159.736	169.938
Philip Morrisa	74.132	119.416
Temsa Mısır	11.296	(1.388)
Temsa İş Makineleri	23.419	7.643
Toplam	576.380	649.113

⁽¹⁾ Almanya'da kurulu E.ON SE ile %50'şer pay sahibi olunan Enerjisa Enerji A.Ş., bünyesinde bulunan enerji üretim, enerji toptan satış ve doğalgaz toptan satış faaliyetlerinde bulunan şirketlerini kısmi bölünme yoluyla yeni kurulan Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş. bünyesine taşımıştır. Yeni şirket kurma yöntemiyle gerçekleştirilen bölünme işlemi 25 Ağustos 2017 tarihinde tamamlanmıştır. Kısmi bölünme işleminin tamamlanması sonucunda, Enerjisa Enerji A.Ş. bünyesinde sadece elektrik dağıtım ve perakende satış faaliyetlerini yürüten şirketler kalmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

İştiraklerin ve İş Ortaklıklarının finansal tablolarıyla ilgili özet bilgiler aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	Toplam varlıklar	Toplam yükümlülükler	Toplam varlıklar	Toplam yükümlülükler
Aksigorta	4.098.960	3.527.045	2.829.049	2.401.912
Avivasa	1.822.195	1.272.780	1.397.157	969.489
Brisa	3.540.658	2.857.178	2.887.859	2.317.684
Akçansa	1.778.315	814.465	1.677.606	619.706
Enerjisa Üretim Santralleri (*)	12.649.409	8.609.240	-	-
Enerjisa Enerji (*)	20.043.023	14.162.620	28.762.726	19.276.606
Philsa	3.276.178	2.448.119	4.125.277	3.295.411
Philip Morrissa	1.529.981	1.321.939	2.404.384	2.115.595
Temsa Mısır	23.120	24.814	9.943	25.077
Temsa İş Makineleri	551.677	374.999	349.078	168.533
Toplam	49.313.516	35.413.199	44.443.079	31.190.013

Satış Gelirleri

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Aksigorta	2.635.576	1.895.559
Avivasa	471.452	317.422
Brisa	2.294.136	1.766.473
Akçansa	1.519.001	1.461.055
Enerjisa Üretim Santralleri (*)	4.165.327	-
Enerjisa Enerji (*)	12.344.818	12.564.568
Philsa (**)	21.453.357	20.167.930
Philip Morrissa	22.412.588	19.944.842
Temsa İş Makineleri	700.259	465.163

(*) Almanya'da kurulu E.ON SE ile %50'ser pay sahibi olunan Enerjisa Enerji A.Ş., bünyesinde bulunan enerji üretim, enerji toptan satış ve doğalgaz toptan satış faaliyetlerinde bulunan şirketlerini kısmi bölünme yoluyla yeni kurulan Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş. bünyesine taşımıştır. Yeni şirket kurma yöntemiyle gerçekleştirilen bölünme işlemi 25 Ağustos 2017 tarihinde tamamlanmıştır. Kısmi bölünme işleminin tamamlanması sonucunda, Enerjisa Enerji A.Ş. bünyesinde sadece elektrik dağıtım ve perakende satış faaliyetlerini yürüten şirketler kalmıştır.

(**) Üretim şirketi olan Philsa satışlarını pazarlama şirketi olan Philip Morrissa üzerinden gerçekleştirmektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

176

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Net dönem karı/(zararı)

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Aksigorta	136.557	70.550
Avivasa	144.719	87.419
Brisa	95.203	90.309
Akçansa	148.814	286.979
Enerjisa Üretim Santralleri (*)	(774.022)	-
Enerjisa Enerji (*)	988.010	294.350
Philsa	638.944	679.752
Philip Morrissa	299.522	482.492
Temsa Mısır	15.315	(1.882)
Temsa İş Makineleri	45.920	14.986

(*) Almanya'da kurulu E.ON SE ile %50'ser pay sahibi olunan Enerjisa Enerji A.Ş., bünyesinde bulunan enerji üretim, enerji toptan satış ve doğalgaz toptan satış faaliyetlerinde bulunan şirketlerini kısmi bölünme yoluyla yeni kurulan Enerjisa Üretim Santralleri A.Ş. bünyesine taşımıştır. Yeni şirket kurma yöntemiyle gerçekleştirilen bölünme işlemi 25 Ağustos 2017 tarihinde tamamlanmıştır. Kısmi bölünme işleminin tamamlanması sonucunda, Enerjisa Enerji A.Ş. bünyesinde sadece elektrik dağıtım ve perakende satış faaliyetlerini yürüten şirketler kalmıştır.

İş ortaklıklarının dönem içi hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	2017	2016
Dönem başı - 1 Ocak	6.101.005	5.970.431
Kar/(zararlarından) paylar	576.380	649.113
İş ortaklıklarından temettü gelirleri	(358.216)	(396.984)
Ödenen temettüler	6.842	7.179
Diğer kapsamlı gelirlerden/(giderlerden) paylar	40.611	(128.734)
Ortak kontrole tabi işletme birleşmesi etkisi (**)	72.592	-
Dönem sonu - 31 Aralık	6.439.214	6.101.005

(**) 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla daha önce Grup'un iş ortaklıklarından Enerjisa Enerji A.Ş. bünyesinde farklı bir iş kolu olarak faaliyet gösteren ve dağıtım hizmetlerine ait operasyonları yürüten iş kolu dağıtım şirketlerine devrolmuştur. Ortak kontrol altındaki işletmelerin birleşme muhasebeleştirilmesinden kaynaklı konsolide seviyede 72.592 TL ertelenmiş vergi varlığı "geçmiş yıllar karları" içerisinde muhasebeleştirilmektedir. Bu etki her yıl amorti olacak ve beş yıl sonunda sıfırlanacaktır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 13 - YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER

	1 Ocak 2017	İlaveler	Çıkışlar	Değer (düşüklüğü)/ iptali	Yabancı para çevrim farkları	31 Aralık 2017
Maliyet:						
Arsa	180.729	-	-	10.760	(3.846)	187.643
Binalar	123.239	1.056	-	-	(75)	124.220
Toplam	303.968	1.056	-	10.760	(3.921)	311.863
Birikmiş amortisman:						
Binalar	(25.492)	(3.940)	-	-	75	(29.357)
Net defter değeri	278.476					282.506

	1 Ocak 2016	İlaveler	Çıkışlar	Değer (düşüklüğü)/ iptali	Yabancı para çevrim farkları	31 Aralık 2016
Maliyet:						
Arsa	185.465	3.754	(20.423)	5.139	6.794	180.729
Binalar	128.500	114	(1.355)	(4.020)	-	123.239
Toplam	313.965	3.868	(21.778)	1.119	6.794	303.968
Birikmiş amortisman:						
Binalar	(21.862)	(4.022)	392	-		(25.492)
Net defter değeri	292.103					278.476

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BIN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BIN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 14 - MADDİ DURAN VARLIKLAR

Maddi duran varlıkların 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıla ait hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2017	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Çıkışlar	Transferler (*)	Değer Düşüklüğü İptali/(Değer Düşüklüğü)	Satılmak Üzere Elde Tutulan Varlıklara Transferler	31 Aralık 2017
Maliyet:								
Arazi, Yer altı ve yer üstü düzenleri	626.281	4.623	8.810	(96.200)	36.091	(300.36)	-	549.569
Binalar	2.402.987	33.364	35.859	10.400	207.847	(1.474)	-	2.688.983
Makine, tesis ve cihazlar	3.248.618	122.629	73.852	(166.439)	625.784	2.431	-	3.906.821
Taahhüt araçları	113.579	(747.3)	11.768	(746.4)	833	-	-	11.243
Döşeme ve demirbaşlar	2.883.082	5.558	338.340	(94.992)	20.909	(98.67)	-	3.143.030
Toplam	9.274.547	158.701	468.629	(354.749)	891.464	(38.946)	-	10.399.646
Yapılmakta olan yatırımlar	944.284	910	640.268	(5.079)	(935.763)	-	-	644.620
Toplam	10.218.831	159.611	1.108.897	(359.828)	(44.299)	(38.946)	-	11.044.266
Birikmiş amortisman:								
Yer altı ve yer üstü düzenleri	(234.731)	19.56	(79.54)	5.515	-	-	-	(235.214)
Binalar	(975.917)	(14.904)	(32.732)	36.010	3.441	7062	-	(977.040)
Makine, tesis ve cihazlar	(1.914.886)	(67.366)	(156.685)	148.771	-	-	-	(1.990.166)
Taahhüt araçları	(95.865)	472	(6.625)	6.275	-	-	-	(95.743)
Döşeme ve demirbaşlar	(2.032.923)	(36.60)	(310.946)	82.784	(3.441)	51.828	-	(2.216.358)
Toplam	(5.254.322)	(83.502)	(514.942)	279.355	-	58.890	-	(5.514.521)
Net kayıtlı değer	4.964.509							5.529.745

(*) Dönem içinde yapılmakta olan yatırımlardan gerçekleşen transferlerin 44.299 TL'si maddi olmayan duran varlıklar kalemlerinde muhasebeleştirilmiştir.

Maddi duran varlıkların 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2016	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Çıkışlar	Transferler (*)	Değer Düşüklüğü	Sayıml Farkları	31 Aralık 2016
Maliyet:								
Arazi, Yer altı ve yer üstü düzenleri	586.172	4.936	40.677	(10.064)	4.512	-	48	626.281
Binalar	2.352.264	56.551	14.592	(25.155)	(673)	-	5.408	2.402.987
Makine, tesis ve cihazlar	2.887.108	288.398	48.456	(170.89)	61.745	-	-	3.248.618
Taahhüt araçları	111.801	1.669	51.38	(60.32)	1.003	-	-	113.579
Döşeme ve demirbaşlar	2.711.864	12.082	269.025	(151.768)	39.977	-	1.902	2.883.082
Toplam	8.649.209	343.636	377.888	(210.108)	106.564	-	7.358	9.274.547
Yapılmakta olan yatırımlar	346.690	7250	742.970	(9.347)	(143.279)	-	-	944.284
Toplam	8.995.899	350.886	1.120.858	(219.455)	(36.715)	-	7.358	10.218.831
Birikmiş amortisman:								
Yer altı ve yer üstü düzenleri	(224.464)	(3.399)	(6.241)	181	13	(773)	(48)	(234.731)
Binalar	(893.849)	(23.976)	(52.238)	12.715	-	(13.161)	(5.408)	(975.917)
Makine, tesis ve cihazlar	(1.678.897)	(130.653)	(118.250)	12.914	-	-	-	(1.914.886)
Taahhüt araçları	(86.671)	(1.274)	(12.058)	4.138	-	-	-	(95.865)
Döşeme ve demirbaşlar	(1.829.060)	(9.293)	(225.950)	94.902	(13)	(61.607)	(1.902)	(2.032.923)
Toplam	(4.712.941)	(168.595)	(414.737)	124.850	-	(75.541)	(7.358)	(5.254.322)
Net kayıtlı değer	4.282.958							4.964.509

(*) Dönem içinde yapılmakta olan yatırımlardan gerçekleşen transferlerin 36.715 TL'si maddi olmayan varlıklar kalemlerinde muhasebeleştirilmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 15 - MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

Maddi olmayan duran varlıkların 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllara ait hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2017	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Değer Düşüklüğü (Karşılığı)/ İptali	Çıkışlar	Transferler	Sayım Farkları 31 Aralık 2017	
Maliyet ⁽¹⁾	1.474.680	10.957	300.459	(2.315)	(600)	48.377	(3.841)	1.827.717
Birikmiş itfa payları (-)	(801.910)	(5.704)	(202.510)	3.116	467	(4.078)	-	(1.010.619)
Net kayıtlı değer	672.769							817.098

	1 Ocak 2016	Yabancı Para Çevrim Farkları	İlaveler	Değer Düşüklüğü Karşılığı	Çıkışlar	Transferler	Sayım Farkları 31 Aralık 2016	
Maliyet ⁽¹⁾	1.167.409	19.688	270.010	-	(16.055)	36.715	(3.087)	1.474.680
Birikmiş itfa payları (-)	(636.966)	(11.263)	(156.185)	(4.619)	7122	-	-	(801.911)
Net kayıtlı değer	530.443							672.769

⁽¹⁾ Maddi olmayan duran varlıklar ağırlıklı olarak lisans ve yazılımlardan oluşmaktadır.

DİPNOT 16 - ŞEREFIYE

Şerefiyenin 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla sona ara eren dönemlere ait hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2017	2016
1 Ocak	1.014.815	1.014.355
İlaveler	-	460
Değer düşüklüğü karşılığı ⁽¹⁾	(141.718)	-
31 Aralık	873.097	1.014.815

⁽¹⁾ Grup'un bağlı ortaklıklarından Carrefoursa, dönem içerisinde şerefiye rakamını 141.718.000 Tam TL değer düşüklüğüne tabi tutmuştur. Söz konusu değer düşüklüğü karşılığı esas faaliyetlerden diğer giderler hesabında muhasebeleştirilmiştir.

Eğer nakit akışı tahminlerine uygulanan vergi sonrası iskonto oranı ve uzun vadeli büyüme oranı, yönetimin tahmininden %1 daha fazla olsaydı, Grup şerefiye için 14.749.520 Tam TL fazla değer düşüklüğü karşılığını konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirmek durumunda kalacaktı.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

180

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

DİPNOT 17 - KARŞILIKLAR, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Diğer kısa vadeli karşılıklar	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Borç karşılıkları	241.673	350.048
<i>Kredi puan karşılıkları</i>	69.960	90.654
<i>Dava karşılıkları</i>	97.249	124.477
<i>Tazmin edilmemiş ve nakde dönüşmemiş gayrinakdi krediler özel karşılıkları</i>	67.754	73.085
<i>Ekonomik açıdan dezavantajlı sözleşmeler</i>	4.260	30.091
<i>Diğer kısa vadeli borç karşılıkları</i>	2.450	31.741
Diğer borç karşılıkları	91.265	61.308
Toplam	332.938	411.356

Diğer uzun vadeli karşılıklar	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Borç karşılıkları	4.613	4.239
<i>Diğer uzun vadeli borç karşılıkları</i>	4.613	4.239
Toplam	4.613	4.239

Taahhütler - Bankacılık bölümü	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Verilen teminat mektupları	34.576.533	26.900.857
Akreditifler	6.579.073	4.993.055
Dövizli kabul kredileri	3.757.710	3.583.106
Diğer teminatlar	5.914.738	3.962.154
Toplam	50.828.054	39.439.172

Taahhütler - Diğer şirketler	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Verilen teminat mektupları	649.971	558.419
Verilen diğer teminatlar	294.789	297.193
Maddi duran varlıklar ile ilgili ipotek, teminat, rehin	25.185	83.208
Toplam	969.945	938.820

Borçlanma senetleri ile ilgili geri alım ve geri satım taahhütleri:

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla borçlanma senetleri (devlet tahvilleri, hazine bonoları ve eurobondlar) ile ilgili geri alım ve geri satım taahhütleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Geri alım taahhütleri	29.229.448	25.877.459

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Alım-satım amaçlı işlemlerin türleri:	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Yabancı para döviz alım	10.601.547	8.911.930
Yabancı para döviz satım	10.564.713	9.064.075
Toplam	21.166.260	17.976.005
	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Para swap alımları	111.502.891	87.664.943
Para swap satışları	106.924.680	86.427.026
Faiz haddi swap alımları	46.369.365	42.198.785
Faiz haddi swap satışları	46.369.365	42.198.785
Toplam	311.166.301	258.489.539
	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Spot alımlar	5.034.625	8.257.572
Spot satışlar	5.050.637	8.318.772
Toplam	10.085.262	16.576.344
	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Para, faiz ve menkul değer alım opsiyonları	50.144.128	43.145.261
Para, faiz ve menkul değer satım opsiyonları	50.460.763	43.319.700
Toplam	100.604.891	86.464.961
	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Future satım işlemleri	-	55.335
Toplam	-	55.335
	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Diğer alım işlemleri	6.225.924	7.170.681
Diğer satım işlemleri	8.623.132	5.154.039
Toplam	14.849.056	12.324.720
Riskten korunma amaçlı türev işlem türleri:	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Faiz haddi swap alımları	11.759.837	8.814.305
Faiz haddi swap satışları	11.759.837	8.814.305
Toplam	23.519.674	17.628.610
	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Yabancı para döviz alım	31.708	203.533
Yabancı para döviz satım	97.386	73.346
Toplam	129.094	276.879
	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Para swap alımları	3.482.506	3.257.872
Para swap satışları	2.507.376	2.505.565
Toplam	5.989.882	5.763.437

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

182

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait bilanço dışı varlıkların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	1 yıla kadar	1 yıldan fazla	Toplam
Verilen teminat mektupları	6.616.283	27.960.249	34.576.532
Akreditifler	5.188.694	1.390.378	6.579.072
Döviz Kabul kredileri	2.900.711	857.000	3.757.711
Diğer teminatlar	2.497.120	3.417.619	5.914.739
Toplam	17.202.808	33.625.246	50.828.054

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait bilanço dışı varlıkların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	1 yıla kadar	1 yıldan fazla	Toplam
Verilen teminat mektupları	3.932.167	22.968.691	26.900.858
Akreditifler	2.118.797	2.874.258	4.993.055
Döviz Kabul kredileri	3.569.249	13.857	3.583.106
Diğer teminatlar	1.335.410	2.626.743	3.962.153
Toplam	10.955.623	28.483.549	39.439.172

Grup'un iş ortaklıklarından Aksigorta T.C. Maliye Bakanlığı Vergi Denetleme Kurulu'nun Şirket nezdinde 24 Haziran 2014 tarihinde başlattığı 2009, 2010, 2011 ve 2012 yılları BSMV konulu sınırlı vergi incelemesi sonucunda sovtaj işlemlerinin banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi tutulmadığı gerekçesiyle Şirket'e 2009 yılı için 1,8 milyon Tam TL vergi ve 2,8 milyon Tam TL vergi cezası 2010 yılı için 2 milyon Tam TL vergi ve 3 milyon Tam TL vergi cezası, 2011 yılı için 3 milyon Tam TL vergi ve 4,6 milyon Tam TL vergi cezası, 2012 yılı için 4,3 milyon Tam TL vergi ve 6,4 milyon Tam TL vergi cezası olmak üzere toplam 27,9 milyon Tam TL vergi ve vergi cezası tarh edilmiş olup, Şirket uygulamalarının mevzuata uygun olduğu düşünülmekte olduğundan finansal tablolarda herhangi bir karşılık ayrılmamıştır. Şirket, 16 Ocak 2015 tarihinde 2009 yılına ilişkin ve 20 Şubat 2015 tarihinde 2010, 2011 ve 2012 yıllarına ilişkin vergi ve cezaları için Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonu Başkanlığı'na uzlaşma talebinde bulunmuştur. Büyük Mükellefler Vergi Dairesi ile 15 Şubat 2018 tarihinde uzlaşma görüşmesi yapılmış ancak ilgili dönem vergi cezalarına ilişkin Büyük Mükellefler Vergi Dairesi ile uzlaşma konusunda anlaşma sağlanamamıştır. Vergi aslı ve cezalarına ilişkin olarak bu aşamada herhangi bir ödeme yapılmayacak olup yasal haklarımız dairesinde hukuki işlemlere başlanacaktır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Grup'un bağlı ortaklıklarından Teknosa için, Rekabet Kurulu, 19 Şubat 2015 tarihli 15-08/108-M sayılı kararı ile 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilip edilmediğinin tespiti amacı ile Şirket ve kararda yer alan diğer şirketler nezdinde soruşturma açılmasına karar vermiş olup, bu kapsamda savunma talep etmiştir.

7 Temmuz 2015 tarih ve 15- 28/319-M sayılı karar ile soruşturmanın kapsamı tüketici elektroniği olarak genişletilerek önceki soruşturma ile birleştirilmiştir. Bu soruşturma için tüm yazılı savunmalar Şirket tarafından verilmiştir. 25 Ekim 2016 tarihi itibarıyla sözlü savunma süreci de tamamlanmıştır. Aynı şekilde 7 Temmuz 2015 tarih ve 15- 28/319-M sayılı karar ile şirketin önceki dönemlerdeki %100 bağlı ortaklığı olan Kliksa da soruşturmaya dahil edilmiş olup, bu soruşturma için Kliksa adına da tüm yazılı savunma süreci tamamlanmıştır. Her iki dosya için de 11 Kasım 2016 tarihinde Rekabet Kurulu'nun nihai kararı kurulun resmi web sitesinde yayınlanmıştır. Karar gereğince Teknosa ve Kliksa toplam 18.025.556 Tam TL para cezasına hükmolunmuştur. Rekabet Kurumu tarafından gerekçeli karar Şirket'e 8 Mart 2017 tarihinde tebliğ edilmiştir. Şirket tarafından 6 Nisan 2017 tarihinde erken ödeme hakkı kullanılarak para cezasının 3/4'lük kısmına tekabül eden 13.519.167 Tam TL tutarında ihtirazı kayıt ile ödeme yapılmıştır ve 60 günlük yasal süre içerisinde; 5 Mayıs 2017 tarihinde dava açılmıştır ve dava devam etmektedir.

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla bankacılık endüstriyel bölümüne ait taahhütlerin ekonomik risk konsantrasyonu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Finansal kurumlar	7.006.200	6.433.036
İnşaat	6.252.263	4.652.569
Kimya	2.791.301	2.910.411
Toptan satışçılar	9.970.378	8.348.084
Küçük ölçekli perakendeciler	4.806.478	3.845.270
Çelik ve madencilik	3.152.082	2.086.619
Yiyecek ve içecek	798.144	616.372
Elektrik, gaz ve su	1.926.591	1.977.548
Otomotiv	855.703	620.213
Diğer imalat	2.965.513	1.445.639
Elektronik	676.712	639.372
Tekstil	1.423.271	934.968
Taşımacılık	621.471	1.170.174
Telekomünikasyon	224.582	153.924
Turizm	278.993	246.057
Tarım ve ormancılık	165.071	54.738
Diğer	6.913.301	3.304.178
Toplam	50.828.054	39.439.172

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

184

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

DİPNOT 18 - TAAHHÜTLER

31 Aralık 2017 itibarıyla Bağlı Ortaklıkların teminat/rehin/ipotek ("TRİ") pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	Toplam TL Karşılığı	31 Aralık 2017			Diğer TL Karşılığı
		TL	ABD Doları	Avro	
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	1.295.945	434.563	133.887	78.704	987
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	1.135.741	276.886	64.605	135.303	3.528
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	50.828.054	21.370.968	4.744.023	2.471.376	385.992
D. Diğer teminatlar					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	53.259.740	22.082.417	4.942.515	2.685.383	390.507
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu ipotekler	97.082	-	-	21.500	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D. Diğer ipotekler					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	97.082	-	-	21.500	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D. Diğer rehin					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehin	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2017 itibarıyla İş Ortaklıklarının teminat/rehin/ipotek (“TRİ”) pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	31 Aralık 2017				
	Toplam TL Karşılığı	TL	ABD Doları	Avro	Diğer TL Karşılığı
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	895.128	893.057	393	130	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	495	495	-	-	-
D. Diğer teminatlar					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	895.623	893.552	393	130	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D. Diğer ipotekler					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	-	-	-	-	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D. Diğer rehin					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehin	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

186

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

31 Aralık 2016 itibarıyla Bağlı Ortaklıkların teminat/rehin/ipotek ("TRİ") pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	31 Aralık 2016				
	Toplam TL Karşılığı	TL	ABD Doları	Avro	Diğer TL Karşılığı
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	844.294	199.537	121.439	58.351	912
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	918.961	234.727	82.544	106.134	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	39.439.172	15.741.725	4.108.779	2.400.827	308.838
D Diğer teminatlar					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu-	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	41.202.427	16.175.989	4.312.762	2.565.312	309.750
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu ipotekler	73.369	-	-	19.777	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D. Diğer ipotekler					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	73.369	-	-	19.777	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D. Diğer rehin					
i. Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii. C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehin	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2016 itibarıyla İş Ortaklıklarının teminat/rehin/ipotek (“TRİ”) pozisyonu aşağıdaki gibidir;

	31 Aralık 2016				
	Toplam TL Karşılığı	TL	ABD Doları	Avro	Diğer TL Karşılığı
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu teminatlar	1.118.066	895.219	61.434	1.791	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu teminatlar	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu teminatlar	541	540	-	-	-
D.Diğer teminatlar					
i.Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu-	-	-	-	-	-
iii.C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Teminatlar	1.118.607	895.759	61.434	1.791	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu İpotekler	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu ipotekler	-	-	-	-	-
D.Diğer ipotekler					
i.Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii.C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam İpotekler	-	-	-	-	-
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu rehin	-	-	-	-	-
D.Diğer rehin					
i.Ana ortaklık lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
ii. B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
iii.C maddesi kapsamına girmeyen 3. Kişiler lehine vermiş olduğu	-	-	-	-	-
Toplam Rehin	-	-	-	-	-

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

188

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

DİPNOT 19 - ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR

Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Personele ödenecek ücretler	27.587	29.579
Ödenecek sosyal güvenlik primleri	46.798	31.987
Diğer	1.612	1.611
Toplam	75.997	63.177

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
İzin karşılıkları	117.631	106.454
Prim karşılıkları	26.220	30.998
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin diğer karşılıklar	174.428	150.299
Toplam	318.279	287.751

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
İzin karşılıkları	3.785	2.890
Kıdem tazminatı karşılığı	385.500	303.541
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin diğer karşılıklar	23.079	16.779
Toplam	412.364	323.210

Kıdem tazminatı karşılığı:

Türk kanunlarına göre Grup, en az bir yıllık hizmeti tamamlayarak emekliye ayrılan, ilişkisi kesilen, askerlik hizmetleri için çağrılan veya vefat eden her çalışanına kıdem tazminatı ödemek mecburiyetindedir. 23 Mayıs 2002 tarihindeki ilgili yasa değişikliği nedeniyle, emeklilikten önceki hizmet süresiyle bağlantılı, bazı geçiş süreci maddeleri çıkartılmıştır. Ödenecek tazminat her hizmet yılı için bir aylık maaş tutarı kadardır ve bu miktar 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla 4.73 TL (31 Aralık 2016: 4.30 TL) ile sınırlandırılmıştır.

Yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler haricinde emeklilik taahhütleri için herhangi bir düzenleme yoktur. Fon ayrılma zorunluluğu bulunmadığından yükümlülük için fon ayrılmamıştır.

Kıdem tazminatı karşılığı, Şirket'in çalışanların emekli olmasından kaynaklanan gelecekteki muhtemel yükümlülük tutarının bugünkü değerinin tahmin edilmesi yoluyla hesaplanmaktadır. TMS 19 ("Çalışanlara Sağlanan Faydalar"), şirketin yükümlülüklerinin, tanımlanmış fayda planları kapsamında aktüeryal değerlendirme yöntemleri kullanılarak geliştirilmesini öngörür. Bu doğrultuda, toplam yükümlülüklerin hesaplanmasında kullanılan aktüeryal varsayımlar aşağıda belirtilmiştir:

Ana varsayım, her hizmet yılı için olan azami yükümlülük tutarının enflasyona paralel olarak artacak olmasıdır. Dolayısıyla, uygulanan iskonto oranı, gelecek enflasyon etkilerinin düzeltilmesinden sonraki beklenen reel oranı ifade eder. Bu nedenle, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, ekli finansal tablolarda karşılıklar, geleceğe ilişkin, çalışanların emekliliğinden kaynaklanacak muhtemel yükümlülüğünün bugünkü değeri tahmin edilerek hesaplanır. İlgili bilanço tarihlerindeki karşılıklar, konsolidasyon kapsamındaki her iştirak ve bağlı ortaklık için farklılık göstermekle birlikte, ortalama %3,70 - %5,10 arasında reel iskonto oranı kullanılmak suretiyle hesaplanmıştır (31 Aralık 2016: %3,40). Kıdem tazminatı tavanı altı ayda bir revize edilmekte olup, Grup'un kıdem tazminatı karşılığının hesaplanmasında 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olan 5,00 TL tavan tutarı dikkate alınmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Kıdem tazminatı karşılığının 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllara ait hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2017	2016
1 Ocak	303.541	269.402
Cari dönem gideri	99.616	119.520
Ödemeler	(81.370)	(110.182)
Faiz maliyeti	3.753	5.430
Yabancı para çevrim farkları	1.113	(29)
Aktüeryal kayıp	58.847	19.400
31 Aralık	385.500	303.541

DİPNOT 20 - DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER

DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Bankalararası çek takas hesabı	149.829	418.721
İndirilecek, devreden ve diğer KDV	156.615	114.087
Diğer dönen varlıklar	64.115	44.063
Toplam	370.559	576.871

DİĞER DURAN VARLIKLAR	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Uzun vadeli vergi alacakları		
ve diğer yasal alacaklar	26.941	29.434
İndirilecek, devreden ve diğer KDV	4.928	3.027
Diğer duran varlıklar	87.944	59.274
Toplam	119.813	91.735

DİĞER KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Bankalararası çek takas hesabı	291.353	778.619
Tasarruf mevduatı sigortası	50.641	45.569
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	323.668	364.210
Toplam	665.662	1.188.398

DİĞER UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER		
Diğer uzun vadeli yükümlülükler	55.065	18.070
Toplam	55.065	18.070

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

190

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

DİPNOT 21 - ÖZKAYNAKLAR

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'nin onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi her biri 1 Kr kayıtlı nominal bedeldeki 204.040.393.100 (31 Aralık 2016: 204.040.393.100) hisseden oluşmaktadır.

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla Holding'in onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi ve sermaye yapısı aşağıdaki gibidir:

Hissedarlar:	Pay (%)	31 Aralık 2017	Pay (%)	31 Aralık 2016
Sakıp Sabancı Holding A.Ş.	14,07	287.100	14,07	287.100
Serra Sabancı	7,21	147.160	7,21	147.160
Suzan Sabancı Dinçer	6,94	141.567	6,94	141.567
Çiğdem Sabancı Bilen	6,94	141.567	6,94	141.567
Diğer	64,84	1.323.010	64,84	1.323.010
Sermaye	100,00	2.040.404	100,00	2.040.404
Geri alınmış paylar (-)		(190.470)		(190.470)
Hisse senetleri ihraç primi		22.237		22.237

Grup'un bağlı ortaklıklarından EXSA Export Sanayi Mamulleri Satış ve Araştırma A.Ş. ("Exsa") 22 Aralık 2015 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile Borsa İstanbul'da Sabancı Holding halka açık paylarından hisse alımları gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu işlemlerle Exsa'nın Sabancı Holding sermayesindeki payı 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla %1,17'dir. Bu paylar, konsolide özkaynaklarda geri alınmış paylar hesabında muhasebeleştirilmiştir.

Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, kanuni net karın %5'i olarak ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Ayrıca, Gayrimenkul ve İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası'ndan yararlanabilmek için söz konusu kazançların %75'inin pasifte bir fon hesabında (özel yedekler) tutulması ve 5 yıl süre ile işletmeden çekilmemesi gerekmektedir. İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası kapsamında, gerçekleşen iştirak satışları neticesinde kanuni finansal tablolarda oluşan satış kazançlarının %75'lik kısmı "İştirak satış karları" altında sınıflandırılmıştır. 2012 yılında Holding yasal mali tablolarındaki Teknosa hisselerinin halka arz dolayısıyla elde ettiği satış karının %75'ini bu hesap altında kaydetmiştir.

Yukarıda bahsedilen kardan ayrılan kısıtlanmış yedeklerin detayı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Yasal yedekler	699.547	596.381
İştirak satış karları	333.369	333.369
Toplam	1.032.916	929.750

Kar Dağıtımı

Halka açık şirketler, kar payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kar Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Şirketler, karlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kar dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kar dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kar payı öderler.

Kar veya Zararda Yeniden Sınıflandırılacak Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelir ve Giderler

	Değer artış fonları	Nakit akışı riskinden korunma fonları	Yurtdışındaki net yatırım riskinden korunma fonları	Yabancı para çevrim farkları
1 Ocak 2016 itibarıyla bakiyeler	(440.301)	(86.721)	(88.909)	283.604
Dönem içerisindeki artış/(azalışlar)	(18.026)	(133.633)	(71.394)	215.834
Kar veya zarar tablosuna transfer edilen kazançlar	19.920	21.275	-	-
Satılmaya hazır finansal varlıkların vadeye kadar elde tutulacak varlıklara transferi sebebiyle kar veya zarar tablosuna dahil edilen net kazanç ve kaybı	(8.239)	-	-	-
Vergi etkisi	1.970	21.791	14.279	-
31 Aralık 2016 itibarıyla bakiyeler	(444.676)	(177.288)	(146.024)	499.438
1 Ocak 2017 itibarıyla bakiyeler	(444.676)	(177.288)	(146.024)	499.438
Dönem içerisindeki artış/(azalışlar)	189.636	46.922	(102.703)	225.222
Kar veya zarar tablosuna transfer edilen kazançlar	(13.368)	23.735	-	-
Satılmaya hazır finansal varlıkların vadeye kadar elde tutulacak varlıklara transferi sebebiyle kar veya zarar tablosuna dahil edilen net kazanç ve kaybı	(2.160)	-	-	-
Vergi etkisi	(39.769)	(14.891)	20.541	-
31 Aralık 2017 itibarıyla bakiyeler	(310.337)	(121.522)	(228.186)	724.660

DİPNOT 22 - SATIŞ AMAÇLI SINIFLANDIRILAN VARLIKLAR, YÜKÜMLÜLÜKLER VE DURDURULAN FAALİYETLER

1 Ocak - 31 Aralık 2017

31 Aralık 2017 itibarıyla, Grup'un bağlı ortaklıklarından Temsa'nın garanti niteliğinde iktisap ettiği ve elden çıkarmak istediği 16.671.395 Tam TL tutarındaki gayrimenkulleri üzerinden 6.685.000 Tam TL tutarında değer düşüklüğü ayrılmıştır. Geriye kalan 9.986.395 Tam TL tutarındaki gayrimenkuller “Satış Amacıyla Elde Tutulan Varlıklar” altında muhasebeleştirilmiştir.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa'nın bağlı ortaklığı Nile Kordsa Company for Industrial Fabrics S.A.E.'nin 31 Aralık 2017 itibarıyla 3.503.342 Tam TL dönem karı bulunmaktadır. (31 Aralık 2016: 1.230.919 Tam TL zarar). 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 konsolide finansal tablolarında bu şirkete ait faaliyet neticeleri durdurulan faaliyetlere ilişkin gelir/giderler olarak sınıflandırılmıştır. “Satış Amacıyla Elde Tutulan Varlıklar” altında muhasebeleştirilen tutar 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, 11.194.785 Tam TL'dir (31 Aralık 2016: 21.780.383 Tam TL). “Satış Amacıyla Elde Tutulan Yükümlülükler” altında muhasebeleştirilen tutar 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, 5.261.866 Tam TL'dir (31 Aralık 2016: 11.718.193 Tam TL).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

192

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

1 Ocak - 31 Aralık 2016

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa Global'in 31 Aralık 2015 tarih, 2015/29 sayılı Yönetim Kurulu Kararı'na göre 31 Aralık 2015 itibarıyla; %51 ve %100 oranında ortağı olduğu Nile Kordsa Company for Industrial Fabrics S.A.E. ve Interkordsa GmbH'daki paylarının bilançoda "Satış Amaçlı Elde Tutulan Varlık" olarak sınıflandırılmasına prensip kararı verilmiştir. Dolayısıyla, 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 tarihli Grup finansal tablolarında Nile Kordsa Company for Industrial Fabrics S.A.E. ve Interkordsa GmbH finansal sonuçları, bilançoda "Satış Amaçlı Sınıflandırılan Varlık" olarak sınıflandırılmıştır.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa Global'in iştiraki Nile Kordsa Company for Industrial Fabrics S.A.E.'nin 31 Aralık 2016 itibarıyla dönem zararı 1.230.919 Tam TL'dir (31 Aralık 2015: 8.315.396 Tam TL kar). 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 konsolide finansal tablolarında bu şirkete ait faaliyet neticeleri durdurulan faaliyetlere ilişkin gelir/giderler olarak sınıflandırılmıştır.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa Global'in iştiraki Interkordsa GmbH. ("Interkordsa") 31 Aralık 2016 itibarıyla dönem zararı 8.121.076 Tam TL'dir (31 Aralık 2015: 188.207 Tam TL kar). 31 Aralık 2016 ve 31 Aralık 2015 konsolide finansal tablolarında bu şirkete ait faaliyet neticeleri durdurulan faaliyetlere ilişkin gelir/giderler olarak sınıflandırılmıştır.

DİPNOT 23 - HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ

	1 Ocak-31 Aralık 2017	1 Ocak-31 Aralık 2016
Yurtiçi satışlar	12.191.647	11.274.733
Yurtdışı satışlar	2.209.411	1.589.220
Eksi: İndirimler	(561.207)	(501.773)
Toplam	13.839.851	12.362.180

	1 Ocak-31 Aralık 2017	1 Ocak-31 Aralık 2016
İlk madde ve malzeme, ticari mal giderleri	(9.085.652)	(8.164.348)
Mamul, yarı mamul ve ticari mallardaki değişim	(88.261)	(104.574)
Amortisman ve itfa payları	(214.672)	(185.861)
Personel giderleri	(427.389)	(339.790)
Diğer giderler	(1.127.876)	(983.699)
Toplam	(10.943.850)	(9.778.272)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 24 - NİTELİKLERİNE GÖRE GİDERLER

Araştırma ve geliştirme giderleri

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllara ait araştırma geliştirme giderlerinin niteliklerine göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak-31 Aralık 2017	1 Ocak-31 Aralık 2016
Personel giderleri	(2.016)	(1.854)
Danışmanlık giderleri	(2.839)	(272)
Amortisman giderleri	(2.456)	(91)
Bakım ve onarım giderleri	(408)	(128)
Diğer	(134)	(3.411)
Toplam	(7.853)	(5.756)

Pazarlama giderleri

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllara ait pazarlama, satış ve dağıtım giderlerinin niteliklerine göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak-31 Aralık 2017	1 Ocak-31 Aralık 2016
Personel giderleri	(648.231)	(637.489)
Kira giderleri	(392.214)	(399.361)
Amortisman giderleri	(146.473)	(108.574)
Nakliye, lojistik ve dağıtım giderleri	(84.680)	(85.094)
Reklam giderleri	(70.269)	(66.344)
Bakım ve onarım giderleri	(41.242)	(44.476)
Dışarıdan sağlanan hizmetler	(38.408)	(50.435)
Danışmanlık giderleri	(24.835)	(45.254)
Enerji giderleri	(24.691)	(36.732)
Sigorta giderleri	(9.355)	(6.090)
Malzeme giderleri	(3.828)	(4.725)
İletişim giderleri	(1.886)	(2.153)
Diğer	(258.952)	(231.474)
Toplam	(1.745.064)	(1.718.201)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

194

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Genel yönetim giderleri

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllara ait genel yönetim giderlerinin niteliklerine göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak-31 Aralık 2017	1 Ocak-31 Aralık 2016
Personel giderleri	(2.222.383)	(1.970.997)
Kredi kartı ve bankacılık hizmet gideri	(549.689)	(504.803)
Amortisman giderleri	(357.791)	(280.418)
Bakım ve onarım giderleri	(350.364)	(281.311)
Sigorta giderleri	(208.442)	(184.270)
Vergi, resim ve harçlar	(185.104)	(107.031)
Danışmanlık giderleri	(171.874)	(229.265)
İletişim giderleri	(152.069)	(140.094)
Reklam giderleri	(147.058)	(138.608)
Enerji giderleri	(51.783)	(50.092)
Malzeme giderleri	(37.585)	(26.643)
Dışarıdan sağlanan hizmetler	(9.951)	(3.425)
Diğer	(890.881)	(1.014.082)
Toplam	(5.334.974)	(4.931.039)

DİPNOT 25 - ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİR VE GİDERLER

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllara ait esas faaliyetlerden diğer gelirlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak-31 Aralık 2017	1 Ocak-31 Aralık 2016
Faaliyetlerden kaynaklanan kur farkı geliri	395.410	454.321
Ticari alacakların vade farkı gelirleri	53.012	39.700
Diğer gelirler	880.209	437.645
Toplam	1.328.631	931.666

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllara ait esas faaliyetlerden diğer giderlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak-31 Aralık 2017	1 Ocak-31 Aralık 2016
Faaliyetlerden kaynaklanan kur farkı gideri	(250.798)	(328.667)
Şerefiye değer düşüklüğü	(141.718)	-
Ticari alacakların vade farkı giderleri	(118.578)	(182.799)
Karşılık giderleri	(38.383)	(101.818)
Diğer giderler	(215.940)	(250.911)
Toplam	(765.417)	(864.195)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 26 - YATIRIM FAALİYETLERDEN GELİR VE GİDERLER

Yatırım faaliyetlerinden gelirler

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllara ait yatırım faaliyetlerinden gelirlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak-31 Aralık 2017	1 Ocak-31 Aralık 2016
Sabit kıymet satış karı	91.451	68.480
Temettü geliri	2.698	2.696
Vadeli mevduat faiz geliri	1.971	4.616
Diğer	14.609	10.411
Toplam	110.729	86.203

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllara ait yatırım faaliyetlerinden giderlerin detayı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak-31 Aralık 2017	1 Ocak-31 Aralık 2016
Sabit kıymet satış zararları	(10.968)	(4.356)
Diğer	(6.685)	-
Toplam	(17.653)	(4.356)

DİPNOT 27 - FİNANSAL GELİRLER VE GİDERLER

	1 Ocak-31 Aralık 2017	1 Ocak-31 Aralık 2016
Finansal gelirler		
Kur farkı geliri	141.096	48.601
Toplam	141.096	48.601

Finansal giderler		
Kur farkı gideri	(195.996)	(174.982)
Faiz gideri	(338.727)	(176.514)
Diğer finansman giderleri	(62.031)	(20.162)
Toplam	(596.754)	(371.658)

Finansal gelir ve giderler bankacılık dışındaki bölümler ile ilgilidir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

196

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

DİPNOT 28 - VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Ödenecek kurumlar vergisi ve gelir vergisi	1.705.443	1.157.130
Eksi: peşin ödenen vergiler	(902.992)	(809.523)
Toplam ödenecek vergiler	802.451	347.607

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları ve iştiraklerini konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple bu konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, tam konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı hesaplanmıştır.

Kurumlar Vergisi Kanunu 13 Haziran 2006 tarih ve 5520 sayılı yasa ile değişmiştir. Söz konusu 5520 sayılı yeni Kurumlar Vergisi Kanunu'nun pek çok hükmü 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir. Buna göre Türkiye'de, kurumlar vergisi oranı 2017 yılı için %20'dir (2016: %20). Kurumlar vergisi oranı kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna (iştirak kazançları istisnası vb.) ve indirimlerin (ar-ge indirimi gibi) indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır. Kar dağıtılmadığı takdirde başka bir vergi ödenmemektedir.

Türkiye'deki bir işyeri ya da daimi temsilcisi aracılığı ile gelir elde eden dar mükellef kurumlar ile Türkiye'de yerleşik kurumlara ödenen kar paylarından (temettüler) stopaj yapılmaz. Bunların dışında kalan kişi ve kurumlara yapılan temettü ödemeleri %15 oranında stopaja tabidir. Karın sermayeye ilavesi, kar dağıtımı sayılmaz.

Şirketler üçer aylık mali karları üzerinden %20 oranında geçici vergi hesaplar ve o dönemi izleyen ikinci ayın 10'uncu gününe kadar beyan edip 17'nci günü akşamına kadar öderler. Yıl içinde ödenen geçici vergi o yıla ait olup izleyen yıl verilecek kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisinden mahsup edilir. Mahsuba rağmen ödenmiş geçici vergi tutarı kalmış ise bu tutar nakden iade alınabileceği gibi devlete karşı olan herhangi bir başka mali borca da mahsup edilebilir.

5 Aralık 2017 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 7061 sayılı "Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" kapsamında 2018, 2019, 2020 yılları için Kurumlar Vergisi oranı %20'den %22'ye çıkarılmıştır.

Türkiye'de ödenecek vergiler konusunda vergi otoritesi ile mutabakat sağlamak gibi bir uygulama bulunmamaktadır. Kurumlar vergisi beyannameleri hesap döneminin kapandığı ayı takip eden dördüncü ayın 25'inci günü akşamına kadar bağlı bulunulan vergi dairesine verilir.

Vergi incelemesine yetkili makamlar beş yıl zarfında muhasebe kayıtlarını inceleyebilir ve hatalı işlem tespit edilirse ödenecek vergiye ilişkin yapılacak vergi tarhiyatı nedeniyle vergi miktarları değişebilir.

Türk vergi mevzuatına göre beyanname üzerinde gösterilen mali zararlar 5 yılı aşmamak kaydıyla dönem kurum kazancından indirilebilirler. Ancak, mali zararlar, geçmiş yıl karlarından mahsup edilemez.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nda kurumlara yönelik birçok istisna bulunmaktadır. Bu istisnalardan Grup'a ilişkin olanları aşağıda açıklanmıştır:

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

İştirak Kazançları İstisnası

Kurumların tam mükellefiyete tabi bir başka kurumun sermayesine iştiraktan elde ettikleri temettü kazançları (yatırım fonlarının katılma belgeleri ile yatırım ortaklıkları hisse senetlerinden elde edilen kar payları hariç) kurumlar vergisinden istisnadır.

Emisyon Primi İstisnası

Anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibari değerlerinin üzerinde elden çıkarılmasından sağlanan emisyon primi kazançları kurumlar vergisinden istisnadır.

Yurtdışı İştirak Kazançları İstisnası

Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim veya limited şirket mahiyetindeki bir şirketin (esas faaliyet konusu finansal kiralama veya her nevi menkul kıymet yatırımı olanlar hariç) sermayesine, kazancın elde edildiği tarihe kadar devamlı olarak en az bir yıl süreyle %10 veya daha fazla oranda iştirak eden kurumların, bu iştiraklerin kanuni veya iş merkezinin bulunduğu ülke vergi kanunları uyarınca en az %15 oranında (esas faaliyet konusu finansman temini veya sigortacılık olanlarda en az, Türkiye'de uygulanan kurumlar vergisi oranında) kurumlar vergisi benzeri vergi yükü taşıyan ve elde edildiği vergilendirme dönemine ilişkin yıllık kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer ettikleri iştirak kazançları kurumlar vergisinden istisnadır.

Gayrimenkul ve İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisnası

Kurumların, en az iki tam yıl süreyle aktiflerinde yer alan iştirak hisselerinin, gayrimenkullerinin, rüçhan hakkı, kurucu senedi ve intifa senetleri satışından doğan kazançlarının %75'i kurumlar vergisinden istisnadır. 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren gayrimenkuller için istisna %50 olarak revize olmuştur. İstisnadan yararlanmak için söz konusu kazancın pasifte bir fon hesabında tutulması ve 5 yıl süre ile işletmeden çekilmemesi gerekmektedir. Satış bedelinin satışın yapıldığı yılı izleyen ikinci takvim yılı sonuna kadar tahsil edilmesi gerekir.

Menkul kıymet ve taşınmaz ticareti ve kiralaması ile uğraşan kurumların bu amaçla ellerinde bulundurdıkları değerlerin satışından elde ettikleri kazançlar istisna kapsamı dışındadır.

Yatırım İndirimi İstisnası

1 Ağustos 2010 Tarihli ve 27659 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6009 sayılı Kanun'un 5'nci maddesi ile Anayasa Mahkemesinin 8 Ocak 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2009/144 sayılı Kararı ile iptal edilen 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 69'uncu Maddesi'ndeki "sadece 2006, 2007 ve 2008 yıllarına ait" ibaresi yeniden düzenlenmiştir. Yeni düzenleme ile, kazancın yetersiz olması nedeniyle indirilemeyen ve sonraki dönemlere devreden yatırım indirimi istisnasından yıl sınırlaması olmaksızın yararlanılmaya devam edilmesi sağlanmakta, ancak vergi matrahlarının tespitinde yatırım indirimi istisnası olarak indirim konusu yapılacak tutarın ise ilgili yıl kazanç tutarının %25'ini aşmaması öngörülmektedir. Yine yapılan değişiklikle, yatırım indiriminden yararlanacak olanların kurumlar vergisi oranının %30 değil yürürlükteki oran (%20) olması esası benimsenmiştir.

6009 Sayılı Kanun'la geçici 69'uncu Madde'ye eklenen %25 lik sınırla ilgili "Şu kadar ki, vergi matrahlarının tespitinde yatırım indirimi istisnası olarak indirim konusu yapılacak tutar, ilgili kazancın %25'ini aşamaz." hükmü, Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle 18 Şubat 2012 tarihli ve 28208 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin 9 Şubat 2012 tarihli ve E: 2010/93. K: 2012/9 (Yürürlüğü Durdurma) sayılı Kararı ile iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin konuya ilişkin gerekçeli kararı 26 Temmuz 2013 tarihli ve 28719 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihlerinde sona eren hesap dönemlerine ait konsolide diğer kapsamlı kar veya zarar tablosunda yer alan kapsamlı gelir kalemlerine ilişkin vergi tutarları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017			31 Aralık 2016		
	Vergi	Vergi	Vergi	Vergi	Vergi	Vergi
	öncesi	gideri	sonrası	öncesi	gideri	sonrası
Satılmaya hazır finansal varlıkların net gerçekleşmemiş piyasa kayıp/kazançları	484.371	(96.874)	387.497	(67.338)	13.468	(53.870)
Satılmaya hazır finansal varlıkların kar veya zarar tablosuna transfer edilen kazançları	(32.804)	6.561	(26.243)	49.718	(9.944)	39.774
Satılmaya hazır finansal varlıkların vadeye kadar elde tutulacak varlıklara transferi sebebiyle gelir tablosuna dahil edilen net kazanç ve kaybı	(5.301)	1.060	(4.241)	(20.219)	4.044	(16.175)
Nakit akışı riskinden korunma araçları	113.190	(22.638)	90.552	(36.513)	7.303	(29.210)
Yurtdışındaki net yatırım riskinden korunma amaçlı türev finansal varlıklara ilişkin kar/ (zarar)	(252.034)	50.405	(201.629)	(175.200)	35.040	(140.160)
Yabancı para çevrim farklarındaki değişim	540.592	-	540.591	492.609	-	492.609
Aktüeryal (kayıp)/kazançları	(55.778)	11.956	(43.822)	(21.996)	4.339	(17.597)
Diğer Kapsamlı Gelir	793.235	(49.530)	742.705	221.061	54.310	275.371

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Konsolide finansal tablolarda yer alan vergi öncesi kar	9.217.993	6.830.104
Ana ortaklık vergi oranına göre beklenen vergi gideri %20 (2016: %20)	(1.843.599)	(1.366.021)
Bağlı ortaklıklar vergi oranı farkları	7.871	5.183
Grup'un beklenen vergi gideri	(1.835.728)	(1.360.838)
Vergiden istisna diğer gelirler	142.915	71.331
Kanunen kabul edilmeyen giderler	(187.404)	(113.614)
Üzerinden ertelenmiş vergi hesaplanmamış geçmiş yıllar zararlarının kullanılması	(19.627)	(7.019)
Özkaynaktan pay alma yöntemiyle değerlendirilen yatırımlardan elde edilen karların etkisi	115.276	129.823
Yatırım teşviklerinin etkisi	5.604	7.423
Gayrimenkul satış karı istisnası	2.319	157
Diğer	(6.953)	(869)
Grup'un Cari dönem vergi gideri	(1.783.598)	(1.273.606)

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Ertelenmiş vergiler

Grup, ertelenmiş gelir vergisi varlık ve yükümlülüklerini, bilanço kalemlerinin TMS ve vergi finansal tabloları arasındaki farklı değerlendirilmelerin sonucunda ortaya çıkan geçici farkların etkilerini dikkate alarak hesaplamaktadır. Söz konusu geçici farklar gelir ve giderlerin, TMS ve vergi kanunlarına göre değişik raporlama dönemlerinde muhasebeleşmesinden ve devreden mali zarar ile yatırım indirim istisnasından kaynaklanmaktadır. Gelecek dönemlerde gerçekleşecek uzun vadeli geçici farklar üzerinden yükümlülük metoduna göre hesaplanan ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri için uygulanacak oran Türkiye için %20'dir.

Ayrı birer vergi mükellefi olan bağlı ortaklık ve müşterek yönetime tabi ortaklıkların finansal tablolarında yer alan ertelenmiş vergi varlıklarını ve yükümlülüklerini net göstermiş olmalarından dolayı Grup'un konsolide bilançosuna söz konusu net sunum şeklinin etkileri yansımıştır. Yukarıdaki tabloda yer alan geçici farklar ile ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülükleri ise brüt değerler esas alınarak hazırlanmaktadır.

30261 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7061 sayılı "Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 91inci maddesi ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 10uncu madde uyarınca kurumların 2018, 2019 ve 2020 vergilendirme dönemlerine ait kazançları üzerinden ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %22 oranıyla hesaplanması ve sonrasında tekrardan %20 oranı ile vergilendirilmeye devam edilmesi öngörülmektedir. Bu süre zarfında Bakanlar Kurulu'na %22 oranını %20 oranına kadar indirme yetkisi verilmiştir.

31 Aralık 2017 tarihinde sona eren dönem itibarıyla, vergi mevzuatı uyarınca üçer aylık dönemler itibarıyla oluşan kazançlar üzerinden %20 (2016: %20) oranında geçici vergi hesaplanarak ödenmekte ve bu şekilde ödenen tutarlar yıllık kazanç üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilmektedir. Yapılan Kanun değişikliği ile 2018, 2019 ve 2020 yılları için bu oran %22 olarak belirlenmiştir.

Grup'un üzerinden ertelenmiş vergi varlığı hesaplamadığı geçmiş yıl zararı bulunmamaktadır. Grup'un 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla üzerinden ertelenmiş vergi alacağı hesaplanan toplam 1.142.324 TL (31 Aralık 2016: 819.512 TL) devreden mali zararı bulunmakta olup bu taşınabilir mali zarar beş yılı aşmamak kaydıyla dönem kurum kazancından indirilebilir. 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla taşınabilir mali zarar tutarları ve kullanılabilecekleri en son hesap dönemleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
2018	-	17.548
2019	11.970	58.126
2020	41.345	743.838
2021	741.504	-
2022	347.505	-
Toplam	1.142.324	819.512

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihlerinde sona eren dönemlere ait ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü) aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Ertelenmiş Vergi Varlıkları	552.671	635.401
Ertelenmiş Vergi Yükümlülükleri	(149.352)	(139.150)
Net Ertelenmiş Vergi Varlıkları	403.319	496.251

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

200

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihlerinde sona eren ara dönemlere ait ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü) hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2017	2016
1 Ocak bakiyeleri	496.251	596.375
Doğrudan özkaynaklarla ilişkilendirilen	(99.691)	(29.960)
Yabancı para çevrim farkları	(3.403)	(12.686)
Kar veya zarar tablosu ile ilişkilendirilen	10.390	(58.491)
Diğer	(228)	1.013
31 Aralık	403.319	496.251

DİPNOT 29 - TÜREV ARAÇLAR

31 Aralık 2017

	Makul Değer	
Alım-satım amaçlı türev araçlar:	Varlık	Yükümlülük
Yabancı paraya dayalı türev araçlar		
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	6.104.829	4.722.590
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	421.897	457.597
Döviz alış ve satış opsiyonları	203.603	242.212
Diğer alış ve satış işlemleri	1.587.534	5.092
Toplam alım satım amaçlı türev araçlar	8.317.863	5.427.491
Riskten korunma amaçlı türev araçlar:		
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	1.136.284	75.710
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	19.817	10.376
Döviz alış ve satış işlemleri	370.23	-
Toplam riskten korunma amaçlı türev araçlar	1.193.124	86.086
Toplam türev araçlar	9.510.987	5.513.577

31 Aralık 2016

	Makul Değer	
Alım-satım amaçlı türev araçlar:	Varlık	Yükümlülük
Yabancı paraya dayalı türev araçlar		
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	5.242.799	3.900.948
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	467.073	418.684
Döviz alış ve satış opsiyonları	262.589	289.771
Diğer alış ve satış işlemleri	1.649.098	4.709
Toplam alım satım amaçlı türev araçlar	7.621.559	4.614.112
Riskten korunma amaçlı türev araçlar:		
Döviz ve faiz haddi swap alış ve satış işlemleri	807.874	98.991
Vadeli döviz alış ve satış işlemleri	895	3.714
Döviz alış ve satış işlemleri	40.243	-
Toplam riskten korunma amaçlı türev araçlar	849.012	102.705
Toplam türev araçlar	8.470.571	4.716.817

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Akbank, Brisa, Yünsa, Carrefoursa ve Enerjisa finansal borçlarından kaynaklanan nakit akışı riskine karşı faiz haddi swap'larının kullanımı yoluyla nakit akışı riskinden korunmaktadır. Nakit akış riskinden korunma muhasebesi kapsamında, riskten korunma aracının makul değer değişiminin etkin kısmı özkaynaklar altında değer artış fonları hesabında muhasebeleştirilmektedir. Akbank, ayrıca çapraz para swapları ile Türk parası sabit faizli finansal varlıklarından ve yabancı para finansal borçlarından kaynaklanan gerçeğe uygun değer riskinden korunmaktadır. Brisa, ayrıca Avro para biriminde yapılan yurtdışı satışlar ve ABD Doları para biriminde yapılan hammadde alım işlemlerinden kaynaklanan yabancı para kur risklerini ortadan kaldırmak amacıyla Avro satış/ABD Doları alış, TL satış/Avro alış ve TL satış/ABD Doları alış özellikli vadeli döviz alım-satım sözleşmeleri yapmaktadır.

DİPNOT 30 - FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR

Bankacılık

Müşterilere verilen kredi ve avanslar	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Tüketici kredileri ve kredi kartı alacakları	48.763.903	45.037.601
Proje finansmanı ile ilgili krediler ⁽¹⁾	35.328.282	26.431.817
İnşaat	29.093.069	24.078.639
Mali kuruluşlar	28.290.165	20.779.263
Küçük ölçekli işletmeler	17.271.905	14.706.397
Madencilik	6.746.537	6.262.631
Telekomünikasyon	6.804.962	5.819.867
Diğer üretim sektörleri	6.418.826	5.537.903
Gıda, toptan ve perakende ticaret	5.392.196	4.939.823
Tekstil	5.273.075	4.109.589
Kimya	4.099.549	3.377.208
Otomotiv	3.616.780	2.413.289
Diğer	15.759.297	19.070.543
Müşterilere verilen kredi ve avanslar toplamı	212.858.546	182.564.570
Kredi risk karşılığı	(6.963.538)	(6.964.606)
Finansal kiralama alacakları	5.811.994	4.983.239
Müşterilere verilen krediler ve avanslar-net	211.707.002	180.583.203

Yukarıdaki tablo bankanın canlı ve takipteki toplam kredilerini içermekte olup, kredi risk karşılığı tüm kredi riski göz önünde bulundurularak banka değerlendirmesi sonucunda ayrılmıştır.

⁽¹⁾ Banka'nın, telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren bir kuruluşun hisselerinin satın alım finansmanı kapsamında diğer yerli ve yabancı bankalardan oluşan, hisse rehni teminatı ile kullandırılan sendikasyona katılım çerçevesinde, birikmiş faiz dahil 1.685 milyon USD nakit kredi riski bulunmaktadır. Mevcut ana ortağın hissedar değişikliğini de içerebilecek şekilde kredinin yeniden yapılandırılmasına ilişkin kurumun ortakları, kreditor bankalar ve ilgili kamu kurumları tarafından görüşmeler devam etmekte olup, bu çalışmaların olumlu bir gelişme ile sonuçlanması beklenmektedir. 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla söz konusu kredi Yakın İzlemedeki Krediler ve Diğer Alacaklar altında sınıflandırılmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

202

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

31 Aralık 2017

	Ticari Krediler	Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları	Kiralama Faaliyetlerinden Alacaklar	Toplam
Vadesi geçmemiş, değer düşüklüğüne uğramamış	155.086.230	45.485.413	5.669.203	206.240.846
Vadesi geçmiş, değer düşüklüğüne uğramamış	7.065.496	688.697	65.599	7.819.792
Değer düşüklüğüne uğramış	2.191.560	2.341.151	287.070	4.819.781
Brüt toplam	164.343.286	48.515.261	6.021.872	218.880.419
Eksi: Bireysel olarak takip edilen değer düşüklüğü	(1.651.263)	(2.341.151)	(156.454)	(4.148.868)
Eksi: Toplu olarak takip edilen değer düşüklüğü	(2.401.255)	(569.869)	(53.425)	(3.024.549)
Toplam karşılık	(4.052.518)	(2.911.020)	(209.879)	(7.173.417)
Toplam	160.290.768	45.604.241	5.811.993	211.707.002

31 Aralık 2016

	Ticari Krediler	Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları	Kiralama Faaliyetlerinden Alacaklar	Toplam
Vadesi geçmemiş, değer düşüklüğüne uğramamış	128.554.979	41.118.343	4.900.068	174.573.390
Vadesi geçmiş, değer düşüklüğüne uğramamış	7.491.516	1.132.540	43.363	8.667.419
Değer düşüklüğüne uğramış	1.639.126	2.628.065	153.422	4.420.613
Brüt toplam	137.685.621	44.878.948	5.096.853	187.661.422
Eksi: Bireysel olarak takip edilen değer düşüklüğü	(1.195.119)	(2.628.065)	(88.252)	(3.911.436)
Eksi: Toplu olarak takip edilen değer düşüklüğü	(2.467.162)	(674.259)	(25.362)	(3.166.783)
Toplam karşılık	(3.662.281)	(3.302.324)	(113.614)	(7.078.219)
Toplam	134.023.340	41.576.624	4.983.239	180.583.203

ABD Doları, Avro, Yen ve Türk Lirası cinsinden müşterilere verilen kredi ve avansların etkin faiz oranları sırasıyla yıllık %5,93 (31 Aralık 2016: %5,07), %3,73 (31 Aralık 2016: %3,66), %4,24 (31 Aralık 2016: %4,27) ve %14,55'tir (31 Aralık 2016: %13,04).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, 7819.792 TL (31 Aralık 2016: 8.667.419 TL) tutarındaki ticari alacakların vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamıştır. Bu alacakların vade analizi aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2017				
	Ticari Krediler	Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları	Kiralama Faaliyetlerinden Alacaklar	Toplam
30 ile 60 gün arası	418.903	460.870	2.861	882.634
60 ile 90 gün arası	344.577	227.827	5.384	577.788
90 günden fazla	6.302.016	-	57.354	6.359.370
Toplam	7.065.496	688.697	65.599	7.819.792
31 Aralık 2016				
	Ticari Krediler	Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları	Kiralama Faaliyetlerinden Alacaklar	Toplam
30 ile 60 gün arası	1.604.735	763.089	4.231	2.372.055
60 ile 90 gün arası	370.792	369.451	3.278	743.521
90 günden fazla	5.515.989	-	35.854	5.551.843
Toplam	7.491.516	1.132.540	43.363	8.667.419

31 Aralık 2017 itibarıyla bankacılık endüstriyel bölümüne ait kredi risk karşılığının varlık sınıfları bazındaki hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Kurumsal	Tüketici	Toplam
1 Ocak 2017	3.662.282	3.302.324	6.964.606
Brüt karşılıklar	803.777	844.244	1.648.021
Tahsilatlar	(337.650)	(584.286)	(921.936)
Finansal tablolardan çıkarılanlar ⁽¹⁾	(186.184)	(540.969)	(727.153)
31 Aralık 2017	3.942.225	3.021.313	6.963.538

⁽¹⁾ Akbank, önceki dönemlerde %100 oranında karşılık ayrılmış olan, takipteki krediler portföyünün 709 milyon TL (tam TL tutardır) tutarındaki bölümünü, 39 milyon TL (tam TL tutardır) bedel karşılığında İstanbul Varlık Yönetim A.Ş., Efes Varlık Yönetim A.Ş., Hayat Varlık Yönetimi A.Ş. ve Final Varlık Yönetimi A.Ş.'den oluşan 4 firmaya satmıştır.

31 Aralık 2016 itibarıyla bankacılık endüstriyel bölümüne ait kredi risk karşılığının varlık sınıfları bazındaki hareket tablosu aşağıdaki gibidir:

	Kurumsal	Tüketici	Toplam
1 Ocak 2016	2.679.248	3.022.624	5.701.872
Brüt karşılıklar	1.297.181	1.160.712	2.457.893
Tahsilatlar	(207.054)	(518.520)	(725.574)
Finansal tablolardan çıkarılanlar ⁽¹⁾	(107.093)	(362.492)	(469.585)
31 Aralık 2016	3.662.282	3.302.324	6.964.606

⁽¹⁾ Akbank, önceki dönemlerde %100 oranında karşılık ayrılmış olan, takipteki krediler portföyünün 450,1 milyon TL (tam TL tutardır) tutarındaki bölümünü, 49,1 milyon TL (tam TL tutardır) bedel karşılığında Güven Varlık Yönetimi A.Ş.'ye satmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

204

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla müşterilere verilen kredi ve avansların vade analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
3 aya kadar	52.114.105	49.297.126
3 ile 12 ay arası	43.286.730	36.937.861
Cari	95.400.835	86.234.987
1 ile 5 yıl arası	86.445.812	67.482.991
5 yıldan fazla	24.048.361	21.881.986
Cari olmayan	110.494.173	89.364.977
Toplam	205.895.008	175.599.964

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla müşterilere verilen krediler ve avansların sözleşmelerde yer alan yeniden fiyatlandırma tarihleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
3 aya kadar	76.335.391	72.647.190
3 ile 12 ay arası	48.493.144	42.692.991
1 ile 5 yıl arası	71.314.084	51.031.046
5 yıldan fazla	9.752.389	9.228.737
Toplam	205.895.008	175.599.964

DİPNOT 31 - FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR

Bankacılık

	31 Aralık 2017			31 Aralık 2016		
	Vadesiz	Vadeli	Toplam	Vadesiz	Vadeli	Toplam
Tasarruf mevduatı	17.851.983	89.346.331	107.198.314	14.430.486	76.583.302	91.013.788
Ticari kuruluşlar	17.616.473	57.209.394	74.825.867	14.750.250	53.845.681	68.595.931
Bankalararası mevduat	1.187.569	12.741.468	13.929.037	972.501	6.229.124	7.201.625
Repo işlemlerinden sağlanan fonlar	-	28.850.276	28.850.276	-	26.042.359	26.042.359
Diğer	546.072	3.007.742	3.553.814	566.748	5.295.076	5.861.824
Toplam	37.202.097	191.155.211	228.357.308	30.719.985	167.995.542	198.715.527

ABD Doları, Avro ve TL cinsinden vadeli mevduatların etkin faiz oranı sırasıyla yıllık ortalama %1,97 (31 Aralık 2016: %1,62), %0,49 (31 Aralık 2016: %0,43) ve %10,81'dir (31 Aralık 2016: %9,42).

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Mevduat ve para piyasalarına borçların 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla sözleşmede yer alan vade ve yeniden fiyatlandırma tarihlerine kalan süreler analizi aşağıda sunulmuştur:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Vadesiz	35.239.920	29.247.950
3 aya kadar	166.467.421	142.247.469
3 ile 12 ay arası	19.360.469	20.413.857
1 ile 5 yıl arası	6.693.448	6.335.809
5 yıldan fazla	596.050	470.442
Toplam	228.357.308	198.715.527

DİPNOT 32 - PAY BAŞINA KAZANÇ

Konsolide kar veya zarar tablosunda belirtilen pay başına kazanç net dönem karının ilgili dönem içinde çıkarılmış hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedine bölünmesi ile tespit edilir.

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Pay başına kazanç (tam TL olarak)		
- Bin adet adi hisse senedi	17,06	13,04
Pay başına sürdürülen faaliyetlerden kazanç (tam TL olarak)		
- Bin adet adi hisse senedi	17,04	13,08
Geri alınmış paylar adedi	(190.470.000)	(190.470.000)
Geri alınmış paylardan arındırılmış pay başına kazanç (tam TL olarak)		
- Bin adet adi hisse senedi	17,08	13,05
Geri alınmış paylardan arındırılmış pay başına sürdürülen faaliyetlerden kazanç (tam TL olarak)		
- Bin adet adi hisse senedi	17,06	13,10
1 Kr nominal bedelli hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedi		
- adi hisse senetleri	204.040.393.100	204.040.393.100

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

206

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

DİPNOT 33 - İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI

Üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar:

Grup'un üst düzey yöneticileri, genel müdür, genel sekreter, grup başkanları, bölüm başkanları, grup direktörleri olarak belirlenmiştir. Çalışanlara sağlanan kısa vadeli faydalar ücretler, ikramiyeler, sosyal güvenlik, sağlık sigortası, izin, takdir ikramiyesi ve teşvik primini içermektedir. Diğer uzun vadeli faydalar bireysel emeklilik sistemi ödemelerini içermektedir. İşten çıkarılma nedeniyle sağlanan faydalar emeklilik ve transfer sebebiyle işten çıkarılan üst düzey yöneticilere ödenen kıdem tazminatı ve izin ödemelerini içermektedir.

Grup'un 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren on iki aylık dönemlerde üst düzey yöneticilerine sağladığı faydaların kırılımı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Üst düzey yöneticilere sağlanan kısa vadeli faydalar	21.759	22.561
İşten çıkarılma nedeniyle sağlanan faydalar	2.165	1.185
Diğer uzun vadeli faydalar	234	271
Toplam	24.158	24.017

DİPNOT 34 - FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ

34.1 Finansal Araçlar ve Finansal Risk Yönetimi

34.1.1 Finansal Risk Yönetimi

Grup faaliyetlerinden dolayı çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Bu riskler; piyasa riski (kur riski, makul değer faiz oranı riski, fiyat riski ve nakit akım faiz oranı riskini içerir), kredi riski ve likidite riskidir. Grup'un genel risk yönetimi programı, finansal piyasaların değişkenliğine ve muhtemel olumsuz etkilerin Grup'un finansal performansı üzerindeki etkilerini asgari seviyeye indirmeye yoğunlaşmaktadır. Grup maruz kaldığı çeşitli risklerden korunma amacıyla türev finansal araçlardan yararlanmaktadır.

Finansal risk yönetimi, kendi Yönetim Kurulu tarafından onaylanan politikalar çerçevesinde her bir Bağı Ortaklık ve İş Ortaklığı tarafından uygulanmaktadır.

34.1.1.1 Döviz Kuru Riski

Grup, döviz cinsinden borçlu bulunan tutarların fonksiyonel para birimine çevrilmesinden dolayı kur değişikliklerinden doğan döviz riskine sahiptir. Bu riskler, döviz pozisyonunun analiz edilmesi ile takip edilmekte ve sınırlandırılmaktadır. Grup bilanço kalemlerinden doğan kur riskini en aza indirmek amacı ile türev araçlardan yararlanmakta; forward ve swap kullanımı ile yabancı para kuru riskinden sınırlı olarak korunmaktadır.

Akbank'ın yabancı para cinsinden ve yabancı paraya endekli varlıkları ile yabancı para cinsinden yükümlülükleri arasındaki fark "Yabancı Para ("YP") net genel pozisyon" olarak tanımlanmakta ve kur riskine baz teşkil etmektedir. Kur riskinin önemli bir boyutu da YP net genel pozisyon içindeki farklı cinsten yabancı paraların birbirleri karşısındaki değerlerinin değişmesinin doğurduğu risktir (çapraz kur riski). Akbank kur riskine maruz tutarı Üst Düzey Risk Komitesi tarafından belirlenen limitler içerisinde tutmaktadır. Üst Düzey Risk Komitesi genel ekonomik durum ve piyasalardaki gelişmelere göre risk limitlerini sürekli olarak gözden geçirmekte ve gerekli hallerde yeni limitler belirlemektedir. Söz konusu limitler hem YP net genel pozisyon için hem de bu pozisyon içindeki çapraz kur riski için ayrı ayrı belirlenmekte ve takip edilmektedir. Kur riski yönetiminin bir aracı olarak swap ve forward gibi vadeli işlem sözleşmeleri de gerektiğinde kullanılarak riskten korunma sağlanmaktadır.

Grup başlıca Avro, ABD Doları ve İngiliz Sterlini cinsinden kur riskine maruz kalmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla yabancı para cinsinden olan finansal varlık ve yükümlülüklerin, konsolidasyon düzeltmeleri öncesinde, TL cinsinden kayıtlı değerleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Varlıklar	161.104.048	149.842.289
Yükümlülükler	(182.835.953)	(156.415.980)
Net bilanço yabancı para pozisyonu	(21.731.905)	(6.573.691)
Bilanço dışı türev enstrümanların pozisyonu	25.034.376	6.631.869
Bilanço ve bilanço dışı yabancı para pozisyonu, net	3.302.471	58.178

31 Aralık 2017	Toplam TL Karşılığı	ABD Doları TL Karşılığı	Avro TL Karşılığı	İngiliz Sterlini TL Karşılığı	Diğer TL Karşılığı
Varlıklar:					
Nakit ve Nakit Benzerleri	12.318.462	7.893.806	4.145.078	52.544	227.034
Finansal Yatırımlar	32.180.170	25.185.618	6.392.315	-	602.237
Finansal Faaliyetlerden Alacaklar	83.896.510	41.048.634	42.768.170	11.770	67.936
TCMB Rezervleri	26.021.620	15.713.902	5.189.660	-	5.118.058
Ticari Alacaklar	1.121.971	376.046	606.215	8.308	131.402
Diğer Aktifler	5.565.315	4.003.835	1.376.868	135	184.477

Toplam varlıklar	161.104.048	94.221.841	60.478.306	72.757	6.331.144
-------------------------	--------------------	-------------------	-------------------	---------------	------------------

Yükümlülükler:

Alınan Krediler ve İhraç Edilen Menkul Kıymetler	45.039.292	32.586.221	12.256.491	4.043	192.537
Müşteri Mevduatları	133.504.077	84.394.537	44.909.486	2.020.256	2.179.798
Ticari Borçlar	511.452	335.149	126.560	432	49.311
Diğer Borçlar ve Karşılıklar	3.781.132	1.378.168	2.238.673	6.000	158.291

Toplam yükümlülükler	182.835.953	118.694.075	59.531.210	2.030.731	2.579.937
-----------------------------	--------------------	--------------------	-------------------	------------------	------------------

Bilanço dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu

	25.034.376	26.382.824	314.075	1.961.391	(3.623.914)
--	------------	------------	---------	-----------	-------------

Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu

	3.302.471	1.910.590	1.261.171	3.417	127.293
--	-----------	-----------	-----------	-------	---------

31 Aralık 2017 itibarıyla konsolide net dönem karına etkisi olan net yabancı para varlık pozisyonu Banka ve Philips-Philip Morrissa hariç olmak üzere 447.981 TL'dir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

208

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

31 Aralık 2016	Toplam TL Karşılığı	ABD Doları TL Karşılığı	Avro TL Karşılığı	İngiliz Sterlini TL Karşılığı	Diğer TL Karşılığı
Varlıklar:					
Nakit ve Nakit Benzerleri	11.622.582	8.832.383	2.599.686	76.124	114.389
Finansal Yatırımlar	29.098.496	22.981.074	5.603.484	-	513.938
Finansal Faaliyetlerden Alacaklar	77.712.296	41.652.192	35.942.621	18.424	99.059
TCMB Rezervleri	28.943.471	21.185.548	7.023.056	-	734.867
Ticari Alacaklar	925.201	288.557	525.755	3.617	107.272
Diğer Aktifler	1.540.243	972.613	505.501	56	62.073
Toplam varlıklar	149.842.289	95.912.367	52.200.103	98.221	1.631.598
Yükümlülükler:					
Alınan Krediler ve İhraç Edilen Menkul Kıymetler	42.993.036	31.813.593	10.957.565	4.607	217.271
Müşteri Mevduatları	111.134.033	68.971.285	38.666.933	1.479.832	2.015.983
Ticari Borçlar	430.287	289.770	97.751	1.367	41.399
Diğer Borçlar ve Karşılıklar	1.858.624	833.338	953.497	2.201	69.588
Toplam yükümlülükler	156.415.980	101.907.986	50.675.746	1.488.007	2.344.241
Bilanço dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu	6.631.869	4.478.023	(56.837)	1.388.984	821.699
Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	58.178	(1.517.596)	1.467.520	(802)	109.056

31 Aralık 2016 itibarıyla konsolide net dönem karına etkisi olan net yabancı para yükümlülük pozisyonu Banka ve Philsa-Philip Morrissa hariç olmak üzere 502.179 TL'dir.

Banka'nın yabancı para pozisyon riski önemsiz seviyede olduğu için kur değişimlerinin finansal tablolar üzerinde önemli etkisi bulunmamaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllarda bankacılık endüstriyel bölümü dışında kalan Grup şirketleri için Grup'un bilançosundaki net döviz pozisyonunun döviz kurlarındaki değişimlerle ulaşacağı durumlar özetlenmiştir:

	Kar/(zarar)	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
31 Aralık 2017		
ABD kurunun %10 değişmesi halinde		
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	83.764	(83.764)
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
ABD Doları net etki	83.764	(83.764)
Avro kurunun %10 değişmesi halinde		
Avro net varlık/yükümlülüğü	50.938	(50.938)
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
Avro net etki	50.938	(50.938)
Sterlin kurunun %10 değişmesi halinde		
Sterlin net varlık/yükümlülüğü	449	(449)
Sterlin riskinden korunan kısım (-)	-	-
Sterlin net etki	449	(449)
Diğer döviz kurlarının ortalama %10 değişmesi hali		
Diğer döviz net varlık/yükümlülüğü	1.593	(1.593)
Diğer döviz riskinden korunan kısım (-)	-	-
Diğer döviz varlıkları net etki	1.593	(1.593)

	Kar/(zarar)	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
31 Aralık 2016		
ABD kurunun %10 değişmesi halinde		
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(1.207)	1.207
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	-	-
ABD Doları net etki	(1.207)	1.207
Avro kurunun %10 değişmesi halinde		
Avro net varlık/yükümlülüğü	31.090	(31.090)
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-
Avro net etki	31.090	(31.090)
Sterlin kurunun %10 değişmesi halinde		
Sterlin net varlık/yükümlülüğü	14	(14)
Sterlin riskinden korunan kısım (-)	-	-
Sterlin net etki	14	(14)
Diğer döviz kurlarının ortalama %10 değişmesi hali		
Diğer döviz net varlık/yükümlülüğü	(1.054)	1.054
Diğer döviz riskinden korunan kısım (-)	-	-
Diğer döviz varlıkları net etki	(1.054)	1.054

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

210

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

34.1.1.2 Faiz Oranı Riski

Grup, faiz haddi bulunduran varlık ve yükümlülüklerin tabi olduğu faiz oranlarının değişiminin etkisinden doğan faiz oranı riskine açıktır. Grup bu riski faiz oranına duyarlı olan varlık ve yükümlülüklerini dengelemek suretiyle oluşan doğal tedbirlere ek olarak riskten korunma amaçlı türev işlemler aracılığıyla da yönetmektedir.

Değişken faiz oranlı alınan krediler Grup'u nakit akım faiz oranı riskine maruz bırakmaktadır. Sabit oranlı alınan krediler Grup'u makul değer faiz oranı riskine maruz bırakmaktadır. 2017 ve 2016 yılı içerisinde Grup'un değişken faiz oranlı kredileri TL, ABD Doları, Avro ve İngiliz Sterlini cinsindendir.

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla Grup'un bankacılık dışı endüstriyel bölümlerinin faiz pozisyonu tablosu aşağıda belirtilmiştir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Sabit faizli finansal araçlar		
Finansal varlıklar	104.893	113.237
Vadeli mevduat	104.893	113.237
Finansal borçlar	3.156.886	1.951.775
Değişken faizli finansal araçlar		
Finansal borçlar	260.643	273.870

Grup tarafından bankacılık dışı endüstriyel bölümleri için mevcut pozisyonların yenilenmesi alternatif finansman ve riskten korunma dikkate alınarak değişken faizli banka kredileri için çeşitli senaryolar oluşturulmuştur. Bu senaryolara göre: (Bankacılık endüstriyel bölümü için Dipnot 34.1.1.5'e bakınız).

31 Aralık 2017 tarihinde TL biriminde olan değişken faizli kredilerin yıllık faizi %10 daha yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı; değişken kredilerden oluşan yüksek faiz gideri sonucu vergi öncesi cari dönem zararı yaklaşık (6.500) TL (31 Aralık 2016: (1.323) TL) daha düşük/yüksek olacaktı.

31 Aralık 2017 tarihinde ABD Doları biriminde olan değişken faizli kredilerin yıllık faizi %1 daha yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı; değişken kredilerden oluşan yüksek faiz gideri sonucu vergi öncesi cari dönem karı yaklaşık (1.751) TL (31 Aralık 2016: 1.825 TL) daha düşük/yüksek olacaktı.

31 Aralık 2017 tarihinde Avro biriminde olan değişken faizli kredilerin yıllık faizi %1 daha yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı; değişken kredilerden oluşan yüksek faiz gideri sonucu vergi öncesi cari dönem zararı yaklaşık (777) TL (31 Aralık 2016: (75) TL) daha düşük/yüksek olacaktı.

34.1.1.3 Likidite Riski

İhtiyatlı likidite riski yönetimi, yeterli miktarda nakit ve menkul kıymet sağlamak, yeterli kredi imkanları yoluyla fonlamayı mümkün kılmak ve açık pozisyonu kapatabilme yeteneğinden oluşmaktadır. Grup, iş ortamının dinamik içeriğinden dolayı, kredi yollarının hazır tutulması yoluyla fonlamada esnekliği amaçlamıştır.

i) Bankacılık endüstriyel bölümü

Akbank'ın aktif-pasif yönetiminin en temel hedeflerinden birisi Akbank'ın likidite gereksinimlerini sağlayacak fonları hazır bulundurmaktır. Bunu sağlamak için yeterli miktarda kısa vadeli fonlar hazır bulundurulmaktadır. Akbank'ın en önemli fon kaynakları, çok büyük ölçüde faiz getirili varlıklara plase edilen Özkaynak, yaygın ve istikrarlı mevduat tabanı ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan orta ve uzun vadeli kredilerdir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Mevduatın ortalama vadesinin kısa olmasına karşın, esasen geniş bir tabana yayılmış olup, çok büyük bir bölümü vadelerinde sürekli olarak yenilenmektedir; dolayısıyla Akbank için mevduatlar istikrarlı ve uzun vadeli bir kaynak oluşturmaktadır.

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla Grup'un bankacılık endüstriyel bölümüne ait türev olmayan finansal yükümlülüklerinin sözleşme uyarınca vadelerine göre analizi aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2017							
Yükümlülükler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit akışı	1 aya kadar	1-3 ay	3-12 ay	1-5 yıl	5 yıl ve Üzeri
Müşteri mevduatları	229.539.315	233.007.988	162.168.054	27.359.136	18.683.908	22.468.014	2.328.876
Alınan krediler ve ihraç edilen borç senetleri	51.383.423	53.972.764	1.851.982	11.685.351	14.307.046	18.181.632	7.946.753
Bankalararası para piyasalarından alınan borçlar	507.522	508.623	470.052	38.571	-	-	-
	281.430.260	287.489.375	164.490.088	39.083.058	32.990.954	40.649.646	10.275.629
31 Aralık 2016							
Yükümlülükler	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit akışı	1 aya kadar	1-3 ay	3-12 ay	1-5 yıl	5 yıl ve Üzeri
Müşteri mevduatları	200.010.473	202.918.006	132.335.034	27.281.514	19.871.777	19.599.073	3.830.608
Alınan krediler ve ihraç edilen borç senetleri	44.837.338	49.526.658	1.277.155	6.550.365	12.473.118	19.888.947	9.337.073
Bankalararası para piyasalarından alınan borçlar	1.277.622	1.277.622	1.277.622	-	-	-	-
	246.125.433	253.722.286	134.889.811	33.831.879	32.344.895	39.488.020	13.167.681

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

212

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

ii) Diğer endüstriyel bölümü

Aşağıdaki tablo Grup'un bankacılık dışı endüstriyel bölümlerinin bilanço tarihi itibarıyla kalan vadelerine göre bilanço içi finansal yükümlülükleri için ödeyeceği nakit çıkışlarını göstermektedir. Tabloda gösterilen tutarlar sözleşmeye dayalı indirgenmemiş nakit akım tutarları olup, Grup, likidite yönetimini beklenen indirgenmemiş nakit akımlarını dikkate alarak yapmaktadır.

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla Grup'un bankacılık dışı endüstriyel bölümlerine ait türev olmayan finansal yükümlülüklerinin sözleşme uyarınca vadelerine göre analizi aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2017	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit akışı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Finansal borçlar	3.910.837	4.145.969	1.066.078	1.831.196	1.247.033	1.663
Finansal kiralama yükümlülükleri	87.136	93.822	9.228	23.582	39.009	22.004
Ticari borçlar	2.844.742	2.856.362	1.854.926	1.001.436	-	-
Sigortacılık faaliyetlerinden borçlar	-	-	-	-	-	-
Diğer borçlar	130.536	144.666	144.666	-	-	-
	6.973.251	7.240.819	3.074.898	2.856.214	1.286.042	23.667

31 Aralık 2016	Defter değeri	Sözleşme uyarınca nakit akışı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Finansal borçlar	2.971.235	3.070.285	585.156	1.575.216	895.713	14.199
Finansal kiralama yükümlülükleri	110.442	117.105	8.563	26.044	64.289	18.209
Ticari borçlar	1.760.091	1.741.314	1.461.957	279.357	-	-
Sigortacılık faaliyetlerinden borçlar	-	-	-	-	-	-
Diğer borçlar	57.890	64.077	62.793	1.284	-	-
	4.899.658	4.992.781	2.118.469	1.881.901	960.002	32.408

34.1.1.4 Kredi Riski

i) Bankacılık endüstriyel bölümü

Bankacılık endüstriyel bölümüne göre kredi riski Akbank'ın taraf olduğu sözleşmelerde karşı tarafın sözleşmelerin şartlarını yerine getirmeme risk unsuru taşır. Akbank kredilendirme işlemlerinde kredi riskini risk sınırlandırmasına tabi tutmak amacıyla karşı taraflara kredi limitleri belirlemekte ve bu limitlerin ötesinde kredi tahsis yapmamaktadır. Kredi limitleri her bir bireysel müşteri, şirket, şirketler grubu, risk grupları için ürün bazında ayrı ayrı belirlenmektedir. Kredi limitleri belirlenirken müşterilerin mali gücü ticari kapasiteleri, sektörleri, coğrafi bölgeleri, sermaye yapıları gibi bir çok kriter bir arada değerlendirilmektedir. Müşterilerin mali yapılarının incelenmesi, ilgili mevzuat uyarınca alınan hesap durumu belgeleri ve diğer bilgilere dayanılarak yapılmaktadır. Genel ekonomik gelişmelerin değerlendirilmesi ve müşterilerin mali bilgilerinde ve faaliyetlerinde meydana gelen değişikliklerin izlenmesi neticesinde daha önce belirlenen kredi limitleri sürekli olarak revize edilmektedir. Kredi limitleri için müşteri bazında belirlenen çeşit ve tutarda teminatlar sağlanmaktadır.

Kredilendirme işlemlerinde ürün ve müşteri bazında belirlenen limitler esas alınmakta, risk ve limit bilgileri sürekli olarak kontrol edilmektedir.

Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmesi ve benzeri diğer sözleşmeler cinsinden tutulan pozisyonlar üzerinde kredi riski ve piyasa risklerine karşı tesis edilmiş risk kontrol limitleri bulunmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Özellikle döviz ve faiz oranlarındaki dalgalanmalardan kaynaklanabilecek kredi risklerini karşılamak ve kontrol etmek amacıyla gerektiğinde vadeli işlemler de gerçekleştirilmektedir.

Akbank tazmin edilen gayrinakdi kredileri vadesi geldiği halde ödenmeyen krediler ile aynı risk ağırlığına tabi tutmaktadır. Kredi riski, nakit ve gayrinakit her türlü karşı taraf riski taşıyan sözleşmeler ve pozisyonlar için geniş kapsamlı olarak tanımlanmakta ve yönetilmektedir.

Yenilenen ve yeniden itfa planına bağlanan krediler Akbank tarafından Akbank'ın kredi risk yönetimi ve takibi ilkelerine göre izlemeye alınmaktadır. İlgili müşterinin finansal durumu ve ticari faaliyetleri sürekli analiz edilmekte ve yenilenen plana göre anapara ve faiz ödemelerinin yapılıp yapılmadığı ilgili birimler tarafından takip edilmektedir.

Akbank'ın risk yönetim anlayışı çerçevesinde uzun vadeli taahhütlerin kısa vadeli taahhütlere oranla daha fazla kredi riskine maruz kaldığı kabul edilmekte ve uzun vadeli riskler için risk limiti belirleme, teminatlandırma gibi hususlar kısa vadeli risklere oranla daha geniş kapsamlı olarak ele alınmaktadır.

Akbank'ın yurtdışında yürütmekte olduğu bankacılık faaliyetleri ve kredilendirme işlemleri ilgili ülkelerin ekonomik koşulları, müşteri ve kuruluşların faaliyetleri çerçevesinde önemli bir risk oluşturmamaktadır. Akbank, ulusal ve uluslararası bankacılık piyasasında aktif bir katılımcı olarak diğer finansal kurumların finansal faaliyetleri ile birlikte değerlendirildiğinde önemli ölçüde kredi riskine maruz değildir.

Akbank, kredi kalitesini değerlendirerek tüm borçlu ve karşı taraf için bir içsel derecelendirme notu belirlemektedir. Risk analizleri Basel II İleri Derecede İçsel Derecelendirme Yöntemi (Advanced IRB) standartlarına uygun bir şekilde yapılmaktadır.

Farklı özellikteki müşteriler için oluşturulmuş scoring sistemlerinin yardımıyla karşı tarafın temerrüde düşme olasılığı hesaplanmakta ve kurumsal, ticari, KOBİ, tüketici ve kredi kartı için ayrı ayrı derecelendirme (rating) sistemleri oluşturulmaktadır.

Akbank, farklı özellikteki müşteriler için oluşturulmuş derecelendirme sistemleri vasıtasıyla müşterilerin temerrüde düşme olasılıklarını hesaplamaktadır. Aşağıdaki tabloda derecelendirme sistemleri kullanılarak sınıflanmış kredilerin konsantrasyon bilgisi verilmiştir.

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Ortalama üstü	% 42,96	% 54,14
Ortalama	% 44,96	% 34,66
Ortalama altı	% 11,84	% 10,88
Derecelendirilmeyen	% 0,24	% 0,40

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

214

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Grup'un orta riskli gruptaki kredileri 11.360.451 TL (31 Aralık 2016: 6.067.766 TL) olup, yaşlandırma analizi aşağıdadır:

31 Aralık 2017	Kurumsal krediler	Tüketici kredileri ve kredi kartı	Finansal kiralama alacakları	Toplam
1 aya kadar	2.472.410	1.044.055	24.194	3.540.659
1 ile 2 ay arası	418.903	460.870	2.861	882.634
2 ile 3 ay arası	344.577	227.827	5.384	577.788
Kiralama ödeme alacakları (faturalanmamış)	6.302.016	-	57.354	6.359.370
	9.537.906	1.732.752	89.793	11.360.451

31 Aralık 2016	Kurumsal krediler	Tüketici kredileri ve kredi kartı	Finansal kiralama alacakları	Toplam
1 aya kadar	1.815.084	1.094.832	6.420	2.916.336
1 ile 2 ay arası	1.604.735	763.089	4.231	2.372.055
2 ile 3 ay arası	370.792	369.451	3.278	743.521
Kiralama ödeme alacakları (faturalanmamış)	-	-	35.854	35.854
	3.790.611	2.227.372	49.783	6.067.766

Bankacılık endüstriyel bölümünün kredi riskine maruz maksimum tutarları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	44.637.555	43.557.998
Kredi ve avanslar	206.894.944	175.599.964
Şahıslara verilen kredi ve avanslar	45.493.948	41.576.624
Kurumlara verilen kredi ve avanslar	161.400.996	134.023.340
Finansal kiralama alacakları	5.811.992	4.983.239
Alım satım amaçlı menkul kıymetler ⁽¹⁾	16.459	56.653
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	8.316.049	7620.938
Riskten korunma amaçlı türev finansal araçlar	1.136.284	807.874
Satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	61.336.793	52.504.342
Diğer varlıklar	2.467.680	1.693.831
Toplam	330.617.756	286.824.839

⁽¹⁾ Hisse senetleri dahil edilmemiştir.

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait menkul kıymet satılmaya hazır finansal varlıklar ve vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıkların Moody's derecelendirme analizi aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2017	Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan	Satılmaya hazır finansal varlıklar	Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	Toplam
Aaa	-	-	-	-
Aa1, Aa2, Aa3	-	192.304	-	192.304
A1, A2, A3	-	114.203	-	114.203
Baa1, Baa2, Baa3	-	671.056	-	671.056
Ba1	16.459	41.279.319	18.406.623	59.702.401
Ba2	-	196.879	476.409	673.288
Toplam	16.459	42.453.761	18.883.032	61.353.252

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2016	Gerçeğe uygun değer farkı kar zarara yansıtılan	Satılmaya hazır finansal varlıklar	Vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	Toplam
Aaa	-	-	-	-
Aa1, Aa2, Aa3	-	132.700	-	132.700
A1, A2, A3	-	-	-	-
Baa1, Baa2, Baa3	-	2.073.074	-	2.073.074
Ba1	56.653	32.321.698	17.976.870	50.355.221
Toplam	56.653	34.527.472	17.976.870	52.560.995

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibariyle Bankacılık endüstriyel bölümüne ait finansal varlıkların coğrafi bölgelere dağılımı aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2017	Türkiye	ABD	Avrupa Birliği	Avrupa Birliği dışı	Toplam
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	36.446.551	1.033.775	7.129.962	27.267	44.637.555
Kredi ve avanslar	199.896.496	34.280	6.119.657	844.511	206.894.944
<i>Şahıslara verilen kredi ve avanslar</i>	<i>45.493.948</i>	-	-	-	<i>45.493.948</i>
<i>Kurumlara verilen kredi ve avanslar</i>	<i>154.402.548</i>	<i>34.280</i>	<i>6.119.657</i>	<i>844.511</i>	<i>161.400.996</i>
Finansal kiralama alacakları	5.811.992	-	-	-	5.811.992
Alım-satım amaçlı menkul kıymetler	16.459	-	-	-	16.459
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	3.822.067	77	4.475.740	18.165	8.316.049
Riskten korunma amaçlı türev finansal araçlar	-	-	1.136.284	-	1.136.284
Satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	60.428.260	-	908.533	-	61.336.793
Diğer varlıklar	2.467.680	-	-	-	2.467.680
Toplam	308.889.505	1.068.132	19.770.176	889.943	330.617.756

31 Aralık 2016	Türkiye	ABD	Avrupa Birliği	Avrupa Birliği dışı	Toplam
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	35.895.539	570.116	7.075.974	16.369	43.557.998
Kredi ve avanslar	168.570.422	26.219	6.230.289	773.034	175.599.964
<i>Şahıslara verilen kredi ve avanslar</i>	<i>41.576.624</i>	-	-	-	<i>41.576.624</i>
<i>Kurumlara verilen kredi ve avanslar</i>	<i>126.993.798</i>	<i>26.219</i>	<i>6.230.289</i>	<i>773.034</i>	<i>134.023.340</i>
Finansal kiralama alacakları	4.983.239	-	-	-	4.983.239
Alım-satım amaçlı menkul kıymetler	56.653	-	-	-	56.653
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	1.425.067	237.280	5.941.598	16.993	7.620.938
Riskten korunma amaçlı türev finansal araçlar	-	-	807.874	-	807.874
Satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	51.605.660	-	898.682	-	52.504.342
Diğer varlıklar	1.693.831	-	-	-	1.693.831
Toplam	264.230.411	833.615	20.954.417	806.396	286.824.839

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

216

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla Bankacılık endüstriyel bölümüne ait finansal varlıkların sektörel dağılımı aşağıdaki gibidir:

	Finansal kuruluşlar	Kamu sektörü	Toptan ve perakende ticaret	İmalat sanayi	Diğer	Bireysel müşteriler	Toplam
Diğer bankalara verilen kredi ve avanslar	44.637.555	-	-	-	-	-	44.637.555
Kredi ve avanslar	27.973.169	1.590.714	30.035.841	61.484.587	40.316.685	45.493.948	206.894.944
Şahıslara verilen	-	-	-	-	-	45.493.948	45.493.948
Kurumlara verilen	27.973.169	1.590.714	30.035.841	61.484.587	40.316.685	-	161.400.996
Finansal kiralama alacakları	47.280	-	103.272	427.061	5.234.379	-	5.811.992
Alım satım amaçlı menkul kıymetler	4.904	9.525	-	-	2.030	-	16.459
Türev araçlar	4.482.862	-	-	-	3.777.547	55.640	8.316.049
Riskten korunma amaçlı türev finansal araçlar	1.136.284	-	-	-	-	-	1.136.284
Satılmaya hazır ve vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklar	7.600.523	53.279.120	-	130.206	326.944	-	61.336.793
Diğer varlıklar	2.467.680	-	-	-	-	-	2.467.680
31Aralık2017	88.350.297	54.879.359	30.139.113	62.041.854	49.657.585	45.549.588	330.617.756
31Aralık2016	78.730.535	49.436.283	24.448.567	51.378.667	41.254.163	41.576.624	286.824.839

ii) Diğer endüstriyel bölümler

Grup'un bankacılık endüstriyel bölümü haricinde faaliyet gösteren şirketlerin kredi riski, nakit ve nakit benzeri değerler, türev finansal araçlar, bankalarda tutulan mevduatlardan ve tahsil edilmemiş alacaklar ile sorumlu kılınan işlemleri içine alan kredi riskine maruz kalan müşterilerden oluşmaktadır.

Grup'un 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla diğer endüstriyel bölümlerine ait finansal araç türleri itibarıyla maruz kaldığı kredi riskleri aşağıda belirtilmiştir:

31 Aralık 2017	Ticari alacaklar	Sigorta faaliyetlerinden alacaklar	Diğer alacaklar ⁽¹⁾	Bankalardaki mevduat	Türev araçlar
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalan azami kredi riski (A+B+C+D)	1.979.006	-	225.219	514.624	35.294
Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	1.049.682	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.820.517	-	225.219	514.624	35.294
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri	-	-	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	176.524	-	18.854	-	-
Teminat ile güvence alınmış kısmı	86.503	-	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değeri	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (Brüt defter değeri)	85.968	-	754	-	-
- Değer düşüklüğü	(85.968)	-	(754)	-	-
- Net değer (teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı)	1.348	-	-	-	-

⁽¹⁾ Vergi ve diğer yasal alacakları içermemektedir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2016	Ticari alacaklar	Sigorta faaliyetlerinden alacaklar	Diğer alacaklar ⁽¹⁾	Bankalardaki mevduat	Türev araçlar
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski (A+B+C+D)	1.513.988	-	157.588	79.309	913
Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	914.660	-	13.012	2.645	-
A. Vadesi geçmiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.417.268	-	157.588	79.309	913
B. Koşulları yeniden görüşülmüş bulunan aksi takdirde vadesi geçmiş veya değer düşüklüğüne uğramış sayılacak finansal varlıkların defter değeri	-	-	-	-	-
C. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	102.957	-	-	-	-
Teminat ile güvence alınmış kısmı	35.839	-	-	-	-
D. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değeri	(6.237)	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (Brüt defter değeri)	79.744	-	755	-	-
- Değer düşüklüğü	(85.981)	-	(755)	-	-
- Net değer teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	1.348	-	-	-	-

⁽¹⁾ Vergi ve diğer yasal alacakları içermemektedir.

35.1.1.5 Riske Maruz Değer

Stres testleri olağanüstü durumlarda oluşabilecek zararların boyutlarına dair göstergeler sağlar. Akbank Risk Yönetimi bölümü tarafından yapılan stres testi Akbank'ın piyasa riski politikalarında da öngörüldüğü üzere faiz oranı stres testini içermektedir. Alım-satım portföyü dışında kalan tüm bankacılık işlemleri için faiz oranı riski bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz oranı riski altında takip edilmektedir. Stres testinin sonuçları Aktif Pasif Komitesi (APKO) tarafından incelenmektedir.

Bankacılık hesaplarından kaynaklanan faiz oranı riski hesaplaması ve raporlaması 23 Ağustos 2011 tarih ve 28034 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Bankacılık Hesaplarından Kaynaklanan Faiz Oranı Riskinin Standart Şok Yöntemiyle Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik" uyarınca aylık olarak yapılmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

218

S
A
B
A
N
C
İ

H
O
L
D
İ
N
G

34.1.1.5 Riske Maruz Değer

31 Aralık 2017 ve 2016 itibarıyla hesaplamaya konu bilanço kalemlerinin gerçeğe uygun değerlerindeki değişimi ölçmek için Türk Lirası ve yabancı para üzerine 500 ve 200 baz puanlık şokların etkisi aşağıdaki gibidir;

Para Birimi	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	Uygulanan Şok (+/- x baz puan)	Kazançlar / Kayıplar	Kazançlar / Özkaynaklar - Kayıplar / Özkaynaklar	Kazançlar / Özkaynaklar - Kayıplar / Özkaynaklar
TL	(400)	4.767.280	10,68%	3.522.632
TL	500	(4.987.185)	-11,19%	(3.732.576)
ABD Doları	(200)	(193.390)	-0,43%	(534.093)
ABD Doları	200	203.408	0,46%	509.074
Avro	(200)	(272.548)	-0,61%	57.075
Avro	200	(157.953)	-0,35%	(270.409)
Toplam (Negatif Şoklar için)		4.301.342	9,64%	3.045.614
Toplam (Pozitif Şoklar için)		(4.941.730)	-11,08%	(3.493.911)

Akbank kur riski ve faiz oranı risklerini piyasa riskini oluşturan en önemli iki bileşen olarak değerlendirmektedir. Piyasa riski “içsel model” ve “standart metot” olmak üzere iki ayrı yöntem ile ölçülmektedir.

“İçsel model”e göre piyasa riski, değişik risk faktörlerini dikkate alan Riske Maruz Değer (“RMD”) yaklaşımıyla ölçülmektedir, RMD hesaplamalarında, varyans-kovaryans, tarihsel benzetim ve Monte Carlo simülasyonu metotları kullanılmaktadır. Kullanılan yazılım ileri verim eğrisi ve volatilité modelleri ile hesaplamalar yapılabilmektedir, RMD modeli, %99 güven aralığı ve 10 günlük elde tutma süresi varsayımlarına dayanmaktadır. Piyasa riski menkul kıymetler portföyü bazında ve kur riskini de içerecek şekilde günlük ve haftalık olarak ölçülmekte ve Banka Üst Düzey Risk Komitesi’ne raporlanmaktadır. Banka Üst Düzey Risk Komitesi piyasa riski ile ilgili olarak limitler belirlemektedir ve piyasa koşullarına göre sürekli olarak limitler gözden geçirilmektedir. Belirlenen limitlerin uygulanması yetki sınırlandırmalarına tabi tutulmakta ve böylece kontrol etkinliği artırılmaktadır.

RMD analizleri, senaryo analizleri ve stres testleri ile desteklenerek beklenmedik ve gerçekleşme olasılığı düşük ancak etkisi büyük olayların ve piyasalardaki dalgalanmaların etkilerini de göz önünde bulundurmaktadır. Model çıktılarının geriye dönük testleri düzenli olarak yapılmaktadır.

“Standart metot”a göre piyasa riski, menkul kıymetler portföyü bazında ve Grubun kur riskini de içerecek şekilde günlük ve haftalık olarak ölçülmekte ve üst düzey yönetime raporlanmaktadır.

34.1.2 Sermaye Risk Yönetimi

Sermayeyi yönetirken Grup’un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer hissedarlara fayda sağlamak ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmek için Grup’un faaliyette bulunabilirliğinin devamını korumaktır.

Sermaye yapısını korumak veya yeniden düzenlemek için Grup ortaklara ödenecek temettü tutarını belirler, yeni hisseler çıkarabilir ve borçlanmayı azaltmak için varlıklarını satabilir.

Grup sermayeyi net borç/yatırılan sermaye oranını kullanarak izlemektedir. Net borç, hazır değerlerin ve vergi yükümlülüklerinin (cari dönem ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri) toplam yükümlülük tutarından düşülmesiyle hesaplanır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla net borç/yatırılan sermaye oranı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Toplam finansal borçlar	300.454.367	262.362.778
Nakit ve nakit benzerleri	14.519.064	12.596.627
Net borç	285.935.303	249.766.151
Özkaynak	51.997.939	44.807.343
Yatırılan sermaye	337.993.242	294.573.494
Net borç/yatırılan sermaye oranı	%85	%85

DİPNOT 35 - FİNANSAL ARAÇLAR

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Finansal araçların tahmini makul değerleri, Holding, Bağlı Ortaklıkları ve Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıkları tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerlendirme yöntemleri kullanılarak belirlenmiştir. Ancak, makul değer tahmininde piyasa verilerinin yorumlanmasında takdir kullanılır. Sonuç olarak, burada sunulan tahminler, Grup'un cari bir piyasa işleminde elde edebileceği değerlerin göstergesi olmayabilir.

Grup'un makul değeri belirlenebilen finansal araçların makul değerlerinin, tahmininde aşağıdaki yöntem ve varsayımlar kullanılmıştır:

Finansal varlıklar

Dönem sonu kurlarıyla çevrilen döviz cinsinden olan bakiyelerin makul değerlerinin, kayıtlı değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Kasa ve banka ve banka mevduatları dahil, maliyet bedeli ile gösterilen finansal varlıkların makul değerlerinin, kısa vadeli olmaları ve alacak kayıplarının ihmal edilebilir olması dolayısıyla kayıtlı değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir. Menkul kıymet yatırımlarının makul değerleri bilanço tarihindeki piyasa fiyatları esas alınarak tahmin edilmiştir.

Ticari alacaklar etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmekte ve ilgili şüpheli alacak karşılıkları ile birlikte kayıtlı değerlerinin makul değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Finansal yükümlülükler

Banka kredileri ve diğer parasal yükümlülüklerin makul değerlerinin, kısa vadeli olmalarından dolayı kayıtlı değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Döviz cinsinden olan uzun vadeli krediler dönem sonu kurlarından çevrilir ve bundan dolayı makul değerleri kayıtlı değerlerine yaklaşmaktadır.

Ticari borçlar etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmekte ve bu şekilde kayıtlı değerlerinin makul değerlerine yaklaştığı kabul edilmektedir.

Türev araçlar

Yabancı para ve faiz swapları ile vadeli döviz alım-satım sözleşmelerinin makul değerleri bilanço tarihindeki piyasa fiyatları esas alınarak tahmin edilmiştir.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

220

S
A
B
A
N
C
I

H
O
L
D
İ
N
G

Bankacılık endüstriyel bölümüne ait finansal varlık ve yükümlülüklerin 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla kayıtlı ve makul değerleri aşağıdaki gibidir:

Grup'un finansal varlık ve yükümlülüklerinin gerçeğe uygun değere ilişkin sınıflamaları aşağıdaki gibidir:

- Seviye 1: Aktif piyasalardaki kayıtlı (düzeltilmemiş) fiyatlara dayanan;
Seviye 2: Doğrudan (aktif piyasadaki fiyatlar aracılığıyla) ya da dolaylı olarak (aktif piyasalardaki fiyatlardan türetilmek suretiyle) gözlemlenebilir nitelikteki verilere dayanan;
Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa verilerine dayanmayan.

i) Bankacılık endüstriyel bölümü

Grup'un, bankacılık endüstriyel bölümüne ait 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihi itibarıyla gerçeğe uygun değeri ile ölçülmüş varlık ve yükümlülükleri aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2017				
	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3	Toplam
Alım satım amaçlı menkul kıymetler	32.957	6.933	-	39.890
- Devlet tahvilleri	9.525	-	-	9.525
- Hisse Senetleri	23.432	-	-	23.432
- Diğer	-	6.933	-	6.933
Satılmaya hazır finansal varlıklar	42.743.386	102.441	-	42.845.827
- Devlet tahvilleri	23.159.176	-	-	23.159.176
- Eurobondlar	13.657.442	-	-	13.657.442
- Yatırım Fonları	277.987	-	-	277.987
- Teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören hisse senetleri	-	116	-	116
- Diğer	5.648.781	102.325	-	5.751.106
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	2.328	8.313.721	-	8.316.049
Riskten korunma amaçlı türev araçlar	-	1.136.284	-	1.136.284
Toplam varlıklar	42.778.671	9.559.379	-	52.338.050
Alım satım amaçlı türev finansal yükümlülükler	186	5.423.642	-	5.423.828
Riskten korunma amaçlı türev finansal yükümlülükler	-	75.710	-	75.710
Toplam yükümlülükler	186	5.499.352	-	5.499.538

Teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen ve gerçeğe uygun değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen satılmaya hazır finansal varlıklarda sınıflandırılan hisse senetleri, maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Cari yılda seviyeler arasında herhangi bir transfer olmamıştır.

31 Aralık 2016				
	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3	Toplam
Alım satım amaçlı menkul kıymetler	63.921	-	-	63.921
- Devlet tahvilleri	9.865	-	-	9.865
- Hisse Senetleri	7.268	-	-	7.268
- Diğer	46.788	-	-	46.788
Satılmaya hazır finansal varlıklar	34.572.009	222.051	-	34.794.060
- Devlet tahvilleri	17.912.731	-	-	17.912.731
- Eurobondlar	11.328.132	-	-	11.328.132
- Yatırım Fonları	212.244	-	-	212.244
- Teşkilatlanmış piyasalarda işlem gören hisse senetleri	-	54.344	-	54.344
- Diğer	5.118.902	167.707	-	5.286.609
Alım satım amaçlı türev finansal varlıklar	2.642	7.618.296	-	7.620.938
Riskten korunma amaçlı türev araçlar	-	807.874	-	807.874
Toplam varlıklar	34.638.572	8.648.221	-	43.286.793
Alım satım amaçlı türev finansal yükümlülükler	4.389	4.595.458	-	4.599.847
Riskten korunma amaçlı türev finansal yükümlülükler	-	98.991	-	98.991
Toplam yükümlülükler	4.389	4.694.449	-	4.698.838

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen ve gerçeğe uygun değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen satılmaya hazır finansal varlıklarda sınıflandırılan hisse senetleri, maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Geçmiş yılda seviyeler arasında herhangi bir transfer olmamıştır.

ii) Diğer endüstriyel bölümler

31 Aralık 2017				
	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3	Toplam
Alım satım türev finansal araçlar	-	1.814	-	1.814
Riskten korunma amaçlı türev araçlar	-	56.840	-	56.840
Toplam varlıklar	-	58.654	-	58.654
Alım satım amaçlı türev araçlar	-	3.663	-	3.663
Riskten korunma amaçlı türev araçlar	-	10.376	-	10.376
Toplam yükümlülükler	-	14.039	-	14.039
31 Aralık 2016				
	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3	Toplam
Alım satım türev finansal araçlar	-	621	-	621
Riskten korunma amaçlı türev araçlar	-	41.138	-	41.138
Toplam varlıklar	-	41.759	-	41.759
Alım satım amaçlı türev araçlar	-	14.265	-	14.265
Riskten korunma amaçlı türev araçlar	-	3.714	-	3.714
Toplam yükümlülükler	-	17.979	-	17.979

Teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen ve gerçeğe uygun değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen satılmaya hazır finansal varlıklarda sınıflandırılan hisse senetleri, maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARI İLE KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI (“TL”) OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

Cari ve geçmiş yılda seviyeler arasında herhangi bir transfer olmamıştır.

FİNANSAL ARAÇLARIN SINIFLARI VE GERÇEĞE UYGUN DEĞERLERİ

31 Aralık 2017	Not	Vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetler	Krediler ve alacaklar (nakit ve nakit benzerleri dahil)	Satılmaya hazır finansal varlıklar	İtfa edilmiş değerinden gösterilen finansal yükümlülükler	Defter değeri	Gerçeğe uygun Değeri
FİNANSAL VARLIKLAR							
Nakit ve nakit benzerleri	5	-	14.519.064	-	-	14.519.064	14.519.064
Ticari alacaklar	8	-	2.003.566	-	-	2.003.566	2.003.566
Diğer finansal varlıklar (*)	6,9	18.883.153	3.470.400	42.845.827	-	65.199.380	65.369.313
FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR	30	-	211.707.002	-	-	211.707.002	190.926.453
FİNANSAL YÜKÜMLÜLÜKLER							
FİNANSAL BORÇLAR	7	-	-	-	55.257.767	55.257.767	55.257.767
Ticari borçlar	8	-	-	-	2.882.349	2.882.349	2.882.349
Diğer finansal yükümlülükler (*)	9	-	-	-	6.942.642	6.942.642	6.942.642
FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR	31	-	-	-	228.357.308	228.357.308	227.590.819
31 Aralık 2016							
FİNANSAL VARLIKLAR							
Nakit ve nakit benzerleri	5	-	12.596.627	-	-	12.596.627	12.596.627
Ticari alacaklar	8	-	1.550.634	-	-	1.550.634	1.550.634
Diğer finansal varlıklar (*)	6,9	17.976.984	2.059.193	34.821.880	-	54.858.057	54.813.247
FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN ALACAKLAR	30	-	180.583.203	-	-	180.583.203	182.983.685
FİNANSAL YÜKÜMLÜLÜKLER							
FİNANSAL BORÇLAR	7	-	-	-	48.918.074	48.918.074	48.085.309
Ticari borçlar	8	-	-	-	2.490.517	2.490.517	2.490.517
Diğer finansal yükümlülükler (*)	9	-	-	-	5.584.673	5.584.673	5.584.673
FİNANS SEKTÖRÜ FAALİYETLERİNDEN BORÇLAR	31	-	-	-	176.655.157	176.655.157	175.888.596

(*) Diğer finansal varlıklar, diğer alacaklar, satılmaya hazır menkul kıymetler, vadeli mevduatlar ve vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

(**) Diğer finansal yükümlülükler diğer borçlardan oluşmaktadır.

HACI ÖMER SABANCI HOLDİNG A.Ş.

31 ARALIK 2017 TARİHİ İTİBARIYLA KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN DİPNOTLAR

(TUTARLAR, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN TÜRK LİRASI ("TL") OLARAK BELİRTİLMİŞTİR. TL DIŞINDAKİ PARA BİRİMLERİ, AKSİ BELİRTİLMEDİKÇE BİN OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.)

DİPNOT 36 - RAPORLAMA DÖNEMİNDEN SONRAKİ OLAYLAR

Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu tarafından Grup'un iş ortaklıklarından Aksigorta nezdinde yapılan 2009, 2010, 2011 ve 2012 yıllarına ait sovtaj işlemlerinde sigorta muamelelerine ilişkin vergi incelemesi neticesinde düzenlenen vergi aslı ve cezalarına karşı Büyük Mükellefler Vergi Dairesi ile 15 Şubat 2018 tarihinde uzlaşma görüşmesi yapılmıştır. İlgili dönem vergi cezalarına ilişkin Büyük Mükellefler Vergi Dairesi ile uzlaşma konusunda anlaşma sağlanamamıştır. Vergi aslı ve cezalarına ilişkin olarak bu aşamada herhangi bir ödeme yapılmayacak olup Aksigorta'nın yasal hakları dairesinde hukuki işlemlere başlanacaktır.

22 Şubat 2018 tarihinde Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş. Yönetim Kurulu tarafından gerçekleştirilen toplantıda Kar Dağıtım Politikasının, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Mevzuatı ve esas sözleşme hükümleri dikkate alınarak hesaplanan dağıtılabilir dönem kârının %5'inden az olmamak üzere dağıtılabilir dönem karının %20'sine kadar nakit ve/veya bedelsiz hisse şeklinde değiştirilmesine, 2018 yılında yapılacak Olağan Genel Kurul'da ortakların onayına sunulmasına karar verilmiştir.

Enerjisa Enerji halka arzı 8 Şubat 2018 tarihinde, Türkiye'de özel sektör tarafından gerçekleştirilen TL bazında en büyük halka arz olarak tamamlanmıştır.

Banka'nın takipteki kredi alacakları portföyünün 774 milyon TL (tam TL tutardır) anapara bakiyesi tutarındaki kısmı, toplam 36 milyon TL (tam TL tutardır) bedel karşılığında Güven Varlık Yönetimi A.Ş., Efes Varlık Yönetim A.Ş., ve Hayat Varlık Yönetimi A.Ş.'nden oluşan 3 firmaya satılmıştır.

Grup'un bağlı ortaklıklarından Kordsa'nın %100 iştiraki konumunda olan ve Amerika'da mukim Kordsa Inc., ticari havacılık sektörüne ileri kompozit malzemeler sağlayan "Fabric Development, Inc." ve "Textile Products, Inc." unvanlı tamamı Piyush A.Shah ve Abantika P.Shah'a ait iki ayrı şahıs şirketinin Türkiye ve Amerika'daki yasal tüm onayların alınması ve şartların sağlanması kaydı ile yaklaşık 100.000.000 (yüzmilyon) tam Amerikan Doları karşılığında satın alınmasına ve kapanış işlemlerinin onayların tamamlanması sonrası gerçekleştirilmesine karar vermiştir. Söz konusu nihai satın alma bedeli, Amerika'da rekabet hukuku ve yabancı yatırımlar komitesi tarafından verilecek onaylara ilişkin kapanış koşullarının gerçekleşmesini takiben kesinleşecektir.

Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.

Sabancı Center, 4. Levent 34330 İstanbul

Tel : (0 212) 385 80 80

Faks : (0 212) 385 88 88

E-posta : info@sabanci.com

www.sabanci.com

Bu faaliyet raporunun basımında %100 geri dönüştürülmüş kâğıt kullanılmıştır.